

ספר

אנציקלופדיית המצוות

כרך א' – שבת

השבת בישראל כהלכתה

ובו:

ספר א': השבת בישראל כהלכתה חלק א'

ספר ב': השבת בישראל כהלכתה חלק ב'

סיפורי צדיקים

ספר ג': השבת בישראל כהלכתה חלק ג'

גילוח השערות וציפורניים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיר בת ים

ב' סיון תשע"ו לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה

מגדולי ישראל כבר באו בדפוס בשאר הספרים
שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

ספר השבת בישראל כהלכתה דיניו ומנהגיו – חלק א'

א. בו יבואר כי שמירת שבת הוא יסוד קדושת ישראל וטהרתן. ב. גם יבואו בו דברי התעוררות לבאר גודל הפגם והנזק המגיע לנפש וגוף האדם הנכשל בהם ח"ו, ושכר הגדול המעותר בזה ובבא של שומרי שבת. ג. גם הוספנו בו קונטרס שמירת שבת כדת (ליקוטי דינים השכיחים להלכה ולמעשה).

כל זה לקטתי בעזר צורי וגואלי מדברי חז"ל מש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים, זוה"ק ותיקונים, וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי הראשונים והאחרונים זלה"ה, ודבריהם הקדושים חוצבים בלהבת אש, מלהיבים נפש האדם לשמור מאוד לברוח ולהסתלק אפילו מן הספק, כאשר יראה הרואה בפנים הספר. תקוטי כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבבות בני ישראל, וזה יהיה פרי עמלי להסיר המכשלה הזאת מבתי בני ישראל בכל מקום שהם, ולעורר בני ישראל בכל מקום שהם להתחזק ולדקדק בכמצוות השבת על כל פרטיה הרבים, כדברי חז"ל הקדושים אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין (שבת קי"ח:).

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיר בהים
ב'סיון תשע"ו לפ"ק

תוכן העניינים

השבת בישראל בהלכתה חלק א:

ה. פרק א: עונש המחלל קדושת השבת.....

כב. פרק ב: כבוד שבת ושכר הגדול של שומרי שבת.....

ע. פרק ג: בגדי שבת.....

פד. פרק ד: זכרון יום השבת כל השבוע.....

פז. פרק ה: לימוד בהלכות שבת.....

צב. פרק ו: קבלת שבת.....

צה. פרק ז: מצוות תלמוד תורה בשבת.....

פרק ח: שמירת שבת כדת – ליקומי דינים השכיחים להלכה

ולמעשה.....

קג. פרק ט: כללים לכל מיני מוקצה.....

קנח. פרקי: דברים המותרין בטלטול שלא לצורך כלל.....

קסג. פרק יא: כללים בדיני מוקצה – כלי שמלאכתו לאיסור.....

פרק יב: כללים בדיני מוקצה – כלי שמלאכתו להיתר....קעב

פרק יג: דיני מוקצה וטלטולים.....קפז

פרק יד: כים התפור בבגד.....רכז

ספר

השבת בישראל

כהלכתה

חלק א'

פרק א

עֲנֵשׁ הַמַּחֲלֵל קִדְשַׁת הַשַּׁבָּת

מִשִּׁס, וּמְדַרְשִׁים, זֶהר הַקְּדוֹשׁ, וְהַפּוֹסְקִים

(א) רַשְׁבַּ"י כד הוה חמי לאימי משתעיא סגין בשובתא
 הוה אמר לה אימא שובתא היום (ירושלמי שבת ט"ו,

.ג.)

(ב) נָשִׁים מִתּוֹת יְלָדוֹת בְּעוֹן שְׁמִכְבֹּסוֹת צוֹאת בְּנִיהֶם
בַּשָּׁבֶת (שבת ל"ב).

(ג) בְּעוֹן חֲלוּל שָׁבֶת חָיָה רָעָה רַבָּה, וּבַהֲמָה כָּלָה, וּבְנֵי
אָדָם מִתְמַעֲטִין (שבת ל"ג).

(ד) אֵין הַדִּלְקָה מִצוּיָה אֶלָּא בְּמָקוֹם שֵׁישׁ חֲלוּל שָׁבֶת
(שבת קי"ט).

(ה) לֹא חָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם אֶלָּא בַשְּׁבִיל שְׁחָלְלוּ בָּהּ אֶת
הַשָּׁבֶת (שם).

(ו) מְקַבְּלִין קַרְבָּנוֹת מִפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל כִּדֵּי שְׂיַחְזִרוּ
בְּתִשׁוּבָה חוּץ מִן הַמוֹמָר, וְהַמְּנַסֵּף יֵין, וְהַמְחַלֵּל שָׁבֶת
בְּפִרְהֶסְיָא, אֵלמָא עֲבוּדָה זָרָה וְשָׁבֶת כִּי הַדְּדֵי גִינְהוּ
(עירובין ס"ט).

(ז) שָׁבֶת חֲמִירָא וְלֹא אֵתִי לִזְלוּלִי בָּהּ (ביצה ל"ו).

(ח) בְּעָרְב שָׁבֶת לֹא הָיוּ מִתְעַנִּין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשָּׁבֶת קָל
וְחִמְרָה בַּשָּׁבֶת עֲצָמָה (תענית כ"ז).

השבת בישראל כהלכתה

ז

ט) יְכוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד אָב וְאִם דּוֹחָה שַׁבָּת, תִּלְמוּד לֹמַר
אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירְאוּ וְאֶת שַׁבָּת־תִּי תִשְׁמְרוּ א (יְבָמוֹת
ה:).

י) לִירְאָה אֶת ד' אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים אֲלוֹ שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים
טוֹבִים (יבמות צ"ג).

יא) הַמְטִיל אֵימָה יִתְרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ סוּף בָּא לְחֻלוֹל
שַׁבָּת (גיטין ו:).

יב) בַּהֲנִי תִלֵּת מִיְלֵי נַחֲתֵי בַעֲלֵי בָתִּים מִנְכַּסְיָהוֹן,
דְּסִירֵי נְכַסְיָהוֹ בַּשַּׁבָּת, וְדַקְבַּעֵי סְעוּדַתִּיהוֹ בַּשַּׁבָּת
בַּעֲדָן בִּי מִדְּרָשָׁא (גיטין ל"ה:).

יג) נִהַר סְמִבְטִיּוֹן מוֹכִיחַ עַל שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת (סנהדרין
ס"ה:).

יד) חֲסִידִים הָרְאוּשׁוֹנִים לֹא הָיוּ מְשַׁמְשֵׁין מְטוֹתֵיהֶן אֶלָּא
בְּרִבְעֵי בַשַּׁבָּת, שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ נְשׁוֹתֵיהֶן לְיַדֵּי חֻלוֹל שַׁבָּת
(נדה ל"ח:).

(טו) כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ מְשַׁמֵּר אֶת הַשַּׁבָּת אֶצְלָכֶם [בְּעוֹלָם
הַזֶּה] בְּרִצּוֹנוֹ כָּאֵן הוּא מְשַׁמֵּר אוֹתוֹ בְּעַל כְּרַחוּ (בראשית
רבה י"א י').

(טז) אִם יָבוֹאוּ עִבּוּ"ם וַיֹּאמְרוּ לָכֶם לָמָּה אַתֶּם עוֹשִׂים
אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, אֲמָרוּ לָהֶם רְאוּ שְׂאִין הַמָּן יוֹרֵד בַּשַּׁבָּת
(שמות רבה כ"ה ט"ו).

(יז) אָמַר הַמָּן אִם אַתָּה מְבַקֵּשׁ לְעַקֵּר אוֹתָם [יִשְׂרָאֵל]
עַקֵּר אֶת הַשַּׁבָּת וּבִטֵּל אוֹתָהּ וְאַחַר כֵּן אַתָּה מְכַלֶּה
אוֹתָם (אסתר רבה ז).

(יח) טוֹר שְׂמֵעוֹן חָרַב מִשׁוּם שֶׁהָיוּ מְשַׁחֲקִין בְּכַדוֹר בַּשַּׁבָּת
(איכה רבה ב ג).

(יט) חֲלוּל שַׁבָּת אֶחָד מִג' עֲוֹנוֹת שְׂמַגְלֵגְלִין בָּהֶם עַל
עוֹשִׂיהֶן אֶת כָּל הָעֲוֹנוֹת (מדרש תנאים דברים ה).

(כ) לֹא חָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם עַד שֶׁהֶעֱלִימוּ עֵינֵיהֶם מִן הַשַּׁבָּת
(מדרש תנאים דברים ה).

(כא) הַמְחַלֵּל שַׁבָּתוֹת אֶף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא (אבות דרבי
נתן פרק כ"ו).

(כב) אִם חִלְּלֶתֶם הַשַּׁבָּת מֵעַלָּה אֲנִי עֲלִיכֶם כְּאִלּוֹ חִלְּלֶתֶם
כָּל הַמְצֹוֹת (מדרש רבה שמות פרק כ"ה).

(כג) הַמְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת מֵעִיד לְפָנָי מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה
הָעוֹלָם שְׂלֵא בְּרָא עוֹלָמוֹ בְּשֵׁשֶׁה יָמִים וְלֹא נָח בַּשְּׁבִיעִי
(מכילתא פרשת יתרו).

(כד) הַמְחַלֵּל הַשַּׁבָּת מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ גָּחְלֵי רֶתְמִים (פענח
רזא).

(כה) עֲנֵשׁ הַמְחַלֵּל כְּפוּל (מדרש תהלים מ"ז צ"ב).

(כו) יִשְׂרָאֵל שְׂלֵא שָׁמַר שַׁבָּת בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵין לוֹ מְנוּחָה
לְעוֹלָם, וּמִמָּנָה אֶחָד מוֹצִיא גּוֹפוֹ וּמְכַנֵּס אוֹתוֹ לְגִיהֶנָם
לְעֵין הַרְשָׁעִים, וְנִשְׁמָתוֹ אֵין לוֹ מְנוּחָה בְּאוֹר גִּיהֶנָם,
וּכְשִׁיּוֹצֵא שַׁבָּת אוֹתוֹ מִמָּנָה מְחַזֵּיר הַגּוֹף לְמְקוֹמוֹ וְנִזְקָיִם

חלק א'

י

כָּל אֶחָד לְעֶצְמוֹ (מדרש מובא במעבר יבק, שפתי רננות סימן ל"ט).

כז) עַל יְדֵי חֲלוּל שֶׁבֶת נִתְפָּזְרָנוּ בְּגָלוֹת (תנא דבי אליהו רבה פרק כ"ו).

כח) מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שָׂרָכַב עַל סוּס בְּשֶׁבֶת וְהִבִּיאֻהוּ לְבֵית דִּין וּסְקָלוּהוּ, לֹא מִפְּנֵי שָׂרָאוּי לְכַף אֶלָּא שֶׁהִשְׁעָה צְרִיכָה לְכַף (יבמות צ' סנהדרין מ"ו).

כט) כֹּל זְמַן שֶׁאָדָם מְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ אֵין חֲטָא שֶׁל חֲלוּל שֶׁבֶת וְלֹא שָׂאָר שׁוּם חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ (תנא דבי אליהו רבה פרק כ"ו).

ל) מַעֲשֵׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ פָּרָה וְחֹרֶשֶׁת בְּכָל יוֹם וְכִשְׁהִגִּיעַ יוֹם הַשֶּׁבֶת מִנִּיחַ אוֹתָהּ, לְיָמִים יָרַד אוֹתוֹ הַצְּדִיק מִנְכָסָיו וְהִצְרִיךְ לְמַכּוֹר הַשּׁוֹר לְעֶכּו"ם, וְכִשְׁהִגִּיעַ יוֹם הַשֶּׁבֶת לֹא רָצָה הַשּׁוֹר לְחַרֵּשׁ כְּמִנְהַגוֹ גַּם אַחַר שֶׁהָכְהוּ הָעֶכּו"ם מִכּוֹת רַבּוֹת וְרַעוֹת מִקָּדָם, בָּא לוֹ

השבת בישראל כהלכתה יא

העכו"ם לְיִשְׂרָאֵל הַמוֹכֵר שְׂיִטֵל אֶת שׂוֹרוֹ, מִיַּד הַבֵּין
הַצְּדִיק וְלַחֵשׁ לְתוֹךְ אֲזֵן הַשׂוֹר שְׂמַעְכָּשׁוּ הוּא בְּרִשׁוֹת
הַעֲכוּ"ם וְחֹבָה עָלָיו לַעֲשׂוֹת מְלָאכָת בַּעַל הַבַּיִת גַּם
בַּשַּׁבָּת וּמִיַּד עָמַד מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת מְלָאכָתוֹ, הַעֲכוּ"ם חָשַׁשׁ
שָׂמָא מַעֲשֵׂי כְּשָׁפִים וְלֹא הִנִּיחַ הַצְּדִיק עַד שֶׁהִגִּיד לוֹ
כָּל הַמְּאָרֶע, כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמַע הַעֲכוּ"ם כֶּף גְּבַהֵל וְנִזְדַּעַזַּע
וְנָשָׂא קֶל וְחָמַר בְּעַצְמוֹ וְאָמַר, מַה זֹאת שָׂאִין לָהּ לֹא
דַּעַת וְלֹא תְבוּנָה הַפִּירָה אֶת בּוֹרְאָהּ, וְאָנִי שֶׁבְּרָאֲנִי
הַקָּב"ה בְּצַלְמוֹ וּבִדְמוּתוֹ וְנָתַן לִי דַּעַת וּבִינָה לֹא יִהְיֶה
רְאוּי לִי לְהַפִּיר אֶת בּוֹרְאִי, מִיַּד חָזַר לִירְאֵת שָׁמַיִם
וְזָכָה לְלַמֵּד תּוֹרָה וְנִקְרָא רַבִּי חֲנִינְא בֶּן תּוֹרְתָא (פְּסִיקְתָא
דְּרַב כְּהֵנָא פֶּרֶק כ"ד, מְדַרְשׁ עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת).

לא) מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא מָחָה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה עַל חֲלוּל
שַׁבָּת הַנַּעֲשָׂה עַל יְדֵי בְּהֻמָּתוֹ שֶׁל שְׂכִינָתוֹ נִקְרָא עַל

שְׁמוֹ, וְהִשְׁחֲרוּ שְׁנָיו מִפְּנֵי הַתְּעַנּוּת (שבת נ"ד, ביצה כ"ג, וירושלמי שם).

(לב) הַמְּחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת אֵין לוֹ מַחִילָה לְעוֹלָם (מדרש תנאים דברים ה).

(לג) הַמְּחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת כְּעוֹשֶׂה כָּל רַע (שם).

(לד) בְּעוֹלָם הַזֶּה אָדָם הוֹלֵךְ לְלִקֹּט תְּאֵנִים בַּשַּׁבָּת אֵין הַתְּאֵנָה אוֹמֶרֶת כְּלוּם, אֲבָל לְעֵתִיד לְבֹא אִם אָדָם הוֹלֵךְ לְלִקֹּט תְּאֵנָה בַּשַּׁבָּת הִיא צוֹחֶת וְאוֹמֶרֶת שַׁבָּת הַיּוֹם (מדרש שוחר טוב תהלים ע"ג).

(לה) חֵד דּוֹכְתָא אֵית בְּגִיחָנָם לְאַלִּין דְּקָא מַחֲלָלֵי שַׁבְּתָא (זוהר הקדוש הקדמה י"ד).

(לו) כָּל הַמְּחַלֵּל שַׁבָּת בְּדוֹן אֵין לוֹ הַרְמַת רֵאשׁ עַד שְׂעִשְׂוֶה תְּשׁוּבָה (אותיות דרבי עקיבא, אותיות קטנות א).

לז) הַמְחִיל לַשַּׁבָּת אֶף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא (אבות דרבי נתן פרק
כ"ו).

לְהֵלֵךְ מִסֵּפֶר זֶהָר הַקָּדוֹשׁ

(א) אִם אָדָם מִבְּעִיר אֵשׁ בְּשַׁבַּת הַקֶּבֶד"ה אֹמֵר אָנִי כְּבֵיתִי
הָיָה שְׂלֵא יִתְוַקֵּד וְאַתֶּם מוֹקְדִים אוֹתוֹ אַתֶּם תִּתְוַקְדִין
בְּגִיְהֵנָם (תיקוני זוהר תיקון כ"ד, ס"ט:).

(ב) אִם מְקַיִם מִצְוֹת שַׁבַּת הוּא בְּצִלְמֵנוּ וְאִם לֹא אֵין
לוֹ חֵלֶק בְּזֵרַע יִשְׂרָאֵל (שם תיקון מ"ז פ"ג:).

(ג) אִם אֵין יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים הַשַּׁבָּת נֹאמֵר בְּהֵם "שֶׁלַח
תִּשְׁלַח" שְׁנֵי גְרוּשִׁין (תיקוני זוהר תיקון ו' כ"א:).

(ד) כָּל אֵלוֹ שְׁמַחְלָלִים שַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדִים בְּפִרְהֶסְיָא וְאֵינָם
חוֹשְׁשִׁין לְכָבוֹד בּוֹרָאם, כְּמוֹ שְׂלֵא שְׁמָרוּ אֶת הַשַּׁבָּת
בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אֵינָם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַהוּא,
וְאֵין לָהֶם מְנוּחָה בְּגִיְהֵנָם, רַבִּי יְהוּדָא אֹמֵר שׁוֹמְרִים
אוֹתוֹ שֵׁם בְּעַל כְּרַחֲךָ (ח"ב ק"נ:).

(ה) אֵלוֹ הָרְשָׁעִים שְׂלֵא שְׁמָרוּ אֶת הַשַּׁבָּת לְעוֹלָם אֵין
אֵשׁ הַגִּיְהֵנָם שׁוֹכֵךְ מֵהֶם, וְכָל הָרְשָׁעִים שְׁבַגְיֵהֶנָם שׁוֹאֲלִין

השבת בישראל כהלכתה

טו

עליהם מה נשתנו אלו, מלאכי הדין משיבים להם אלו הם רשעים שפפרו בהקב"ה ועברו על התורה כלה בשביל שלא שמרו את השבת, והרשעים כלם יוצאים ממקומם לראות בהם, ומלאך אחד מכניס גופותיהם של אותם מחללי שבת לתוך הגיהנם לעיניהם של שאר הרשעים ורואים שתולעתם לא תמות ואשם לא תכבה, וכל הרשעים מסבבין אותו ומכריזין זה הוא פלוני הרשע שלא חשש לכבוד בוראו כפר בהקב"ה ובכל התורה, אוי לוי, טוב הנה לו שלא נברא, ושלא יבא לדין זה ולבושה זאת (ח"ב קנ"א).

ו) כמו שאדם מקבל את הנר"ן היתרים בערב שבת בספר פנים בענג ובשמחה, כך מקבלים בעולם ההוא את הנר"ן שלו כשיוצא מן העולם (תיקוני זוהר תיקון ו' כ"ג:).

ז) השבת מכבד מכל שאר המועדים (ח"ב פ"ח).

(ח) רוח שְׁנִקְרָא נִגְע מְמַנֶּה עַל כָּל הַשְּׁלֶחָנוֹת שֶׁלֹּא סִדְרוּ אוֹתָם בְּשֵׁבֶת בְּתַעֲנוּגִים כְּרְאוּי (ח"ב רס"א:).

(ט) מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְכֹלֶת לַעֲשׂוֹת עֲנָג שִׁבְת וְאִינוּ עוֹשֶׂה נִהְפֵּךְ לוֹ עֲנָג לְנִגְע צָרְעַת (תיקוני זוהר תיקון כ"א, נ"ח, וח"ג רע"ג).

(י) עֲמִלֵּק בָּא עַל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ אֶת הַשִּׁבְת (זוהר חדש בשלח ל"ז:).

(יא) הַגּוֹרֵעַ עֲנָג שִׁבְת כְּאֵלּוּ גּוֹזֵל אֶת הַשְּׂכִינָה (תקוני זוהר תיקון רא, נ"ט:).

(יב) הַמוֹצִיא בְּשִׁבְת מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרְשׁוֹת הָרַבִּים גְּרִים לְשְׂכִינְתָא לְמַהוּי תַּהוּ וְבַהוּ חֲשֵׁף וְתַהוּם (תקוני זוהר תקון ל' ע"ג:).

(יג) מֵאֵן דְּמַחְלִיל שִׁבְת אִינוּ מְשַׁמֵּר מִהַקְבָּ"ה (תקוני זוהר בהקדמה י"ב:).

(יד) הַמְּשַׁקֵּר בְּשִׁבְת כְּאֵלּוּ מְשַׁקֵּר בְּכָל הַתּוֹרָה (ח"ב צ:).

טו) אלו שאין עושים תוספות לשבת ויום טוב אם הוא חכם חכמתו מסתלקת, ואם הוא עשיר עשרו מסתלק ממנו, והברכה נמנעת ממנו (תיקוני זוהר תיקון י"ט, ל"ח).

טז) המתענה בשבת ראוי לקללה וענש, אלא כיון שיושב בתענית לתעניתו קורעין לו גזר דינו (ח"ב ר"ז).

יז) אוי לו לאדם שאינו משלים את הסעודות בשבת (ח"ב פ"ח).

יח) כל האמונה בסעדת שבת מצוי (ח"ג רפ"ח).

יט) הגורע מסעדת שבת ענשו גדול (ח"ב פ"ח).

כ) הגורע חד סעדה בשבת מיתחזי פגימותא לעילא ומראה עצמו דלאו מבני היכלא דמלכא הוא, דלאו מזרעתא קדישא הוא ניהבין עליה חומרא דתלת מלין דינא דגיהנם (ח"ב פ"ח).

(כא) כְּשִׁשְׁלֹחֲנוּ לֹא נִסְדָּר בְּתַעֲנוּגִים כְּרְאוּי דוֹחִים אוֹתוֹ
אֶל הַסְטְרָא אַחְרָא (ח"ב רנ"ב.).

(כב) כִּיּוֹן שְׂיוּצָא הַשָּׁבֶת כַּחוֹת הַסְטְרָא אַחְרָא יוּצְאִין
בְּחַפְזוֹן וּמְשׁוּטְטִים בְּעוֹלָם וְרוּצִים לְשַׁלֵּט עַל עַם
יִשְׂרָאֵל, וְלִכְךָ תִּקְנֵנוּ שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים, וְכִיּוֹן שֶׁהֵם רוּאִים
אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתַפְלָה וְאוֹמְרִים שִׁיר זֶה וּמַבְדִּילִין בְּתַפְלָה
וּמַבְדִּילִין עַל הַכּוֹס הֵם פּוֹרְחִים מֵהֶם וְהוֹלְכִים אֶל
הַמְדַבֵּר (ח"א י"ד:).

(כג) כִּיּוֹן שְׂיוּצָא הַשָּׁבֶת כָּל כַּחוֹת הַסְטְרָא אַחְרָא
מְשׁוּטְטִים וְהוֹלְכִים בְּעוֹלָם וְאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם מִתְחִיל לְלַהֵט
(ח"א מ"ח.).

(כד) בְּשַׁעַה שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים וַיְהִי נָעַם בְּמוֹצְאֵי שָׁבֶת
כָּל הָרְשָׁעִים שֶׁבְּגִיהֶנֶם אוֹמְרִים אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל (ח"ב
רז.).

כה) שַׁבַּת שְׂמַא דְקוּב"ה כְּמִבְאָר בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ שְׁמוֹת פ"ת. וְעַד כָּאן אָסוּר לְהִזְכִּירוֹ בְּמָקוֹם שְׂאָסוּר לְדַבֵּר דְּבָרֵי תוֹרָה, וַיִּדְעֵתִי מִמִּדְּקִדְקִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם שֶׁנִּזְהָרוּ לְהִזְכִּיר שֵׁם שַׁבַּת לְלֹא צָרָךְ (בְּנֵי יִשְׂשַׁכַּר מֵאֵמַר אֹתוֹ א).
 .(א

כו) בִּסְפָר רוּחַ חַיִּים (לְהַרְמַח"פ זצ"ל) סִימָן פ"ד דְּלִפִּי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַב חֲסֵד לְאַבְרָהָם דְּלִפִּי הַזִּהַר הַקְּדוּשׁ הַנִּזְכָּר גַּם שַׁבַּת אֵין לֹמֵר בְּמָקוֹם מְטַנְּף, לִפִּי זֶה צָרִיךְ לֹמֵר שֶׁב"א בְּמָקוֹם שֶׁב"ת, וְאִם יִרְצֶה ה' מַעֲתָה אֶהְיֶה נִזְהָר גַּם בְּשֵׁם שַׁבַּת לֹמֵר שֶׁבָא בל"נ, עכ"ל (שְׂדֵה חֲמַד פֶּאֶה"ש כִּלְלִים מַעֲרַכַת א סִימָן ק).
 פאה"ש כללים מערכת א סימן ק).

כז) עַל ג' עֲבֻרוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בְּשַׁעַת לִדְתָן וְכו' וְעַל שְׂאִין זְהִירוֹת בְּהַדְּלָקַת הַנֵּר (שַׁבַּת ל"א:).
 שְׂאִין זְהִירוֹת בְּהַדְּלָקַת הַנֵּר (שַׁבַּת ל"א:).

כח) הַשַּׁבַּת וְעֲבוּדָה זָרָה כָּל אַחַת מִשְׁתִּיחֵן שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד שְׂאָר כָּל מִצְוֹת שַׁבַּתוֹרָה, וְהַשַּׁבַּת הִיא הָאוֹת שְׁבִין

חלק א'

הַקִּבְּ"ה וּבִינֵינוּ לְעוֹלָם לְפִיכֹךְ כָּל הָעוֹבֵר עַל שְׂאֵר
הַמִּצְוֹת הָרִי הוּא בְּכָל־רְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֲבָל הַמַּחְלִיל שֶׁבֶת
בְּפִרְהֶסְיָא הָרִי הוּא כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּנִכְרֵי לְכָל
דְּבָרֵיהֶם (רמב"ם הלכות שבת פרק ז' הלכה ט"ו).

עוֹד פִּרְפָּרָאוֹת בְּעֵנִין הַמִּקְל בְּקִדְשֵׁת הַשְּׁבֶת

(כט) מוֹמֵר לְדַבֵּר אֶחָד לֹא הָיִי מוֹמֵר לְכָל הַתּוֹרָה וְאִין
שְׁחִיטָתוֹ נִבְלָה, אוֹלָם מוֹמֵר לְחַלֵּל שֶׁבֶת הָרִי הוּא מוֹמֵר
לְכָל הַתּוֹרָה וְשְׁחִיטָתוֹ נִבְלָה וְיֵינוּ יֵין נֶסֶךְ (חולין ה.
ארח חיים שפ"ה ס"ג, יור"ד סימן ג' וקי"ט).

(ל) מָה שְׁמִצּוּי בְּזִמְן הַזֶּה שְׁרָפוֹת רַח"ל הַכֹּל בְּשִׁבִיל
חֲלוּל שֶׁבֶת (ספר פרי שבת מובא במנחת שבת ע"ב י"ג).

(לא) מוֹמֵר לְחַלֵּל יוֹם טוֹב הָיִי מוֹמֵר לְכָל הַתּוֹרָה כְּלָה
כְּמוֹ מַחְלִיל שֶׁבֶת, וְכָל שְׁכֵן מוֹמֵר לְחַלֵּל יוֹם הַכַּפּוּרִים
(דעת תורה הלכות שחיטה סמן ב סעיף קטן כ"ט בשם רדב"ז,
תשובות הר"ש, זוהר הקדוש, אור זרוע הגדול בשם הגאונים).

כא השבת בישראל מהלכתה

לב) יש אומרים דדין מחלל שבת בפרהסיא גם בפרסום בעלמא סגי גם בפחות מעשרה (פלתי בשם רמב"ם ומרדכי ושאלות ותשובות מהרי"א יורה דעה סימן ב) ועל כל פנים בידוע לעשרה אין להקל (דעת תורה סימן ב סעיף קטן ל' ביורה דעה, ומנחת שבת ע"ב ט"ו).

לג) המחלל שבת הרי הוא רחוק מן התיים ונסגר לפניו הפתח להכנס לעולם הבא, (מנחת שבת ע"ב י"ח בשם מדרש).

לד) מקום אחד יש בגיהנם לאלו שמחללין שבת כיון שהוא הדליק גר קדם זמנו ממנה יש בגיהנם שבמוצאי שבת מדליק תחלה אותו מקום ואומר "מקום זה הוא של פלוני" וכל הרשעים שבגיהנם עוזרים לו להדליק אותו מקום (זוהר הקדוש במדבר רמ"ו).

פרק ב

כבוד שַׁבַּת וְשֹׁכֵר הַגָּדוֹל שֶׁל שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת

מִשׁ"ס, מִדְרָשִׁים, זֶהר הַקָּדוֹשׁ וְהַפּוֹסְקִים

(א) כָּל הַמְקַיֵּם ג' סְעֻדוֹת בְּשַׁבַּת נִצּוֹל מִג' פְּרַעֲנִיּוֹת, מִחֻבְלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וּמִדִּינָה שֶׁל גִּיהֲנָם, וּמִמְלַחֲמַת גּוֹג וּמִגּוֹג (שבת קי"ח.).

(ב) כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבַּת נוֹתֵנִין לוֹ נִחְלָה בְּלֵי מְצָרִים (שם).

(ג) כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבַּת נוֹתֵנִין לוֹ מְשַׁאֲלוֹת לְבוֹ (שבת קי"ח:).

(ד) כָּל הַמְשַׁמֵּר שַׁבַּת כְּהִלְכָתָהּ אֶפְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה כְּדוֹר אֲנוֹשׁ מוֹחֲלִין לוֹ (שם).

(ה) אֱלֹמְלֵי שְׁמֵרוֹ יִשְׂרָאֵל שַׁבַּת רֵאשׁוֹנָה לֹא שְׁלֻטָּה בְּהֵן אָמָה וְלָשׁוֹן (שם).

ו) אֶלְמְלֵי מְשֻׁמְרֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּהִלְכָתָן מִיַּד
נִגְאָלִין (שם).

ז) בְּרַכַּת ד' הִיא תַעֲשִׂיר זוּ בְרַכַּת שַׁבָּת (ירושלמי ברכות
ב ח).

ח) מֵאֵן דִּיזִיף שַׁבָּתָא פִּרְעִיין שַׁבָּתָא (שבת קי"ט).

ט) עֲשִׂירִים שְׁבַשְׂאָר אַרְצוֹת בְּמָה הֵן זֹכִין, בְּשִׁבִיל
שְׁמִכְבָּדִין אֶת הַשַּׁבָּת (שם).

י) מִפְּנֵי מָה תִּבְשִׁיל שֶׁל שַׁבָּת רִיחוּ נִוּדָה, אָמַר לוֹ
תְּבַלִּין אַחַד יֵשׁ לָנוּ וְשַׁבָּת שָׁמוּ שְׁאֵנוּ מְטִילִין לְתוֹכוֹ
וְרִיחוּ נִוּדָה, אָמַר לוֹ תֵּן לָנוּ הֵימְנוּ, אָמַר לוֹ כָּל
הַמְּשֻׁמְרֵי אֶת הַשַּׁבָּת מוֹעִיל לוֹ (שם).

יא) כָּל הַמִּתְפַּלֵּל בְּעֶרְב שַׁבָּת וְאוֹמֵר וַיְכַלּוּ ב' מִלְּאֲכֵי
הַשָּׁרֵת הַמְּלֻוִּין לוֹ לְאָדָם מִנִּיחִין יְדִיָּהֶן עַל רֵאשׁוֹ
וְאוֹמְרִים לוֹ וְסָר עֲוֹנְךָ (שבת קי"ט).

יב) ב' מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת מִבֵּית
הַכְּנֶסֶת לְבֵיתוֹ אֶחָד טוֹב וְאֶחָד רַע, וְכִשְׁבָּא לְבֵיתוֹ וּמָצָא
גַר דָּלוּק וְשִׁלְחַן עָרוּף וּמִטָּתוֹ מְצָעַת מְלֹאךְ טוֹב אוֹמֵר
יְהִי רְצוֹן שְׁתֵּהא לְשַׁבַּת אַחֲרֵת כֶּף וּמְלֹאךְ רַע עוֹנֶה
אִמֵּן בְּעַל כְּרָחוּ (שם).

יג) כָּל הַמִּתְפַּלֵּל בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת וְאוֹמֵר וַיִּכְלוּ מַעֲלֵה עֲלִיו
הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ נַעֲשֶׂה שְׁתַּף לְהַקְבֵּ"ה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית
(שם).

יד) אָמַר לָהֶם הַקְבֵּ"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּנֵי לוֹוֹ עָלִי וְקִדְשׁוּ
קִדְשַׁת הַיּוֹם וְהֶאֱמִינוּ בִּי וְאֲנִי פּוֹרֵעַ (ביצה ט"ו:).

טו) כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִים לוֹ מִרֵּאשׁ הַשָּׁנָה
וְעַד יוֹם הַכַּפּוּרִים חוּץ מֵהוֹצָאוֹת שַׁבָּתוֹת (ביצה ט"ז:).

טז) נִשְׁמָה יִתְרָה נּוֹתֵן לוֹ הַקְבֵּ"ה לְאָדָם עֶרְבַּ שַׁבַּת
וְלְמוֹצָאֵי שַׁבַּת נוֹטְלִין אוֹתָהּ הַיָּמֵנוּ (שם).

כה השבת בישראל כהלכתה

יז) אלו היו ישראל משמרין שבת אחת כתקונה מיד
היה בן דוד בא (ירושלמי תענית א א).

יח) לא דומה אור פניו של אדם כל ימות החל כמו
שהוא דומה בשבת (ב"ר י"א, ב).

יט) בקש הקב"ה לגנוז האורה וחלק כבוד לשבת (שם).

כ) אברהם שאין כתוב בו שמירת שבת ירש את העולם
במדה, אבל יעקב שכתוב בו שמירת שבת ירש את
העולם שלא במדה (בראשית רבה י"א, ח).

כא) כנסת ישראל היא בן זוג לשבת (בראשית רבה י"א,
ט).

כב) אם מקבליים בניך [כנסת ישראל] את השבת
נכנסים לארץ ואם לאו אין נכנסין (בראשית רבה מ"ו
ז).

כג) אם משמרים ישראל את השבת כראוי אפלו יום אחד בן דוד בא, למה, שהיא שקולה נגד כל המצות (שמות רבה כ"ה, ט"ז).

כד) מצינו בתורה נביאים וכתובים ששקולה שבת נגד כל המצות (שם).

כה) בעת שאדם שומר את השבת גוזר גזרה והקב"ה מקיימה (שם).

כו) בזכות שני דברים ישראל מתחטאים לפני המקום, שבת ומעשרות (תנחומא פרשת ראה).

כז) אין ישראל נגאלין אלא בזכות שבת (ויקרא רבה ג, א).

כח) לא נתתי לך השבת אלא לטובתך, אתה מקדש את השבת במאכל ובמשתה ובכסות נקי ומהנה את נפשך ואני נותן לך שכר (אסתר רבה ז).

(כט) כִּיּוֹן שְׂרָאָה אָדָם שְׁבַחוּ שֶׁל שַׁבַּת הַתְּחִיל מְשׁוֹרֵר עָלֶיהָ לְהַקְבֵּ"ה שְׁבַח וּמְזֻמּוֹר (קהלת רבה א ג).

(ל) כְּבוֹד שַׁבַּת עָדִיף מֵאֶלֶף תַּעֲנִיּוֹת, דְּכָבוֹד שַׁבַּת דְּאוֹרֵיטָא וְתַעֲנִיּוֹת דְּרַבָּנָן (תנחומא בראשית ג).

(לא) כְּשֵׁם שְׁלֵמֵד שַׁבַּת זְכוּת עַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, כִּף לְמִד עַל קִין (תנחומא בראשית י).

(לב) לְפִיכָף אֵין מִתְּפַלְלִין בְּשַׁבַּת י"ח שָׂאָם יְהִיָּה לוֹ חוּלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ נִזְכָּר בְּרוּפָא חוּלֵי עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל וְהוּא מִצַּר וְהַשַּׁבַּת נִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל לְקַדְּשָׁה לְעֲנֵג וְלִמְנוּחָה וְלֹא לְצַעַר (שם וירא א).

(לג) גַּם הַמַּתִּים יוֹדְעִין יוֹם הַשַּׁבַּת (שם תשא ל"ג).

(לד) בְּזְכוּת ב' דְּבָרִים יִשְׂרָאֵל מִתְּחַטָּאִין לְפָנֵי הַמָּקוֹם בְּזְכוּת שַׁבַּת וּבְזְכוּת מַעֲשָׂרוֹת (שם ראה י"א).

חלק א'

לה) בכל יום הִיָּה רִיחוֹ שֶׁל הַמָּן נוֹדֵף, וּבְשַׁבַּת יוֹתֵר, בְּכָל יוֹם הָיָה מְצֻלָּהּ בְּזָהָב וּבְשַׁבַּת יוֹתֵר (מכילתא בשלח ט"ז).

לו) אִם תִּזְכּוּ לְשָׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת עֲתִיד הַקָּב"ה לִיתֵן לָכֶם ג' מוֹעֲדִים פֶּסַח, עֲצֻרַת, וְסִכּוֹת (שם).

לז) אִם תִּזְכּוּ לְשָׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת עֲתִיד הַקָּב"ה לִיתֵן לָכֶם ו' מִדּוֹת טוֹבוֹת, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם הַדָּשׁ, מְלָכוֹת בֵּית דָּוִד, כְּהֻנָּה, וּלְוִיָּה (שם).

לח) אִם תִּזְכּוּ לְשָׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת תִּנְצְלוּ מִג' פְּרַעֲנִיּוֹת, מִיּוֹמוֹ שֶׁל גּוֹג וּמִגּוֹג, וּמִחֻבְלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וּמִיּוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל (שם).

לט) מִי שֶׁשָּׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת מֵרַחֵק מִן הָעִבְרָה (שם).

מ) יוֹם שַׁבָּת שְׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית (מכילתא יתרו כ).

מא) שַׁבָּת מֵעֵין קְדֻשַׁת הָעוֹלָם הַבָּא (שם תשא ל"א).

מב) השַׁבֵּת מוֹסֶפֶת קִדְשָׁה לְיִשְׂרָאֵל (שם).

מג) כָּל הַמְּשִׁמֵר הַשַּׁבֵּת כְּאֵלּוּ עָשָׂה הַשַּׁבֵּת (שם).

מד) כָּל הַמְּשִׁמֵר שַׁבֵּת אַחַת כְּתִקְנָה מְעַלָּה עָלָיו הַכְּתוּב
כְּאֵלּוּ שׁוֹמֵר שַׁבְּתוֹת מִיּוֹם שֶׁפָּרָא הַקֶּבֶ"ה אֶת עוֹלָמוֹ עַד
שִׁיחִיו הַמַּתִּים (שם).

מה) אֵין שַׁבֵּת בְּטֵלָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְכֵן בְּכֹל דְּבַר שֶׁמְסֻרוֹ
יִשְׂרָאֵל נִפְשָׁם עָלָיו כְּגוֹן שַׁבֵּת וּמִיָּלָה גְּתִיקִים בִּידָן וְאֵין
נִטְלִין (שם).

מו) כִּיּוֹן שֶׁנִּדְלָדְלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַמְּצוֹת לֹא עֲמָדָה לָהֶם
אֶלָּא זְכוּת שַׁבֵּת (מכילתא דרשב"י תשא י"ז).

מז) בְּנֵי סוּרְיָא חֵיִים בְּזְכוּת שְׁהֵם מְכַבְּדִים יָמִים טוֹבִים
וְשַׁבְּתוֹת (פסיקתא רבתי כ"ג).

מח) כָּל שֶׁהוּא מֵתְעַנֵּג בְּשַׁבֵּת, שׁוֹאֵל, וְהַקֶּבֶ"ה נוֹתֵן לוֹ
מִשְׁאַלוֹתָיו (פסיקתא רבתי כ"ג).

מט) בַּטְלֹתֶם כָּל הַדְּבָרוֹת, אֲפֹלוּ דָבָר אֶחָד אִם קִיַּמְתֶּם
אֲנִי סוֹלֵחַ לָכֶם, וְאִיזְהוּ הַדְּבָר, יוֹם הַשַּׁבָּת (שם כ"ח).

נ) כָּל הַמְּבָרֵךְ עַל הַיַּיִן בְּלֵילֵי שַׁבָּתוֹת מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו
וְשָׁנוּתָיו (פרקי דרבי אליעזר י"ח).

נא) בְּזִכּוֹת יוֹם הַשַּׁבָּת נִצּוֹל אָדָם מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֵנָם
(שם י"ט).

נב) כָּל הַמְּעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת כְּאִלוּ הוּא מְכַבֵּד לְהַקְבֵּ"ה
(תנא דבי אליהו רבה כ"ו)

נג) הַתְּנָה הַקְבֵּ"ה עִם אֲבָרָהֶם שְׁבֻזְכוֹת מִיָּלָה וְשַׁבָּת אֵין
בְּנָיו יוֹרְדִין לְגִיהֵנָם (אגדת בראשית ל"ד).

נד) אִם שְׁמַרְתֶּם גֵּרוֹת שֶׁל שַׁבָּת אֲנִי מֵרְאֶה לָכֶם גֵּרוֹת
שֶׁל צִיּוֹן (ילקוט בהעלותך תשי"ט).

נה) כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה יוֹרְדֵי גִיְהֵנָם נְדוֹנִין, וּבַשַּׁבָּת
וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד שֶׁהִסְדְּרִים נִשְׁלָמִים אֵינָם נְדוֹנִים
(ילקוט איוב תתקנ"ו).

ל א השבת בישראל כהלכתה

נו) כִּד אֶת־קֹדֶשׁ יוֹמָא בַּמַּעֲלָא שְׁבֻתָא סְפַת שְׁלוֹם שְׂרִיא וְאֶת־פְּרִיסַת בְּעֻלְמָא (זוהר הקדוש בראשית מ"ח).

נז) כָּל שִׁיתָא יוֹמָא מִתְּבַרְכָּאן מִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה (זוהר הקדוש שמות ס"ג).

נח) ג' קְדָשׁוֹת בְּעוֹלָם קְדָשׁוֹת הַקְּב"ה, קְדָשׁוֹת שְׁבֻת וְקְדָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל (אותיות דרבי עקיבא ש).

לְהֵלֵן מִסְפָּר זֹהַר הַקְּדוֹשׁ בְּעַנְיַן שְׁבֻת:

א) בְּאָדָם וּבְבַהֲמָה הַקְּפִידָה תוֹרָה שְׁיַעֲבֹר עֲלֵיהֶם שְׁבֻת אַחַת, בְּאָדָם בְּרִית מִלָּה לְח יָמִים, וּבַבְּהֵמָה רְאוּי לְהַקְרִיבָה רַק לְאַחַר ח' יָמִים (ח"ג צ"א).

ב) הָאֲמוּנָה קְשׁוּרָה בְּשֻׁבַת (ח"ג צ"ד):.

ג) אִשׁ הַקְּדוּשָׁה עִם הַשְּׁבֻת אֲחֻזִּים זֶה בְּזֶה (ח"ג רנ"ד):.

ד) שְׁבֻת מִגִּין מְכַל סְטָרִין בִּישְׁיַן (תקוני זוהר מז"ח קס"ח):.

(ה) כָּל הַבְּרִיאָה הֵיְתָה תְּלוּי בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (ח"א ה:).

(ו) בַּשַּׁבָּת מִתְּבַרְכִּין כָּל ו' יָמֵי הַשָּׁבוּעַ (ח"ב ס"ג:).

(ז) כָּל הַבְּרָכָה שְׁלֹמְעָלָה וְשְׁלֹמֶטָה בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי תְּלוּיִים
(ח"ב פ"ח.).

(ח) בַּשַּׁבָּת מִתְּמַלְּאִים בְּרָכָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת (ח"ג צ"ד:).

(ט) אִם יִשְׂרָאֵל הוּוּ מְקִימִין שַׁבָּת אַחַת כְּהִלְכָתָן מִיַּד הוּוּ
נִגְאָלִין (תקוני זוהר תקון כ"א נ"ז.).

(י) אֲפֵלוּ הָרְשָׁעִים שְׁבַגְיָהֲנָם מִכְתָּרִין הֵם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וְשׁוֹקֵטִין וְנוֹחִין (זוהר חדש בראשית כ"ב.).

(יא) בַּשַּׁבָּת אֵינּוּ שׁוֹלֵט לֹא הַגְּיָהֲנָם וְלֹא הַמְּמַנִּים שְׁלוֹ
(תקוני זוהר תקון כ"ד ס"ט:, וזוהר הקדוש ח"ב פ"ח: ק"ל.).

(יב) בַּשַּׁבָּת נָחִים רְשָׁעִים שְׁבַגְיָהֲנָם (ח"ג צ"ד:).

(יג) מְקוֹם מִיָּחָד בְּגִיָּהֲנָם לְמַחְלָלֵי שַׁבָּתוֹת (ח"א י"ד:).

(יד) המוציא מפיו דבורי חל בשבת מחליל השבת (ח"ב ס"ג, תקוני זוהר תקון מ"ח פ"ח:).

(טו) בשבת אין דין לא למעלה ולא למטה (ח"ג רפ"ח:).

(טז) בשבת כל הדינים נכפים (ח"ב פ"ח:).

(יז) כמו שהאדם עושה דירה בלבו להקב"ה ושכינתו שיוכלו לשרות עמו בשבתות, פן הקב"ה מכין לו דירה בעולם הבא (זוהר חדש תקון קל"ז).

(יח) שבת היא פלה, ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתקנת לכבודה כפי ראויה לה (זוהר חדש רות כ"ג:).

(יט) הרצים לדרשה בשבת יש היכל מיוחד עבורם (ח"ג רכ"ט:).

(כ) כָּל מָה שְׁמוּצִיא הָאָדָם עַל מַאֲכָלִים וּמִשְׁקָאוֹת לְכַבוֹד
הַשַּׁבָּת הוּא מְלוּה אֶת הַקֶּבֶ"ה, וְהַקֶּבֶ"ה מַחְזִיר לוֹ כְּפִלֵי
כְּפִלִים (ח"ב רנ"ה.).

(כא) כָּל הַמוֹסֵיף בְּמַאֲכָלִים וְתַעֲנוּגִים בְּשַׁבָּת מוֹסִיפִין לוֹ
וְכָל הַגּוֹרֵעַ גּוֹרֵעִין לוֹ (תקוני זוהר מז"ח קנ"ה.).

(כב) שַׁבָּת הִיא שְׂמֻחַת הַקֶּבֶ"ה וְהַשְׂכִּינָה שְׂמֻחַת עֲלִיּוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים (ח"ג צ"ד:).

(כג) בְּשַׁבָּת צָרִיךְ לְתַקֵּן מְסֻבָּה נְאֻה בְּכַמָּה פָּרִים וּכְסוֹתוֹת
מְרַקְמוֹת מְכַל שֵׁישׁ לוֹ בְּבֵית (ח"ג רע"ב:).

(כד) בְּשַׁבָּת וַיּוֹם טוֹב יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחֵרוֹת מְכַל אַמּוֹת
הָעוֹלָם וְאִינָם יֵרְאִים מְכַל הַמַּצָּרִים בְּעוֹלָם (ת"ז מז"ח
קנ"ח:).

(כה) יוֹם הַשַּׁבָּת נִשְׁכָּחִים בּוֹ כָּל הַצָּעֵר וְרֹגֵז וְדַחֵק בְּכָל
הָעוֹלָם כִּי הִיא יוֹמָא דְהַלּוּלָא שֶׁל הַקֶּבֶ"ה (ח"ג צ"ה.).

לה השבת בישראל כהלכתה

(כו) כָּל יְמֵי הַשְּׁבוּעַ מִקְּבָלִים שֹׁפֵעַ מִן יוֹם הַשַּׁבָּת (ח"א ע"ה:).

(כז) אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֹׁזְכּוֹ לְנַחֵל אֶת הַשַּׁבָּת לִירֵשֶׁת עוֹלָמִים (ח"ב ר"ז:).

(כח) אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל מִי שֹׁזְכָה לְכַבֵּד אֶת הַשַּׁבָּת אֲשֶׁרֵיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרֵיו בְּעוֹלָם הַבָּא (ח"ב ס"ד. ר"ז:).

(כט) כְּשֶׁאָדָם מְכַבֵּד אֶת הַשַּׁבָּת בְּשִׁלְמוֹת כְּרֵאוּי, הַקְּב"ה קוֹרֵא עָלָיו "עֲבָדֵי אֶתְּהָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְּפָאֵר" (ח"ב ר"ט:).

(ל) כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר הַשַּׁבָּת וּמְכַבֵּד אוֹתוֹ, וּמַעֲנֵג אוֹתוֹ בְּשִׁבְלֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, כָּךְ הַקְּב"ה נוֹתֵן לוֹ מְקוֹם גַּח לְמַעַלָּה וְגַח בְּמַנוּחָה מִיַּגִּיעַת זֶה הָעוֹלָם (תיקוני זוהר תקון ע, קל"א:).

(לא) כִּמוֹ שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה נִחַת רוּחַ לְהִקְבֵּ"ה וּשְׂכִינָתוֹ בַּשַּׁבָּת, כִּךָ עוֹשֶׂה לוֹ הִקְבֵּ"ה וּלְזוּגָתוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא (ז"ח בתיקונים קל"ז:).

(לב) שַׁבַּת זְכוּרֹן הַמְּנוּחָה בְּעוֹלָם וְהוּא כֹּלֵל כָּל הַתּוֹרָה (ח"ב ב צ"ב.).

(לג) בַּשַּׁבָּת וַיּוֹם טוֹב מִתְּלַבְּשִׁין הַנְּשָׁמוֹת בְּכַתְּנֵת אֹר (תיקוני זוהר בה"ק י"א.).

(לד) בַּשַּׁבָּת יֵשׁ לְלִבָּשׁ מְלַבְּוֹשִׁים לְבָנִים אוּ בְּגוּנִים נְאִים (ז"ח יתרו נ"א.).

(לה) לְכֹל אֶחָד נוֹתֵנִין לוֹ נֶפֶשׁ הַיְתָרָה לְפִי מְדַרְגָּתוֹ וּמְדָתוֹ (ח"ג משנה ברורה:).

(לו) עַל יְדֵי נְשָׁמָה יְתָרָה נְשָׁפְחִים כָּל עֲנִינֵי חַל וְכָל צָעַר וְצָרָה (ח"א מ"ח:).

(לז) בַּשַּׁבָּת נוֹתֵנִין לְאָדָם נְשָׁמָה אַחֲרַת, נְשָׁמָה עֲלִיוֹנָה, נְשָׁמָה שְׁכָל שְׁלֵמוֹת בָּהּ דְּגִמַּת עוֹלָם הַבָּא (ח"ב פ"ח:).

לח) כשהסטרא אחרא רואה שעשו שנוי לכבוד שבת בכל דבר, בלבוש ומאכל, אין להם רשות להתקרב (תיקוני זוהר תקון ר"א, נ"ז).

לט) בשבת ויום טוב אין שליטה לס"מ, ואין לו שליטה בגיהנם (ח"ג רמ"ג).

מ) כשברא הקב"ה את העולם לא היה יכול להתקיים עד שבאה ושרה עליהם שלום שהוא השבת (ח"ג קע"ו).
מא) שבת דגמת עולם הבא הוא (ח"א מ"ח, ז"ח. בראשית כ"א:).

מב) בשבת מצוי השמירה לעם הקודש (ח"ב ר"ה).

מג) כמה מחנות מלאכים משוטטין לכאן ולכאן לעטר את ישראל בנשמות היתרות (ח"ב קל"ו).

מד) המענגים את השבת הקב"ה נותן להם משאלותם (תיקוני זוהר נ"ח ל"ג:).

מה) מִלֶּאֱךָ אֶחָד עֹמֵד וְאִינוּ נֹתֵן לְהִתְוַקֵּד בְּנִהַר דִּינּוּר
אֶת כָּל אֵלוֹ שֶׁקִּיְמוּ עֲנֵג שַׁבַּת כְּרָאוּי (ח"ב רנ"ב:).

מו) כְּשָׁבָא הַשַּׁבַּת מִלְּאֲכִים מְעַבְרִים מִיִּשְׂרָאֵל כָּל עֶצֶב
וַיִּגְיָעָה וּמְרִירוֹת הַנֶּפֶשׁ וְכָל כַּעַס (ח"ב רנ"ו:).

מז) אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שָׂרְצָה בָהֶם הַקֶּב"ה וְנָתַן לָהֶם
הַשַּׁבַּת שֶׁהוּא קִדְשָׁה מִשְׂאָר הַיָּמִים (ח"ב מ"ז:).

מח) אֲלֵמְלָא שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שַׁבַּת רֵאשׁוֹנָה לֹא שְׁלֹטָה
בָּהֶם שׁוּם אִמָּה וְלִשׁוֹן (ז"ח בשלח ל"ז:).

מט) ר"ש כְּשֶׁהָיָה רוֹאֵה אִמּוֹ מְדַבֶּרֶת בְּשַׁבַּת הָיָה אוֹמֵר
לָהּ אִמָּא שְׁתִּקִּי שַׁבַּת הוּא וְאָסוּר (ח"א ל"ב:).

נ) נֶפֶשׁ יִתְרָה נְתוּסָפָה לְאָדָם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת זֶה רוּחַ הַקִּדְשׁ
שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו וּמִכֶּתִיר לְאָדָם בְּכֶתֶר קָדוֹשׁ וְהוּא מֵאוֹתוֹ
רוּחַ שֶׁעֲתִיד לְשָׁרוֹת עַל הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבֹא (ז"ח
בראשית כ"א:).

נא) לְדַבֵּר מִצְוָה אֶפְלוּ בְשַׁבַּת מִצְוָה לָרוּץ (ז"ח נ"ח).
כ"ח.).

נב) אֵין לָךְ שִׁבַּח וְקְלוֹם לְפָנַי הַקָּב"ה כִּמוֹ שִׁבְחוּ שֶׁל
שַׁבָּת, הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים כְּלָם מִשְׁבַּחִין לוֹ כְּאַחַד,
וְאֶפְלוּ יוֹמוֹ שֶׁל הַשַּׁבָּת מִמָּשׁ מִשְׁבַּח לוֹ (זוהר חדש
בראשית כ"ב.).

נג) אֵין שָׁטָן וְאֵין מְזִיק שְׁלִיט בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא (ח"ג
רע"ג.).

נד) לֹא זָזָה שְׁכִינָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים
וְאֶפְלוּ בְשַׁבַּת דְּחַל (ח"ג קע"ט:).

נה) הַשְּׁכִינָה שׁוֹמֶרֶת לְשׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְיּוֹם טוֹב (ח"ג
קע"ט:).

נו) שַׁבָּת שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּב"ה (ח"ב פ"ח:).

חלק א'

(נז) כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס לְבֵיתוֹ בְּשִׂמְחָה וּמִקְבֵּל הַשַּׁבָּת בְּשִׂמְחָה וְהוּא וְאִשְׁתּוֹ בְּשִׂמְחָה, אֹתָהּ שָׁעָה הַשְּׂכִינָה אוֹמֶרֶת זֶה שְׁלִי הוּא (זוהר חדש אחרי ס.).

(נח) אִם הוּא עֶצֶב בְּחַל מְכַל מְקוֹם בְּשַׁבָּת יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה (תיקוני זוהר ת"ק כ"א. ג"ז.).

(נט) מְכַל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שְׁעוֹשֶׂה הָאָדָם אֵין טוֹב לְאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי אִם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וּלְהִרְאוֹת שִׂמְחָה בְּשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים (ח"ב רנ"ה.).

(ס) אֶפְלוּ הַרְשָׁעִים שֶׁבִּגְיָהֶנּוּ שְׂמוּרִים הֵם בְּשַׁבָּת (ח"א מ"ח.).

(סא) בְּיוֹם הַשַּׁבָּת כָּל הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִין (ח"א ע"ה:).

(סא) אֲשֶׁרִיהֶם שֶׁל אֱלוֹ שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּשַׁבָּת יוֹתֵר מִשָּׂאֵר הַיָּמִים (ח"ג ע"ד.).

(סב) שַׁבָּת הוּא כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה, וְכָל סוּדוֹת הַתּוֹרָה בּוֹ תְלוּיִים, וְקִיּוֹם שַׁבָּת כְּקִיּוֹם כָּל הַתּוֹרָה (ח"ב צ"ב.).

מא השבת בישראל כהלכתה

סג) שְׁקוּלָה שַׁבַּת כָּכָל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, וְהַשּׁוֹמֵר שַׁבַּת כְּאֵלוֹ שׁוֹמֵר כָּל הַתּוֹרָה (ח"ב מ"ז. קנ"א.).

סד) הַחֲרָטוֹת דְּשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים חֲשׁוּבִים לְהַקְבֵּ"ה יוֹתֵר מִכָּל מִיָּנִי בְּשָׁמַיִם (ח"ג רמ"ג.).

סה) כָּל הָאֲמוּנָה בְּסַעֲדַת שַׁבַּת מְצוּי (ח"ג רפ"ח:).

סו) בְּסַעֲדַת שַׁבַּת נִפְרִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ (ח"ב פ"ח:).

סז) סַעֲדַת שַׁבַּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא וְלֹא שֶׁל הַגּוֹיִם (ח"ב פ"ח:).

סח) כָּל הַשְּׁלֻחָנוֹת שֶׁמְסַדְרִים בְּנֵי אָדָם בְּשַׁבָּתוֹת מְכַנְיָסִין אוֹתָן בְּהִיכָל אֶחָד, וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל הָאָדָם אֲשֶׁר שְׁלַחְנוּ נִרְאָה שֵׁם בְּלֹא בּוֹשָׁה כְּרֹאוּי, כ"א כְּפִי כַחוּ (ח"ב ר"ד:).

סט) בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת וְהַקְבֵּ"ה שׁוֹאֵל לְכֻלָּם, מֵהַ חֲדָשְׁתָּם בַּתּוֹרָה בְּזֶה הָעוֹלָם (ח"ג קע"ג.).

(ע) במוצאי שבת צריכין ישראל להתעכב ולא להראות כאלו דוחקים את השבת (ח"ב ר"ז:).

(עא) במוצאי שבת הרוחות יוצאות ומשוטטות בעולם, ובשביל כן תקנו שיר של פגעים (ח"א מ"ח:).

(עב) במוצאי שבת פותחין ישראל והוא רחום, בשביל שהדין חוזר למקומו (ח"ב ר"ז:).

(עג) כשיוצא השבת יש לנו לומר ויהי נעם כדי שננצל מאותו הענש של הרשעים (ח"א קצ"ז:).

(עד) מי שמדליק הנר במוצאי שבת טרם שהגיע הצבור לקדשה של ואתה קדוש גורם לאש הגיהנם שידלק טרם זמנו והרשעים שבגיהנם מקללין אותו, כי אין להדליק הנר במוצאי שבת עד לאחר שהבדילו ישראל בתפלה ועל הכוס, כי עד אז עדין קדשת השבת שולטת, אבל אם ממתין עד שהצבור אומרים הקדשה של ואתה קדוש אז הרשעים מצדיקין עליהן את הדין

וּמְבָרְכִין לְאוֹתוֹ אָדָם בְּכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁל וַיִּתֵּן לָךְ (ח"א י"ד:).

עה) בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הַנְּשֻׁמוֹת עוֹלוֹת וּמִתְעַטְרוֹת בַּעֲטָרוֹת קְדוּשׁוֹת לְמַעַלָּה (ח"ב צ"ח:).

עו) גְּדוּלָּה שַׁבַּת שְׁאִין כִּהֵן גְּדוֹל נִכְנָס לְעִבּוּדָּה אַחַר מְשִׁיחָתוֹ עַד שֶׁתַּעֲבֹר עָלָיו הַשַּׁבַּת (מדרש המובא באור עולם שבסוף ספר ראשית חכמה, וכן כתב הרמב"ם להלכה הלכות כלי המקדש פ"ד הלכה י"ג).

עז) גְּדוּלָּה שַׁבַּת שְׁכַשְׁנַת־דִּלְדְלוֹ יִשְׂרָאֵל מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים לֹא עֲמָדָה לָהֶם אֲלֵא זְכוֹת שַׁבַּת (שם).

עח) גְּדוּלָּה שַׁבַּת שְׁאִינָה נְדַחִית אֲלֵא מִפְּנֵי סִכְנַת נַפְשׁוֹת (שם).

עט) בְּשַׁבַּת מַחְזִירִין לְיִשְׂרָאֵל הַשְּׁנַי כְּתָרִים שֶׁל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע (מדרש מובא ברמתים צופים על תנא דבי אליהו זוטא ח"ב אות י"ב).

פ) מַעֲשֵׂה בְחֹסִיד אֶחָד שֶׁנִּפְרָצָה לוֹ פֶּרֶץ בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְנִמְלָךְ עָלָיו לְגִדְרָה וְנִזְכָּר שֶׁשַּׁבַּת הוּא וְנִמְנַע אוֹתוֹ חֹסִיד וְלֹא גִדְרָה, וְנִעֲשָׂה לוֹ נֶס וְעֲלָתָה בּוֹ צִלְף וּמִמָּנָה הִיָּתָה פְּרִנָּסְתוֹ וּפְרִנָּסַת אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ (שבת ק"ג:).

פא) יֵשׁ דָּג שֶׁשׁוֹבֵת בְּשַׁבַּת עַל שְׂפַת הַיָּם עַד מוֹצָאֵי שַׁבַּת, וְשֵׁם הַדָּג שַׁבַּת"י (ס התגין).

פב) אֹר גִּיהֶנָם שׁוֹבֵת בְּשַׁבַּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ (פסיקתא הובא בתוספות ומרדכי פרק ער"פ).

פג) בְּכָל יוֹם הַשַּׁבַּת יֵשׁ לְרִשְׁעִים מְנוּחָה בַּגִּיהֶנָם, וְלֹא עוֹד אֲלֵא שְׂמֻכְתֵּירִים אוֹתָם בְּכֶתֶר שַׁבַּת וּבִיּוֹם הַשְּׁשִׁי גִדּוּנִים בַּגִּיהֶנָם בְּכַפְלִים כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ בַּמֶּן (מדרש מובא בעונג שבת, ותענוג שבת).

פד) חֵיב אָדָם לְקַבֵּל פָּנֵי רַבּוֹ בְּשַׁבַּת (ראש השנה ט"ז: סוכה כ"ז).

מה השבת בישראל מהלכתה

פה) ר' אליעזר אומר בכ"ח מקומות הזהיר הכתוב על השבת (מדרש מובא בספר כסאות לבית דוד, בית ד' שער כ"ג).

פו) הלכות שבת מקרא מועט והלכה מרבה (חגיגה י:).
פז) תינוק בן יומו חי מחללין עליו השבת כדי שישמר שבתות הרבה, דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו, כיון שמת אדם בטל מן המצות (שבת קנ"א:).

פח) בקשי התירו לנחם אבלים ולבקר חולים בשבת (שבת י"ב:).

פט) עכו"ם ששבת חייב מיתה (סנהדרין נ"ח:).

צ) מלך ומטרונה יושבין ומסיחין זה עם זה, מי שפא ומכניס עצמו ביניהם חייב מיתה, כך השבת בין ישראל והקב"ה, לפיכך כל עכו"ם שפא ומכניס עצמו ביניהם עד שלא קבל עליו למות חייב מיתה (מדרש רבה דברים פ"א).

צא) הַקָּב"ה נָתַן לְאָדָם מְצוֹת שִׁבְת לְשִׁמְרָה (מ"ר בראשית ט"ז.).

צב) הַשִּׁבְת לְמִד זְכוֹת עַל אָדָם הֶרְאִשׁוֹן וְעַל קִיָּן (פרקי דרבי אליעזר י"ט, תנחומא בראשית).

צג) שָׁמַר יַעֲקֹב הַשִּׁבְת קִדָּם שְׁנַתָּן (מדרש רבה בראשית פרשה ע"ט).

צד) יַעֲקֹב שִׁכְתוֹב בּוֹ שְׁמִירַת שִׁבְת יִרְש אֶת הָעוֹלָם שְׁלֵא בְּמִדָּה (מדרש רבה בראשית י"א).

צה) יוֹסֵף שָׁמַר הַשִּׁבְת עַד שְׁלֵא נִתְּנָה (מדרש רבה במדבר פרשה י"ד תנא דבי אליהו רבה פרק כ"ו).

צו) הָאָבוֹת שָׁמְרוּ הַשִּׁבְת (מדרש מובא בספר חמדת צבי, דברי יוסף, יסוד התורה, תענוג שבת).

צז) בְּנֵי הַוְה זָהִיר בְּעֶנְג שִׁבְת לְכַבְדוֹ כְּפִי כַחֲךְ, לְעֶנְגוּ בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתָּה, אֶל תְּשִׁים עֲצָמְךָ כְּעֶנִי, כִּי אִם יוֹתֵר מִיְכָלְתְּךָ, וְהִזְהֵר בְּסַעֲדָה הַשְּׁלִישִׁית, וְהוּה זָהִיר בְּדַבְרֶיךָ

בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, כִּי עַל הַכֹּל אַתָּה עֹתִיד לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן
(צוואת ר' אליעזר הגדול אות ל).

צח) שַׁבָּת הוּא אֶחָד מִשְׁשִׁים שָׁל עוֹלָם הֵבֵא שְׁכָלוֹ שַׁבָּת
(אותיות דרבי עקיבא אות א).

צט) בְּזִכּוֹת שַׁבָּת וּמִלָּה אֵין יוֹרְדִין לְגִיהֶנָּם (אגדת
בראשית פרק ל"ד).

ק) יֵשׁ יוֹנָה שְׂאִינָה אוֹכֶלֶת מֵהַנֶּתְלָשׁ מִן הַמַּחְבֵּר בְּשַׁבָּת
(יעב"ץ בבית מידות עליית הטבע).

קא) יֵשׁ דָּג שֶׁבָּעָרֵב שַׁבָּת כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מֵתְקַרֵּב לְיִבְשָׁה
וְאֵינוֹ זֶו מִמְקוֹמוֹ, וְאִף אִם יִפְצְעוּהוּ בְּחֻרְבוֹת וּרְמָחִים
בְּלִתֵּי נְעֻתָק מֵאוֹתוֹ הַמְּקוֹם (שם).

קב) עִם הָאָרֶץ אֵימַת שַׁבָּת עָלָיו וְאוֹמֵר אֱמַת (ירושלמי
דמאי פרק ד מגן אברהם).

קג) מינה משה שומרים שלא יחללו את השבת, והם מצאו המקושש (ספרי במדבר ט"ו).

קד) אחד חלל שבת והיה נושא כספו, בא לפני חכם להורות לו תשובה, אמר לי הכסף, או שוי חלק לעניים שמתבישים לקבל צדקה (ס"ח קפ"א).

קה) מת בערב שבת סימן יפה לו, במוצאי שבת סימן רע לו (כתובות ק"ג:).

קו) "ברוך אתה בעיר" בזכות מצות שאתה עושה בעיר, הדלקת נר שבת (ילקוט שמעוני דברים כ"ח).

קז) גדולה השבת שאסור בה המלאכה שהיא חביבה לפניו (מדרש תנאים דברים ה).

קח) כל המענג השבת תפלתו נשמעת וזוכה ויושב בישיבה של מעלה (שם).

קט) הקב"ה נתן השבת לביטל השכחה (מדרש מובא בספר שמנה לחמו, דרוש א לשבת).

קי) בְּבִרְכַת כֹּהֲנִים "יְבָרְכֶךָ" בְּזִכּוֹת זְכוֹר, "וַיִּשְׁמְרֶךָ" בְּזִכּוֹת שְׁמוֹר (מדרש מובא בזכרון מנחם אות תל"ט).

קיא) הַמְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל יוֹכֵל בְּנִקְלָ לְקַבֵּל אֹר קַדְשֵׁת שַׁבָּת (יוסף לחוק פרשת תולדות יום ו').

קיב) הָבֵא לְקַבֵּל אֹר שַׁבָּת וְנִפְשׁוּ מְלַכְלָכֶת מְזֻהָמֶת כְּתָמֵי עֲוֹנוֹתָיו אֵין אֹר הַנְּשָׁמָה שׁוֹלֵט בּוֹ (שם).

קיג) בַּעַל תְּשׁוּבָה, שְׁמִירַת שַׁבָּת צְרִיכָה אֵלָיו בְּיֹתֵר, דְּנִמְשָׁךְ עָלָיו בְּשַׁבָּת נִיצוֹץ מֵהַשְּׂכִינָה וְדוּחָה הַסְטְרָא אַחֲרָא שְׁבַקְרָבוּ, וְנִמְצָא דְבִשְׁמִירַת שַׁבָּת נִתְקַנּוּ נִפְשׁוֹ וְגוֹפּוֹ (יוסף לחוק בשלח יום ו').

קיד) בַּעַל תְּשׁוּבָה צְרִיךְ שְׂיִכּוֹן בְּמָה שְׂאוּכָל בְּשַׁבָּת שֶׁהוּא לְעֵנַג הַשַּׁבָּת לְקַיִם מְצוֹתָיו יְתַבְרֶךָ, וְהוּא עָקָר גָּדוֹל לְעוֹשֵׂה תְּשׁוּבָה, וְכָכָה יַעֲשֶׂה תְּדִיר בְּכָל שַׁבָּת, וְהוּא סְגָלָה לְהִתְרַחֵק מִיֵּצֵר הָרַע, וְלְדַבֵּק אֶל הַקְּדוּשָׁה (שם).

חלק א'

קטו) השומר שבת כהלכתו במחשבה, דבור ומעשה, אפלו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, ובנדאי שמועיל לתקן פגם הברית ומעלים עליו כאלו קיים כל התורה כלה, וביותר צריך לזהר מדבור חל, וקל וחמר דבור אסור, ויענג השבת ויאכל לכבוד שבת דוקא, וללבש בגדי שבת לכבוד השבת, ולקבע למוד בשבת, כי לא נתן השבת אלא לעסק בתורה, ואם ככה יעשה נמחלים עונותיו, ובכלל אשר חטא בפגם הברית, ושב ורפא לו (שם משפטים יום ו).

קטז) אם אדם מיסר את בנו כשפא לחלל השבת ומנעו מעשות עברה, הקב"ה יתן מוראו של אביו על הבן, לכך סמך איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתותי תשמרו (ס"ח אות א).

קיז) ישראל הוא מלאך יום השבת (סודי רזא דף מגן אברהם ע"ב).

נא השבת בישראל כהלכתה

ק(יח) השַׁבַּת אֶחָד מֵעֲדֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְכָל יוֹם וְיוֹם אָדָם נִדוֹן לִפְנֵי הַקָּב"ה וּבְאֵין הַמְצוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְהַעֲיִד עָלָיו וּלְהַמְלִיץ בְּעַדוֹ (מדרש תנחומא מובא במבוא התנחומא להרש"ב דף ע"ח).

ק(יט) עֲשֵׂה דְבָרִים שֶׁתִּהְיֶה זוֹכֵר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לְרַחֵץ בְּעָרֵב שַׁבָּת, וּלְלַבֵּשׁ בְּגָדִים, וּלְתַקֵּן עֲנָג שַׁבָּת, וּלְקַרֵּא דְבָרִים הַנוֹהֲגִים בְּשַׁבָּת (ס"ח מכת"י פארמא אות א).

ק(כ) בְּעוֹן עֲשָׂרָה דְבָרִים יִשְׂרָאֵל גּוֹלִין מִמְּקוֹמָם, בְּעוֹן חֲלוּל שַׁבָּת (מבוא הנספחים לספר אליהו זוטא צ"ד ח).

ק(כא) אָמַר הַקָּב"ה אִם שְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת אֲנִי מְקַבֵּץ גְּלוּתֵיכֶם (שאלתות פרשת בראשית).

ק(כב) כְּמוֹ שֶׁהִזְהִיר בְּנֵר שַׁבָּת זוֹכֵה לְבָנִים חֲכָמִים, הַכִּי נִמְי הִזְהִיר בְּהַדְסִים (מהרש"א בח"א שבת).

ק(כג) אִם שְׁמַרְתֶּם גִּירוֹת שַׁבָּת אֲנִי מֵרְאֶה לָכֶם גִּירוֹת שֶׁל צִיּוֹן, וְאֵינִי מִצְרִיךְ לָכֶם לְרְאוֹת בְּאוֹרָה שֶׁל חֲמָה

אָלֵא בְּכַבּוּדֵי אֲנִי מֵאִיר לָכֶם שְׁנֵאמַר "לֹא יִהְיֶה לָךְ
 עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם וְגו' וְהָיָה לָךְ ד' לְאוֹר עוֹלָם",
 וְכָל כֶּף לָמָּה בְּזִכּוֹת הַנְּרוֹת שֶׁהֵן מִדְּלִיקִין בְּשַׁבָּת (יִלְקוּט
 ריש בהעלותך).

קכד) הַמֵּתְפַלֵּל בְּעֶרְב שַׁבָּת וְאוֹמֵר וַיִּכְלוּ מִזְעֵלָה עָלָיו
 הַכָּתוּב כְּאֵלוֹ נִעְשָׂה שְׁתַּף לְהַקְבֵּ"ה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
 וּשְׁנֵי מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת הַמְּלוּיִן לוֹ לְאָדָם מִנִּיחִין יְדִיהֶן עַל
 רִאשׁוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ "וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחִטָּאתֶךָ תִּכַּפֵּר" (שבת
 קי"ט).

קכה) כָּל הַמְּבַרֵךְ עַל הַיַּיִן בְּלֵילֵי שַׁבָּתוֹת מֵאֲרִיכִין לוֹ
 יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וַיּוֹסִיפוּ לוֹ שְׁנוֹת חַיִּים לְעוֹלָם
 הַבָּא (פדר"א פי"ח).

קכו) הַזֶּהִיר בְּקִדּוּשׁ הַיּוֹם זוֹכֶה וּמְמַלֵּא גְרָבֵי יַיִן (שבת
 כ"ג:).

קכו) שָׁאֵלוּ תִלְמִידָיו אֶת ר' זְכַאי בְּמַה הָאֲרַכְתָּ יָמִים,
 אָמַר לָהֶם וְכוּ' וְלֹא בִטְלִיתִי קְדוּשַׁת הַיּוֹם, אָמַר זְקֵנָה
 הִיְתָה לִי פַעַם אַחַת מְכָרָה כֶּפֶה שְׂבִירָא שָׁה (צְעִיף
 שְׂבִירָא שָׁה) וְהִבִּיאָה לִי קְדוּשַׁת הַיּוֹם, תֵּנָא כְּשִׁמְתָה הַנִּיחָה
 לוֹ ג' מְאוֹת גְּרָבֵי זֵינ, כְּשִׁמְת רַבִּי זְכַאי הַנִּיחַ לְבָנָיו
 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים גְּרָבֵי זֵינ, וְכוּ' (מגילה כ"ז:).

קכח) רַבִּי גִזְרַתְּ תַעֲנִיתָא וְלֹא אָתָּא מִיטְרָא נִיחַת קַמִּי
 אֵילפֵּא וְאִמְרִי לֵה רַבִּי אֵילפִי אָמַר מְשִׁיב הַרוּחַ וְנִשָּׂא
 זִיקָא (נָשֵׁב הַרוּחַ), מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם וְאָתָּא מִיטְרָא, אָמַר לִי
 רַבִּי מַה מַּעֲשִׂיךְ, אָמַר לִי דָר אֲנִי בְּכַפֵּר דְּחֹק שְׂיִישׁ בּוֹ
 עֲנִיּוֹת בְּיֹתֵר וְלֵיכָא בְּהַ זֵינ לְקְדוּשַׁת וְהַבְּדֵלָה, וּמְטְרִיחַ
 אָנָּא וּמֵייתָא זֵינ לְקְדוּשַׁת וְהַבְּדֵלָה וּמוֹצִיא לָהֶם יְדֵי
 חוֹבְתָם (תענית כ"ד:).

קכט) השוּתָה מִיַּיִן שֶׁל קְדוּשׁ בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת חֲזֹר לִי
מֵאוֹר עֵינָיו שֶׁנִּטַּל מִמֶּנּוּ עַל יְדֵי פְּסִיעָה גָּסָה (שבת
קי"ג:).

קל) לֹא נָתַתִּי לָךְ הַשַּׁבָּת אֲלָא לְטוֹבָתְךָ, אַתָּה מְקַדְּשׁ
אֶת הַשַּׁבָּת בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה וּבְכֶסֶת נָקִי וּמְהִנָּה אֶת נַפְשְׁךָ
וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ שְׂכָר (מדרש רבה דברים פ"ג).

קלא) ר' עֲקִיבָא הָיָה יוֹשֵׁב וּבּוֹכָה בְּשַׁבָּת אָמְרוּ לִי
תְּלַמִּידָיו לְמַדְתָּנוּ רַבֵּינוּ וְקָרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנָג, אָמַר לָהֶם
זֶהוּ עֲנָג שְׁלִי (מדרש מובא בשיבולי הלקט סימן כ"א).

קלב) הַשַּׁבָּתוֹת נִתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל לְאַכִּילָהּ וּשְׂתִיָּה וּלְעֶסֶק
בְּדַבְרֵי תוֹרָה (ירושלמי שבת פט"ו).

קלג) תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הִיָּגְעִים בַּתוֹרָה כָּל יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ
בְּשַׁבָּת הֵם בָּאִים וּמֵתְעַנְּגִים, וְהַפּוֹעֲלִים הָעוֹסְקִים
בְּמִלְאכָתָן כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת בְּשַׁבָּת הֵם בָּאִים וּמֵתְעַסְקִים
בַּתוֹרָה (פסיקתא דרב כהנא פרק כ"ג).

השבת בישראל כהלכתה נה

קלד) יִשְׁכִּים אָדָם וַיִּשְׁנֶה בַשַּׁבָּת וַיִּלֶךְ לְבֵית הַכְּנֹסֶת
וּבֵית הַמְּדֻרָשׁ וַיִּקְרָא בַתּוֹרָה וַיִּשְׁנֶה בְּנִבְיָאִים וְאַחַר כֵּן
יִלֶךְ לְבֵיתוֹ וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה (תנא דבי אליהו רבה פרק א).

עוד לקוטים יְקָרִים בְּהַנ"ל וּבְמַעֲלַת קִדְשַׁת הַשַּׁבָּת

קלה) וְהַשׁוֹמֵר שַׁבָּת וּמִתְנַהֵג בּוֹ בְּקִדְשַׁת מַחְשָׁבָה וּדְבוּר
וּמַעֲשֵׂה הוּא מִפְתַּח גְּדוֹל לְקִנּוּת קִדְשָׁה לְיָמוֹת הַחַל
וּלְהַתְגַּדֵּל בָּהֶם בְּקִדְשַׁת מַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה בְּנִקְל
(פלא יועץ ערך שבת).

קלו) תְּקוּן הַגּוֹף נִמְצָא בַשַּׁבָּת בְּשְׁנֵי פָנִים, הָאֶחָד,
שְׁיִנוּחַ הָאָדָם בְּשִׁבְעֵית יָמָיו וּבְזֶה יִתְמַיֵּד בְּרִיאֹתוֹ,
וְהַשְּׁנִית שְׁיִוִם הַשַּׁבָּת הוּא סָבָה לְזֵרוֹ הָאָדָם בְּמִלְאֲכָתוֹ
בְּשָׂאֵר יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה שָׂאֵם לֹא יִדְמָה הָאָדָם קִץ לְעַמְלוֹ
יְקוּץ בּוֹ וַיַּעֲשֵׂה פְעֻלָּתוֹ בְּעֻצָּלָה וּבְכָאֵב לֵב, אָבֵל
כְּשִׁיִּדְמָה שְׁמִנוּחָתוֹ קְרוּבָה יִפְעַל בְּזָרִיזוֹת וַיִּקַּל הַטְּרַח
מֵעָלָיו, לְפִי שְׂכַח הַדְּמִיוֹן פּוֹעֵל מְאֹד בְּאָדָם, וְכֹאשֶׁר

חלק א'

יְדָמָה הָעֵמֶל שְׁיִנּוּחַ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְהוּא קָרוֹב שְׁיִמְצָא
 בְּלִבּוֹ מְנוּחָה כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְלָכֵן נִקְרָא הַשָּׁבוּעַ גַּם
 כֵּן שַׁבָּת לְפִי הַזְמַן הַקָּצוּב בּוֹ לְמְנוּחָה וְהוּא כְּלִשׁוֹן בְּנֵי
 אָדָם, וְכֵן יִמְצָא עֲצָמוֹ אַחַר הַמְנוּחָה כְּאִלוֹ לֹא עָמַל
 וַיִּתְאַוֶּה לְמַלְאכָתוֹ וַיַּעֲשֶׂנָה בְּזְרִיזוֹת, וְכֵן יִתְמַיֵּד כָּל יְמֵי
 חַיָּיו (צִידָה לְדֶרֶךְ לְתַלְמִיד ר"י בֶן הַרְאִ"ש).

קלז) הַשַּׁבָּת קִדְשׁ נִוְתַנֶּת חַיִּים רוֹחֲנִיִּים לְכָל הַשָּׁבוּעַ
 (ר"ח שְׁעָה"ק פ"ב, אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל פִּרְשֵׁת שְׁמוֹת ד"ה וִירָא,
 אֲגַרָא דְכֻלָּה פִּרְשֵׁת וַיְחִי ד"ה וַיְהִי יְמֵי, וּבֵת עֵינַי רִישׁ פִּרְשֵׁת
 דְּבָרִים, וּפְלֵא יוֹעֵץ עֶרֶךְ שַׁבָּת).

קלח) שְׂכָר שַׁבָּת גַּם בְּהֵאֵי עֲלִמָּא אֵיכָּא (עֵינַי שַׁבָּת קי"ט,
 עֲשִׂירִים שְׁבַשְׂאָר אֲרֻצוֹת וכו'), וּבִכְתָבֵי הָאֲרִיזוֹ"ל שְׁעַר הַפְּסוּקִים
 בְּלִקוּטִים בְּסוּפּוֹ, דְּרָאֵשִׁי תְּבוּת בְּיוֹמוֹ תַתְּן שְׁכָרוֹ הוּא שְׁב"ת,
 וּמוֹבָא בְּנַחַל קְדוּמִים פִּרְשֵׁת תְּצַא לְהַחִיד"א ז"ל).

קלט) שַׁבַּת קַדְּשׁ הוּא זְמַן תְּשׁוּבָה (סידורו של שבת שורש א, וכן בסה"ק דברי אמת להגה"ק מלובלין זי"ע פרשת מטות בשם רבו המגיד זצ"ל).

קמ) שְׁמִירַת שַׁבַּת כְּהִלְכָתוֹ גּוֹרֶמֶת שְׁהַקְבָּ"ה יִמְלֵא מִשְׁאַלּוֹתֵינוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים (הרה"ק מהרמ"מ מרימענעוו זצ"ל מובא בספר ולאשר אמר אות ז).

קמא) הַשׁוֹמֵר שַׁבַּת סְגָלָה שְׁלֵא יִשְׁכַּח תְּלַמּוּדוֹ (מטה אהרן מובא בספר באר שלמה ח"א ערך ש' אות י).

קמב) כַּחוֹ שֶׁל הַצְּדִיקִים לְבַטֵּל גְּזֵרוֹת הַקְבָּ"ה גַּמְשָׁךְ מִשְׁמִירַת שַׁבַּת כְּרְאוּי (אור לשמים פרשת שופטים ד"ה על פי בשם רבו הגה"ק מלובלין זי"ע).

קמג) הַשׁוֹמֵר שַׁבַּת כְּהִלְכָתוֹ נִקְרָא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם (אור החיים הקדוש על הכתוב ויברך אלקים).

קמד) בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים שְׁשׁוּמְרִים מְצֹת שְׁמִירַת שְׁבֶת כְּהִלְכָתוֹ עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב יִהְיֶה גִנוּן וְהַצִּיל שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל, עכ"ל (אוהב ישראל פרשת תשא).

קמה) הַמְּשַׁחֲתִים אֲשֶׁר הִשְׁרָה עָלָיו לֹא יִגְרְשׁוּ מֵעָלָיו עַד יִקָּיִם מְצֹת בְּאוֹתָם אֵיבָרִים שְׁחָטָא בָּהֶם וְאוֹתָן הַמְּלֹאכִים יִגְרְשׁוּ אֶת כַּח הַטְּמֵאָה מֵעָלָיו וְזֶה אִי אֶפְשָׁר אֲלֹא עַל יְדֵי שְׁמִירַת שְׁבֶת כְּהִלְכָתוֹ, וְכֵן כָּתַב בַּסֵּפֶר יְסוּד הַתְּשׁוּבָה, עכ"ל (במנחת שבת סימן ע"ב אות ג' בשם דרך חכמה).

קמו) רָצָה הַקָּב"ה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְקַדֵּשׁ כָּל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל רַמ"ח אֵיבָרָיו וְשִׁס"ה גִּידָיו, וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ הַכְּלוּלָה מִתְּרִי"ג מְצֹת, כָּל מְצוּה מְחֻזַּק אֵיבָר אֶחָד, וְכָל עוֹד שְׁלֹא קָיָם כָּלָם הָרִי עֵדִין חָסֵר אֵיבָר וְהוּא בְּעַל מוּם וּמְכָרָח לָבֵא בְּגִלְגוּל עַד שְׂיִתְקַן וְלֹא כָּל אָדָם יוּכַל לְזַכּוֹת לְקָיָם אֶת כָּלָם מִפְּנֵי כַּמָּה עֲפוּבִים וּמְנִיעוֹת, הַנְּחִילָנוּ הַקָּב"ה מִתְּנָה טוֹבָה וְשְׁבֶת שְׁמָה

השבת בישראל כהלכתה

נט

שָׁעַל יְדֵי שְׁמִירָתוֹ אֶת הַשַּׁבָּת כְּהִלְכָתוֹ מְקִיִּים כָּל תְּרִי"ג
מִצְוֹת בְּפִעֲלָהּ, וּבָזָה עוֹשָׂה לְבוֹשׁ רוּחָנִי עַל כָּל רַמ"ח
אֵיבָרָיו וּשְׁס"ה גִּידָיו וְשׁוֹרָה עָלָיו הַנְּשָׂמָה קְדוּשָׁה וְאִז
יִבְעַר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִמֶּנּוּ כִּי כְּשֶׁזָּה קָם זֶה נוֹפֵל. וְנִתְבָּאָר
מִזֶּה שָׂאֵם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל רוֹצֵה לְגַשֵּׁת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְלִהְיוֹת
צָדִיק גָּמוּר אֵין לוֹ שׁוּם תִּקְנָה אַחֲרַת רַק עַל יְדֵי
שְׁמִירַת שַׁבָּת כְּהִלְכָתוֹ כִּי אִז שׁוֹרָה עָלָיו הַנְּשָׂמָה קְדוּשָׁה
כְּאֵלוֹ קָיִם כָּל הַתְּרִי"ג מִצְוֹת בְּפִעֲלָהּ.

קַמְזוֹ) וְכֵן אִם יִרְצֶה אָדָם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל כָּל
עֲוֹנוֹתָיו בֵּין עַל הַיְדוּעִים בֵּין עַל שְׂאֵינָם יְדוּעִים לוֹ
שֶׁתִּקְנָתָם לְקָיִם חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל מִצְוֹת, וְזֶה אֵי
אֶפְשָׁר, וְהַחֵי יִתֵּן אֶל לְבוֹ, אֶת הַתּוֹעֵלֶת הַנִּפְלְאָה הַזֶּה
לְנַפְשׁוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ וְיִשְׁמַר שַׁבָּת בְּכָל יְכָלָתוֹ וְטוֹב לוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא (שם אֹת ד' בִּשְׁם סֵפֶר הַזְּכוֹרוֹת).

קמח) עֲבוּדָה זָרָה ודכוותייהו כּוֹלֵל כּל חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי טְמֵאָה וְלָכֵן מוּמָר לְעֲבוּדָה זָרָה וּלְחַלֵּל שַׁבַּת הָוֵי מוּמָר לְכָל הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁבִד' מֵאוֹת יוֹם רְצוּפִים כְּשֶׁמְרִשִּׁיעַ נִכְנָס לְכָל נ' שְׁעָרֵי טְמֵאָה כֶּךָ עַל יְדֵי עֲבוּדָה זָרָה נִכְנָס מִיַּד לְכָלם, וְכֵן שְׁמִירַת שַׁבַּת הוּא כְּלָל כָּל הַתּוֹרָה וְעַל יְדֵי שְׁמִירַת שַׁבַּת כִּהְלַכְתּוּ יוֹכֵל לִכְנֹס בְּכָל נ' שְׁעָרֵי קִדְשָׁה בְּפַעַם אַחַת כְּמוֹ אִם יִצְדִּיק מְעֻשָׂיו ת' יוֹם רְצוּפִין (כְּמִבְּאֵר בְּחֹסֶד לְאַבְרָהָם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לִכְנֹס לְכָל נ' שְׁעָרֵי קִדְשָׁה אִם לֹא שִׁיִּצְדִּיק מְעֻשָׂיו ת' יוֹם רְצוּפִים), וְעַיִן שְׁמִירַת שַׁבַּת יוֹצֵא מִכָּל הַטְּמֵאָה בְּפַעַם אַחַת וְנִכְנָס לְקִדְשָׁה וְכֹאמֹר (שֵׁם בְּשֵׁם הָעֶרְבִי נִחַל פִּרְשַׁת שְׁמִינִי).

קמט) אֶפְלוּ לְתוֹרָה אֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ כִּי אִם עַל יְדֵי שְׁמִירַת שַׁבַּת (מֵאוֹר עֵינַיִם פִּרְשַׁת וִיקָהֵל, מוּבֵא שֵׁם אוֹת ו).

קנ) שְׁקוּל שַׁבַּת נִגְדַּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה (אוֹר הַחַיִּים הַק פִּרְשַׁת וְאַתְחַנֵּן עַל הַפְּסוּק וִידַעַת הַיּוֹם).

קנא) אָחַד מִתְּקוּנֵי מִדַּת הַיְסוּד הוּא שְׁמִירַת שַׁבָּת כְּהִלְכָתָהּ (יסוד יוסף, קיצור שולחן ערוך הלכות אישות בסופו).

קנב) הַשַּׁבָּת מִגִּין עָלֵינוּ מִכָּל דְּבַר רָע וְשַׁעֲבוּד מְלֻכּוּת (יער"ד ח"ב מובא במנחת שבת ע"ב י').

קנג) עַל יְדֵי שְׁשׁוּמֵר שַׁבָּת כְּרָאוּי יְהִי סָבָה לְשִׁיחָהּ שׁוּמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע (כלי פז עה"כ אשרי אנוש יעשה זאת, מנחת שבת שם ט"ז).

קנד) הַשׁוּמֵר לַשַּׁבָּת מְרַחֵק מִן הָעֲבָרָה (פרי שבת בשם המכילתא, מנחת שבת שם).

קנה) בְּכָל הַמְצוֹת אֵין מְצִילִין מֵיִצֵּר הָרַע רַק בַּעֲדֵנָא דַּעֲסִיק בַּהּ, וּמְצוֹת שַׁבָּת כְּהִלְכָתוֹ וְכַהֲגֵן מְצַלֵּת מִן הַחֲטָא בְּכָל יָמוֹת הַשָּׁבוּעַ אִף בַּעֲדֵנָא דִּלָּא עֲסִיק בַּהּ, וּמִי שְׁשׁוּמֵר לַשַּׁבָּת כְּהִלְכָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל וְשׁוֹלֵט בְּיִצְרוֹ וְהוּא מְרַחֵק מִן הָעֲבָרָה (שם).

הלך א'

קנו) מי שָׁנַח בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּל"ט מְלֹאכוֹת נִקְרָא "צַדִּיק תָּמִים" וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלָיו בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּנִשְׁמָה יִתְרָה (סה"ק רב ייבי סו"פ נח עה"כ אלה תולדות נח).

קנו) בַּעַת שְׁהָאָדָם מְשַׁמֵּר הַשַּׁבַּת גּוֹזֵר גְּזֵרָה וְהַקָּב"ה מְקַיְמָהּ (מנחת שבת ע"ב י"ח).

קנח) בַּסֵּפֶר מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת דְּאֵלֵיהֶוּ יוֹשֵׁב בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת תַּחַת עֵץ הַחַיִּים וְכוֹתֵב זְכוֹתָיו שֶׁל שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת (מנחת שבת שם, ועיין מגן אברהם סו"ס רצ"ה).

קנט) צָרִיף אָדָם לְהֶאָרִיף אִפּוֹ עַל כָּל עֲגִיזֵי וְלֵהִיּוֹת עָנּוּ בְּתַכְלִית בְּיוֹם הַשַּׁבַּת כְּמוֹ שְׁהַקָּב"ה מְאָרִיף אִפּוֹ עַל הַרְשָׁעִים שֶׁבִּגְיָהֶנּוּ, וְאִסּוּר לְדַאֵג כָּלֵל בְּשַׁבַּת אֶפְלוֹ עַל חֶרְבֵן הַבַּיִת לֹא יִזְכְּרוּהוּ כָּלֵל וְלֹא יִתּוּדָה (שם בשם ראשית חכמה).

קס) צָרִיף אָדָם לְדַקְדֵּק בְּמַעֲשָׂיו יוֹתֵר בְּשַׁבַּת מִבְּיָמֵי הַחַל וְיִהְיֶה יוֹתֵר יָרָא וְחָרָד, גַּם יִחְמִיר יוֹתֵר בְּסַפִּיקָא

דִּסְפִיקָא דְאֶסוּרִים, וְעֵנֶשׁ עַל הָעֲבָרָה הוּא כְּפוּל וּמְכַפֵּל
 יוֹתֵר (של"ה הק, מנחת שבת כ).

קסא) הַמְּבֻזָּה תִּלְמִיד חָכֵם כְּאִלּוּ מְבֻזָּה הַשָּׁבֶת שֶׁהוּא
 כְּאִלּוּ עוֹבֵד כּוֹכְבִים (אליהו רבה משנה ברורה א).

קסב) יֵשׁ לָנוּ קְבֵלָה שְׁבֻשָׁעָה שִׁישְׂרָאֵל לְמִטָּה אוֹמְרִים
 בְּרָכוּ בְּלֵיל שַׁבָּת אֲזוּ בֵּת קוֹל הוֹלְכֵת בְּפִמְלִיאָ שֶׁל
 מַעֲלָה לוֹמֵר אֲשֶׁרִיכֶם ע"ק שְׂאֲתֶם מְבָרְכִין לְמִטָּה כְּדִי
 שְׂיִתְבָּרְכוּ לְמַעֲלָה כְּמָה מִתְּנוֹת קְדוּשִׁים אֲשֶׁרִיכֶם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, וְאֲשֶׁרִיכֶם בְּעוֹלָם הַבָּא (פע"ח פי"א).

קסג) בֵּיעַת שְׂאָדָם רְגִיל לְשַׁבָּת בְּעֵין שָׁם, כֶּךָ לְאַחַר
 מוֹתוֹ מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִן הַגִּיהֶנֶם, גַּם אִם הוֹסִיף בְּמוֹצֵאֵי
 שַׁבָּת מְאַחֲרִין אוֹתוֹ שָׁם לְהַכְנִיסוֹ (סודי רזא).

קסד) כְּצֻבַע הַלְּבוּשִׁים שְׂאָדָם לוֹבֵשׁ בְּשַׁבָּת בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 כֶּךָ מִמֶּשׁ הַלְּבוּשׁ אַחֲרֵי פְטִירָתוֹ בִּימֵי שַׁבָּת וּמוֹעֵד (ילקוט
 ראובני בראשית, ס"ח תתשכ"ט).

קסה) שַׁבַּת קִדְּשׁ הִיא הָאוֹת הַגְּדוֹל וְכוּ' לְמַעַן יֵדְעוּ כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ד' כָּל מַה שֶּׁבָרָא בַשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּלְפִי שֶׁהוּא עֶקֶר גְּדוֹל בְּאַמוּנָה לְהֶאֱמִין שֶׁהַקֶּב"ה בָּרָא הָעוֹלָם, וְאַנְחֵנוּ עֲבָדָיו וְחִיבִין לְעַבְדוֹ בְּגוֹפָנוּ וּנְשַׁמְתָּנוּ כִּי הוּא הַמַּחֲי לְכָל, וּמְשַׁגֵּחַ עַל כָּל וְנוֹתֵן לָחֵם לְכָל, וּבִידּוֹ לְהַמִּית וּלְהַחֲיֹת כִּי הוּא הַבוֹרֵא הַיוֹצֵר וְהַעוֹשֶׂה, וְלָכֵן בָּאָה הָאֲזוּהָרָה הַזֹּאת עַל שַׁבַּת י"ב פְּעָמִים (זכרו תורת משה סימן א).

קסו) כִּיּוֹן שֶׁמָּאֵד גְּדוּלָּה קִדְּשַׁת הַשַּׁבַּת לָכֵן רָצָה הַקֶּב"ה לְזַכּוֹת אוֹתָנוּ שֶׁנִּזְכָּה כְּלָנוּ לְנִשְׁמָה יִתְרָה וּקְדוּשָׁה יִתְרָה בַּשַּׁבַּת, וְלָכֵן צָוָה אוֹתָנוּ לְשַׁבַּת בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וּלְכַבְּדוֹ וּלְעַנְגּוֹ, עַד שֶׁאָמְרוּ שְׁקוּלָה שַׁבַּת נִגְדָה כָּל הַתּוֹרָה, וְכָל הַמְּשַׁמֵּר שַׁבַּת כְּהַלְכָתוֹ מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו, וְהַמְּחַלְלֵי שַׁבַּת כְּעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְלָכֵן מְחִיבִין אֲנַחְנוּ לְכַבֵּד יוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה (שם אות ג).

קסז) יְכוּל הָאָדָם לְהִתְבוּנָן וּלְנִסּוֹת כִּי כַּאֲשֶׁר יִכּוֹן הָאָדָם
 אֶת דַּעְתּוֹ וְתִהְיֶה יִרְאֵת ד' בְּלִבּוֹ בְּאֵמֶת וַיְהִי מִעֲשֵׂיו
 רְצוּיִים אֲזִי בּוֹדְאֵי לְאַחַר שְׁטָבֵל בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת בְּכוּנָה רְצוּי
 לְקַבֵּל קַדְשֵׁי שַׁבָּת יִבִּין בְּדַעְתּוֹ שְׁנֵתוֹסֵף לוֹ נִשְׁמָה יִתְרָה
 כִּי יִרְגִישׁ בְּנַפְשׁוֹ יִרְאֵת הָרוּמָמוֹת שְׁבָאָה לוֹ עַד שְׁתַּבְּעַר
 בּוֹ אֶהְבֵּת וַיִּרְאֵת ד', וְזֶה בְּדוּק וּמְנִסָּה מִכֶּמֶה אֲנָשִׁים
 כֶּמֶה פְּעָמִים בְּלֹא שׁוּם סִפְקָא, אֲבָל כְּשֵׁאִין נִשְׁמָתוֹ טְהוֹרָה
 אֲזִי לֹא יִרְגִישׁ בְּקַדְשֵׁי שַׁבָּת (שם אות ב).

קסח) מִי שֶׁשׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּהִלְכָתָהּ וּמוֹסִיף מֵחַל אֶל הַקֹּדֶשׁ
 גּוֹרֵם שְׁמִטָּהּ הַטָּמֵא (קרבן שבת פי"ב באמצע).

קסט) בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת נִכְנָס אֵלָיו לִגְן וַיּוֹשֵׁב תַּחַת
 עֵץ הַחַיִּים וְכוּתֵב זְכוּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַשׁוֹמְרִים שַׁבָּת
 (אליהו רבה סימן רצ"ה אות ט).

קע) ב' מִיָּנִי תוֹסְפוֹת קַדְשֵׁי שַׁבָּת נִתּוֹסֵף בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
 הָאֶחָד הִיא עַל יְדֵי כּוֹנֵת הַתְּפִלָּה, וְהַב' הִיא עַל יְדֵי

פְּנֵי הַסְּעֵדוֹת, וּכְנֶגֶד תּוֹסְפוֹת קִדְשַׁת שַׁבַּת מִבְּחֵי
 הַתְּפִלוֹת אָנוּ אוֹמְרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת וַיְהִי נֶעֱמַם וְעַל יְדֵי
 זֶה מִמְּשִׁיכֵינָּנוּ נֶעֱמַם הָעֲלִיּוֹן בְּכָל תְּפִלוֹת הַשָּׁבוּעַ, וּכְנֶגֶד
 תּוֹסְפוֹת קִדְשַׁת שַׁבַּת מִבְּחֵי הַסְּעֵדוֹת אָנוּ עוֹשִׂים סְעֵדָה
 ד' בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת לְהַמְשִׁיךְ אוֹר קִדְשַׁת סְעֵדוֹת שַׁבַּת לְכָל
 סְעֵדוֹת יְמֵי הַחֹל (שְׁעָה"כ דף ס"ג למהרח"ו ז"ל).

קעא) בְּסְעֵדוֹת לַיִל שַׁבַּת וְתְּפִלָּתוֹ מִתְּבָרְכִין יוֹם א' וּב',
 בְּתְּפִלָּת וּסְעֵדוֹת שְׁחָרִית יוֹם ג' וְד', בְּתְּפִלָּת וּסְעֵדוֹת
 מִנְחָה יוֹם ה' ו' (יִלְקוּט רֵאוּבֵנִי בִשְׁלַח בִּשְׁמֵם הָאֲרִיזוֹ"ל).

קעב) מִי שֶׁהוּא שָׁבַע וְנִפְשׁוֹ קָצָה בְּאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה מִכָּל
 מְקוֹם יְדַחֵק אֶת עֲצָמוֹ, וּבִזְוָה יִנְצֵל שְׁלֵא יִצְטָרֵךְ לֶאֱכֹל
 מֵאֲכָלִים וּמִשְׁקִים מִי הַמְּרִים לְרַפּוּאָה (אוֹרְחוֹת יוֹשֵׁר פ"י,
 יפ"ל"ל סִימָן ש' אוֹת א').

קעג) סִגְלָה לְנָשִׁים שְׁלֵא יִתְקַשׁוּ בְּלִדְתָן שְׂיֵאֲכְלוּ בְּכָל
 מוֹצָאֵי שַׁבַּת קִדְשׁ אֵיזָה דְּבַר לְשֵׁם מְצוֹת סְעֵדוֹת מְלוּנָה

מִלְכָּה וְעַל יְדֵי זֶה יִלְדוּ בְּנֵקֶל בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרֵךְ (דברי יצחק אות ס"א בשם הר"ר אלימלך זצ"ל).

קעד) נֶפֶשׁ יִתְּרָה אֵין הוֹלֶכֶת לְגַמְרֵי עַד אַחַר סְעֻדַת מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְלֶכֶן אֵין רְאוּי לְהִתְעַסֵּק בְּמִלְאָכָה שְׂאִינָה אֶכֶל נֶפֶשׁ אוֹ בַתּוֹרָה עַד אַחַר סְעֻדָה דְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (האריוז"ל בפע"ח שער ח"י פכ"ד, שערי תשובה ש"ו).

קעה) בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת עוֹלָה הַנְּשָׂמָה יִתְּרָה לְמַעְלָה וְשׂוֹאֵל לָהּ הַקָּב"ה מָה מֵאֲכָל שָׂמוּ לְפָנֶיךָ, וּמָה חֲדוּשֵׁי תוֹרָה שָׁמַעְתָּ וּמוֹקִים לָהּ בְּמַתִּיבְתָּא דִּרְקִיעַ (זוהר הקדוש, ש"ק פרשת אמור, כף החיים למהרח"פ סימן ל"א אות כ"ו).

קעו) חֲמִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מְלוּגְמָא (שבת קי"ט:).

קעז) וּפִי רְפוּאָה נֶגְדַ עֲצָבוֹת (דברי יצחק אות צ' בשם הק מוהר"ר זוסיא זצ"ל).

קעח) הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת נִקְרָא אָדָם (ערכי הכנויים, ועיין אמרי יצחק עה"ת פרשת ויקהל).

קעט) שַׁבַּת קֹדֶשׁ נִקְרָא בְּרִי"ת וְכֵן דָּרַשׁ בְּמִכְלִילְתָּא בְּזוֹה
 "וְשִׁמְרֶתֶם אֶת בְּרִיתִי" זוּ בְּרִית שַׁבַּת, וְכֵן בְּמִקְבְּלִים
 הָרֵאשׁוֹנִים כִּי הַשַּׁבָּת כְּנֶגֶד שְׁמִירַת הַיְסוּד (באר שלמה
 ערך ב אות כ"ג, ועיין להגרחי"ד א פרשת יתרו).

קפ) בְּעֵת שֶׁהָאָדָם רָגִיל לַשַּׁבַּת בְּעֵין שָׁם, כִּף לְאַחַר
 מוֹתוֹ מוֹצֵיאִין אוֹתוֹ מִן הַגִּיהֶנֶם, גַּם אִם מוֹסִיף בְּמוֹצָאֵי
 שַׁבַּת מְאַחֲרִין אוֹתוֹ שְׁלֵא לְהַכְנִיסוֹ (שכחת לקט בשם סודי
 רזא).

קפא) יוֹרְדֵי גִיהֶנֶם שְׁיֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה בַּשַּׁבַּת קִבְּלֵנוּ דְאִין
 כְּלָם שְׁוִין בְּדָבָר, מֵהֶם מְאָרִיכִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הַרְבֵּה
 וְלֹא גְדוּנִין וְהוּא כָּל זְמַן שֶׁהַחֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה
 מְאָרִיכִים בְּסַעֲדָה ג' וּמוֹסִיפִין עַל הַקֹּדֶשׁ עַד זְמַן הֵהוּא
 גַּם הֵם יְנוּחוּ וְיִשְׁבְּתוּ מְדִינָה שֶׁל גִּיהֶנֶם, אֲמַנָּם זְהוּ
 דְוָקָא בְּאוֹתָן רְשָׁעִים שְׁגַם שְׁהִיוּ רְשָׁעִים בְּפָנֵי עֲצָמָן
 אָבֵל לֹא הִתְנַגְּדוּ לְצַדִּיקִים, אָבֵל אוֹתָן שֶׁדָּבְרוּ סָרָה עַל
 הַצַּדִּיקִים וְחֲסִידִים וּבְפֶרֶט בְּעֵנָן זֶה דְהָאֲרִיכוֹת וְתוֹסְפוֹת

השבת בישראל מהלכתה

סט

שַׁבָּת, הַרְשָׁעִים אַרְוָרִים הִלְלוּ הֵמָּה נְדוּנִים בְּגִיּוֹנָם תִּכְרַף
בְּצֵאת הַכּוֹכָבִים (נועם מגדים פרשת צו עה"כ לא תאפה).

קפב) מִי שֶׁמָחֵל לַשַּׁבָּת וּמוֹכֵר וּמְכֹסֶה הַמַּעוֹת תַּחַת
הַמָּפֶה לֹא יִצְלִיחַ, וְכֵן כָּתְבוּ סֹפְרֵי הַקְדוּשִׁים כָּל מֵה
שֶׁמְרוּיַח בְּשַׁבָּת אֵינוֹ מְצַלִּיחַ, וּמִי שֶׁנִּזְהָר מִלְמַכֵּר בְּשַׁבָּת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן לוֹ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל
חַל לְשֵׁלֶם לוֹ בְּעַד רוּחַ שְׁלֵשָׁת שָׁנִים שֶׁל שַׁבָּת (עיינן שם בשם ספר
בית פרץ).

קפג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתֶךָ, פִּי הוּא
הַבְּטָחָה שְׁלֵא יֵאמֹר אָדָם שֶׁשְׁבִיטַת שַׁבָּת יִחְסְרֶהוּ
מִמְלֶאכֶתוֹ הָרְאוּי לוֹ לָזֶה אָמַר שֶׁנִּהְפָּךְ הוּא כִּי עַל יְדֵי
שְׁבִיטַת שַׁבָּת יִצְלִיחַ בְּמֶלֶאכֶתוֹ וְתִהְיֶה הַבְּרָכָה בּוֹ, וְזֶה
שֶׁנֶּאֱמַר "וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתֶךָ" יִהְיֶה בְּטוּחַ שֶׁמְלֶאכֶת
שֶׁמוֹנֵעַ מִלַּעֲשׂוֹתָהּ בְּשַׁבָּת יִהְיֶה מְצַלִּיחַ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי
הַמַּעֲשֵׂה (פנים יפות יתרו).

חלק א'

פרק ג

בגדי שבת

(א) לא יהא מלבושך של שבת כחל (שבת קי"ג).

(ב) אמר ר' יוחנן מנין לשנוי בגדים מן התורה שנאמר
 ופשט את בגדיו וגו' למדך ד"א בגדים ששאל בהן
 קדרה לרבו אל ימזג כוס לרבו (שם קי"ד).

(ג) צריך אדם שיהיה לו שני עטיפין אחד לחל ואחד
 לשבת (ירושלמי פאה פ"ח ה"ז).

(ד) רב הונא אמר צריך להחליף (מבגדי חל לשבת), ר"ח
 בשם ר' יוחנן צריך לערב (פי אם אין לו כלם של שבת
 צריך לערב על כל פנים אחד של שבת עם בגדי חל), אבין
 בר חסדאי אמר צריך לשלשל (פי בדאין לו אפלו בגד
 אחד להחליף די שיתיר חגורו ומשלשל בגדיו למטה לא ככחל
 שחוגר אותם למעלה להקל פעמיו) (מ"ר בראשית פי"א).

השבת בישראל מהלכתה עא

ה) רַבִּי חֲנִינָא מִיעֵטֶף וּקְאִי אַפְנִיא דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא (בְּבִגְדִים נְאִים), אָמַר בּוֹאוּ וְנִצָּא לְקִרְאָת שַׁבַּת הַמְּלָכָה (שבת קי"ט:).

ו) ר' יְנָאי לְבוֹשׁ מֵאֲנִי מַעְלֵי שַׁבַּת וְאָמַר בּוֹאֵי כֹלָה בּוֹאֵי כֹלָה (שם).

ז) אָמְרוּ חַז"ל שְׁמוֹנָה עָשָׂר מְלַבְּוֹשִׁים חַיֵּב אָדָם לְלַבֵּשׁ בְּשַׁבַּת (מדרש עשה"ד).

ח) אָמַר בַּלְעָם לְבָלֵק הָאֵיךְ אֶקְלָלִם הֲלֹא הֵם לֹוֹבְשִׁים בְּגָדֵי שַׁבַּת וְיוֹם טוֹב (מדרש הובא בס אז"א, ובספר תענוג שבת).

ט) צָרִיךְ הָאָדָם לְהִזָּהֵר כְּשֵׁישׁ לוֹ בְּגָד שֶׁל שַׁבַּת וְיוֹם טוֹב שְׁלֹא יְהֵא בּוֹ שׁוֹם גָּזֵל אוֹ גְּנֵבָה, וְכִשְׂיֵהִיָּה בּוֹ אֵיזָה גָּזֵל אוֹ גְּנֵבָה נִקְרָא "נִגְע" וְאוֹתוֹ הַבְּגָד נִקְרָא בְּגָד בּוֹגְדִים, וְלָכֵן אָמְרוּ חַז"ל עֵתִידִין צְדִיקִים לְעַמֵּד בְּתַחֲתֵי הַמַּתִּים, בְּלְבוּשֵׁיהוֹן, דְּהֵינּוּ בְּמַלְבוּשֵׁיהוֹן

הַכְּשָׁרִים הַנֶּעֱשִׂים בְּמִמּוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁאָמְרוּ חֲזוֹ"ל כְּשֶׁצְדִיקִים נִפְטָרִים מִהָעוֹלָם יוֹצֵא בֵּת קוֹל "בְּשָׁלוֹם תָּנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבְּכֶם" כִּי אוֹתִיּוֹת "בְּשָׁלוֹם" הֵן אוֹתִיּוֹת "מְלָבוֹשׁ" בְּהַפּוֹךְ אֶתְוֹן שֶׁלְּפִי שֶׁהַצְדִיקִים עוֹשִׂין בְּגִדֵיהֶן בְּמִמּוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכֹל מִי שֶׁלּוֹבֵשׁ בְּגָדִים בְּמִמּוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בּוֹדֵאֵי תִפְלָתוֹ הוּא מְקַבֵּל וּמְרַצֶּה לְפָנָי הַקָּב"ה (קב הישר פרק ס"ג אות י"ב).

(י) כְּפִי גִוּוֹן הַמְּלָבוֹשִׁים שֶׁאָדָם לוֹבֵשׁ שֶׁבֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה כֶּף מִמַּשׁ הַלְּבוֹשׁ אַחֲרֵי פְטִירָתוֹ בִּימֵי שֶׁבֶת וּמוֹעֵד (ילקוט ראובני, בראשית, ס"ח תתשכ"ט, כתבי הארז"ל).

(יא) שוֹם מְלָבוֹשׁ מִמְּנָה שֶׁלְּבַשׁ הָאָדָם בְּחַל אֵין רְאוּי לְלָבוֹשׁ בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת, וְהַמְּלָבוֹשִׁים שֶׁל שֶׁבֶת אֵין רְאוּיִן לְלָבוֹשׁ בְּחַל כָּלֵל (סימן רס"ב מגן אברהם, והגר"ז).

(יב) אֶפְלוּ הַמְּכַנְסִים, מְנַעְלִים וְכוּבַע שֶׁשׁוֹכֵב בּוֹ וְכַדוּמָה, הַכֹּל כְּאֶשֶׁר לְכֹל יִהְיֶה מִיַּחַד לוֹ לְשֶׁבֶת אִם אֶפְשָׁר (חסד

השבת בישראל כהלכתה

עג

לאברהם אות ג' ובספר ישראל קדושים ערך שבת כתב דכעת שהמטבע מצוי ומבזבזין הון רב בהבלים). יש מקום לקטרוג יותר באם מקמצים בדברי קדשה, והמדקדקין מחליפין הכל).

יג) מקום שרפם לובשים שחורים בשבת אין ללבש לבנים בפרהסיא (שאלות ותשובות פנים מאירות ח"ב סימן קנ"ב, ברכי יוסף רס"ב ג, ועין פה החיים כו שכתב דמאחר שכתב האריז"ל דבעולם הבא יתלבש בגון דגמת עולם הזה ליפא יוהרא כיון שחושש אל לבוש נפשו בעולם הבא, ובספר ישראל קדושים שם כתב דבר נאה ומתקבל, כי אם פונתו באמת לאמתו בשביל זה ובדיק בנפשי שלא יתיהר על ידי שאחרים אין לובשין כמותו אז ילך לבטח דרכו, ויכון לבו לשמים, אבל בלאו הכי הלא קיימא לן כל שאינו תלמיד חכם ומתלבש בטליתו של תלמיד חכם אין מכניסין אותו במחצתו של הקב"ה, ואם כן מוטב להיות במחצתו של הקב"ה במלבוש פשוט מלעמד בחוץ במלבוש חשוב, ומה שכתב בכף החיים ונראה משם דהחשש להאומרים שאסור ללבש לבן במקום

שְׁלוֹבוֹשֵׁין שְׁחוּרִין לֹא יִהְיֶה מְלַבֵּשׁ בֵּן לְעוֹלָם הַבַּא, לְפִי כָּלֵל
הַמְסוּר בְּיַדֵּינוּ כִּי אֶחָד הַמְרַבֶּה וְאֶחָד הַמְמַעֵיט וּבִלְבָד שִׁיכּוֹן
לְשָׂמִים, וּכְפִי שְׁבָאָרוֹ הָאֲחֵרוֹנִים בְּסִימָן א' קִבְּלַת שְׁכָרָן שְׁוֹה,
הוּא הַדִּין בְּזוֹה לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק שְׁכָרוֹ, אִם כְּוֹנְתוֹ רְצוּי לְלִבֵּשׁ
מְלַבּוֹשִׁים חֲשׁוּבִים וּמוֹנָע עֲצָמוֹ בְּעִבּוּר יוֹהָרָא, וְצִין לִט"ז אָבָן
הַעֲזוֹר סִימָן כ"ה שֶׁהֵבִיא מֵהַרמָב"ם דֶּהֲאֹכֵל וְשׁוֹתָה וּמַעֲדָן נִפְשׁוֹ
כְּדִי שִׁיְהִיָּה בְּרִיא וְחֻזֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ לוֹ שְׁכָר כְּמוֹ
שְׁמַתְעֵנָה, וְכֵן תִּלְמִיד חָכֵם שִׁישְׁנִים הַרְבֵּה כְּדִי שִׁיְהִיָּה לָהֶם כַּח
חֻזֵק וְזִרְיוֹת לֵב לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה וְיִכּוֹל לְלַמֵּד בְּשַׁעָה אֶחָד מֵהַ
שְׁתִּלְמִיד חָכֵם מְנַדֵּד שְׁנָה מֵעֵינָיו וְעוֹסֵק בְּשֵׁתֵי שְׁעוֹת שְׁנִיָּהֵן
שְׁכָרָן שְׁוֹה, וְכֵן כָּתַב שָׁם בְּשֵׁם הָרַאב"ד, עִין שָׁם).

יד) אָפְלוֹ מִי שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ לְבַדּוֹ וּבְבִית גּוֹי יִלְבֵּשׁ בְּגָדֵי
שַׁבָּת, כִּי אֵין הַמְלַבּוֹשִׁים לְכָבוֹד הָרוּאִים רַק לְכָבוֹד
שַׁבָּת (ח"א כִּלֵּל הַאֹת ז), וְכֵן צָרִיף שִׁיִּזְהָרוּ בְּנֵי הָעִיר
הַהוֹלְכִים לְכַפָּרִים שִׁיִּלְבְּשׁוּ עֲצָמָם בְּשַׁבָּת מְלַבּוֹשִׁים
הַיּוֹתֵר נְאִים הַנִּמְצָאִים אֲצֵלָם כְּמוֹ שֶׁהָיוּ לוֹבְשִׁים

השבת בישראל מהלכתה

בְּהִיּוֹתָם בְּעִיר בְּרַב עַם (פּתה"ד אֹת ה, כּף הַחַיִּים רס"ב כ"ט).

טו) לֹא נִכּוֹן מְנַהֵג עֲשִׂירֵי עַם הַהוֹלְכִים אֹר שַׁבַּת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּמִלְבוּשֵׁי חַל וְכֶךְ יוֹשְׁבִים עַל שְׁלֶחָנָם בְּאֹר שַׁבַּת, וַיְהִי בַּבֶּקֶר לֹבְשִׁים בְּגָדֵי שַׁבַּת, וְאַשֶּׁר נִגַע אֱלֹקִים בְּלִבּוֹ יִלְבַּשׁ בְּעָרֵב לְכַבוֹד שַׁבַּת לְקַבֵּל שַׁבַּת בְּבִגְדֵים נְאִים (בְּרַכִּי יוֹסֵף אֹת ד) וְהוּא הַדִּין אֲשֶׁר הַמְדִלְקֵת גֵּרוֹת תִּתְּהֶיּה אֲזוּ בְּבִגְדֶיהָ הַנְּאִים שְׂאֵז מְקַבְּלֵת שַׁבַּת כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵנוּ בְּסִימָן רס"ג (כּף הַחַיִּים רס"ב ל"א) וְחַס וְשָׁלוֹם לְאַחַר זְמַן הַדְּלָקָה בְּשִׁבִיל זֶה (הַפּוֹסְקִים).

טז) הַנְּשִׂים נוֹהֲגוֹת קֹדֶם הַדְּלָקָה הַגֵּרוֹת לְרַחֵץ עֲצָמָן וְלִלְבַּשׁ בְּגָדֵי שַׁבַּת וְאַשְׁרֵי לָהֶם, אֲמָנָם בְּיָמֵם הַקְּצָרִים שְׁמֵת־אַחֲרֵים לִישֵׁב בְּחִנּוֹת וְאַחַר כֶּךָ רוֹחֲצוֹת וְלֹבְשׁוֹת וּבֵין כֶּךָ יְבוֹאוּ חַס וְשָׁלוֹם לְסַפֵּק חֲלוּל שַׁבַּת, לְכֵן טוֹב לְהִזְהִיר לָהֶם שִׁיקְדִימוּ לְבֹא לְרַחֵץ וְלִלְבַּשׁ וְכַשְׁמֵת־אַחֲרֵת

מְצוּה יוֹתֵר שְׁתַּדְּלִיק כָּךְ בְּמַלְבוּשֵׁי חַל מְלַבָּא חַס וְשָׁלוֹם
 לְסַפֵּק חֲלוּל שֶׁבֶת, וְאִם הִבְעֵל רוּאָה שְׁמַת־אַחֶרֶת מְצוּה
 גְּדוּלָּה שֶׁהוּא יִדְלִיק הַנְּרוֹת וְלֹא יִשְׁגִּיחַ בְּקִטְטַת אִשְׁתּוֹ,
 וּמְצוּה גְּדוּלָּה יוֹתֵר לֵישֵׁב בַּחֲשֵׁךְ מִלְחָלָל שֶׁבֶת חַס
 וְשָׁלוֹם (ח"א קיצור שולחן ערוך ע"ה ו', ומשנה ברורה רס"ב
 סעיף קטן י"א).

יז) בְּדֹאפְשָׁר טוֹב שִׁיְהִיָּה לוֹ טְלִית אַחַר לְשֶׁבֶת (מגן
 אברהם ומשנה ברורה רס"ב).

יח) יֵלֶךְ בְּבִגְדֵי שֶׁבֶת עַד מוֹצָאֵי שֶׁבֶת אַחַר הַבְּדֻלָּה (מגן
 אברהם סימן רס"ב).

יט) מָה שֶׁתְּחַסִּידִים מִלְּבִישִׁים עֲצָמָם בְּשֶׁבֶת בְּבִגְדִים
 אֲרָכִים לָאוּ מִנְהַג תְּחִסִּידוֹת לְבַד (ד"ת מהד"ק אות נ"ח
 לבעל מנח"א זצ"ל).

כ) בְּגָדִים קְצָרִים הוּא דֶרֶךְ הַרִיקִים, וְאֲרָכִים דֶּרֶךְ
 תְּשׁוּבִים (מהרי"ל בליקוטים).

כא) מַלְבוּשׁ קָצֵר הוּא מַלְבוּשׁ מִיַּחַד לְפָרוּצִים וּמַלְבוּשׁ אָרֶץ לְמַלְכִים וְאֲנָשֵׁי מַדּוֹת (ספר אלה המצוות למהר"ם חאגי"ז זצ"ל).

כב) אָבֵל תּוֹף ל' אָסוּר לְלַבֵּשׁ בְּגָדֵי שַׁבָּת (יורה דעה סימן שפ"ט), וְהֶאֱחָרוּגִים מִתִּירִין (מגן אברהם סימן רס"ג בשם כוונות האריו"ל, וברכי יוסף יורה דעה סימן ת).

כג) הַנֶּפֶשׁ יִתְּרָה אֵין הוֹלֶכֶת לְגַמְרֵי עַד אַחַר סְעֻדַת מוֹצָאֵי שַׁבָּת (פע"ח שער ח"י פכ"ד) וּמֵהָאֵי טַעְמָא נוֹהֲגִין שְׂאִין לְהַחֲלִיף בְּגָדֵי שַׁבָּת עַד אַחַר סְעֻדַת רְבִיעִית, וְגַם כְּדֵי לְלוּוֹת הַמֶּלֶךְ בְּבִגְדֵי פֶּאָר (כף החיים סימן ש' אות ו').

פֶּרֶק ד

זְכוּרֹן יוֹם הַשַּׁבָּת כָּל הַשָּׁבוּעַ

(א) אָמְרוּ עַל שִׁמְאֵי הַזִּקְנָן כָּל יָמָיו הָיָה אוֹכֵל לְכָבוֹד שַׁבָּת, מֵצָא בְּהֶמְהָ נָאָה אוֹמֵר זֹו לְשַׁבָּת מֵצָא אַחֲרֵת נָאָה הַיִּמְנֹו מְנִיחַ הַשְּׁנִי וְאוֹכֵל הַרְאִשׁוֹנָה (ביצה ט"ז).

(ב) הַמְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּשַׁשֶּׁת יָמֵי הַחֹל יוֹכֵל בְּנִקְלָ לְקַבֵּל אוֹר קְדֻשַׁת הַשַּׁבָּת (החיד"א ביוסף לחוק פרשת תולדות יום ו').

(ג) זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תִהְיֶה מוֹנֶה כְּדֶרֶךְ שְׂאֲחֵרִים מוֹנִין אֶלָּא תִהְיֶה מוֹנֶה לְשֵׁם שַׁבָּת (מכילתא פרשת יתרו), עֲכוּ"ם לֹא מוֹנִין שַׁבָּתָא, אֲבָל יִשְׂרָאֵל מוֹנִין חַד בְּשַׁבָּתָא, תְּרִי בְּשַׁבָּתָא, תִּלְתָּא בְּשַׁבָּתָא, אַרְבַּעַתָּא, חֲמִישִׁתָּא, עֶרֻבְתָּא, כְּמָה שֶׁנִּצְטוּוּ זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ (פסיקתא רבתי פרק כ"ג).

השבת בישראל מהלכתה

עט

ד) זוכרהו עד שלא יבוא, שומרהו משׁיבוא, הָא כִּי־צַד
אם גִּזְדִּימֵן לְךָ חֶפֶץ הַתְּקִינֵנוּ לְשַׁבַּת, כְּלִי חֲדָשׁ הַתְּקִינֵנוּ
לְשַׁבַּת, שְׂמֵאֵי הַזֶּקֶן הָיָה לִקְחָה עֲצִים מֵאַחַד בְּשַׁבַּת
לְשַׁבַּת, אָמַר ר' אֲבָהוּ אִם גִּזְדִּימֵן לְךָ חֶפֶץ טוֹב אֶפְלוּ
אַחַד בְּשַׁבַּת מִתְּנִינְהוּ לְשַׁבַּת (פסיקתא דר"כ פכ"ג).

ה) אָמַר ר' תְּנַחֲוּמָא אֲכַלִּינֵן הוּיֵנֵן בִּארְבַּעַתָּא (הֵינֵנוּ
אוֹכְלִין אֶצֶל ר' אֲבָהוּ בְּרַבִּיעֵי בְּשַׁבַּת), וְעַל לְקַמֵּן כּוֹתֵבֵן
(וְהֵבִיאוּ לְפָנֵינוּ לְאָכַל תְּמָרִים), וְאִמְרִין יִתְּפַרְשׁוּן לְשַׁבַּתָּא
(אִמְרָנוּ שְׂיִפְרִישׁוּ אוֹתָם לְשַׁבַּת) (שם).

ו) שְׂמֵאֵי הַזֶּקֶן לֹא הָיָה זְכוֹרֵן שַׁבַּת זֶו מִפְּיוֹ, לְקַח חֶפֶץ
טוֹב אוֹמֵר זֶו לְשַׁבַּת, כְּלִי חֲדָשׁ אוֹמֵר זֶו לְשַׁבַּת (מכילתא
הובא ברמב"ן ומנוה"מ).

ז) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת לְקַדְּשׁוֹ, תְּהֵא זֹכְרוּ בְּאַחַד
בְּשַׁבַּת שְׂאֵם יִתְּמַנֶּה לְךָ מָנָה יָפָה תְּהֵא מִתְּקֵנוּ לְשֵׁם
שַׁבַּת (מכילתא יתרו).

חלק א'

(ח) אָמַר ר' חֵיָא בַר אֲבָא פַּעַם אַחַת נִתְאַרְחַתִּי אֶצֶל
 בַּעַל הַבַּיִת בְּלוּדְקָיָא וְהִבִּיאוּ לְפָנָיו שְׁלַחַן שֶׁל זֶהָב מְשׁוּי
 ט"ז בְּנֵי אָדָם, וְט"ז שְׁלֹשְׁלָאוֹת שֶׁל כֶּסֶף קְבוּעוֹת בּוֹ,
 וְקַעְרוֹת, וְכוּסוֹת, וְקִיתוּנִיּוֹת, וְצִלוּחִיּוֹת קְבוּעִים בּוֹ,
 וְעָלְיוֹ כָּל מִינֵי מֵאֲכָל וְכָל מִינֵי מְגָדִים וּבְשָׂמִים וְכוּ'
 אָמַרְתִּי לוֹ בְּנֵי בְּמָה זָכִיתָ לְכָךְ, אָמַר לִי קֶצֶב הָיִיתִי
 וּמִכָּל בְּהֵמָה שֶׁהֵיְתָה נֶאֱחָה אָמַרְתִּי זֶה תִּהְיֶה לְשַׁבַּת (שבת
 קי"ט:).

(ט) אָמַר הַקָּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּנֵי לְוִי עָלְי וְקַדְשׁוּ קִדְשַׁת
 הַיּוֹם וְהֶאֱמִינוּ בִּי וְאֲנִי פּוֹרֵעַ (ביצה ט"ו:).

(י) לְעוֹלָם יִשְׁכָּם אָדָם לְהוֹצֵאת שַׁבַּת (שבת קי"ז:).

(יא) לֹא יֹאכַל אָדָם בְּעֶרְבַת שַׁבַּת וְעֶרְבַת יוֹם טוֹב מִן
 הַמִּנְחָה וּלְמַעַלָּה כִּדִּי שְׂיִכְנַס לְשַׁבַּת כְּשֶׁהוּא תֵּאָוָה (פסחים
 צ"ט:).

השבת בישראל כהלכתה פא

(יב) מִשְׁפָּחָה הִיְתָה בִירוּשָׁלַיִם וְקִבְעָה סִעֲדָתָהּ בְּעֵינֵי שָׁמַיִם
וְנִעְקְרָה (גטין ל"ח:).

(יג) וְאִם יִשְׁתַּדֵּל בְּיָמֹת הַחֹל לְהַתְנַהֵּג בְּקִדְשֵׁי מַחְשָׁבָה,
דְּבוּר, וּמַעֲשֵׂה יְהִיָּה נֶקֶל לוֹ וַיִּמָּצֵא עֶזְרָא כְּנֹגְדוֹ לְקִנּוּת
תּוֹסֵפוֹת קִדְשֵׁי שַׁבָּת עַל נֶרֶס כְּמַעֲשֵׂהוּ בְּחֹל כִּי מַעֲשֵׂהוּ
בְּשַׁבָּת (פלא יועץ, שבת).

(יד) חֲכָמֵי הַגְּמָרָא מֵהֵם בְּאָרוּ מִלֵּת "זְכוֹר" שְׁחֵיב אָדָם
לְזָכוֹרוֹ מֵאֲחָד בְּשַׁבָּת שְׁאֵם נִתְמַנֶּה לוֹ חֶלֶק יָפֵה אוֹ מָנָה
יָפֵה מְזַמֵּינֵנוּ לְשַׁבָּת, וְאָמְרוּ עַל שְׁמַאי שֶׁלֹּא הָיָה זְכוֹרוֹן
שַׁבָּת זֶה מִפִּי לְקַח חֶלֶק טוֹב אָמַר זֶה לְכַבוֹד שַׁבָּת
וְכוֹ, כִּי בְזִכְרוֹנוֹ אוֹתוֹ תְּמִיד נִזְכָּר מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית
בְּכָל יְעַת וְנוֹדָה שֵׁישׁ לְעוֹלָם בּוֹרָא וְהוּא יִתְבָּרַךְ צְוָה
אוֹתָנוּ בְּאוֹת הַזֶּה, וְזֶה עֶקֶר גְּדוֹל בְּאִמּוֹנֵתָנוּ (צידה לדרך
לתלמיד ר"י בן הרא"ש).

טו) בַּסֵּפֶר תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף ר"י פָּרָשֶׁת קְדוּשִׁים ר' דָּמֵן הָרָאוּי כָּל הַיּוֹם שֶׁל שַׁבָּת לְבַל יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִקְדְּשַׁת וּמוֹרָא הַשַּׁבָּת קָל וְחֹמֶר מִתְּפִלִּין, וּבִסְפֵר פָּרָשֶׁת בְּשַׁלַּח כ' שָׁאוּר לְהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ כָּל יוֹם הַשַּׁבָּת מִקְדְּשַׁת שַׁבָּת קָל וְחֹמֶר מִתְּפִלִּין שָׁאוּר בְּהִסָּח הַדַּעַת, וְשַׁבָּת דְּפִטוּר מִתְּפִלִּין מִטַּעַם דְּקִדְּשָׁתוֹ הוּא יוֹתֵר מִתְּפִלִּין כָּל שָׁכֵן שֶׁצָּרִיךְ שְׂלֵא לְהִסִּיחַ כָּל הַיּוֹם מִקְדְּשַׁת שַׁבָּת עכ"ל.

טז) בְּמִנְחַת שַׁבָּת סִימָן ע"ב אוֹת א' כָּתַב עַל דְּבָרֵי תּוֹלְדוֹת הַנֶּ"ל וְז"ל: הֵגַם דָּשֵׁם מִיִּירֵי בְּתַלְמִיד חָכָם הַנִּקְרָא שַׁבָּת גַּם בְּחַל כֵּן לְמַעֲיָן, אֵךְ מָאֵד מִן הָרָאוּי וְהַנִּכּוֹן גַּם לְאַנְשִׁים פְּשׁוּטִים כְּעֶרְכָּנוּ לִיזְהַר בְּכָל זֶה כִּי הַחוּשׁ יַעֲיֵד אֲשֶׁר בְּהִסָּח הַדַּעַת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מִמוֹרָאוּ אֶפְלוּ בְּשַׁעָה מוּעָט קָרוֹב מְאֹד לְבֹא לְיַדֵּי חֲלוּל שַׁבָּת חֵס וְשָׁלוֹם כְּגוֹן לְיַדֵּי רַבּוּי דְּבָרִים, שְׁזַהּוּ אֲסוּר גְּמוּר בְּשַׁבָּת, וְכֵן קָרוֹב לְבֹא לְיַדֵּי פְּסִיעוֹת גְּסוֹת יוֹתֵר מֵאַמָּה, וְלִקְנוּחַ בְּגָדָיו מֵאַבָּק וְעָפָר, וְטִלְטוּל כְּלִים שְׂמֵלֵא כְּתָם

השבת בישראל כהלכתה

פג

לְהַתֵּר, כִּי הַיָּדִים עֲסֻקָנִיּוֹת הֵן וְאֶפְלוּ לֹמְדֵי תוֹרָה
נִכְשְׁלִין בְּכָל אֵלֶּה עַל יְדֵי הַסַּח דְּעֵתָם מִמּוֹרָא חֲלוּל
שַׁבָּת, לָכֵן מְאֹד מִן הָרְאוּי בְּכָל מְאֵי דְאֶפְשָׁר לְבַל יִסִּיחַ
אָדָם דְּעֵתוֹ מִמּוֹרָא חֲלוּל שַׁבָּת אֶפְלוּ עַל שְׂעָה מוּעָטָת,
עכ"ל.

פָּרָק ה

למוד בהלכות שַׁבַּת

(א) מן הדברים אשר ינעם למוכחים להזהיר ולהעיד בעם עליהם, ולשמר ארחות פריץ במצות השַׁבַּת על אודות אבות מלאכות ותולדות, כי רבות מהנה נעלמו מעיני רבים אף אין מגיד אף אין משמיע (שערי תשובה לרבינו יונה שער ג' סימן קל"ה).

(ב) ומי שלא למד הלכות שַׁבַּת על בורי פעמים ושלש לא יוכל להמלט שלא יקרה לו חלול שַׁבַּת הן דאורייתא והן דרבנן, ומהראוי ללמד הלכות שַׁבַּת בתמידות ואצל רב שיברר לו הכל, ויחזור עליו תמיד עד שיהיה שגור בפיו, אשרי אנוש יעשה זאת ומגין עליו כתרים בפני הפרעניות (יער"ד ח"ב מובא במנחת שבת ע"ב י').

(ג) מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה "ויקהל" אלא אחת, אמר הקב"ה עשה לך

השבת בישראל מהלכתה

בה

קהלות גדולות ודרש לפניהם ברבים הלכות שבת
(מדרש אבכיר, ילקוט ויקהל).

(ד) אסורי שבת מעט מזעיר שנוהרין בהם, ורבים
שאינם יודעין אסורן, וללמד מס' שבת ענין מפאר,
וילמד דינים של הלכות שבת קדש, וצריך להיות בקי
בהלכות שבת (מהרש"א שאלות ותשובות קי"ט, צוואת הר"ר
שעפטיל).

(ה) חיוב גדול על האדם להיות בקי בהלכות שבת
מאד, כי כהררים התלויים בשערה הלכותי, מקרא
מועט והלכות מרבות, וחמורים ענשי (יסוש"ה שער ו'
פ"ג).

(ו) העצה היעוצה כמאמרם ז"ל "כל השומר שבת
כהלכתו מוחלין לו על כל עונותיו" כהלכתו דייקא
לכן מטל על כל אחד להיות בקי בהלכתא רבתא
לשבתא, ובשבת קדש בעלות המנחה יעסקו בהלכות

שַׁבַּת כִּי הִלַכְתָּא רַבְתָּא לְשַׁבְּתָא וּבִקְל יָכוֹל לְהַכְשִׁיל בָּהּ
 חָס וְשָׁלוֹם, אֶפְלוּ בְּאֶסוּר כְּרַת וּסְקִילָה מִחֶסְרוֹן יְדִיעָה
 וְשִׁגְגַת תְּלִמוּד עוֹלָה זְדוּן, וְאִין צָרִיךְ לֹמַר בְּאֶסוּרֵי
 ד"ס שָׂרְבוּ כְּמוֹ רַבּוּ לְמַעְלָה, וּבִפְרָט בְּאֶסוּר מְקַצָּה
 דְּשַׁכִּיחֵי טוֹבָא, וְחֲמוּרִים ד"ס יוֹתֵר מִד"ת (אִיגַרַת הַקּוּדֶשׁ
 מִבְּעַל הַתְּנִיָּא זַצ"ל וְקו"א שֵׁם).

ז) בִּירוּשְׁלָמֵי פָּרֶק כָּלֵל גְּדוֹל אִי דָר יוֹחֲנָן וּר"ל דִּיקוּ
 כָּל כֶּךָ עַד שֶׁמִּצְאוּ בְּכָל אָב ל"ט מְלָאכּוֹת וּלְזָה רְמִזָּה
 הַתּוֹרָה שֶׁיִּשְׁמֹר שַׁבַּת מִמְּלָאכָה בְּכָל הַפְּרָטִים, דְּהֵינּוּ
 מִכָּל הָאֲבוֹת וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן כְּאֲשֶׁר צוּךְ ד' בַּע"פ, וְזֶה מֵה
 שֶׁאֲמָרָה הַגְּמָרָא כָּל הַמְּשִׁמֵּר שַׁבַּת כְּהִלְכָתָהּ, כְּהִלְכָּהּ
 דִּיִּיקָא דְּהֵינּוּ שֶׁיִּשְׁמֹר שַׁבַּת שְׁלֵא לְחַלֵּל אוֹתָהּ בְּשׁוּם
 פְּרָט (שֵׁם עוֹלָם לְבַעַל חַפְץ חַיִּים זַצ"ל, שְׁמִירַת שַׁבַּת פ"א).

ח) בְּאִיזָה עֲנִין נוֹכַח לָבוֹא לְזוֹ הַמְּדִרְגָּה שֶׁיִּשְׁמֹר שַׁבַּת
 בְּכָל פְּרָטֵיו הָעֵצָה הִיעוּצָה לְזָה שֶׁיִּרְאֶה לְזָרוּ אֶת עֲצָמוֹ
 לְלַמֵּד הַלְּכוֹת שַׁבַּת וְלְחַזֵּר עָלֶיהָ תָּמִיד כְּדִי שֶׁיִּדְעַ

פז השבת בישראל כהלכתה

האָסור וְהַמְּתָר דאל"ה אַפְלוּ יִלְמַד כָּל הָעַנְיָנִים
הַמוֹסְרִים הַמְזוּרִים לְשִׁמִּירַת שַׁבַּת כְּרְאוּי לֹא יוֹעִיל לוֹ
וְכוּ' אִם הוּא חוֹשֵׁב עַל אֵיזָה דְבָר שְׂאִין זֹו בְּכָלֵל
מְלָאכָה אוֹ שְׁבוּת לֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם מוֹסָר (הח"ח בהק'
לספרו משנה ברורה הלכות שבת, ומונה והולך כמה דוגמאות
שבניקל להכשל מחסרון ידיעה).

ט) וְרְאוּי וְנִכּוֹן לְכֹל יִרְא וְחָרַד לְדַבֵּר ד' לְכוּנֵן חֲבוּרוֹת
לְלַמַּד הַלְכוֹת שַׁבַּת כְּדִי שְׁלֹא יִכְשְׁלוּ בָם (שם).

י) מֵה שְׂאִינָם שׁוֹאֲלִים וְדוֹרְשִׁים בְּהַלְכוֹת שַׁבַּת מִפִּי
סְפָרִים וְסוֹפְרִים הֵמָּה כְּשִׁלּוֹ וְנִפְלוּ בְּהַרְבֵּה אֲסוּרֵי שַׁבַּת
וּמְחַלְלֵי שַׁבַּת גַּם בְּלֹא דַעַת כְּגוֹן בְּאֲסוּרֵי שַׁבַּת, מְקַצֶּה,
צִידָה, בְּרִירָה, לְבוּן וְכוּ', בְּפֶרֶט בְּשִׁמְחוֹת וְגִיל רֵבָה
הַמְכַשְׁלָה, וְצָרִיכִים מְנַהֲיָגֵי קְהֵלוֹת לְעֵמֵד בְּפָרֶץ וְכַהֲנָה
רְבוֹת (פלא יועץ ערך שבת).

יא) וכָּבֵר כ' בְּסֵפֶר חֲסִידִים שְׁכַשְׁם שְׁאֲמָרוּ שׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בְּהִלְכוֹת פֶּסַח כִּךְ חֵיּוּבָא רְמִיא לְדָרֵשׁ וְלַתּוֹר לְדַעַת הַלְכוֹת שַׁבָּת וְלַעֲבֹר עֲלֵיהֶם לְפָחוֹת פַּעַם אֶחָד בְּשָׁנָה, וְחֵיּוּבָא רְמִיא עַל הַדְרָשָׁנִים לְדָרֵשׁ לָעַם אֶת חֻקֵי הָאֱלֹקִים וְאֵת תּוֹרָתוֹ, וְלִשְׁוֹמְעִים וּמְקִיְמִים יִנְעַם וְעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בְרַבַּת טוֹב (פלא יועץ ערך שבת).

יב) אֶחָד מִתְקוּנֵי הַיְסוּד הֵם שְׁמִירַת שַׁבָּת דְּגַם שַׁבָּת נִקְרָא בְּרִית עוֹלָם, וְלִכֵּן רָאוּי מְאֹד לִידַע דִּינֵי שַׁבָּת כִּי הִלְכְתָא רַבְתָּא לְשַׁבָּתָא וְהֵמָּה כְּהַרְרִים הַתְּלוּיִים בְּשַׁעֲרָה (ספר מרפא לשון מובא במנחת שבת ע"ב ח).

יג) אַחֵי וְרַעֲי שִׁים לְכַךְ הֵיטֵב לְדַבְרֵי הַגָּאוֹן בְּעַל יַעֲר"ד זצ"ל (הנ"ל אות ב) בְּמָה שְׁכַתְּב "דְּבִלָא לְמַד הַלְכוֹת שַׁבָּת עַל בּוּרֵי פְעֻמִּים וְשִׁלְשׁ לֹא יוּכַל לְהַמְלִיט שְׁלֹא יִקְרָה לוֹ חֲלוּל שַׁבָּת הֵן דְּאוֹרִיתָא וְהֵן דְּרַבְּנָן" וְעַל זֶה יְדוּוּ כָּל הַדּוּוּיִם כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים כְּמָה מְפִלְגִי הַתּוֹרָה עוֹסְקִים בְּפִלְפּוּל וְחֲרִיפּוֹת וּבְהִלְכוֹת שַׁבָּת אֵינָם

בְּקִיָּאִים וּבְאִים בְּלִי סִפְק לִיְדֵי חֲלוּל שֶׁבֶת (מנחת שבת ע"ב אות י').

יד) רב חלולי שֶׁבֶת שֶׁנֶּכְשָׁלִים הַהֲמוֹנִים הוּא מִחֲמַת חֶסֶד הַיְדִיעָה שְׂאִינָם בְּקִיָּאִים בְּדִינֵי טְלָטוּל וּמְקָצָה, עַד כָּאן הֵיִרָא וְחָרַד לְדַבֵּר ד' יִלְמַד קֶדֶם לְכָל הַלְמוּדִים הַלְכוֹת שֶׁבֶת עַל בּוֹרֵיו וְלֵהִיּוֹת חוֹזֵר עָלָיו תָּמִיד כִּי שְׂמִירַת שֶׁבֶת כְּהִלְכָתוֹ הוּא יְסוּד לְכָל תּוֹרַתְנוּ הַק' הֵן לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים וְהֵן לְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה (תפארת הקדש מובא שם אות י"א).

טו) הַזֵּהָר בְּשְׂמִירַת שֶׁבֶת כְּהִלְכָתוֹ וְתִהְיֶה בְּקִי בְּהִלְכוֹתָיו כִּי יֵם כְּהֶרְרִים הַתְּלוּיִים בְּשַׁעֲרָה, (הנהגות ישרות מהק' מהר"ר מרדכי מטשערנאבעל זצ"ל, מובא בברכת חיים לבעל מסגה"ש פ"ג אות י"ז).

טז) בעהמ"ח חֵי אָדָם בְּהִקְדָּמָה לְסִפְר זְכָרוֹ תּוֹרַת מֹשֶׁה דָּף י"ט כְּתַב וּז"ל: וְלִדְעָתִי מִצְוָה יוֹתֵר לְבַעֲלֵי בְּתִים

חלק א'

לקבוע שעור בשבתות וימים טובים ללמד בקונ' זה
 משילמדו תקון שבת או פרק משניות כאשר ראיתי
 בעיני באחד שלמד פרק משניות בכל יום ונדדמו
 שנינו ללון בפנדק אחד של עכו"ם בשבת וראיתי
 שיושב אצל מטוה וטוה גערתי בו הלא שבת היום,
 ותמה מה מלאכה זו, ואמרתי לו הלא אתה שונה
 במשנה "והטוה" ומלאכת הטויה תהיה במה שתהיה,
 ויאמר וכי כשאני שונה אני משים על הלב מה לעשות
 או לא רק לקיים ללמד התורה, ואמרתי יפה אמרו
 חז"ל "האומר אין לי אלא תורה, אף תורה אין לו"
 כי אם הלמוד אינו כדי לידע דיני התורה ומצותי מאי
 נ"מ בלמודו.

וסיים דבריו שם בהאי לישנא, ולדעתי אף להמוכחים
 את העם ומגידים להם שעור בכל יום עין יעקב, או
 דרוש, או שאר ד"ת, יותר יקבלו שכר על הדרשה
 באלו השעורים להורות להם המעשה אשר יעשון

ויקִימוּ לְלַמֵּד וְלַעֲשׂוֹת מֵאֲשֶׁר לְדָרַשׁ לָהֶם בַּד"ת שְׂאִין
בו אֵלָא לְלַמֵּד, עכ"ל.

יז) בַּסֵּפֶר אֹר תּוֹרָה לְהַמְגִיד מִמְעֶזְרֵיטָשׁ זצ"ל מִפְּרֵשׁ
הכ' "דְּבָרֵי פִּיּוֹ אֶזְנֵן וּמִרְמָה חֲדָל לְהַשְׁכִּיל לְהִיטִיב" פִּי'
דְּבָרֵי פִּיּוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע הוּא לְחַדֵּל לְהַשְׁכִּיל לַעֲשׂוֹת
טוֹב, כִּי בְּוַדַּאי שְׂאִין הַיֵּצֵר הָרַע מִפֶּתַח שְׂלֵא יִלְמַד
כָּלֵל כִּי יְדוּעַ לוֹ שְׂבֻדַּאי לֹא יִשְׁמַע לוֹ, כִּי כַּאֲשֶׁר לֹא
יִלְמַד כָּלֵל לֹא יִהְיֶה נֹחֵשֵׁב בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת, וְאִינוֹ נִקְרָא
לְמַדָּן, אֲךָ הַיֵּצֵר הָרַע מִפֶּתַח שְׂלֵא יִלְמַד שְׁלֶחֶן עָרוּךְ
לְיַדַע הַדִּין עַל בּוֹרְיוֹ (מובא בְּקוּהֶלֶת יו"ט עַל הַח"א סִימָן
א אֹת ב).

פרק ו

קבלת שבת

(א) יש לִיזְהַר מְאֹד שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה אַחַר שֶׁהַחֲמָה נִתְּכַסֶּה מֵעֵינֵינוּ וְאֶפְלוּ מְלָאכָת מִצְוָה כְּגוֹן הַדְּלָקָת הַנְּרוֹת לְסֻעָדַת שַׁבָּת גַּם כֵּן יִזְהַר מְאֹד לְגַמֵּר הַדְּלָקָתָם קֹדֶם שֶׁתִּשְׁקַע הַחֲמָה דְאַחַר כֵּן הוּא בְּכֻלָּל בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, וְלִכְתַּחֲלָה אֵין לְהַמְתִּין עַד הֶרְגַע הָאַחֲרוֹן רַק יִקְדִים הַדְּלָקָתָם מִשְׁעָה שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ בְּרָאשֵׁי אֵילָנוֹת, וּמִי שֶׁמְחַמֵּיר עַל עֲצָמוֹ וּפּוֹרֵשׁ עֲצָמוֹ מִמְּלָאכָה חֲצִי שְׁעָה אוֹ עַל כָּל פְּנִים שְׁלִישׁ שְׁעָה קֹדֶם הַשְּׂקִיעָה אֲשֶׁרִי לוֹ דְיוֹצֵא בְּזֶה יְדֵי שִׁיטַת כָּל הָרֵאשׁוֹנִים (מִשְׁנֵה בְרוּרָה רִס"א סְעִיף קֶטֶן כ"ג, וְכֹתֵב עַל זֶה בְּשֵׁעַר הַצִּיּוֹן אוֹת כ"א דִּהְיֵנוּ אֶפְלוּ לְשִׁיטַת ר"א מִמִּיץ, וְאֶפְלוּ נִסְבֵּר דְמִיל הוּא כ"ד מִינוֹט וְיוֹצֵא בְּזֶה מְדִינָא גַם הַתּוֹסְפוֹת שַׁבָּת לְהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים, עכ"ל. נִרְאֶה כְּוָנָתוֹ דְג' רַבְעֵי מִיל קֹדֶם הַשְּׂקִיעָה שֶׁהוּא לְדַעַת הַיְרָאִים בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת הוּא י"ח מִינוֹט לְשִׁיטַת הַסּוֹבְרִים דְשַׁעוֹר מִיל הוּא כ"ד מִינוֹט

השבת בישראל כהלכתה

צג

ואם מוסיף על זה עוד ב' מינוט לתוספות שבת יש כּאן סך הכל כ' מינוט והוא שליש שעה ויוצא לדעה היותר חמור ואליבא דהפוסקים דתוספות שבת סגי בכ"ש, או לדה"ח דסגי במינוט וחצי תוספות שבת.

ומה שפכתב בתחלה דיפריש עצמו חצי שעה נ' טעמו על פי מה שפכתב בבאור הלכה דשעור תוספות שבת הוא פחות מכדי ג' רבעי מיל, ואם נחשב ג' רבעי מיל להסוברים שעור מיל י"ח מינוט הר"ז י"ג מינוט וחצי ואם כן פחות מזה הוא י"ב מינוט וכשאתה מוסיף י"ב מינוט על חשבון י"ח מינוט של בין השמשות יוצא בדיוק חצי שעה, ולא חש להחמיר בשעור ג' רבעי מיל כהסוברים דשעור מיל כ"ד מינוט דעד כדי כך לא מחמיר.

אבל הפשוט יותר דמה"ט כתב חצי שעה שפן הביא שם בסעיף קטן כ"ב דהתוספות שבת עם בה"ש יחד עולין לשעור חצי שעה, עין שם.

ועין בב"ח רס"א מובא במגן אברהם סק"ט שראה לזקנים ואנשי מעשה שפרשו ממלאכה ב' שעות קדם שבת, ועין בח"א

כָּלֵל ה' דְּמִי שְׂמֵחַמִּיר עַל עֲצָמוֹ לְקַבֵּל שְׂתֵי שָׁעוֹת קֹדֶם הַלֵּילָה
אֲשֶׁרֵי לוֹ וְקִדּוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ, עֵינַן שָׁם.

השבת בישראל כהלכתה

צה

פרק ז

מצות תלמוד תורה בשבת

(א) לא נתנו שבתות וימים טובים אלא לאכילה ושתיה ולעסק בתורה (ירושלמי שבת פרק ט"ו).

(ב) תלמידי חכמים שיגעים בתורה כל השבוע בשבת באים ומענגים, והפועלים העוסקין במלאכתן כל ימות השבת בשבת הם באים ומתעסקין בתורה (פסיקא דרב כהנא פרק כ"ג).

(ג) אף על פי שאתם עושים מלאכה כל ששת ימים שבת יעשה כלו תורה, מכאן אמרו ישכים אדם וישנה בשבת וילך לבית הכנסת ובית המדרש ויקרא בתורה וישנה בנביאים ואחר כך ילך לביתו ויאכל וישתה (תנא דבי אליהו רבה פרק א).

(ד) אמר הקב"ה למשה עשה לך קהלות גדולות ודרש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות

הַבָּאִים לְהַקְהִיל קְהֵלוֹת בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וְלִכְנֹס בְּבֵיתִי
 מִדְרָשׁוֹת לְלַמֵּד וּלְהוֹרוֹת לְיִשְׂרָאֵל דְּבַרִי תוֹרָה אֲסוּר
 וְהִתֵּר, כִּדְּי שְׂיֵהָא שְׁמֵי הַגְּדוֹל מִתְקַלֵּס בֵּין בְּנֵי, אָמַר
 מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל אִם אַתֶּם עוֹשִׂים כַּסְּדֵר הַזֶּה הַקָּב"ה מַעֲלָה
 עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ הַמְּלַכְתֶּם אוֹתִי בְּעוֹלָם (מִדְרַשׁ אַבְכִּיר מוֹבָא
 בִּילְקוּט שְׁמַעוֹנֵי פִרְשַׁת וִיקָהֵל).

(ה) מִי מִנְּהָ עֶפֶר יַעֲקֹב, אָדָם לְבוֹשׁ בְּגָדִים שֶׁל שַׁבָּת
 וְשֶׁל מוֹעֵד וְנִכְנָס וּמִתְאַבֵּק בְּעֶפֶר לְשִׁמְעַ לְזָקֵן וְלְשִׁמְעַ
 דְּבַרִי תוֹרָה (יִלְקוּט פִרְשַׁת בִּלְק).

(ו) שְׁתֵּי מִשְׁפָּחוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם אַחַת קְבָעָה סְעֻדָתָהּ
 בְּשַׁבָּת בְּשַׁעָה שְׁהַחֲכָם יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ, וְשְׁתֵּיֶהֱן נִעְקְרוּ
 (גִטִּין ל"ח:).

(ז) לְעוֹלָם יְרוּיַץ אָדָם לְדַבֵּר הַלְכָה וְאַפְלוּ בְּשַׁבָּת (בִּרְכוֹת
 1:).

(ח) תְּכַלִּית יָמִים הַלֵּילוֹת, וְתַכְלִית לַיְלֹת הַשָּׁבָתוֹת (מדרש מובא בספר ברית אברהם).

(ט) לֹא נִתְּנוּ שָׁבָתוֹת אֶלָּא לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה, וַיְדוּעַ מֶה שֵׁפִי' הַקְּדָמוֹנִים עַל הַכְּתוּב כִּי אָקַח מוֹעֵד, שִׁמִּי שְׁמַאֲבַד הַזְּמַן וְאִינוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּשָׁבָתוֹת וּמוֹעֲדִים עָנַשׁ יַעֲנֵשׁ גַּם עַל יְמֵי הַחֵל וְאִין לוֹ מְקוֹם פְּטוֹר בְּאֲמָרוֹ שֶׁהִיא טְרוּד עַל הַמַּחֲוִי וְעַל הַכְּלָפְלָה שֶׁהָרִי שָׁבָתוֹת וּמוֹעֲדִים יוֹכִיחוּ כִּי אִין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה (פלא יועץ ערך שבת).

(י) כָּל שָׁכֵן בְּעָלֵי אֲמִנוֹת וְסוֹחְרִים הָעוֹסְקִים כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ בְּפִרְנֶסָה לָהֶם נִתְּנָה הַשָּׁבָת רַק לְאָכַל וְלִשְׁתּוֹת מַעֲט וְלְעֶסֶק כָּל הַיּוֹם בַּתּוֹרָה כִּי זֶה הוּא חַיּוֹ וְהָעֲנָג הַגָּדוֹל לְנַשְׁמָתוֹ, וּמֵה יִתְרוֹן לְעֲנָג גּוֹפּוֹ אִם רוּחוֹ וְנַשְׁמָתוֹ הֵם לְעוֹלָם בְּיָגוֹן וְאַנְחָה, וְלָכֵן עַל כָּל פְּנִיִּים יַעֲנֵג נַשְׁמָתוֹ בְּשָׁבָת וַיּוֹם טוֹב בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת (זכרו תורת משה סימן י').

יא) חִיב אָדָם לְחַדֵּשׁ חֲדוּשׁ בַּתּוֹרָה בְּכָל שַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ בַּחֲזֵרֵת נִשְׁמָה יִתְרָה לְמִקּוֹמָהּ שׁוֹאֵל אוֹתָהּ הַקֶּבֶ"ה מָה חֲדוּשׁ אָמַרְתְּ בַּתּוֹרָה (של"ה).

יב) אִם מְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה בְּשַׁבָּת מְעַטְרִין לְאָבִיו בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וּמִי שֶׁאֵינוֹ בֵּר הַכִּי לְחַדֵּשׁ יִלְמַד דְּבָרִים שְׁלֹא לְלַמַּד עַד הֵנָּה (מח"ב בשם האריז"ל אורח חיים ר"צ, ומובא בשערי תשובה שם).

יג) אִם מְחַדֵּשׁ בְּשַׁבָּת הַנְּהֻגָה טוֹבָה אֵין לָךְ חֲדוּשׁ גָּדוֹל בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִזֶּה (יסוד ושורש העבודה).

יד) מִי שֶׁמְאַבֵּד הַזְּמַן בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שְׁיֵשׁ לוֹ פְּנְאֵי יַעֲנֵשׁ גַּם עַל בְּטוֹל תּוֹרָה שֶׁל יָמוֹת הַחַל וְאֵין לוֹ מְקוֹם פְּטוֹר שֶׁהֵיָה טָרוּד עַל הַמַּחְיָה שֶׁהָרִי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב יוֹכִיחוּ שֶׁאֵין דְּבָרָיו אָמֵת וְלָכֵן כָּל רָגַע בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב יִהְיֶה יָקָר לוֹ יוֹתֵר מִזֶּהב וּפְזוֹ (קוהלת יו"ט סימן י').

השבת בישראל מהלכתה

צט

(טו) גָּרְסִינָן בִּירוּשְׁלָמִי ר' חֲגִי אָמַר לֹא נִתְּנוּ שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים אֲלֹא לְאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, ר' בְּרַכִּי אָמַר לֹא נִתְּנוּ אֲלֹא לְעֶסֶק בָּהֶם דְּבָרֵי תוֹרָה, וּפִרְשׁ בְּתַנְחוּמָא דל"פ מ"ד לת"ת אֵלּוּ הַפּוֹעֲלִים שְׁעוֹסְקִין בְּמִלְאֲכָתָן כָּל יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ וּבַשַּׁבָּת הֵם בָּאִים וּמִתְעַסְקִים בְּתַלְמוּד תוֹרָה, וּמ"ד לְהִתְעַנֵּג אֵלּוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁהֵם יִגְעוּ בַתּוֹרָה כָּל יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ וּבַשַּׁבָּת הֵם מִתְעַנְּגִים (ירושלמי, תנחומא).

(טז) פּוֹעֲלִים וּבַעֲלֵי בָתִּים שְׂאִינָן עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ יַעֲסֶקוּ יוֹתֵר בַּתּוֹרָה בַּשַּׁבָּת מִתַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ וְהַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים יִמְשִׁיכוּ יוֹתֵר בְּעֵנֵג אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה קִצָּת דְּהָרֵי הֵם מִתְעַנְּגִים בְּלַמוּדָם כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ (רמ"א ר"צ סע' ב).

(יז) אָמַר לָהֶם הַקָּב"ה לְיִשְׂרָאֵל אִם אַתֶּם נִקְהָלִים בְּכָל שַׁבָּת וּשַׁבָּת בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת וּבִתִּי מִדְרָשׁוֹת וְקוֹרִין בַּתּוֹרָה

וּבְנֵי־אִים מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלֹהֵי הַמְּלַכְתָּם אוֹתִי
בְּעוֹלָמִי (תנחומא).

יח) אָמְרָה תוֹרָה לְפָנַי הַקָּב"ה, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם,
כְּשֵׁיכְנֶסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ זֶה רָץ לְכַרְמוֹ וְזֶה רָץ לְשֹׂדְדוֹ
אֲנִי מָה תִּהְיֶה עָלַי אָמַר לָהּ יֵשׁ לִי זוּג שְׂאֲנִי מְזוּג לָךְ
וְשָׁבַת שְׂמוֹ שֶׁהֵם בְּטָלִים מִמְּלַאכְתָּן וְיִכּוּלִים לְעֶסֶק בְּךָ
(טור סימן ר"צ).

יט) לֹא יִרְבֶּה בְּשָׁנָה בְּשָׁבַת יוֹתֵר מִדֵּי שְׁלֹא יִבְיָאֲנוּ
לְיַדֵּי בְּטוֹל תוֹרָה שְׂאֲפֵלוּ תִלְמִידֵי חֲכָמִים הַלּוֹמְדִים כָּל
יְמֵי הַשְּׁבוּעַ שֶׁהַמְצֹוה שִׁיתְעַנְּגוּ יוֹתֵר וְכֹדַאִיתָא בְּרַמ"א
סִימָן ר"צ, אֵין הַפְּרוּשׁ שְׁיִבְלוּ כָּל הַיּוֹם בְּתַעֲנוּגִים רַק
יִמְשְׁכוּ יוֹתֵר בְּתַעֲנוּג מִשְׂאֵר בְּנֵי אָדָם (משנה ברורה ר"צ
סק"ג).

כ) גִּרְאָה דְדַעַת הַטּוֹר דְקָבִיעוֹת מְדַרְשׁ בְּשָׁבַת אֵינוּ
לְדַרְשׁ בְּאַגְדָּה אֶלָּא לְדַרְשׁ דִּינִין וְהִלְכוֹת וְכוּ' וְהָכִי

השבת בישראל כהלכתה

קא

מִשְׁמַע ב' אֵלוֹ נְאֻמִּים וְכוּ' וְלֹא אִפִּיס דַּעְתָּא דְר' חִיָּא
מִשׁוּם דַּעְבַּד ר' אָבָהוּ שְׁלֵא כְּתִקּוֹן מִשְׁרַע"ה לְדַרְשׁ
דִּינִין וְהִלְכוֹת, וּמְקָרֹב נְתִפְשֵׁט לְדַרְשׁ כָּל הַדְּרָשׁוֹת
בְּאֲגָדוֹת וְלֹא בְּדִינִין וְהִלְכוֹת כָּל עֶקֶר נֶגְדַת תּוֹרַתְנוּ,
דַּעְקָר הַדְּרָשָׁה צָרִיךְ שְׁתַּהֲיֶה לְלַמֵּד אֶת חֻקֵּי אֱלֹקִים וְאֶת
תּוֹרוֹתָיו לְהוֹרוֹת הִלְכוֹת שְׁבֵת וְהָאֶסּוּר וּמִתָּר, לְפִי מַה
שְׁקוֹרִין שְׁבֵת בִּס"ת, וְגַם לְהַמְשִׁיךְ לֵב הַשּׁוֹמְעִים בְּאֲגָדָה
הַמְדַּרְיכִים לִירְאֵת הַשֵּׁם לְמַנְעֵם מִחֻטְא לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ
וּבִתְשׁוּבָה וְלֹא יִכּוֹן לְהִרְאוֹת שֶׁהוּא חָכֵם וְיִוְדַע לְדַרְשׁ
פְּסוּק אוֹ מֵאֲמַר בְּכִמָּה פָּנִים (ב"ח, שְׁכֵנָה"ג, מִגֵּן אֲבֵרָהם,
וּשְׂאֵרֵי אַחֲרוֹנִים סִימֵן ר"צ).

כא) הַגַּם שְׁצָרִיךְ הַדּוֹרֵשׁ לְדַרְשׁ קֶצֶת דְּבָרֵי חֻכְמָה, מְכַל
מְקוֹם עֶקֶר הַדְּרוֹשׁ יִהְיֶה לְהִזְהִיר לְהַמּוֹן יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל
תְּקוּף פְּרִטֵי הָעֵבְרוֹת שְׂאֲדָם דָּשׁ בְּעַקְבֵּיוֹ וְעַנְשׁוֹ, וְכִמָּה
דִּינִים שְׁנִכְשָׁלִים בָּהֶם. (כף הַחַיִּים אוֹת י"ב, וְעֵינֵן שֵׁם דְּמָה

שהאליהו רבה יצא להמליץ בעד הדרשנים זה אינו, עיין
(שם).

(כב) רבינו האריז"ל הִיָּה מְזַהֵר תָּמִיד לְתַלְמִידוֹ מֵהֶרַח"ו
ז"ל וְגַם בְּחֵלּוֹם יִדְבֵּר בּוֹ שִׁירָבָה דְּרוּשָׁיו לְהוֹכִיחַ לְעַם
וּלְהַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה וּבְזָה תְּלוּי הַגְּאֻלָּה (סֵפֶר הַחֲזִיוֹנוֹת,
מחב"ר אות ג).

(כג) יֵשׁ מִן הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ כִּי הַתְּלָמִידִי חֲכָמִים
מְזַהְרִים יוֹתֵר לְעֶסֶק בְּתוֹרָה בְּשִׁבְתָּ כִּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב
בְּעַל סֵפֶר הַבְּתִים (מחב"ר אות ד).

(כד) יֵשׁ אוֹמְרִים כִּי תַלְמִיד חָכָם הָעוֹסֵק בְּעִיּוֹן בְּשִׁבְתָּ
מְחַלֵּל שִׁבְתָּ (סימן יעב"ץ) אֲבָל הַחֵיד"א בִּמְחַב"ר חוֹלֵק
עָלָיו וְכָתַב דְּגַם בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם בִּישִׁיבַת הַפְּרִי
חֲדָשׁ הָיוּ מְפַלְּלִין בְּעַמְקָא דְּדִינָא בְּעָרַב, עֵינֵי שָׁם.

פָּרָק ח

שְׁמִירַת שַׁבָּת פְּדִית

לְקוּטֵי דִינָיִם הַשְּׂכִיחִים, לְהִלְכָה וּלְמַעֲשֵׂה

(א) שַׁבָּת לַד', שְׁבוּת כַּד' מַה הַקָּב"ה שַׁבָּת מִמָּאֲמָר אַף
אֶת שְׁבוּת מִמָּאֲמָר (ירושלמי שבת פ' ט"ו).

(ב) שְׁבוּת גַּם מִמַּחֲשָׁבַת עֲבוּדָה (מכילתא יתרו).

(ג) מִדַּחַק הַתִּירוֹ לְשֹׂאֵל בְּשָׁלוֹם בְּשַׁבָּת (ירושלמי שם,
מד"ר ויקרא פל"ד).

(ד) רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי כַּד חֲזִי שְׁאֲמוּ מִדְּבַרְת הַרְבֵּה
בְּשַׁבָּת אָמַר לָהּ אֲמָא שַׁבָּת הַיּוֹם (שם).

(ה) אָסוּר לְאָדָם לְתַבְעַ צָרְכָיו בְּשַׁבָּת (שם).

(ו) לֹא יִהְיֶה הִילוּכָךְ שֶׁל שַׁבָּת כְּהִילוּכָךְ בַּחַל (שבת
קי"ג:).

(ז) לא יהא דבורך של שבת כדבורך של חל, דבור אסור הרהור מתר (שם).

(ח) חשבונות של מצוה מתר לחשבון בשבת, פוסקים צדקה לעניים בשבת (שבת קנ"ט:).

(ט) מפקחין פקוח נפש ופקוח רבים בשבת (שם).

(י) משדכין על התינוקות ליארס בשבת (שם).

(יא) משדכין על התינוק ללמדו ספר וללמדו אמנות (שם).

(יב) אל יאמר אדם גישן כדי שנעשה מלאכתנו במוצאי שבת שאסור לומר למחר אעשה כך, ואפלו חפץ לכתב תורה, מפני שמראה מה שישן בשבת בשביל החל, אלא יאמר ננוח פי שבת היום (ס"ח סימן רס"ו).

(יג) נהר סמבטיון מוציא אבנים גדולות וחל כל ימות השבוע, ובשבת נח המעין ואין האבנים הולכין מן הנָהָר (ספר התויז).

השבת בישראל מהלכתה קה

(יד) יש הר שמוציאין מעפרו כסף, ובשבת לא ימצאו בעפרו כסף (שם).

(טו) כל שאינו אוכל חמין צריך בדיקה אחריו אם הוא מין, ואם מת יתעסקו בו עממין (רו"ה).

(טז) שנה בשבת תענוג (מדרש המובא בילקוט ראובני ואתחנן, ובזר זהב בשם כתבי האריז"ל).

(יז) מפרסמין החנפים אפלו בשבת (מספר כלה רבתי פ"ג, בליקוטי שאלות ותשובות בסוף ספר כלבו, בה"ג הלכות שבת פכ"ג).

(יח) ל"ט מלאכות נאמרו למשה מסיני (שבת דף ע, ע"ד, צ"ז, מכילתא ויקהל).

(יט) לא ידבר שיבוא לידי דברים המביאים לידי תוספות עצב ועל זה נאמר "זכור את יום השבת לקדשו", וכי עשוי לשכחו והלא כל השביעי שבת, אלא זכור את יום השבת מדברים המשכחים אותו

מלזכר את השבת, כגון אם נעשה דבר שפא להעצב בו אל תדרשם שאם תזכרם תוסיף להעצב (ס"ח כת"י פארמא א).

(כ) חייב אדם למשמש בכבודו ערב שבת עם חשכה שלא יהיה פרוץ בו שום דבר פן יוציאנו (שבת י"ב:).

(כא) והנה תהלות לקל ית רבא דרבא ישראל קדושים שומרי שבת קוראי ענג, אמנם גדול הכאב על שתיים אשר היו בעוכרנו, כי יש מי שלא נזהר מלדבר דברי חל בשבת ורחמנא אמר ודבר דבר וסמיך לי אז תתענג על ד', כי אם תשמר על הדבור אז תתענג על ד', והמון העם לא יבינו ולא יאמינו שהמדבר דברי חל בשבת חשוב חלול שבת, והנה לומר דבר זה אעשה למחר כל שהוא דבר האסור לעשותו בשבת הוא אסור גמור אליבא דכו"ע, ואפלו בדבר הצריך לאדם כ' התוספות שיש למעט ובדחק התירו שאלת שלום

השבת בישראל כהלכתה

קז

בַּשַּׁבָּת, וְהִזְהַר הַקָּדוֹשׁ מִחֲמִיר הַרְבֵּה בְּעֵינַיִן הַדְּבוּר (פלא יועץ ערך שבת).

כב) רָאִיתִי הַמְּנַהֵג בְּיוֹשְׁבֵי כְּפָרִים הֶרְחֹקִים זֶה מִזֶּה וּבַשַּׁבָּת בָּאִים לְמַנְיֵן עֲשָׂרָה לְבֵית הַכִּנּוֹסֶת לְהַתְּפִיל בְּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ מַלְכוֹ שֶׁל עוֹלָם הַקֶּבֶ"ה, וּבָאִים לְבֵית הַכִּנּוֹסֶת וְהֵם עוֹסְקִים בְּהַבְּלֵי עוֹלָם וּמִסְפָּרִים אֶחָד לְחֻבְרוֹ אֵיךְ שֶׁקָּנָה סוּסִים בְּמִקְחַ הַשְּׂוֵה אֶצֶל א' וְזֶה מִסְפָּר שֶׁקָּנָה פָּרָה אוֹ שְׂאֵר בְּהֵמָה, וְכָל דְּבָרֵיהֶם הוּא בְּמִשָּׂא וּמִתָּן שֶׁל חֵל וְקִימָא לָן וְדִבֵּר דְּבַר שְׁלֵא יְהִי דְּבוּרָךְ בַּשַּׁבָּת כְּשֶׁל חֵל, וּבְחֵל אֵין רוֹאִין אֶחָד לְאֶחָד רַק בַּשַּׁבָּת בָּאִים לְמַנְיֵן וְהֵן עוֹסְקִין הַכֹּל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וּבְמִשָּׂא וּבְמִתָּן, אֲזִי טוֹב הָיָה לָהֶם לְשַׁבֵּת בֵּית בְּבִתְיָהֶם וְלִישֵׁן בְּמִטָּה כְּדֵי שְׁלֵא יְדִבֵּר דְּבָרֵי חֵל בַּשַּׁבָּת (קב הישר פרק ע"ה אות ג).

כג) וְכָתְבוּ הַמְּקַבְּלִים שְׁלֵא זֹו בְּלִבְד מִחֲלוּל שַׁבָּת צָרִיךְ לִיְזַהַר בַּשַּׁבָּת אֶלָּא מִכָּל דְּהוּ דְּבַר חֲטָא כִּי אֶפְלוּ עִם

הָאָרֶץ שְׁבַח־טָאוּ בְּחַל אֵינּוּ פּוֹגֵם אֶלָּא בְּעִשְׂיָהּ בְּשַׁבָּת
שֶׁכֵּל הָעוֹלָמוֹת כְּלוּלִים זֶה בְּזֶה גַם הוּא פּוֹגֵם בְּאַצִּילוֹת
(פלא יועץ ערך שבת).

כד) נוֹדַע אֲסוּר הַדְּבוּר שֶׁל חַל, וְהַתּוֹסְפוֹת כָּתְבוּ דְאֶפְלוּ
בְּדְבוּר שֶׁל הֵתֵר אֲסוּר לְהִרְבוֹת בְּשַׁבָּת, וְכֵן כָּתַב בְּשִׁלְחָן
עֲרוֹךְ וְהִפְלִיגוּ הִרְבֵּה עַל זֶה בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים וְחוֹבָה
עַל כָּל אָדָם לִיְזַהֵר בְּזֶה כִּי אֵין זֶה מְמַדַּת חֲסִידוֹת כְּלָל
רַק בְּזוּלַת זֶה אֵינּוּ שׁוֹמֵר שַׁבָּת, וּמִי שֶׁנִּזְהָר בְּזֶה יִזְכֶּה
לְיוֹם שֶׁכֵּלוּ שַׁבָּת (נועם מגדים על הכתוב בחריש ובקציר,
מנחת שבת ע"ב אות י"ז).

כה) בְּסִפֵּר מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת מְגִדִּיל מְאֹד עוֹן דְּבוּר שֶׁקָּר
בְּשַׁבָּת (מנחת שבת שם).

כו) דְּבוּר שֶׁל חַל אֲסוּר גְּדוֹל וְעִצּוֹם בְּשַׁבָּת וְשׁוֹאֲלִין
עָלָיו לְמַעַלָּה וְאוֹמְרִים מִי הוּא זֶה אֲשֶׁר גּוֹרֵם פְּרוּד בֵּין
הַדְּבָקִים, וְאֵם בְּדְבוּר הַקָּל כֵּן כָּל שֶׁכֵּן בְּמַעֲשֵׂה הַחֲמוּר

השבת בישראל מהלכתה

קט

שהוא מטמא עליונים ותחתונים (סה"ק תולעת יעקב, מנחת שבת אות כ"א).

כז) אמרו חז"ל לא יהיה דבורו של שבת כדבורו של חל, אין הכוונה לבד על רבוי דברי חל דאם כן הוה ליה למימר שלא ידבר בשבת דברי חל, אלא הכוונה שיקדש פיו בקדשה יתרה בין בלמוד בין בתפלה יותר מבימות החל כגון ג' ברכות הראשונות של תפלה ששוין בשבת כמו בחל יתקדש בשבת יותר מבחל והכל תלוי בקדשת המחשבה (פנים יפות לבעל הפלא"ה זצ"ל, מנחת שבת כ"א).

כח) אל תשמע לדברי היצר הרוצה לאבד נפשך אחר שמצוה לענג שבת ואם כן ילך ויטייל כי הוא לו לענג, הא למה זה דומה למצות שמחת יום טוב שפתוי היצר לשמח בשמחת הוללות וטייל, ובאמת אין כוונת השם יתברך על שמחה זו ועל ענג זה, כי כוונתו

יִתְּבַרְךָ לְזִכּוֹת אוֹתָנוּ שְׁנִשְׁמַח בְּיוֹם טוֹב בְּמֵאֲכָל
 וּבְמִשְׁתֶּה וְשִׂמְחַת לֵב בְּסִפּוֹר נִפְלְאוֹתָיו וּלְזִמְר שְׁבַחָיו
 וְכֵן הוּא מְצוֹת עֲנַג שֶׁבֶת שְׂיֵעֲנַג גּוֹפּוֹ בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה
 וּמַעֲט שְׁנָה, אָבֵל לְטִיֵּל וּלְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטִלִּים אֵין זֶה
 עֲנַג שֶׁל מְצוּה רַק שֶׁל הוֹלָלוֹת (בעל חיי אדם בספרו
 זכרו תורת משה סימן י').

(כט) אָסוֹר לְקַרְא בְּשֶׁבֶת עֵתוֹנִים (שאיֵלֶת יעב"ץ שְׁעָרֵי
 תְּשׁוּבָה סִימָן ש"ז, תפא"י בכלכלת שבת, יסוד יוסף).

(ל) מֵה שְׁצָרִיף לְדַבֵּר מִתֵּר לְדַבֵּר אַף בְּלִשׁוֹן חַל אָבֵל
 מֵה שְׂאִינוֹ צָרִיף לֹא יוֹעִיל מֵה שְׂיִדְבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ
 (זת"מ סִימָן מ"ח) וְהָאֲרִיז"ל הָיָה גְזֵהר שְׁלֹא לְדַבֵּר בְּשֶׁבֶת
 קֹדֶשׁ רַק בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וּכְשֶׁהִיָּה אֹמֵר דְּרוֹשׁ וּדְבָרֵי
 תוֹרָה הָיָה מְפָרְשָׁה לְעֵתִים בְּלִשׁוֹן הָעַם כְּדֵי שְׂיִבְיֵנוּ,
 וְכֵן הָיָה גְזֵהר שְׁלֹא לְדַבֵּר דְּבָרֵי חַל בְּשֶׁבֶת וְאֶפְלוּ
 בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ (נגיד ומצוה מובא בבאר היטב סימן ש"ז
 סק"א).

השבת בישראל כהלכתה קיא

(לא) בַּרְמֵב"ן פָּרֵשֶׁת אָמַר דָּאָם אֵינּוּ שׁוֹבֵת וּמִתְנַהֵג כְּחַל עוֹבֵר עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה דְאֹרִיטָא שֶׁל "שְׁבִתוֹן" (מובא בשאלות ותשובות חתם סופר ח"ו צ"ז).

(לב) אָסוּר לְנִסְעַ בְּמִסְלַת הַבְּרִזָּל בְּשַׁבָּת אֲפִלוּ מִתְנַהֵג עַל יְדֵי עֲכוּ"ם וְגַם בְּלִעְדוֹ הָיָה נוֹסֵעַ, וְאֲפִלוּ קָנָה שֵׁם שְׁבִיטָה (שאלות ותשובות חתם סופר ח"ו צ"ז, שאלות ותשובות מהר"י אסאד אורח חיים סימן נ"ח, שו"מ מהד"ה ח"א סימן ג, תפא"י כלכלת שבת אות ט).

(לג) אָסוּר לְשִׁמְעַ מְרַאדִי"א דְבַרֵי מְסַחֵר דְדוֹקָא הֲרֵהוּר דְמִמִּילָא מִתָּר וְלֹא מְשִׁמִיעַת קוֹל (שלח"מ סימן ו' סעיף קטן ע"ב).

(לד) יֵשׁ לְהַתִּיר לְקַטְנִים מִיְנֵי שְׁחוּק אִם אֵינּוּ לְהֲרוֹיֵחַ אֲלֵא לְתַעֲנוּג בְּעֵלְמָא, אֲבָל לְגְדוּלִים יֵשׁ לְאַסֵּר דְלֵא נִתְּנָה שַׁבָּת אֲלֵא לְעֻגָּ וּלְדְבַרֵי תוֹרָה (מו"ק סימן של"ח, וכעין זה בים של שלמה ביצה פרק קמא סימן ל"ד).

לה) אָסוּר לְמַדַּד בְּשַׁבַּת שׁוּם דְּבָר אִם הַכּוֹנֵה לְצַרְף, אֲלֵא אִם כֵּן לְצַרְף מְצוּה (אורח חיים ש"ו סעיף ז) וּבְנַפְל אָסוּר לְתוֹךְ הַתֵּר מִתֵּר לְמַדַּד אִם יֵשׁ שְׁשִׁים (עקרי הד"ט סימן י"ד אות כ"א), וְיֵשׁ מִחֲמִירֵין שִׁישְׁעַר דּוֹקָא בְּאֵמֶד הַדְּעַת וּבְמִרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפֹּט וְלֹא יִמְדַּד (פרי מגדים שכ"ג י"ד, שאלות ותשובות בית יהודה סימן כ"ט), וְיֵשׁ מְקַלֵּין אֲפֵלוּ מְדִידָה לְהַתְלִימַד לְהוֹרְאָה (משנה ברורה ש"ו סעיף קטן ל"ה בשם פרי מגדים כאן).

לו) אָסוּר לְפִתּוֹחַ דְּלֵת אוֹ חֵלוֹן נֶגֶד גֵּר דְּלוּק כְּשֶׁהוּא קְרוֹב לָהֶם שְׁמָא יִכְבֶּה עַל יְדֵי זֶה, אֲבָל מִתֵּר לְסַגֵּר דְּלֵת וְחֵלוֹן (רע"ז סעיף ב).

לז) יְכוּלִים לְבַקֵּר הַחוּלָה בְּשַׁבַּת, וְלֹא יֵאמַר לוֹ כְּדַרְךָ שְׁאוּמֵר בְּחַל אֲלֵא אוֹמֵר לוֹ "שַׁבַּת הִיא מְלֻזְעַק וְרַפּוּאָה קְרוּבָה לְבֹא וְרַחֲמֵיו מְרַבִּים וְשַׁבְתּוֹ בְּשָׁלוֹם" (סימן רפ"ז), וְהַמְנַהֵג עֲכָשׁוּ לוֹמֵר בְּבִקּוּר חוּלִים עַד, קְרוּבָה לְבֹא, וְלֹא יוֹתֵר (שכנה"ג אות ב).

השבת בישראל מהלכתה

קיג

(לח) בַּשַּׁבָּת אֶל יְדַבֵּר מֵאוֹהֲבָיו שְׁמֵתוֹ אוֹ שֶׁהֵן בְּצַעַר
כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטַעַר (ס"ח סימן ק"י) וְקָל וְחֶמֶר שֶׁלֹּא יוֹדִיעַ
לְאָדָם שְׁאִיזָה קְרוֹב אוֹ אֲהוּבוֹ הוּא בְּצַעַר אוֹ חוֹלָה אוֹ
שְׁמֵת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטַעַר, וְהוּא בְּרוּר (כף החיים סימן
חפ"ר אות ה).

(לט) כְּתָבוּ חֲכָמֵי מוֹסֵר דְּעַקֵּר בְּקוֹר חוֹלִים לְעַנְיִים
לְרֹאוֹת אִם צָרִיכִים אִיזָה דְּבַר, וּמִי שֶׁיֵּשׁ סִפְק בְּיָדוֹ לֹא
יִפֶּה עוֹשֶׂה לְבִקֵּר בַּשַּׁבָּת, וְאִם בְּעַל נַפֶּשׁ הוּא יֵלֵךְ בְּחֵל
לְבִקֵּר עַנְיִים חוֹלִים וְיִרְאֶה דִּרְכָם וְעַנְיָם וִירַחֵם עֲלֵיהֶם
כְּפִי אֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ, וְהִיא מְצוּת בְּקוֹר חוֹלִים כְּתֻקְנָתָהּ
וְכוּ', וּמָה טוֹב מְנַהֵג עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם כִּי אִם בְּקֹרֶת
תִּהְיֶה לְכַבּוֹד חֲתָן אוֹ אָבִי הַבֵּן הוּא כְּמוֹ רָגַע כְּנִיסָה
וְיִצְיָאָה דְּוָקָא (מחב"ר סימן רפ"ז אות ה, מובא בשערי
תשובה בקצור) וְנִרְאֶה מִי שֶׁבְּיָמוֹת הַחֵל טָרוּד בְּמִילֵי
דְּשִׁמְיָא אוֹ דְּעֵלְמָא וּבַשַּׁבָּת שֵׁיט לֹא פְּנָאֵי הוֹלֵךְ לְחוֹלָה

אוֹהֲבוּ שְׂיִוְדַע בּוֹ שְׂיִישׁ לוֹ נַחַת מְזֵה שֶׁהוּא בָּא אֵלָיו
 לְבַקְרוֹ מְצֹה קַעבִיד וְאִין לוֹ לְמַנַע מְלַלְכַת בְּשַׁבַּת וְיוֹם
 טוֹב, וּמִי שֶׁהוּא רַךְ הַלֵּבב וּמִצַּר עַל יְסוּרֵי הַחוּלָה אִין
 לוֹ לֵילֵךְ בְּשַׁבַּת לְבַקְרֵי דְלְעֵנְג נַתָּן וְלֹא לְצַעַר (שְׁעָרֵי
 תְּשׁוּבָה שֵׁם).

(מ) הֶרְגִיל בְּשַׁנַּת צְהָרִים אַל יִבְטְלֵנוּ כִּי עֵנְג הוּא לוֹ
 (טוֹר וּרְמ"א סִימָן ר"צ סְעִיף א).

(מא) לֹא יֵאמָר גִּילְךָ וְנִישָׁן כִּדֵּי שְׁנוּכַל לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתָּנוּ
 בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת שְׁמַרְאָה בְּזֵה שְׁנָח וְיִשָּׁן בְּשִׁבִיל יְמוֹת הַחַל
 (ס"ח סִימָן רס"ו, בֵּאֵר הֵיטֵב סִימָן ר"ד, סְעִיף קֶטֶן א).

(מב) אִין לְרוּץ בְּשַׁבַּת אֶלָּא לְדַבֵּר מְצֹה (סִימָן ש"א סְעִיף
 א).

(מג) וְאָסוּר לְפַסֵּעַ יוֹתֵר מֵאַמָּה בְּפַסְיַעַה אַחַת אִם אֶפְשָׁר
 לוֹ בְּפָחוֹת (שֵׁם בְּרְמ"א), וְהוּא הַדִּין לְדַלֵּג (רְמב"ם פֶּרֶק
 כ"ד הַלְכָה ד).

השבת בישראל כהלכתה

קטז

(מד) אָסוּר לְעֵיִן בְּנִכְסָיו לְרֹאוֹת מֵה צָרִיף לְמַחֵר, אוּ
לִילֵף לְפֶתַח הַמְדִינָה כְּדֵי שְׂיִמְהַר לְצֵאת בְּלִילָה לְמַרְחֹץ
(ש"ו סעיף א).

(מה) אָסוּר לְאָדָם לְהֵלֵךְ בְּתוֹף שְׂדוּתָיו וְגִנוּתָיו לְרֹאוֹת
מֵה הֵן צְרִיכִין וְאֵיף הֵן פְּרוּתִיהֶן וְכֵן שְׂאָר נִכְסָיו שְׂהָרִי
זֶה עוֹסֵק בְּחַפְצָיו בְּשַׁבָּת וְאֵף עַל פִּי שְׂאִינוּ נִכְר כָּלֵל
אָסוּר (ח"א כ"ל ס אות א).

(מו) אָסוּר לְתַן אוּ לְקַח שְׂכָר שַׁבָּת רַק בְּהַבְלָעָה (ע"י
סימן רמ"ג, רמ"ו, ש"ו) אֲבָל בְּנוֹתֵן דְּרָף מִתְּנָה וְלֹא
בְּתוֹרַת שְׂכָר שְׂרִי (מש"ס ש"ו אות ד).

(מז) וַיֵּשׁ מְקַלֵּין בְּמִקּוֹם מְצוּה (ש"ו סעיף ה) וּמְכַל מְקוֹם
אֵינוּ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה (מגן אברהם סק"ח, ועוד ע"י סימן
תקפ"ה סעיף ה).

(מח) אָסוּר לְתַן דְּבָר בְּמִתְּנָה לְחֻבְרוּ בְּיוֹם טוֹב וְשַׁבָּת
אֲלֹא לְצַרְף מְצוּה, אוּ לְצַרְף שַׁבָּת (מגן אברהם סעיף קטן

ט"ו אליהו רבה י"ט, תו"ש כ), ומה שנוהגין לתן פלים
 לחתן הדורש דחשבי לי צרף מצוה להגדיל כבוד
 התורה ולשמח חתן וכלה דלפעמים הם עניינים (אליהו
 רבה אות י"ט).

מט) ואחד שנתנו לו מתנה היותר טוב לכון שלא
 לקנותם עד מוצאי שבת ואז מתר לכולי עלמא (שאלות
 ותשובות מהרי"א אורח חיים סימן פ"ג).

נ) לא התר אמירה לעכו"ם ולא שבות אחר בשביל
 עסקי רבים לבד הפקות והתעסקות בדברים בלא
 מלאכה דאסור בצרכי יחיד משום ודבר דבר זה התר
 לדבר מצוה או לצרף רבים וזה מכרח בגמרא, עכ"ל
 (מכל מקום פכ"ד).

נא) יש להחמיר שלא לקרות צייטונגען שיש בהם
 ידיעת משא ומתן (שאלת יעב"ץ סימן קס"ב, ברכי יוסף
 ש"ו אות י"א, שערי תשובה שם, נז"י בשם שולחן ע"ש,

ק"ז השבת בישראל מהלכתה

כלכלת שבת, יסוד יוסף, שכולם אוסרים, וכן כתב במשנה ברורה ש"ז סעיף קטן ס"ג).

נב) מה שנהגו העולם להתנדב בפני ספר תורה פתוח בשמחת נשואין ואבי הבן וקריוון ומידעיו אין פורעין אם אישר חילי אבטליני מחמת האריכות לצאת מבית הכנסת טירחא דצבורא על מגן וחקטאת הוא להם גם כן להתנדב בבית הכנסת ובפני הספר תורה ולא לפרע (משא חיים חלק המנהגים מע' ס אות קס"ז).

נג) למדוד מדידה של מצוה, או כשמתעסק בעלמא מתר (ש"ו סעיף ז' הגר"ז י"ט).

נד) מתר ללחש לחש עין הרע בשפת (כליבו בשם הר"מ, יפה ללב אות ב, שאלות ותשובות לב חיים ח"ג סימן פ"ח, אורח חיים אות י"א).

נה) הרהור בעסקיו מתר, ומכל מקום משום ענג שבת מצוה שלא יחשב בהם כלל, ויהא בעיניו כאלו כל

מִלְאֲכָתוֹ עָשׂוּי (ש"ו סעיף ח), אֲבָל הִרְהוּר מִתּוֹךְ הַכְּתָב
 אָסוּר (שאלת יעב"ץ קס"ב, ברכי יוסף י"ג, שערי תשובה
 ש"ו).

(נו) וְכֵן הִרְהוּר הַגּוֹרֵם טְרֵדַת הַלֵּב אוֹ נִדְנוּד דְּאֲגָה אָסוּר
 (רבינו יונה באיגרת התשובה, בית יוסף וט"ז סימן ש"ו).

(נז) אִם הַמְחַשְּׁבָה עָנַג לוֹ כְּגוֹן שִׁיחֻשׁב בְּהוֹצָאת חֶפֶת
 בְּנוֹ אוֹ בְּתוֹ אֲפֵלוֹ ר"י מוֹדֵה מִפְּנֵי שִׁשְׁמֻחָה הִיא לוֹ אִם
 כְּבִיר מְצָאָה יָדוֹ כִּי בִרְךָ ד' חִילוֹ וְגַם חֶפְצֵי שָׁמַיִם הֵם
 (יפה ללב אות ד, כף החיים ע"ב).

(נח) הָאֲרִיז"ל הָיָה נִזְהָר מְאֹד שֶׁלֹּא לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן לְע"ז
 בְּיוֹם שַׁבָּת לֹא בְּלִילָה וְלֹא בְּיוֹם זוּלַת כְּשֶׁהָיָה אוֹמֵר
 אֵינָה דְרוּשׁ וְהָיָה צָרִיף לוֹמֵר בְּלִשׁוֹן לְעוֹ שִׁיבִינוּ
 הַשּׁוֹמְעִים, גַּם הָיָה נִזְהָר שֶׁלֹּא לְדַבֵּר שִׁיחָה בְּטָלָה אוֹ
 דְבוּר שֶׁל חַל אֲפֵלוֹ בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְכֵן הָיָה נוֹהֵג בְּכָל

יום טוב כמו בַּשַּׁבָּת (שער הכוונות דף ע"ד, פע"ח ש"ע ח"י).

נט) אָסוּר לֹאמַר דְּבַר פְּלוּנִי אֲעֲשֶׂה לְמַחַר או סְחוּרָה פְּלוּנִית אֲקַנֶּה לְמַחַר, וְאֶפְלוּ בְּשִׁיחַת דְּבָרִים בְּטִלִּים אָסוּר לְהִרְבוֹת (סימן ש"ס סעיף א), וּדְבַר מְצוּה מְתַר (אליהו רבה ש"ס א, ברכי יוסף א, שערי תשובה א).

ס) אָסוּר לְקִרוֹת בְּסִפֵּר בַּשַּׁבָּת לְהַכִּיר מְקוֹם הַצָּרִיף הַגַּה"ה לְהַגִּיחַ אוֹתוֹ לְמַחַר, אֲבָל אִם מְכֻוֵן לְקִרוֹת וְאִם יִמְצָא טְעוֹת יְגִיחַ לְמַחַר מְתַר (שאלות ותשובות הרדב"ז סימן תר"ץ, ברכי יוסף ב, שערי תשובה שם).

סא) אָסוּר לְסַפֵּר בַּשַּׁבָּת מֵאוֹהֲבָיו שְׂמִתּוֹ אוֹ שֶׁהָן בְּצַעַר (ס"ח סימן ק"י, מגן אברהם אליהו רבה א).

סב) בְּנֵי אָדָם שֶׁסְּפוּר שְׂמוֹעוֹת וְדְבָרֵי חֲדוּשִׁים עֲנֵג לָהֶם מְתַר לְסַפְּרָם בַּשַּׁבָּת כְּמוֹ בַּחַל (רמ"א סעיף א), וּמְכַל מְקוֹם לָאוּ מְשַׁנֵּת חֲסִידִים הוּא וְהַנְּשָׁמַר מִלְּדַבֵּר דְּבָרֵי

חל קדוש יאמר לו, ואנשי מעשה נזהרין בזה שלא
 לדבר אפלו הכרחיים כי אם בלשון הקדש, וקבלתי
 אדם המבקר לחברו בשבת שחרית לא יאמר לו פדרך
 שאומר בחל "צפרא טבא" רק יאמר לו "שבת טבא"
 לקיים זכור את יום השבת לקדשו (של"ה, אליהו רבה
 אות ג, דעת חכמה פרק י"א, ועיין במחבר"ר להחיד"א אות
 א' שכתב דדין הרמ"א שהקיל לא קבלוהו הני חסידי השל"ה
 ובעל דעת חכמה ופסקו דלר"ת אסור ומפורש בזוהר הקדוש
 הוא מחלל שבת, וכל שכן דמזה ודאי ימשך לדבור אסור
 ובעל נפש יגדור גדר שלא יהיה בסוג מחלל שבת חס ושלום,
 עין שם).

(סג) הרוצה לשכר חברו למלאכה מתר לומר לו
 "הנראה בעיניך שתוכל לעמד עמי בערב" אף על פי
 שמתוך כך מבין שצריך לו לערב לשכרו, אבל לא
 יאמר לו "היה נכון עמי לערב" (ש"ז ס"ז).

סד) בַּעֲנִין אַמִּירָה לְעִכּוּם עֵין או"ח סימן ש"ז, וּבְנוֹשָׂא כְּלִים, וּשְׂדֵה חֹמֶד כְּלָלִים מ"ע א.

סה) מִתָּר לומר לְחַבְרוּ שֹׁמֵר לִי פְרוֹת שְׁבֵת־חֹמֶךָ וְאֲנִי אֲשֹׁמֵר לְךָ פְרוֹתֶיךָ שְׁבֵת־חֹמֶי (ש"ז ס"י).

סו) הַאִי דְמִקְלִין אַמִּירָה לְעִכּוּם בְּדָבָר שְׂאִין אֲסוּרוֹ אֲלֹא מִדְּרַבָּנָן לְצַרְף מִצְוָה, ה"ד לְצַרְף מִצְוָה שֶׁל יוֹם הַשְּׁבֵת וְלֹא לְמַחֵר (שאלות ותשובות נודע ביהודה חלק ב אורח חיים סימן מ"ד) וְיֵשׁ מְקַלֵּין (רו"ח אות ה' בשם גזע ישי, מובא בכף החיים ש"ז מ"ד).

סז) אֲסוּר לְחַשֵּׁב חֲשִׁבּוֹנוֹת אֲפֵלוּ אִם עָבְרוּ כְּבָר כְּגוֹן כֶּךָ וְכֶךָ הוֹצֵאתִי עַל דְּבָר פְּלוֹנִי וְדוֹקָא כְּשִׁשְׁכָר הַפּוֹעֲלִים עֲדִין אֲצִלוּ אֲבָל אִם פָּרְעָם כְּבָר מִתָּר (ש"ז סעיף ו), וּבְהִרְהוּר לְכוּלֵי עֲלָמָא מִתָּר (ליקוטי פרי חדש, כף החיים אות נ"ז).

סח) השואל בשבת דבר מחברו לא יאמר לו הלוגי דמשמע לזמן מרבה ואיכא למיחש שמא יכתב אלא יאמר לו השאילני, ובלשון לע"ז שאין חלוק בין הלוגי להשאילני צריך שיאמר תן לי (ש"ז עיין י"א), ומתר לסים ולומר "ואחזיר ואתן לך" דעקר הטעם שמא יכתב ולא חשו בזה אלא בלשון הלוגי שהוא לזמן מרבה (ט"ז סק"ט, אליהו רבה אות כ"ז, הגר"ס אות ח"י), וצריך עיון אי מתר לומר תן לי לזמן מרבה (ביאור הלכה בשם פרי מגדים).

סט) כשם שאין לוין בשבת כף אין פורעין בשבת (ברמ"א שם), פרוש דאסור לומר לשון הלואה ופריעה אלא לשון שאלה וחתרה (תוספות בבא מציעא דף ע"ה. לבו"ש, ואליהו רבה), ודוקא בדבר מאכל וצריך שבת אבל בלא"ה אסור בכל לשון (מגן אברהם סעיף קטן ט"ו, אליהו רבה אות כ"ח, תו"ש אות כ"ט, כף החיים אות פ"ו).

השבת בישראל כהלכתה

קכג

(ע) בְּשֹׁטְרֵי חוֹבוֹת וְחֹשְׁבוֹנוֹת אֶפְלוּ לְעֵין בָּהֶם בְּלֹא קְרִיָּאָה אָסוּר (ש"ז סעיף י"ב י"ג), וְהָאָסוּר מִשּׁוּם מְמִצּוֹא חֶפְצֶךָ (לְבוּשׁ), אוֹ מִשּׁוּם שְׂמָא יְמַחֵק (רמב"ם פכ"ג) וְאִף עַל גַּב דְּבִשְׁבֶּת הִרְהוּר מִתָּר אַפ"ה אַמְרֵי א"א כְּשֶׁמְהַרְהֵר וּמַעֲיֵן בָּהֶם שְׂלֵא יִשָּׂא וַיִּתֵּן בְּעֵינָיו הַשְּׁטָרוֹת וְאָסוּר (הג' הַלְבוּשׁ, לְבו"ש).

(עא) וְכֵן אֲגָרַת שֶׁל מִשָּׂא וּמִתֵּן אָסוּר לְעֵין בּוֹ (פרי מגדים א"א י"ט).

(עב) אֲגָרַת הַנְּשָׁלַח לוֹ אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה כְּתוּב בָּהּ מִתָּר לְעֵין בּוֹ (ש"ז סעיף י"ד) דְּשָׂמָא כְּתוּב בּוֹ דְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ לוֹ (מגן אברהם י"ט) אֲבָל כְּשֶׁכָּבַר קְרָאָה אוֹ יוֹדֵעַ מַה שְׂכָתוּב בָּהּ אָסוּר לְקְרוֹתָהּ מִשּׁוּם שֹׁטְרֵי הַדְּיוֹטוֹת (שם), וּמִכָּל מָקוֹם מִתָּר לְטַלְטְלוֹ אִם אֵינוֹ מְקַפֵּיד לְצוּר עַל פִּי צְלוּחִיתוֹ, וְהַקְפִּידָא תְּלוּי בְּאֵם חוֹשֵׁשׁ שְׂלֵא יִתְלַכְלַךְ וְאִם מְקַפֵּיד לְצוּר בּוֹ מִשּׁוּם שְׂכָתוּב בּוֹ דְּדָבָר

סֶתֶר מִתֵּר לְטִלְטְלוֹ דְּמִכָּל מְקוֹם אֲפֹשֶׁר לְצוּר בּוֹ וַיִּנְיַח
הַכְּלִי עִם הָאֲגָרֶת שֶׁעַל פִּיהָ בְּמְקוֹם מִצְנָע (מגן אברהם
ומחצית השקל סעיף כ), וְאִם הָיָה בְּאֲגָרֶת פְּסָקִים וְדִינָיִם
כְּפִי הַתּוֹרָה מִתֵּר לְקֵרוֹת בָּהּ לְכוּלֵי עֲלֻמָּא (דרכי משה
אות ז, עולת שבת אות ט"ז), וְכֵן אִם נִכְתְּבָה בְּלִשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ לְכוּלֵי עֲלֻמָּא שְׂרִי (משנה ברורה ס"ג).

עג) וְאִם הָאֲגָרֶת הוּבָא מִחוּץ לְתַחוּם מִתֵּר לְנִגְעַע בּוֹ
וּלְטִלְטְלוֹ (מגן אברהם סק"כ, גר"א, משנה ברורה, ושאר
אחרונים), וּבְעֵינֵי הָעֵינֵן בּוֹ יֵשׁ מְבוּכָה וְעַד כָּאֵן נִכּוֹן
לְהַחְמִיר מִי שֶׁהוּבָא בְּשִׁבְלֵוֹ אִם לֹא לְצָרְףּ גְּדוּל דָּאז
יֵשׁ לְסִמְךָ עַל הַמְּקָלִין (ביאור הלכה ד"ה טוב ליוהר).

עד) עֲכוּ"ם שֶׁמְבִיא אֲגָרֶת בְּשִׁבְתֵּי אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ
מִיָּדוֹ אֲלֵא אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיִּנְיַח עַל גְּבִי קַרְקַע אוֹ שְׁלֶחַן
כִּי חוֹשְׁשִׁין שָׂמָא טָרָם שֶׁיַּעֲמֵד לְפוּשׁ יִטַּל יִשְׂרָאֵל
הָאֲגָרֶת מִיָּדוֹ טָרָם שֶׁיַּעֲמֵד לְפוּשׁ וְנִמְצָא הַיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה

השבת בישראל כהלכתה קכה

גַּמַר הַהוֹצָאָה מֵרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת, שְׁעֲכוּ"ם עָשָׂה עֲקִירָה וְיִשְׂרָאֵל הִנָּחָה (משנה ברורה סעיף קטן נ"ו).

עה) אִם הֵבִיא הָעֲכוּ"ם אֲגָרֵת חֲתוּמָה יֹאמֵר לוֹ הַיִּשְׂרָאֵל, אֵינִי יָכוֹל לְקָרוֹתָהּ כָּל זְמַן שְׂאִינוֹ פְּתוּחַ וּמְמִילָא יָבִין הָאִינוֹ יְהוּדֵי וַיִּפְתַּחְהוּ, וְלֹא יֹאמֵר לְעֲכוּ"ם בְּהִדְיָא לַפְתַּחַה אִם לֹא לְצַרְף גְּדוּל (משנה ברורה שם), וַיֵּשׁ מִקְלִין דְּלִכְתַּחְלָה יֹאמֵר לְהָעֲכוּ"ם בְּרַמְיָזָה וְאִם לֹא הֵבִין יֹאמֵר לוֹ לְהִדְיָא (כף החיים ק"ד).

עו) כָּל דְּבַר שְׁאָסוּר לֹאמֵר לְעֲכוּ"ם לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבַּת אָסוּר לְרַמְזֵי לוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ, אֲבָל מִתָּר לְרַמְזֵי לוֹ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה אַחֵר שַׁבַּת (רמ"א סעיף כ"ב), וְהוּא הִדִּין שְׁאָסוּר לֹאמֵר לְעֲכוּ"ם בְּשַׁבַּת אֵיזָה דְּבַר שְׂיָבִין מִתּוֹךְ כֶּף שְׂיַעֲשֶׂה מְלָאכָה וְעַד כָּאֵן אָסוּר לֹאמֵר לְאִינוֹ יְהוּדֵי שְׂיִקְנַח חֲטָמוֹ כְּדֵי שְׂיָבִין שְׂיִסִּיר הַפֶּחֶם שְׁבְרָאֵשׁ הַנֵּר (משנה ברורה בשם מגן אברהם, אליהו רבה, מאמ"ר, וח"א).

עז) אָבֵל מִתֵּר לֹמֵר בְּרָמֹז שְׁלֵא בְּלִשׁוֹן פְּקִידָה כְּגוֹן
 שְׂאוֹמֵר, הֵנָּר אֵינֹו מְאִיר יָפֵה, אוֹ אֵינֹו יְכוּל לְקָרוֹת
 לְאוֹר הֵנָּר הַזֶּה שְׁיֵשׁ בּוֹ פֶּתַח וְשׁוֹמֵעַ הָאֵינֹו יְהוּדִי
 וּמִתְקַנֵּו, וְאֵינֹו לְאַסֹּר מִטַּעַם הַנְּאָה מִמְּלֶאכֶת הָעֵכוֹ"ם
 בְּשַׁבַּת דְּאָסוֹר אֶפְלוֹ נַעֲשֶׂה בְּהִתֵּר כָּל זְמַן שְׁנַעֲשֶׂה
 בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינֹו זֹו הַנְּאָה כָּל כֶּף דְּגַם מִקְדָּם הָיָה
 יְכוּל בְּשַׁעַת הַדְּחָק לְקָרוֹת לְאוֹרוֹ (מִשְׁנֵה בְרוּרָה סְעִיף קֶטֶן
 ע"ו בִּשְׁם פְּרִי מִגְדִּים).

עח) כֶּתֵל אוֹ וִילוֹן שְׁיֵשׁ בּוֹ צוּרוֹת חַיֹּוֹת מְשֻׁנוֹת, אוֹ
 דְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל מַעֲשִׂים כְּגוֹן מִלְחָמַת דָּוִד וְגִלְיָת, וְכוּת־בֵּין
 זֹו צוּרַת פְּלוֹנִי וְזֶה דְּיוֹקֵן פְּלוֹנִי אָסוֹר לְקָרוֹת בּוֹ בְּשַׁבַּת,
 גְּזֵרָה מְשׁוּם שְׁטָרֵי הַדְּיוֹטוֹת (ש"ז סְעִיף ט"ו), וְאֶפְלוֹ יִצְחָק
 וְעֶקְדָתוֹ אָסוֹר (עֵינֹו שֵׁם אוֹת ח"י, אֵלִיהוֹ רַבֵּה שֵׁם), וּבַחֵל
 מִתֵּר כִּיּוֹן דְּדָבָר מוֹעֵט הוּא (מִגֵּן אֲבֵרָהֶם ר"א, אֵלִיהוֹ רַבֵּה
 ל"ח, תו"ש ל"ח).

השבת בישראל כהלכתה

קמז

עט) מליצות ומשלים של שיחת חלין ודברי חשק כגון ספר עמנואל, וכן ספרי מלחמות אסור לקרות בשבת ואף בחל אסור משום מושב לצים, ועובר משום אל תפנו אל האלילים, לא תפנו קל מדעתכם, ובדברי חשק איכא תו משום מגרה יצר הרע, ומי שחברן, ומי שהעתיקו, ואין צריך לומר המדפיסן מחטיאים את הרבים (לשון המחבר סימן ש"ו סעיף ט"ז), וראיה בעלמא בצורות שרי (מגן אברהם סעיף קטן כ"ג, תו"ש מ.) והוא הדין דההולך לטרטיאות וקרקסיאות (והם מיני שחוק) ושאר מיני תחבולות, וגם בפורים לא שרי רק השחוק שעושין זכר לאחשורוש (מגן אברהם כ"ב, אליהו רבה ל"ח, תו"ש ט"ל, א"א כ"ב, משנה ברורה ק"ט, כף החיים קט"ו, ובמשנה ברורה שם האריך להתלונן על מה שנעשה אצל הרבה כהיתר לילך לבית טרטיאות, יעיין שם).

פ) ועד כאן צריכין ליזהר שלא לעסק או לילך לראות עניני שחוק שקורין פארשטעלונג, וכל שפן מיני

קאנצערטן (בשאלות ותשובות פאר ישע סימן ח"י האריך
 בכמה טעמים לאסור מיני פארשטעלונגען הנקרא כהיום לעי
 וכתב שם דהמעין היטב בשלחן ערוך סימן ש"ז סעיף ט"ו,
 ט"ז, ובאחרונים שם, וכן בסימן תק"ס ואחרונים יראה כי
 הרבה אסורים עוברין בזה, אל תפנו וגו', מושב לצים, בטול
 תורה, אסור שחוק מטעם החרבן, וכתוב "אל תשמח ישראל
 אל גיל פעמים", שמיעת מיני זמר, ועוד, ובכלל זה גם כן
 המבטלין זמן לשמע תקליט (טעי"פ) שקלטו מיני שחוק
 הנ"ל ועוד גרועים מהם, וסיים דהמכשילין הרבים
 ישימו נגד עיניהם דברי חז"ל המחטיא הרבים אין
 מספיקין בידו לעשות תשובה, ומה שכתב הבאור הלכה
 שם דאם התרו חז"ל להמתלוצץ שמונותיו מתמעטין
 ויסורין באין עליו ונופל לגיהנם, כל שכן מי שהביא
 כמה מאות אנשים לכלל זה, עין שם).

השבת בישראל כהלכתה

קכט

(פב) מוֹכְרֵי סְפָרִים הַמְמַצִּיאִים לְקוֹנִים סְפָרִים הַנִּ"ל
שְׁאֲסוּר לְקָרוֹתָן הֵם גַּם כֵּן בְּכֹלֵל מִחֲטִיאֵי הָרַבִּים (משנה
ברורה ס"א, ועוד עיין שאלות ותשובות מחנה חיים סימן א).
פג) כָּל שְׁאֲסוּר לְקָרוֹתוֹ אֲסוּר אִף בְּטִלְטוּלוֹ (ט"ז, משנה
ברורה ס"ב).

פד) סֵפֶר יוֹסִיפִין, יוֹחֲסִין, דְּבָרֵי הַיָּמִים שֶׁל ר"י כֹּהֵן,
אִף עַל גַּב שֵׁהם סְפָרֵי מְלַחְמוֹת מְכָל מְקוֹם שָׂרֵי שְׁמֵהָם
יִלְמְדוּ דְּבָרֵי מוֹסֵר וְיִרְאֶה, וְאֶפְלוּ כְּתוּבֵין בְּלַע"ז שָׂרֵי
(משנה ברורה נ"ח) וְכָל סְפוּרִים הַבְּדוּיִים הַנְּפוּצִים, וְאֶפְלוּ
הָאֲמֵתִיִּים אֲךָ אֵינָם מְסוּג שְׁיֹצֵא מֵהֶם אֵיזָה עֲנִין מוֹסֵר
וְיִרְאֵת שְׁמִים אֵין הֵתֵר לְקָרוֹת בָּהֶם (שאלות ותשובות
פאר ישע שם).

פה) וְהָא דְאֲסוּר לְקָרוֹת בְּשִׁיחַת חֲלִין וְסְפוּרֵי מְלַחְמוֹת
דְּוִקָא בְּכְתוּבִים בְּלַע"ז, אֲבָל בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שָׂרֵי (רמ"א
סעיף ט"ז), דְּהִלְשׁוֹן יֵשׁ בּוֹ קִדְשָׁה וְלוּמַד מִמֶּנּוּ דְּבָרֵי

תורה, ולפי זה גם אגרת שלום הפתובה בלשון הקדש שרי דיש ללמד מתוכו הלשון, וגם כתוב בו כמה פסוקים של תורה (מגן אברהם ס"ד), אבל הרבה פוסקים אוסרין גם בלשון הקדש (אגודה, ט"ז, ב"ח, של"ה, מעיוס טוב, ב"ש, מו"ק, גר"א, וכן נראה דעת המשנה ברורה ס"ד למעשה) ולפי זה גם אגרת בלשון הקדש אסור (משנה ברורה שם).

פז) מתר ללמד בשבת אף דברים שאינו רגיל בהם ואין אומרים שצער הוא לו (דרכי משה אות ט).

פז) אסור לפתח דלת או חלון נגד גר דולק הקרוב להם שפא יכבה על ידי זה, (רע"ז ס"א), ואפלו אין הרוח מנשב עכשו (מגן אברהם תקי"ד סק"ט). ולנעל כנגדו מתר (רע"ז ס"א ב רמ"א). ואם אין הרוח מנשב עכשו והוא שעת הדחק יש להקל לפתח לאט לאט שלא יגרם הדלת עצמו נשיבת רוח (משנה ברורה סק"ג).

פח) מִתָּר לְתַן תְּחִיכוֹת לִימוֹן בְּתוֹךְ טִי"י בְּכָלִי שְׁנִי, דְּדִינוֹ כְּתַבְּלִין (חזון איש נ"ב י"ט).

פט) מִים אוֹ פְּרִי וְכִיּוֹצֵא שְׁלֵא נִתְּבַשְׁלוּ עַדִּין אָסוּר לְתַן סְמוּךְ לְכִיָּרָה שְׁתַּחֲחִמִים, אֲפִלוּ רַק קֶצֶת, אִם בְּאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ אֲפֻשְׁרוֹת שְׁתַּחֲחִמִים עַד שֶׁהֵיךְ סוֹלֶדֶת בּוֹ דְּחִיִּישֵׁינָן שְׁמָא יִשְׁכַּח (שי"ח י"ד) וְלְצַרְךָ גְּדוֹל שְׂרִי (ח"א כָּלֵל כ יג, שאלות ותשובות צ"צ סימן ל"ז).

צ) יֵשׁ אוֹסְרִין לְתַת בְּשַׁבַּת מְכָלִי רֵאשׁוֹן לְתוֹךְ צְלוּחִית שׁוֹמֵר תְּמִימוֹת [טרמו"ס פלא"ש] (שאלות ותשובות לבוש"מ ח"ג סימן נ"ה), וְהֶרְבֵּה פּוֹסְקִים מִתִּירִין (שאלות ותשובות קרן לדוד סימן ע"ז, זקן אהרן ח"ב סימן י"ד, ובדחו"ש אות תר"א בשם האדמו"ר ממונקאטש בעל מנחת אלעזר).

צא) מִתָּר לְשַׁבֵּר קָרַח כְּדֵי לְטַל מִים מִתַּחֲתֵיו (ש"כ ס"י), וְיֵשׁ אוֹסְרִין בְּנֶהָר וּבְאֵר דֵּיִשׁ בּוֹ חֲשֵׁשׁ בְּנִינָן וְסִתְּיָרָה

(מגן אברהם שם), וְהִרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה (אליהו רבה תו"ש, ומאמ"ר), וְלִצְרָף שֶׁבֶת יֵשׁ לְהַקְלֹ, (משנה ברורה סל"ו). וַיֵּשׁ אוֹסְרִים לְטַלְטֵל הַשְּׂבָרִים כְּמוֹ שְׂאֵסוּרִים שְׂבָרֵי חֲבִיּוֹת בְּטַלְטוּל אֶף עַל גַּב דְּמַתָּר לְשִׁבְר (שאלות ותשובות חתם סופר אורח חיים פ"ט). וַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּוָקָא לֹא הוּכַן כְּמוֹ בְּנִהָר וּבְאֵר אָסוּר בְּטַלְטוּל, אֲבָל קָרַח שֶׁהוּכַן לְזֶה מִתָּר (דעת תורה ש"כ ס"י).

(צב) אָסוּר בְּרָרָה יֵשׁ לִיזְהַר אֲפֵלוּ בְּמַדֵּי דְדָלָאוּ בַּר אֲכִילָהּ כְּגוֹן בְּכֵלִים, מְלַבּוּשִׁים, סְפָרִים וְכֹל פִּיּוּצָא, דְּמָה שְׂרוּצָה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ עֵתָה הָיִי כְּמוֹ אֲכָל וְהַשְּׂאָר כְּמוֹ פְּסֻלָּת (ט"ז שי"ט סקי"ב, קיצור שולחן ערוך סימן פ' סעיף ט"ז ובהג מסגרת השולחן שם, וכן משמע במנחת חנוך מלאכת בורר).

(צג) לְקַלּוּף תַּפּוּחִים אוֹ שְׂאָר פְּרוֹת אֵין הֶתֵּר רַק מֵה שְׂצָרִיף לְאֲכָל מִיָּד (שכ"א ב רמ"א סוף הסימן).

(צד) אָסוּר לְחַתוֹךְ בְּצָלִים וּשְׂאֵר יְרֵקוֹת רַק סְמוּךְ לְסַעֲדָה וְלֹא יֶקֶד יֶקֶד מְאֹד (שכ"א סעיף י"ב).

(צה) דָּבָר שֶׁהַמֶּלֶח פּוֹעֵל בּוֹ לְרֶכְכוּ אוֹ לְהַפִּיג חֲרִיפוֹתוֹ אָסוּר לְמַלְחוֹ דְהוּי כְּמוֹ מְעַבֵּד, וְלִכֵּן אָסוּר לְמַלֵּחַ גּוֹרֵק"ן חִיין, וְכֵן צָנוּן אוֹ בְּצָלִים אָסוּר לְמַלֵּחַ אֲפֵלוֹ מִהַ שְׂצָרִיף לְאוֹתָהּ סַעֲדָה, אֲלֵא מִטְבִּיל בְּמַלֵּחַ חֲתִיכָה וְאוֹכֵל, אֲבָל בֵּיצִים וּבִשָּׂר מְבֻשָּׁל וְכִיּוֹצֵא בּוֹ שְׂאִין הַמֶּלֶח מוֹעִיל לָהֶן אֲלֵא שְׂיִתֵּן בָּהֶם טַעַם מֶלֶח מִתֵּר לְמַלְחָם לְאֲכָלָם בְּאוֹתָהּ סַעֲדָה, אֲבָל בְּשִׁבִיל לְהַנִּיחָם לְסַעֲדָה אַחֲרַת אָסוּר (שכ"א סעיף ג' ה, קצור שולחן ערוך סימן פ' סעיף כ"ב).

(צו) אֵין לְמַלֵּחַ בְּיַחַד הַרְבֵּה פּוֹלִי"ן וְקַטְנִיּוֹת מְבֻשָּׁלוֹת כִּי הַמְלִיחָה מוֹעֵלֶת בָּהֶן לְרֶכְכוּ וְאֲפֵלוֹ כִּדֵּי לְאֲכָלָן לְאַלְתֵּר אָסוּר (קיצור שולחן ערוך פ' סעיף כ"ג). אֲבָל בְּנוֹתָן לְתוֹכוֹן מִיַּד שֶׁמֶן וְחֹמֶץ מִחֲלִישֵׁין כִּחַ הַמֶּלֶח (שם כ"ד).

צז) אין להדיח פלים בשבת אלא אותן שצריכין לשבת (שכ"ג סעיף ו', עין שם פרטי דינים).

צח) יש ליזהר מלאכל בגנה פי בקשי יכול ליזהר שאל לשפך משקים על הארץ (של"ו סעיף ג' וט"ז).

צט) ספוג שאין לו בית אחיזה אין מקנחין בו (סימן ש"כ סעיף י"ז).

ק) יש מחמירין דאסור לירק במקום שהרוח יפזר הרק (רמ"א סו"ס שי"ט), ויש מקלין (ברכי יוסף שי"ט סק"ח, חי רעק"א שי"ט, שאלות ותשובות רעק"א סימן כ, ועיין ביאור הלכה).

קא) בתולה אסורה לקלע שערותיה בשבת ולא להתיר קליעתה, אבל יכולה לתקן שערותיה בדייה (ש"ג סעיף כו, כז).

קב) אסור לסרק במסרק בשבת שאי אפשר שלא יעקרו שערות (שם, ועיין שם פרטי דינים).

השבת בישראל כהלכתה קלה

קג) בַּגָּד שֵׁשׁ עָלְיוֹ לְכָלוּף מְקַנְחוֹ בְּסִמְרֹטוֹ, אֲבָל לֹא יִשְׁפֹךְ עָלָיו מַיִם דְּהָיָה כְּכַבּוּס (ש"ב ט).

קד) חֲבִית אוֹ שָׂאָר כְּלֵי שְׂמֻנָּה בּוֹ מַיִם אוֹ שָׂאָר מִשְׁקָה אָסוּר לְפָרֵס עָלֶיהָ בַּגָּד לְכִסּוֹתוֹ אִם אֵינוֹ מֵיחַד לְצַרְףּ זֶה דְּחִיּוּשֵׁינָן שְׂיָבוֹא לְיָדֵי סְחִיטָה (ש"כ סעיף ט"ו).

קה) מִי שְׁנָרְטָבוּ בַּגָּדָיו מִן הַגֶּשֶׁם אוֹ יָזַעָה כְּשֹׁפֹשֶׁטֶן אָסוּר לְשִׁטְחָן כְּדֵי שְׂתִיבְשׁוּ, וּבַגָּד שֶׁמְקַפֵּיד עַל מִמְיוֹ אָסוּר אֲפָלוֹ לְטַלְטֵל לְאַחַר שֶׁשָּׁשׂטוּ מֵעָלָיו דְּחִיּוּשֵׁינָן שְׂמָא יִסְחָטוּ (סימן ש"א סעיף מ"ה).

קו) אָסוּר לְיִלֵּךְ בְּשַׁבָּת בְּמָקוֹם שֶׁיְכוּל לְהַחֲלִיק וְלִפְלֵ בְּמַיִם שְׂמָא יִשְׂרוּ בַּגָּדָיו וְיָבוֹא לְיָדֵי סְחִיטָה (ש"א סעיף ג, ושולחן ערוך הגר"ז שם, קיצור שולחן ערוך סימן פ' סעיף ל"ד).

קז) אָסוּרָה אִשָּׁה לְצַבֵּעַ פְּנֵיהָ בְּשַׁבָּת (ש"ג סכ"ה).

קח) יש ליזהר כשידיו צבועות מפרות שאכל שלא ינגע בבגדו ולא יקנח במפה, וכן בדם חטמו ומכתו (שכ"ח סעיף מ"ח), ולצורך יש להקל כיון שהוא דרך לכלוך (עין משנה ברורה קמ"ו, ונימוקי או"ח שם, ומחצית השקל שם).

קט) הצובע אוכלין ומשקין ורוצה בהצביעה אסור (פרי מגדים ש"כ, אשל אברהם סעיף קטן כ"ה).

קי) תינוק שהשתין על בגד אסור לשפך עליו מים (ש"ב סעיף ט י), ובשעת הדחק יש להקל לטל עליו (עין אליהו רבה דבסמ"ג סמ"ק ומרדכי מתירים בפרוש, וכן בשירי מנחה בהשמטה בשם מהרש"ם, ודעת תורה סימן ש"ב, ואשל אברהם בטשטש סימן ש"ב).

קיא) פרות שנתפזרו בבית או בחצר במקום אחד מתר לקבצים, אבל בנתפזרו אחת הנה ואחת הנה דאיכא טירחא לקבצים אסור לקבצים תוך הסל אלא מלקט

וְאוֹכֵל (של"ה סעיף ה), וַיֵּשׁ אֲפָנִים לְהַקֵּל עֵינַי בְּאוֹר
הַלָּכָה סוּף סִימָן שְׁל"ה, וְאו"ח הַחֲדָשׁ.

וְהוּא הַדִּין אִם נִתְפָּזַר לְאַחַד מֵלַח אוֹ בִּיצִים וְכִיּוֹצֵא
(מנח"פ בשם א"ז בשם הרא"ם, ובשם המאירי, וסיים במנח"פ
דיש להחמיר כמותן).

קִיב) מֵה שְׁאֶסְרוּ חַז"ל מִשּׁוּם עוֹבְדֵינָּה דְחַל לֹא נִתֵּן בְּיַד
כָּל אֶחָד לְחַדֵּשׁ מִדַּעְתּוֹ אֲסוּרִים וְלִכְנוּתוֹ "עוֹבְדֵינָּה דְחַל"
אֶלָּא הַכּוֹנֵה לְאַחַד מֵג' דְּבָרִים, א) דְּבַר שְׁאֶסְרוּ חַז"ל
מִשּׁוּם דְּדוּמָה לְאַחַד מִל"ט מְלָאכּוֹת, ב) שְׁמָא עַל יְדֵי
כֶּף יָבֵא לְעֲשׂוֹת מְלָאכָה, ג) מִשּׁוּם טִירְחָא יִתִּירְתָּא
(תפא"י בכלכלת שבת בשם איגרת הרמב"ם).

קִיג) פְּרוֹת הַנִּמְצָאִין תַּחַת הָאֵילָן אֲסוּרִים אֶפְלוּ בְּטִלְטוּל
שְׁמָא נִפְלוּ הַיּוֹם (שכ"ב סעיף ג) וְאֶפְלוּ יוֹדֵעַ שֶׁנִּשְׁרָו
מֵעֵין שָׁם לֹא שָׂרִי רַק לְלַקֵּט אֶחָד אֶחָד וְלֹא אֶכְלוּ אֲבָל

לְאַסֵּף כַּמָּה יַחַד אָסוּר, וְקָרוֹב לֹמֵר בְּזֶה חַיִּיב חֲטָאת
(משנה ברורה סק"ו, וסימן ש"מ סעיף ט וביאור הלכה שם).

קיד) הַנּוֹתְנִים תְּתִיכּוֹת לִימוּ"ן לְתוֹךְ הַטִּי"י כְּדֵי שְׁפִירְיָחוּ
אֵין הִתְרוּ בְּרוּר כָּל כֶּף (מנחת שבת סימן פ' אות מ"ח,
עיין שם). וְאִם כּוֹנְנָתוֹ לְהַטְעֵם וְלֹא לְרִיחַ שְׁרֵי (קו"א
לְשַׁלְּחַן עֲרוּךְ הַגַּר"ז סִימָן תְּקִי"א סק"א).

קטו) וְכֵן בְּכָל דְּבַר שְׁנוֹתְנִים לְאֶכֶל אוֹ מִשְׁקָה שְׁפִירְיָחוּ
צָרִיךְ עֵינֵן בְּשֶׁבֶת יוֹם טוֹב (עיין היטב ט"ז ומגן אברהם
סוף סימן תקי"א, שערי תשובה שם, פרי מגדים ש"כ סעיף
קטן כ"ה שולחן ערוך הַגַּר"ז תְּקִי"א וּבְקו"א, דעת תורה,
ואו"ח החדש שם).

קטז) גִּשְׁם וְשֶׁלֶג וְשִׁירְדוּ בְּשֶׁבֶת מִתָּר לְשִׁתּוֹתָם וְלִרְחֹץ
בָּהֶם וְלֹא הָיוּ מְקַצֵּה וְנוֹלָד אָף עַל פִּי שְׁלֹא הָיוּ עֲבִיבִים
מִבְּעָרְב, (תשובת הגאונים סימן ר, משנה ברורה, זכל"א ח"א
ערך מטר, נז"י סימן ל"ח בח"ג, מובא במנחת שבת, וכתב
בתולדות שמואל דמדברי הגאונים הללו אידחי מה שנתספק

בפרי מגדים דיני מקצה אות כ"ט לאסור, וכן סתם במשנה ברורה סימן של"ח סק"ל להתירא).

קיו) לַעֲשׂוֹת קָשֶׁר אֶחָד וְעָלְיוּ עֲנִיבָה כְּמוֹ שְׁעוֹשִׁין בְּשַׁבָּת בְּכָל דְּבַר שְׁרוּצִין לְקָשֶׁר זֶה לְזֶה לֹא שָׂרִי (בסימן שי"ז סעיף ה) אֲלֵא בְּדָבָר שֶׁדָּרְכוּ לְהַתִּירוֹ בּוֹ בַּיּוֹם וְאִם לֹא אָסוּר אֲפִלּוּ דַעְתּוֹ לְהַתִּירוֹ בּוֹ בַּיּוֹם (כלכלת שבת דין מתיר אות כ"ב, קיצור שולחן ערוך סימן פ' סעיף מ"ה, וכן נראה במשנה ברורה אות כ"ט), וַיֵּשׁ מְקַלֵּין (במסגרת השולחן מקיל בקשר שאין דרך לעשות רק לזמן ולא לעולם אם דעתו בפרוש להתירו ביומו, ועיין שאלות ותשובות מהרש"ג ח"א סימן ס, ערוך השלחן שי"ז ס"י שמקלין יתר) וּבַעֲנִין סֵפֶר תּוֹרָה לְשַׁבָּת בְּמִנְחָה כְּבָר הָאָרִיכוּ הַפּוֹסְקִים (עיין מנחת שבת סימן פ' קנ"ה, תולדות שמואל דיני קושר, ושאלות ותשובות זכרון יהודה, ונימוקי או"ח סימן שי"ז, ובערוה"ש ומהרש"ג שם).

ק"ח) וְכֹל שֶׁנִּקְשַׁר עַל מְנַת לְהַתִּירוֹ בְּתוֹךְ כ"ד שָׁעוֹת
 מֵעֲכָשׁוֹ בְּיוֹמוֹ מִיקְרֵי (פרי מגדים א"א שי"ז ב, מובא
 להלכה במשנה ברורה ומנחת שבת וש"א שם).

ק"ט) בְּמָקוֹם צָעַר מִתֵּר לְהַתִּיר אֲפֵלוּ שְׁנֵי קְשָׁרִים זֶה
 עַל גְּבִי זֶה אִם הִדְרָךְ לְהַתִּירוֹ בְּיוֹמוֹ (רמ"א שי"ז סוף
 ס"א, מגן אברהם סעיף קטן י"א, הגר"ז ס"ו סעיף ב), וַיֵּשׁ
 מִחֲמִירִין אִם הִקְשָׁר מְהֵדֵק מְאֹד (כלכלת שבת שם), וְלֹא
 יִדְוֶקָא לְהַתִּיר אֲלֵא הוּא הִדִּין לְנִתְקָן שְׁרֵי בְּדָאֵי אֲפִשָׁר
 לְהַתִּיר אֲבָל לֹא בְּפָנֵי עַם הָאָרֶץ אֲלֵא בְּצַנְעָה (שם).

ק"כ) אֲפֵלוּ שְׁנֵי קְשָׁרִים אִם רוֹאִין שְׂאִינוּ מְהֵדֵק כָּלֵל
 שְׁרֵי לְהַתִּיר (לבושי שרד שי"ז על המגן אברהם סק"ד).

קכ"א) אִם בְּשַׁעַת הַקְּשִׁירָה לֹא עָשָׂה הַקְּשָׁר מְהֵדֵק
 וְנִתְהֵדֵק אַחַר כֶּךָ מֵאֲלֵיו מִתֵּר לְנִתְקוֹ כִּיּוֹן שְׁבִתְחֻלַּת
 הַקְּשִׁירָה הָיָה מְעֵשֶׂה הִדְיוּט (נו"י בשם שולחן עיין שם,
 מנחת שבת קנ"ד, וכן נראה בחזון איש נ"ב י"ז), וְכֵן דָּבָר

השבת בישראל כהלכתה

קמא

שְׁדָרָךְ לְעִשׂוֹתוֹ תְּמִיד עֲנִיבָה עַל גְּבִי קָשֶׁר וּבְלֹא כְּוִנָּה
נִקְשֶׁר שְׁנֵי קָשָׁרִים מִתָּר לְהַתִּירוֹ וְאִם אֵינּוּ יָכוֹל לְהַתִּירוֹ
מִתָּר לְחַתְּכוֹ וּלְנַתְּקוֹ וּבִתְנָאֵי שְׁלֹא בְּפָנֵי עַם הָאָרֶץ (ים
של שלמה ביצה פ"ד, וב"ח, ח"א כלל כ"ו אות ב' מנחת
שבת שם).

קכב) אָסוּר לְתַן בְּמִנְעָל חֲדָשׁ רְצוּעוֹת בְּשַׁבָּת דַּמְתַּקֵּן
מִנָּא, וְהוּא הִדִּין בְּסִרְבָּל אוֹ מְכַנְסִים חֲדָשִׁים אָסוּר
לְהַכְנִיס רְצוּעוֹת אוֹ מְשִׁיחָה דַּמְבַטֵּל לִי הֵתֵם, אָבֵל
אֲבֵיט לְתוֹךְ הַמְּכַנְסִים שְׁרִי דְלֹא מְבַטֵּל לִי הֵתֵם וְעִשׂוֹי
לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא תְּדִיר (מגן אברהם שי"ז סק"ח, קיצור
שולחן ערוך פ' מ"ח, שלחן ערוך הגר"ז ה, משנה ברורה ט"ז)
וְהוּא הִדִּין בְּמִנְעָל יִשָּׁן אִם הִנָּקֵב צַר שְׁיֵשׁ טָרַח
לְהַכְנִיסוֹ, אוֹ אִם הִדְרָךְ לְעִשׂוֹת קָשֶׁר בְּרֵאשׁ הָרְצוּעָה
שְׁלֹא תִשְׁמַט אֶף עַל גַּב דְּעַכְשָׁו אֵינּוּ עוֹשֶׂה קָשֶׁר אָסוּר
(מגן אברהם, ט"ז, הגר"ז, ומשנה ברורה שם).

קכג) עֲלֵינָּ שֶׁל סְפָרִים שְׁנַת־דְּבָקוֹ אַהֲדָדִי שֶׁלֹּא בְּכֹנֶנָּה
 עַל יְדֵי שְׁעוֹה אוֹ מִחֲמַת הַצָּבַע שֶׁצָּבְעוּ הַכּוֹרֵךְ אוֹ שְׁאָר
 דְּבָר כִּיּוֹן דִּנְעָשָׂה בְּמִילָּ שְׂרִי לְפִתְחָן דְּלֹא דְּמִי לְתוֹפֵר
 וְאִי"ב קוֹרֵעַ (סימן ש"מ בסופו במגן אברהם, ומשנה ברורה
 מ"ה, קיצור שולחן ערוך אות נ, ושאר אחרונים) וְאִם נִדְּבָקוֹ
 בְּמִקּוֹם הָאוֹתִיּוֹת אָסוּר לְפָרֶקֶן (מש"ז ס"ו סק"ב, משנה
 ברורה שם, מנחת שבת סימן פ' קס"ג).

קכד) אָבֵל אוֹתָן הָעֲלִים שֶׁלֹּא נִחְתְּכוּ עֲדִין יֵשׁ בְּהֵן
 חַיִּיב חֲטָאת וְאֶפְלוּ עַל יְדֵי עֲכוּ"ם אָסוּר (פרי מגדים,
 משנה ברורה, ועיין ביאור הלכה).

קכה) יֵשׁ לִיזְהַר כְּשֶׁרוֹצֶה לְסַתֵּם תְּבֵה אוֹ כְּלִי שֵׁישׁ שֶׁם
 זְבוּבִים שֶׁיִּפְרִיחֵם תְּחִלָּה מִשֵּׁם דָּאָם לֹא כֵּן נִצּוּדִים שֶׁם,
 (רמ"א שט"ז ג, וכן כתב הב"ח, ט"ז, ומגן אברהם, הגר"ז,
 משנה ברורה וש"א), וְדִי לְהַפְרִיחַ הַזְּבוּבִים שְׁרוּאָה בְּעֵינָיו
 וְאִין צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וְלְבַדֵּק אִם נִשְׁאָרוּ שֶׁם עוֹד (ט"ז,
 קיצור שולחן ערוך נג, משנה ברורה שם).

קכו) אָסוּר לְהוֹצִיא דָם, וְעַד כָּאן אָסוּר לְמַצִּיץ דָם שְׁבִין
הַשָּׁנִים, אוֹ לְדַחֵק הַמָּכָה לְהוֹצִיא דָם (מגן אברהם סוף
סעיף קטן ל"ג).

קכז) מִי שֶׁנִּסְתַּבְּכוּ קוֹצִים בְּבִגְדָיו מִפְּרִישָׁן בְּנִחַת שֶׁלֹּא
יִקְרַע, וְאִם נִקְרַע נִקְרַע, וּפּוֹצְעִין אֲגוּזִים בְּמַטְלִית וְאִינוּ
חוֹשֵׁשׁ שָׂמָּא יִקְרַע (משנה ברורה סוף סימן ש"מ).

קכח) צִפְרָן שֶׁפִּרְשָׁה רַבּוֹ וּמְצַעְרוֹת אוֹתוֹ מִתֵּר לְהִסְירוֹ
בְּיַד (שכ"ח סעיף ל"א).

קכט) לְהַשְׁעֵן בְּאֵילָן אִם הָאָדָם בָּרִיא מִתֵּר דְּאִינוּ סוּמְךָ
עָלָיו אֲלֵא מְעַט וְלֹא מִיִּקְרִי מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַחְבֵּר, אֲבָל תֵּשׁ
כַּח סוּמְךָ בְּכָל כַּחוֹ עָלָיו מִקְרִי מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַחְבֵּר וְאָסוּר,
וְהֵנִי מִיֵּלִי כְּשֶׁאִינוּ מְנִידוֹ, אֲבָל כְּשֶׁמְנִידוֹ אֶפְלוֹ בְּבָרִיא
אָסוּר דְּזֶה גּוֹפָא שְׁמוּשׁ הוּא (מגן אברהם, מחצית השקל,
פרי מגדים, ומשנה ברורה סוס"י של"ו).

קל) הַדַּס או שְׂאָר מִיַּן עֵשֶׁב שְׂאִינוֹ רְאוּי לְאֲכִילָה מִתֵּר לְהַרִיחַ בוּ בַמַּחְבֵּר, אָבֵל אֶתְרוּג וּשְׂאָר פְּרֵי הָרְאוּי לְאֲכִילָה אָסוּר לְהַרִיחַ בוּ כָּל זְמַן שֶׁהוּא מְחַבֵּר (של"ו ס"י).

קלא) עֲשָׂבִים שֶׁגִּדְלוּ עַל כְּלֵי מַלְחוֹת הַכְּלֵי חֲשׂוּבִים מְחַבֵּר וְהַתּוֹלְשׁוֹ חַיֵּב (של"ו ס"ה).

קלב) מִתֵּר לִילֵךְ עַל גְּבֵי עֲשָׂבִים בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים וְאִף עַל גַּב שְׁנַתְלֵשׁ עַל יְדֵי הַלִּיכָה, כִּיּוֹן שְׂאִינוֹ מִתְכּוֹן לְכָף (של"ו סעיף ג) וְאִם הָעֲשָׂבִים גְּדוֹלִים יִזְהַר שֶׁלֹּא לָרוּץ או לִילֵךְ בְּמַהֲרָה וְיִזְהַר לִיָּה פְּסִיק רִישָׁא לְתַלְשׁ (משנה ברורה סעיף קטן כ"ה).

קלג) עָלָה בְּאֵילָן בְּשֶׁבֶת בְּשׁוּגַג מִתֵּר לִירֵד, בְּמִזִּיד אָסוּר לִירֵד עַד מוּצָאֵי שֶׁבֶת (של"ו ס"א), אָבֵל חֲפֵץ אֶפְלוּ הַנִּיחוּ מִבְּעוֹד יוֹם אָסוּר לְטָלוּ מִשָּׁם בְּשֶׁבֶת (שם ב רמ"א).

השבת בישראל כהלכתה קמה

קלד) יש לִיזְהַר שְׁלֹא לְטַבֵּל אֶצְבָּע בְּמִשְׁקִין וְלִכְתֹּב בוֹ
עַל הַשְּׁלֶחָן אוֹ עַל נֵזֶר וְקֶלֶף (ש"מ סעיף ד' ומשנה ברורה
סעיף קטן י"ט) וְאַפְלוֹ עַל דְּבַר שְׂאִינוֹ מִתְקִים כְּגוֹן עֲלֵה
יְרֻקוֹת וְכִיּוֹצֵא בָהֶם אָסוּר (כנסת הגדולה, אליהו רבה,
משנה ברורה שם).

וְאִם מְטַבֵּל אֶצְבָּעוֹ בְּמִים וְכוּתֵב צָרִיף עֵינָיו (עיין שעה"צ
אות כ"ח דבתפא"י אוסר, וכתב עליו דמנין לו זה שברש"י
ר"ן והרע"ב כולם דקדקו וכתבו מי תותים שמשחירין שמע
מינה דמיא לגמרי לא חשיב כתב, עיין שם).

קלה) אָסוּר לְשֵׂרֵט בְּאַצְבָּעוֹ כְּמִין אוֹתִיּוֹת בְּאַפֶּר נְגוּב
וְכֵן בְּחַל (ש"מ סעיף ד), וְכֵן אָסוּר לְרֶשֶׁם כְּמִין אוֹתִיּוֹת
עַל הַחֲלוֹן זְכוּכִית בִּימֵי הַקָּר שֶׁהֵם לְחִים מִן הַקָּר (פרי
מגדים ש"מ, קיצור שולחן ערוך סימן פ' אות ס"ב, משנה
ברורה כ), וְכֵל שֶׁכֵּן עַל הַקָּרַח וְהַשְּׁלֵג שֶׁעַל חֲלוֹן זְכוּכִית
בִּימֵי חֶרֶף (מנחת שבת פ' קצ"ו).

קלו) ואם רשם אותיות בדבריים הקרושים כגון דם וחלב שנקרש חיב (משנה ברורה שם).

קלז) בזמן הזה שאין משתמשין בקלף רק בנזר אסור לרשם אפלו בצפרן על הספר אפלו קו פשוט לזכרון וכל שכן אות ממש דגם על הקלף אסור, (ש"מ ס"ה, ומשנה ברורה כד כה) וכן בכלי לעולם אסור (שם).

קלח) מתר לרשם באויר כמין אותיות, ואפלו כוננתו לרמוז לחברו איזה דבר (ש"מ סעיף ד) והוא הדין להולידו אצבעו על גבי דף נגוב כעין צורת אותיות גם כן שרי כיון דאין רשומו נכר כלל (ט"ז שם).

קלט) אסור לחבר אותיות של כסף לפרכת דהוא כעין כותב, ולהסיר הוא כעין מוחק (מגן אברהם סימן ש"מ, שעיינ שם, משנה ברורה סעיף קטן כ"ב).

קמ) נטף שענה על אות אסור להסירו בשבת דעל ידי מחיקתו מינכר האות והנה ליה כמוחק על מנת לכתב

השבת בישראל כהלכתה

קמז

(ב"ח, עיין שם, ט"ז, מגן אברהם, אליהו רבה, קיצור שולחן ערוך פ' ס"ב משנה ברורה י).

קמא) עוּגָה שְׁפָתַב עָלֶיהָ כְּמִין אוֹתִיּוֹת שְׁנֵדְבָקוּ עָלֶיהָ מְדָבֵר אַחַר יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאָסוּר לְשַׁבְּרָה אַף עַל גַּב שְׁפּוֹנָתוֹ לְאַכִּילָה דְהָיִי מוֹחֵק (רמ"א ש"מ סעיף ג) וְהִרְבֵּה פּוֹסְקִים מְקַלֵּין (בשערי תשובה סעיף קטן א' בשם דגול מרבבה שהתיר והמסיים דהמחמיר יחמיר רק לעצמו ולא לאחרים ובעיקרי דינים סימן י"ד אות פ' בשם עוד גדולים שמקילין), וַיֵּשׁ לְסַמְךָ עַל הַמְּקַלֵּין כְּשֵׁאיִנוּ שׁוֹבֵר בְּיַד רַק בְּפִיו דְּרַךְ אַכִּילָה (משנה ברורה סעיף קטן י"ז), וְכֵן לְשַׁבֵּר בְּיַד שְׁמַאל (אליהו רבה), וְכֵן מִתָּר לְתַנּוּ לְתַנּוּק (משנה ברורה י"ד).

קמב) וְכֵן כְּשֶׁהִפְתִּיבָה מֵעוּגָה עֲצָמָה בְּדָפוּס אוּ בְּיָדִים שְׂרִי (משנה ברורה שם).

קמג) יש אומרים דציונים דינו פאותיות (משנה ברורה ט"ז).

קמד) ספר שכתוב בחדוהי הדפין אותיות או תבות יש אוסרין לפתחו ולנעלו בשבת דהו"ל פכותב ומוחק, אבל בשאלות ותשובות הרמ"א וכן הרבה אחרונים דעתם להקל, וכן המנהג (משנה ברורה סימן ש"מ סעיף קטן י"ז דכן כתבו האחרונים שכן המנהג) ונכון להחמיר בפשיש לו ספר אחר (כן משמע בחיי אדם וכן כתב בתפא"י) ולכתחלה טוב יותר לצאת ידי הכל שלא לעשות אותיות על חדי הדפין (שער הציון אות כ"ה והוא פשוט, כדי לצאת לכולי עלמא).

קמה) קטן שעבר עברות בקטנותו (כמו חלול שבת וכיוצא) אף על פי שאינו צריך תשובה בפשיגדל מכל מקום טוב לו לקבל על עצמו איזה דבר לתשובה ולכפרה אף על פי שעבר קדם שנעשה בר ענשין (רמ"א סוף סימן שמ"ג).

השבת בישראל מהלכתה

קמט

קמו) בְּרוֹל או שְׁאָר כְּלֵי שְׁמִיחָד לְהַשְׁמִיעַ קוֹל, אִף עַל
פִּי שְׂאִינוּ קוֹל שִׁיר אָסוּר לְהַכּוֹת בּוֹ כְּגוֹן טַבְעַת הַקְּבוּעַ
בְּדִלְת לְהַכּוֹת, שִׁפְתָּחוּ (רמ"א של"ח סעיף א).

קמז) חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן שֶׁהוֹבְאוּ עַל עֲגָלָה אָסוּר לְהוֹרִידֵן
בְּשַׁבָּת אִם לֹא לְכַבּוֹד אֲוֹרָחִים או לְצַרְךָ מִצְוָה (של"ג
סעיף ג) וְאֶפְלוּ הוֹבְאוּ עֶרֶב שַׁבָּת וְהָיָה בְּדַעְתּוֹ אִזּוּ לְשִׁתּוֹת
מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת אֶפְלוּ הֵכִי אָסוּר לְהוֹרִידֵן מִשּׁוּם עוֹבְדָא
דְּחַל או טִירְחָא יִתִּירָא, אֶלָּא יִמְשֹׁךְ מִמֶּנּוּ כְּשֶׁעוֹמֵד עַל
הָעֲגָלָה (משנה ברורה י בשם האחרונים).

קמח) פְּרַעוֹשׁ, הֵינּוּ כִּינֵה שְׁחוֹרָה הַקּוֹפֶצֶת אָסוּר לְצוּדוֹ,
אֶלָּא אִם כֵּן הוּא עַל בְּשָׂרוֹ וְעוֹקְצוֹ (שט"ז סעיף ט) וְהֵינּוּ
דְּמִשּׁוּם צִעֲרָא דְעַקִּיצָה לֹא גָזְרוּ רַבָּנֵן וּמִתָּר לְצוּדוֹ
וְלִהְשָׁלִיכוֹ (מגן אברהם, גר"א, ועוד), וַיֵּשׁ מְקַלִּין עוֹד
כְּשֶׁהוּא עַל חֲלוּקוֹ בְּפָנִים לְטָלוֹ בְּיָדוֹ וְלִהְשָׁלִיכוֹ פֶּן
יָבוֹא לְיַדֵּי עַקִּיצָה וְאִם אֶפְשָׁר לְהַפִּילוֹ לְאַרְץ בְּלִי גְטִילָה

בְּיַד וַדַּאי נִכּוֹן לְהַחֲמִיר בְּזֶה (הגר"ז סעיף ח"י, ומשנה ברורה סעיף קטן ל"ז, עיין שם).

קמט) חָצַר שְׁנַתְקַלְקְלָה בְּמִימֵי גְשָׁמִים יָכוֹל לְזָרוֹת בָּהּ תָּבֵן וְלֹא חָשִׁיב כְּמוֹסִיף עַל הַבְּנִין וּבְלִבְד שְׁיִשְׁנָה שְׁלֹא יִזְרָה לֹא בְּסֵל וְלֹא בְּקִפָּה אֶלָּא בְּשׂוּלֵי הַקִּפָּה שְׁיִהַפְכָּנָה וַיָּבִיא תָּבֵן עַל שׂוּלֵי דְהֵינּוּ עַל יְדֵי שְׁנוּי אֲבָל בְּיַד אָסוּר (שי"ג סעיף י) דְּלֹא מְבַטֵּל לִי הַתֵּם דַּחֲזִי לְמֵאֲכָל בְּהֶמָּה אוֹ לְטִיט, אֲבָל דְּבָר דְּמְבַטֵּל לִי הַתֵּם כְּמוֹ טִיט, חוֹל וְצָרָרוֹת אָסוּר מִשּׁוּם אֲשׁוּי גּוּמוֹת (משנה ברורה סעיף קטן נ"ה).

קנ) סְפָסֵל אֶרֶץ שְׁנַשְׁמַט אֶחָד מֵרְגְלָיו וְכָל שְׁכָן שְׁתֵּי אָסוּר לְטַלְטְלָה וְלִהְנִיחָה עַל סְפָסֵל אַחֲרֵת וְלִישֵׁב עָלֶיהָ אֶפְלוּ נִשְׁבְּרָה מִבְּעוֹד יוֹם אֶלָּא אִם כֵּן יֵשֵׁב עָלֶיהָ כִּף פַּעַם אַחַת קִדְּם לְשַׁבֵּת (ש"ח סעיף ט"ז), וְדוֹקָא בְּנִשְׁמַט דְּאֶפְשָׁר לְהַחֲזִיר הָרֶגֶל בְּמִקוּמוֹ אֲבָל בְּנִשְׁבֵּר דַּאי אֶפְשָׁר לְהַחֲזִיר שָׂרִי (משנה ברורה סעיף קטן סט), וְאִם נֶעְלַם

השבת בישראל כהלכתה

קנא

אותו הרגל גם כן אין חֶשֶׁשׁ (שם), וְכָל הָאָסוּר מִיָּרִי
בְּטֹטוּל אֲבָל יְשִׁיבָה בְּלִי טֹטוּל. פְּשִׁיטָא דְשָׂרִי (משנה
ברורה סעיף קטן ע').

קנא) גם אָסוּר לְהַחְזִיר הָרֶגֶל לְמָקוֹם שֶׁנִּשְׁמַט מִשָּׁם
מִשׁוּם בְּנִין (רמ"א שם) רַק אִם דַּרְךְ הָרֶגֶל לְעוֹלָם לְהִיּוֹת
רְפוּי וּמְכַנִּיסוֹ בְּרִפּוּי אֲבָל בְּדַרְכוֹ לְהִיּוֹת רְפוּי וְלֹא
רְפוּי אֲפִלּוּ מְכַנִּיסוֹ רְפוּי אָסוּר, (בית יוסף שי"ג, משנה
ברורה ש"ח סעיף קטן ע"ב).

קנב) קוֹץ הַמָּנַח בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים מִתָּר לְטֹטְלוֹ פְּחוֹת
פְּחוֹת מִד' אַמּוֹת, וּבְכַרְמְלִית מִתָּר לְטֹטְלוֹ לְהַדְיָא
מִטַּעַם דְּחוֹשְׁשִׁין שָׂמָא יִזְקוּ בּוֹ רַבִּים, וּבְמָקוֹם הַזִּיקָא
דְּרַבָּנָן לֹא גִזְרוּ רַבָּנָן שְׁבוּת (ש"ח סעיף י"ח) עַד שְׂיִסְלַק
לְצִדֵי רִשׁוֹת הָרַבִּים בְּמָקוֹם שָׂאִין דּוֹרְסִין בּוֹ רַבִּים (משנה
ברורה ע"ו).

וְאִם הָיָה הַקּוּץ גָּדוֹל בֵּינּוֹן דְּנִרְאָה לְכֵן וּבְנִקֵּל יָכוֹל
 לִיִּזְהַר שְׁלֵא יִזְק אָסוּר לְטַלְטְלוֹ לְהִדְיָא, אֲבָל בְּטַלְטוּל
 מִן הַצַּד מִתָּר (משנה ברורה סעיף קטן ע"ה).

קנג) זְכוּכִית שְׁנִשְׁבְּרָה עַל הַשְּׁלֶחֶן אוּ בְּמָקוֹם שֶׁהוּלְכִין
 מִתָּר לְטַלְטֵל הַשְּׁבָרִים כְּדִי לְפַנּוֹתָן שְׁלֵא יִזְקוּ בָהֶן (ש"ח
 סעיף ו). וְחָרַס וְכִיּוֹצֵא שְׂאִין הַהֵזֶק מְצוּי כָּל כֶּף אָסוּר
 לְפַנּוֹתָן בִּידֵי־סֶרֶק בְּרִגְלָיו דְּטַלְטוּל בְּגוֹפּוֹ מִתָּר (משנה
 ברורה סעיף קטן ל).

קנד) מַחֵט מִיִּחַד לְתַפְיֵרָה שְׁמֻצָּאָה מִנַּחַת בְּמָקוֹם
 שֶׁיָּכוּלִין לְזוּק בָּהּ, אֲפֹלוּ שְׁבָרֵי מַחֵט מִתָּר לְטַלְטְלָהּ
 (משנה ברורה סעיף קטן מ"ז).

קנה) מַחֵט שְׁלֵמָה מִתָּר לְטַלְטְלָהּ לְטַל בָּהּ אֶת הַקּוּץ
 (ש"ח סעיף י"א). וְהוּא הַדִּין שְׁמִתָּר לְתַחַב בָּהּ אֶת
 הַמְּלַבּוּשִׁים לְחַבְרָן בְּעַת הַדְּחָק (משנה ברורה סעיף קטן
 מ"ו).

קנו) סתם סלמות שבבית שעשוויין לטלטל מזוית לזוית לצורך איזה תשמיש מתר לטלטלו כדי להוציא על ידו איזה דבר מן העליה או להעלותו, ואפלו הסלם הוא גדול גם כן מתר כמבאר בט"ז סימן תקי"ח (משנה ברורה סעיף קטן ע"ח).

קנו) כל הראוי למאכל חי ועוף המצויים מטלטלים אותו, ואם אינו ראוי אלא למאכל חי ועוף שאינן מצויים אם יש לו מאותו מין חי או עוף מתר לטלטל מאכל הראוי לאותו המין ואם לאו אסור (ש"ח סעיף כט).

קנח) בשר חי אפלו לא מלחווהו מתר לטלטלו דמשום דחזי לאכלו חי (ש"ח סעיף ל"א) ואין אסור דם אחר שהדיחווה, (משנה ברורה סעיף קטן קכ"ה על פי יורה דעה סימן ס"ז), ויש אומרים דוקא בבשר רך כגון יונה ובר אנוא אבל בשר בהמה לא (מגן אברהם), ויש מקלין גם

בְּבִשׁוֹר בְּהֵמָה (ט"ז, אליהו רבה, גר"א), וּבִשְׁעַת הַדְּחָק יִשׁ
לְסִמְךָ עַל הַמְּקָלִין (משנה ברורה סעיף קטן קכ"ה).

קנט) אין עוֹשִׂין גְּרָף שֶׁל רְעִי לְכַתְּחֻלָּה, (ש"ח סעיף
ל"ו), וּפְרוּשׁוֹ דָּאִין לַעֲשׂוֹת לְכַתְּחֻלָּה דְּדָבָר שֶׁיְהִיָּה בּוֹדָאי
אַחַר כֶּךָ מְאוּס לְפָנָיו וְיוֹצִיאָנּוּ, דָּאִף עַל גַּב שְׁתֵּתִירוֹ
לְהוֹצִיא דְּדָבָר הַמְּאוּס מִכָּל מְקוֹם לַעֲשׂוֹת לְכַתְּחֻלָּה דְּדָבָר
שֶׁיְהִיָּה בּוֹדָאי אַחַר כֶּךָ מְאוּס אָסוּר, (משנה ברורה סעיף
קטן קל"ט). וּבְמְקוֹם הַפְּסֵד, פְּרוּשׁ דָּאִם יִשְׂאָר הַגְּרָף
בְּמְקוֹם שֶׁהוּא יִגָּב אוֹ יִתְקַלְקַל וּמִנַּח בְּחֹדֶר בְּמְקוֹם
שֶׁאִינוֹ דָּר שָׁם, אוֹ בְּחֹצֵר בְּמְקוֹם שֶׁאִין דְּרִיסַת רַגְלוֹ
שָׁם, מִתֵּר לְהַכְנִיס מִטְּתוֹ לְשָׁם לְשֹׁכֵב עָלֶיהָ, אוֹ לְהַכְנִיס
שְׁלֹחָנוֹ לְאָכַל דְּעַל יְדֵי זֶה נִחְשָׁב כְּאִלוֹ דִּירְתוֹ שָׁם
וּמִמִּילָא מִתֵּר לְהוֹצִיא הַגְּרָף, אֲבָל יְשִׁיבָה בְּעֵלְמָא שָׁם
לֹא מֵהֵנִי (סעיף ל"ז, עַל פִּי בְּאוּרוֹ שֶׁל הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה ק"מ—
מִגֵּן אֲבֵרָה) וְהָא דְּלֹא מֵהֵנִי יְשִׁיבָה בְּעֵלְמָא דְּוִקָא בְּכֹהֵאי
גּוֹנָא שְׁהוּלֵךְ עִכְשׁוֹ לְכַתְּחֻלָּה לְקַבְּעַ עֲצָמוֹ אֲצֵל הַגְּרָף,

קנה

השבת בישראל כהלכתה

אָבֵל בַּאֵם הַגֶּרֶף מִנַּח בַּמָּקוֹם דְּרִיסַת הָרֶגֶל מִתָּר לְפָנֹתוֹ
(פאר ישראל הלכות שבת, וכן משמע בשולחן ערוך, עין
בסמוך אות קנ"ו).

קס) וּבְדִין אִי שָׂרִי לַעֲשׂוֹת גֶּרֶף לְפָנָיו בַּמָּקוֹם הַפֶּסֶד,
בְּבֵאוֹר הַלְכָה בְּשֵׁם הַגֶּר"א דְּאָסוֹר.

קסא) כָּל דְּבַר מְטַנֵּף כְּגוֹן רְעִי וְקִיא וְצוֹאָה בֵּין שֵׁל
אָדָם בֵּין שֵׁל תַּרְנַגּוּלִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, אִם הָיָו בְּחֶצֶר
שְׂיֹשְׁבִים בָּהּ מִתָּר לְהוֹצִיאָם לְאַשְׁפָּה אוֹ לְבֵיה"כ וְאַפְלוֹ
בְּלֹא כָּלִי (ש"ח סעיף ל"ד) כְּמוֹ הַחֲצֵרוֹת הָעֲשׂוּיֹת לְפָנָי
הַבָּתִּים שֶׁהוּא מְקוֹם דְּרִיסַת הָרֶגֶל הַתִּירוֹ לְפָנֹתוֹ מִשׁוֹם
כְּבוֹדוֹ, וְהוּא הַדִּין אִם מִנַּח בְּמִבּוֹי בַּמָּקוֹם דְּרִיסַת הָרֶגֶל
מִתָּר לְסַלְקוֹ לְצַדָּדִים (משנה ברורה קל"א). וְכֵן הַדִּין
בְּעַכְבָּר מִת שְׁנַמְצָא דְּמִתָּר לְהוֹצִיאֹ בַּיָּדִים (משנה ברורה
סעיף קטן ק"ל).

בְּחֶצֶר שְׂאִינוֹ דֶּר שָׁם, פִּי כְּמוֹ חֶצֶר שְׂאֵחוּרֵי הַבְּתִים אוֹ
 שְׂמֻנָּח בְּאֶשְׁפָּה שְׂבַחְצֶר אָסוּר לְטַלְטֵלָם (משנה ברורה
 קל"ג). וְגֵרָף אוֹ עֵבִיט הַמְּנַח בְּמָקוֹם שְׂאִינוֹ דֶּר שָׁם גַּם
 כֵּן אָסוּר (אליהו רבה, משנה ברורה קל"ד) אֲבָל אִם הוּא
 מִלֵּא וְאִי אֶפְשָׁר לְפָנוֹת עָלָיו מִתֵּר לְהוֹצִיאוֹ וּלְהַחֲזִירוֹ
 מִשׁוּם כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת (משנה ברורה שם) וּבְאֶפֶן זֶה שְׂצָרִיף
 לְהַכְּלִי לְפָנוֹת עָלָיו מִתֵּר לְהַחֲזִירוֹ בְּלִי מַיִם גַּם כֵּן (עיין
 שער הציון אות קי"ד שסתם כן).

קסב) אֵף עַל פִּי שְׂמֻנָּתוֹ לְהוֹצִיא גֵרָף שֶׁל רְעִי וְעֵבִיט
 שֶׁל מ"ר אָסוּר לְהַחֲזִירָם אֲלֵא אִם כֵּן נָתַן לְתוֹכָן מַיִם
 (ש"ח סעיף ל"ה), וְצָרִיכִין הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָן לְהִיּוֹת רְאוּיִין
 עַל כָּל פְּנִים לְשִׁתִּית בְּהֵמָה (משנה ברורה סעיף קטן
 קל"ח). וְלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵתֵר שֶׁל נְתִינָת מַיִם רַק בְּצָרִיף
 לְהַגֵּרָף וְהָעֵבִיט לְהוֹצִיא בּוֹ צוֹאָה וּמִי רַגְלִים אֲבָל בְּאִינוֹ
 צָרִיף לֹא, זוּלָּת אִם מְנַח בְּמָקוֹם שְׂאִינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ
 וּמִתְיָרָא שְׁלֵא יֵאבֵד (משנה ברורה שם), וְאִם צָרִיף לְהַכְּלִי

לפנות עליו ממש אין צריך מים כלל (עיינ לעיל אות קנ"ו).

קסג) מכניס אדם מבעוד יום מלא קפתו עפר ומיחד לו קרן זוית ועושה בו כל צרכיו בשבת (ש"ח סעיף ל"ח) ולא שרי לטל רק בענין שאי"ב משום עשיית גומא דהינו שיטל בשוה או שהחול דק, או תחוח דתכף כשנוטל החול נופל לתוך הגומא וסותמה (משנה ברורה סעיף קטן קמ"ג).

קסד) אסור לטלטל בהמה חיה ועוף, ואף על פי כן מתר לכפות את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו בו (ש"ח סעיף ל"ט), ואפלו אם יכול להגיע להפסד על ידם כגון עוף הפורח על גבי כלים ויכול לשברם אפלו הכי אסור לתפסם בידיהם (משנה ברורה סעיף קטן קמ"ו).

פרק ט

כללים לכל מיני מקצה

(א) טלטול מן הצד לצורך דבר המתר, מתר (סימן שי"א ס"ח) ופרושו שאינו נוגע בידיו במקצה אבל הטלטול מכל מקום נעשה על ידי ידיו, דהינו שנוגע בידו בכלי ובו מטלטל המקצה, ובין שאין רוצה כלל שהמקצה יזוז ממקומו אלא שבמילא נעשה והוא פסיק רישא (דבלאו הכי בכל מלאכות שרי אינו מתכונן) כגון מטלטל חפץ המוקץ מקצה ועל ידי הגבהת החפץ מזיז המקצה אף על גב שאין לו תועלת בה (עיי' שי"א ס"ח) וכן בכונתו להזיז המקצה אבל כונתו לתועלת עצמו כגון שיהיה הבית מכבד ונראה (עיי' משנה ברורה סימן שי"א).

(ב) מתר וגם מצוה לטלטל מקצה במקום שקיים חשש שיזקו בו (ש"ח ס"ו ב רמ"א) לפיכך מתר לסלק שברי

זְכוּכִית (רמ"א שם) וּמַחֵט אוּ מְסַמֵּר וְכַדוּמָה שֶׁבְרָצְפֶת הַבַּיִת אוּ אֶפְלוּ בְרַחוּב שֶׁאֵינּוּ מְעַרְב כָּל זְמַן שֶׁאֵינּוּ רְשׁוֹת הַרְבִּים גְּמוּרָה (משנה ברורה מז) וּבְרְשׁוֹת הַרְבִּים גְּמוּרָה יִטְלָטֵל פְּחוֹת פְּחוֹת מִד' אַמּוֹת (סעיף ח"י).

ג) שֶׁכַּח וְנִטֵּל בְּיָדוֹ מִקְצֵה גְמוּר (פְּרוּשׁ, מִקְצֵה מַחֲמַת גּוּפוֹ אוּ חֶסְרוֹן כִּיס) רִשְׁאֵי לְטִלְטֵלוֹ לְכָל מְקוֹם שֶׁיִּרְצֶה אֲבָל רַק בְּמְקוֹם הַפֶּסֶד (הגר"ז סימן ש"ח י"ג).

ד) כָּל מִקְצֵה אֵין אָסוּר אֲלָא בְטִלְטוּל (פְּרוּשׁ שְׁמַנְדָּנָד הַמִּקְצֵה בְּיָדוֹ) אֲבָל בְּנִגְיָעָה בְּעֵלְמָא שֶׁאֵינּוּ מְנַדְנְדוּ שְׂרִי (ש"ח ס"ג ב רמ"א). וְאֶפְלוּ אִם הִנְגִּיעָה לְצַרְךָ הַמִּקְצֵה כְּגוֹן שְׁכוּפָה כְּלִי עַל הַמִּקְצֵה לְשִׁמְרָה אִף עַל גַּב שְׁנוּגָע בְּהַמִּקְצֵה שְׂרִי (מ"מ, ביאור הגר"א, דרך החיים, משנה ברורה ש"ח סעיף קטן י"ז, דלא כמגן אברהם ש"י ס"ו, והגר"ז לא הכריע).

(ה) אם מטלטל בידיו הֵתַר וְעַל יְדֵי זֶה מִתְנַדְּד מִקְצָה מִכָּל מְקוֹם כִּיּוֹן שְׂכוּנָתוֹ לְהַמְתֵּר שָׂרֵי (ש"א ס"ח, פרי מגדים ומשנה ברורה ש"ח יט).

(ו) כָּל עֵקֶר אֲסוּר טְלָטוּל דְּוָקָא בְּמִטְלָטְל בְּיַדְיוֹ כְּדַרְכוֹ, אֲבָל בְּמִטְלָטְל בְּנִפְיַחַת פִּיּוֹ, אוֹ בְּגוּפוֹ, אוֹ כְּלֹאֲחֵר יָד שָׂרֵי אֶפְלוּ בְּכוּנָתוֹ לְצַרְךָ הַמְקַצָּה כְּגוֹן שְׁלֹא יֵאבֵד אוֹ יִפְסֹד וְכִיּוֹצֵא (ש"ח ס"ג, ש"א ס"ח, ואחרונים שם).

(ז) אִף עַל גַּב דְּאֲסוּרָה בְּטְלָטוּל מִכָּל מְקוֹם מִתֵּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּשֶׁהוּא בְּמְקוֹמוֹ כְּגוֹן לְשֶׁבֶת עָלָיו (ש"ח ס"כ משנה ברורה סעיף קטן פ"ב, ומה שכתב במשנה ברורה בשם המאירי דשלא לצורך יש לפרש נ' הכוונה, דידיים עסקניות ויש לחוש שאגב טירדתו ישכח ויטלטל בידים).

(ח) אִף עַל גַּב דְּכָלֵל מְסוּר בְּיַדְיָנוּ שְׂאִין אֲסוּר בְּמִקְצָה רַק בְּטְלָטוּל אֲבָל בְּנִגְיָעָה שָׂרֵי (ש"ח ס"ג) מִכָּל מְקוֹם כְּשֵׁי שֶׁמְשׁוּם כְּלוּי הַמְקַצָּה בְּיַדִּים כְּגוֹן לְהַדְלִיק בְּיוֹם טוֹב עֲצֵי מִקְצָה לְכֻלּוֹתָן אֲסוּר.

השבת בישראל מהלכתה

קסא

(י) מִתָּר לְטַלְטֵל מִקְצָה בְּמִקּוֹם הַפֶּסֶד לְדַעַת יֵשׁ אֹמְרִים
אֶפְלוּ בְּמִקּוֹם שְׂאִין לְחֶשֶׁשׁ שְׂיָבוֹא לְעֵבֶר אֲסוּר חֲמוּר
(ח"א כלל מ"ה ס"ו, ועיין סימן של"ד משנה ברורה סק"ד-ו
וב"ח שם).

(יא) יֵשׁ אֹמְרִים דְּמִקְצָה מִתָּר לְחוּלָה שְׂאִין בּוֹ סִפְנָה
אֶפְלוּ לְאָכֵל (ישועות יעקב סוף סימן ש"ט, תפא"י בכלכלת
שבת "בזה הכלל וכו'" אות ג, ובפתחי תשובה יורה דעה
קנ"ה סק"ה דדעת הגרע"א להתיר), וְיֵשׁ אוֹסְרִים (חיי אדם
כלל ס"ט סעיף ט"ז, שאלות ותשובות לחם שלמה אורח חיים
נ"ו אליבא דהגרע"א, עיין שם). וּמֵאֲכָל מִקְצָה הֵינּוּ כְּגוֹן
חֶלֶב שֶׁנֶּחֱלַב בְּשֶׁבֶת, אוּ פֵרוֹת שֶׁנֶּשְׂרוּ מִן הָעֵץ בְּשֶׁבֶת
וְכוֹצָא.

(יב) אָבֵל לְקַטֵּן לְכוֹלֵי עֲלָמָא מִתָּר לְהֶאֱכִיל מִקְצָה (מגן
אברהם שכ"ח סעיף קטן ט"ו, ח"א, הגרע"א ישועות יעקב,
משנה ברורה, וכל אחרונים). וְאִם אֵין הִתְיַנּוֹק רוֹצֵה לְאָכֵל

חלק א'

קסב

מִתָּר לְהָאֵם לְטֹטֵל הַמְקָצָה וְלְהַאֲכִילוֹ (מגן אברהם ומשנה ברורה, שם).

יג) אֵין מְקָצָה בְּאוֹכְלֵין תְּלוּשִׁין אֶפְלוֹ עוֹמְדִין לְסַחֲרָה
רק בְּדַאיִכָּא תְּרִיתִי דְחִינְהוּ בְּיָדִים וְלֹא חוּזִי (סימן ש"י
ס"ב).

פָּרָק י

דְּבָרִים הַמִּתְרִין בְּטִלְטוּל שְׁלֵא לְצַרְף כָּלֵל

(א) סְפָרִים שֶׁמִּתְרָ לְקָרוֹת בָּהֶם בַּשַּׁבָּת (ש"ח ס"ד, שולחן ערוך הגר"ז י"ז ושאר אחרונים).

(ב) אוֹכְלֵינ (ש"ח ס"ד) וְדוֹקָא מֵאֲכָל הָרְאוּי לְאָדָם אֲבָל הָרְאוּי רַק לְבִהְמָה חַי וְעוֹף אֵין מִתְרִין רַק לְצַרְף, כְּכֵלֵי שְׁמֵלֵאכְתוּ לְהַתֵּר (פרי מגדים ש"ח, אשל אברהם סק"י, תולדו"ש סימן צ"ט, ופרטי דיני אוכלין הראויין לבעלי חיים כבר נתבאר במקומה).

(ג) מְלַבּוֹשֵׁין וְתַכְשֵׁיטִין שֶׁמִּתְרִין לְלַבֵּשׁן מִתְרִין גַּם כֵּן בְּטִלְטוּל שְׁלֵא לְצַרְף כָּלֵל (קצוה"ש סימן ק"ח בבדה"ש אות ז, ובזה תבין מנהג העולם למשמש כל שעה בציצית בלי צורך, או בבתי עיניים וכיוצא).

ד) שְׁעָרוֹת הָאָדָם כְּמוֹ שֶׁל הָרֹאשׁ וְהַזָּקָן (שאלות ותשובות שא"י סימן ל"ח, ונלמד במכל שכן מסעיף ג' דכאן, וכן עמא דבר).

ה) כּוֹסוֹת, קְעָרוֹת, צְלוּחִית וְסַכִּין שֶׁעַל גְּבִי הַשְּׁלֶחָן דִּתְדִירִין בְּתִשְׁמִישׁ לְגַבֵּי לֶחֶם וּבֶשֶׁר וְאוֹכְלִין שְׁחוֹתְכִין בּוֹ (שלט"ג, שכנה"ג, באר היטב סק"י, חידושי חתם סופר שבת דף קכג:, אליהו רבה סק"י, מקו"ח מובא במנחת שבת, ועוד עיין בתה"ד ש"ח סק"ד, ומנחת שבת פ"ח נ"ג, וכפי הנראה גם דעת המשנה ברורה נוטה להמקילין שהביא שיטתם בסתם בסעיף קטן כ"ג, ושיטת האוסרין הביא בלשון "ויש מחמירין").

אָבֵל יֵשׁ מִחֲמִירִין דְּדִינָם כָּכָל כְּלֵי שְׁמֵלֵאכְתּוֹ לְהִתֵּר שְׂאִינָם מִתְרִין שְׁלֵא לְצַרְףּ כָּלֵל (שולחן ערוך הגר"ז ש"ח סעיף קטן ט"ז, י"ז, שער הציון כ"א דכן משמעות הרמב"ם פכ"ה, וכן נראה בתו"ש בשם של"ה, דעת התו"ש, דרך החיים, חיי אדם כלל ס"ו ס"ג, קיצור שולחן ערוך פ"ח ס"ה, ומובא

קסה השבת בישראל מהלכתה

גם במשנה ברורה בשם יש מחמירין, ועיין תה"ד ומנחת שבת
(שם).

פֶּרֶק י"א

כָּלְלִים בְּדִינֵי מִקְצָה

כָּלִי שֶׁמְלֵאכְתּוֹ לְאִסּוּר

פְּרוּשׁ שֶׁמִּיחֲדַת לַעֲשׂוֹת דְּבַר שֶׁאִסּוּר לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבַּת (מגן אברהם בס"ג, הגר"ז י"ב, משנה ברורה סק"י)

א) דִּינּוֹ: שֶׁמֵּתַר לְטַלְטְלוֹ בֵּין לְצַרְףּ גּוּפוֹ פִּי' שֶׁצָּרִיף לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּגוּף הַכָּלִי לְדַבֵּר הַמֵּתַר כְּגוֹן קוֹרְנוֹס (האממע"ר בלע"ז) לְפָצוּ"ע (אוֹיִפְקָלֶאפֶע"ן) אֲגוּזִים, בֵּין לְצַרְףּ מְקוֹמוֹ פִּי' שֶׁצָּרִיף לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אִיזָה תִּשְׁמִישׁ בְּמִקּוֹם שֶׁהַכָּלִי מְנַח שָׁם, אֲבָל לְצַרְףּ הַכָּלִי עֲצָמוֹ כְּגוֹן שֶׁלֹּא יִגְנַב אוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁבֵּר אוֹ שֶׁלֹּא יִתְקַלְקַל מִסָּבֵה אַחֲרַת אִסּוּר לְטַלְטְלוֹ (ש"ח ס"ג, ושולחן ערוך הגר"ז יב), וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לְצַרְףּ כָּלֵל (פְּשׁוּט).

ב) כָּל דְּהוּהּ בֵּי הַנָּאָה אֶפְלוּ רַק הַנָּאָה שְׁלוּחַ לְחִבְרוֹ מִשׁוּם שֶׁמִּחַת יוֹם טוֹב לְצַרְףּ גּוּפוֹ נֶחֱשֵׁב, (שבת ס.

השבת בישראל כהלכתה

קסז

תוד"ה לא בסנדל, רשב"א ביצה טו ד"ה הא דר"ה, עירובין תוד"ה כיון) והוא הדין לשלח לחתן בשבת ביום חתנתו לייכטע"ר וכיוצא דמשום שמחת חתן מקרי צרף גופו, (חידושי רעק"א סימן ש"ו על מגן אברהם סעיף קטן ט"ו, ופטומי זמנינו של כסף צריך עיון בהיתר זה דהם מוקצים מחמת חסרון כיס).

ג) כלי שמלאכתו לאסור אם מחשב עליו להשתמש בגופו במקום אחר או להשתמש במקומו, מתר לטלטלו במקום זה אף על פי שעקר כונתו בטלטולו לצרף הכלי שלא יגנב (מגן אברהם בשם הירושלמי ס"ג, שולחן ערוך הגר"ז אות י"ב, משנה ברורה סעיף קטן ט"ז).

ד) כל שרוב מלאכתו לאסור גם כן בכלל "כלי שמלאכתו לאסור" (רשב"א, פרי מגדים, ביאור הלכה, ומשנה ברורה סק"י), ודע שדעת המשנה ברורה נוטה (ביאור הלכה) דלא תלוי אם משתמשין בו רב פעמים לאסור או להתר, אלא תלוי אם עקרה נעשית למלאכת

אסור אף שמשתמשין בה גם להתר דינו ככלי
 שמלאכתו לאסור, אבל אם מיחד מעקרה גם להתר
 אלא שלאסור משתמשין בה יותר, דינה ככלי
 שמלאכתו להתר, והניחו בצריך עיון, אבל בקצוה"ח
 סימן ק"ח בבדה"ש י"ב פתב דגם דעת הגר"ז נ' כספר
 המשנה ברורה.

ה) כלי שמלאכתו לאסור אף על גב דשרי בטלטול
 לצורך גופו ומקומו מכל מקום הינו דוקא כשאין לו
 כלי התר לתשמיש זה, דאם יש לו ישתמש בה (משנה
 ברורה ש"ח, סעיף קטן י"ב) ואפלו אם בכלי ההתר יצטרך
 לטרח בשמוש ובכלי האסור לא יטרח כל כך, ישתמש
 בכלי ההתר (קצוה"ש סימן ק"ח סעיף קטן י"ד) ומכל מקום
 אם כלי ההתר אין מיחד לתשמיש זה אולי הדין
 ששניהם (אותו שמלאכתו לאסור ואתו שמלאכתו להתר)
 שוין לטלטול, וכל שכן בדאיכא טירחא יתרה בכלי
 ההתר (קצוה"ש שם).

השבת בישראל מהלכתה

קסט

(ו) כְּלִי שְׁמֵלֶאכֶתוֹ לְאָסוּר אֶפְלוֹ אָסוּרוֹ רַק מְדַרְבָּנָן (פרי מגדים, וביאור הלכה סעיף ג), אֲבָל חוּמְרָא בְּעֵלְמָא שְׂרִי (פרי מגדים בא"א של"ח סק"ג בשם הלבוש, ועיין שם בביאור הלכה ד"ה אסור).

(ז) הֵתֵר טְלֵטוּל לְצַרְךָ גּוּפוֹ אוֹ מְקוּמוֹ הֵינּוּ אֶפְלוֹ בְּאֵם עֶקֶר כְּוֹנֵת הַמְטֵלְטֵל מִחֲמַה לְצֵל, מִכָּל מְקוֹם כִּיּוֹן שְׁסוּף סוּף עֲכָשׁוּ מְטֵלְטֵלוֹ לְצַרְךָ גּוּפוֹ וּמְקוּמוֹ שְׂרִי (מגן אברהם בשם הירושלמי, משנה ברורה סעיף קטן ט"ז).

(ח) אֶפְלוֹ הַכְּלִי גָדוֹל וְכִבֵּד הַרְבֵּה מִתֵּר לְטֵלְטֵלוֹ (ש"ח סעיף ב) וְאֶפְלוֹ הוּא מְשׁוּי כְּמָה בְּנֵי אָדָם (עירובין קב, משנה ברורה ט), וְאֵם בְּיָמוֹת הַחַל גְּזֵהָרִין לְהַנִּיעָה מִמְקוּמָהּ שְׁלֵא תִפְסֵד וְתִתְקַלְקַל הוּא בְּכֻלָּל מְקֻצָּה מִחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס וְאָסוּר לְטֵלְטֵלָהּ (משנה ברורה סק"ח).

(ט) כְּלִי שְׁאָדָם מְסִיחַ וּמְקֻצָּה דַעְתוֹ מִמְּנוֹ מִחֲמַת מְאוּסוֹ מְלֵה־שְׁתִּמְשׁ בּוֹ לְמֵלֶאכֶה אַחֲרַת וְנִקְרָא "מְקֻצָּה מִחֲמַת

מאוס" יש אומרים דינו לעולם ככלי שמלאכתו לאסור ושרי לטלטלו לצורך גופו ומקומו לבד ולא יותר כגון מתמה לצל, אף על גב שהכלי מיוחדת למלאכת היתר (בביאור הלכה סימן רע"ט בשם הפרי מגדים שמצדד דדעת הרמב"ם כן, ודעת שולחן ערוך הגר"ז רע"ט ז, ש"ח ב, ש"י א, כן, וכן כתב בקצוה"ש סימן ק"ח, יז), ויש חולקין דתלוי לפי הכלי ואם מלאכתו להיתר דינו ככלי שמלאכתו להיתר ושרי אפלו מתמה לצל (משנה ברורה רע"ט י"ט), וכתב בביאור הלכה דכן דעת בעה"מ והר"ן, עיין שם).

כלי שמלאכתו לאסור:

יא) לצורך מקומו לא מקרי אלא כשרוצה להשתמש בו במקום שמנח הכלי, אבל אם מציאת הכלי במקום זה מפריעה אותו מסבה צדדית אסור לטלטלו משם (מאירי שבת קנד: ד"ה יש שואלים).

קעא

השבת בישראל כהלכתה

יב) במקום הפסד מרבה יש לסמוך על המתירין ומקלין להניח חפץ המתר (כמו כפר) על הפלי שמלאכתו לאסור כדי לטלטלו (שולחן ערוך הגר"ז סימן ש"ח כ"ב, קצוה"ש קי"ג ו).

פּרָק י"ב

כָּלְלִים בְּדִינֵי מִקְצָה

כָּלִי שְׂמֵלֵאכְתּוֹ לְהֵתֵר:

(א) כָּלִי שְׂמֵלֵאכְתּוֹ לְאָסוּר וּלְהֵתֵר דֵּינוּ כְּכָלִי שְׂמֵלֵאכְתּוֹ לְהֵתֵר בְּלֶבֶד (מגן אברהם בשם ש"ג ומועתק בדרך החיים, חיי אדם, שולחן ערוך הגר"ז, קיצור שולחן ערוך, משנה ברורה וכל האחרונים) וּפְרוּשׁוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה מַעֲקָרוֹ לְשִׁמּוֹשׁ שְׁנֵי צָרְכִים שׁוֹנֵי דְאָסוּר וְדֵהֵתֵר (עיין משנה ברורה וביאור הלכה סעיף ג, ובדה"ש ק"ח אות י"ב).

(ב) אִם מְטִלְטֵל בְּיָדוֹ אוֹ בְּכִיסוֹ כְּדֵי שְׂיִהְיוּ מוֹכְנִים אֲצֵלוֹ בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם כְּשִׁיצְטָרְךָ לוֹ אֵף עַל גַּב שְׂעֵכָשׁוֹ אֵין צָרִיךְ לוֹ שָׂרִי (ט"ז רי סימן ש"ח והגר"ז ח"י ומשנה ברורה סעיף קטן כ"א).

(ג) וְכִפֵּי הַנְּרָאָה דְאֵפְלוּ אֵינוֹ מְטִלְטֵל כָּלִי הֵהֵתֵר שְׂיִהְיֶה מוֹכֵן לוֹ לְצָרְךָ תִּשְׁמִישׁוֹ אוֹ כְּדֵי שְׂלֵא יִגְנֹב, מְכַל מְקוֹם

השבת בישראל כהלכתה קעג

אם מְטַלְטְלוּ לְאִיזָה כְּפֹנֶת מָה יִהְיֶה מָה שְׂיִהְיֶה שׁוּב מִקְרֵי טְלָטוּל לְצַרְךָ וּדְמֵי לְטְלָטוּל בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יִשָּׁבֵר אוּ יִגָּנֵב, וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן שְׁלֹ"ה הַקְּדוֹשׁ שְׁכָתָב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: כְּלֵי שְׁמֵלֵאכְתּוֹ לְהִתֵּר אֵינּוּ מִתֵּר לְטְלָטְלוֹ אֶלֶּא לְצַרְךָ מָה עִכְל"ה, וּמִשְׁמַע דָּאָם הוּא רַק לְצַרְךָ מָה שׁוּב מִקְרֵי לְצַרְךָ, וְכֵן מִשְׁמַע לְכְּאוּרָה דְעֵת הַחַיִּי אָדָם כְּלָל ס"ו דִּין ג, (מִנְחַת שַׁבַּת סִימָן פ"ח סְעִיף קֶטֶן נ"ג וְסִיִּים וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְכֵן רֵאִיתִי מִמּוֹרֵי הַתְּנַא הָאֱלוֹקֵי אִישׁ אֱלוֹקִים קְדוֹשׁ יָדִיד נִפְשֵׁי כִּמָּה פַּעֲמִים וְכו').

בְּסִים לְדָבָר הָאָסוּר:

כְּלָלְנוּ בְּפֶרֶק זֶה אִיזָהוּ פְּרָטִים שְׁמִחְמַת מְעוּטָם לֹא הִיָּה כְּדֹאֵי לְהַפְרִידֵן, דְּגַמַּת שְׁאָר כְּלָלִים).

א) פִּירוּשׁוֹ, חֲפִץ שְׁלוֹ (ש"ט ס"ד ברמ"א וְעֵינן מִשְׁנָה בְּרֹרָה סְעִיף קֶטֶן כ"ז) הַשְּׂרִי בְּטְלָטוּל שְׁהֵנִיחַ עָלָיו חֲפִץ שֶׁל מִקְצָה מִבְּעוֹד יוֹם עַל דְּעֵת שְׂיִהְיֶה מִנְחָ שָׁם כָּל הַשַּׁבָּת

נעשה ההתר הזה בסיס לדבר האסור לכולי עלמא, ודינו ממש כדין המקצה שהנח עליו אפלו נסתלק מאליו בין השמשות הדבר מקצה (סימן ש"ט י"ד, וש"י ס"ג). ויש אומרים שאפלו הניחם על דעת שישאר שם רק בכניסת השבת ויטלם אחר כך נעשה גם כן בסיס על כל משך השבת אף על פי שנטל אחר כך (שם) ובמקום פסידא יש לסמוך על המקלין (מגן אברהם בשם הב"ח, הגר"ז, משנה ברורה וכל האחרונים).

(ב) ודע דכל הקולא רק כשחשב בהדיא לסלק אחר כך המקצה בשבת על ידי נעור או עכו"ם, או דבר שדרכו בכך דנחשב ככונן להדיא, אבל בחשב בסתמא שיהיה מנח המקצה בשבת לכולי עלמא נעשה בסיס אף דלא חשב בהדיא שיהיה מנח עליו כל השבת (משנה ברורה ש"ט, כ"א).

(ג) וכל זה בהניח על כל פנים המקצה מדעתו אבל אם לא הניח בכונה אלא שכחו כגון שכח אבן על פי

השבת בישראל כהלכתה קעה

חֲבִית אוּ מְעוֹת עַל הַכֹּר מִטָּה הַחֲבִית עַל צִדָּהּ וְהָאֶבֶן
נוֹפֶלֶת וּמִנְעֵר הַכֹּר וְהַמְעוֹת נוֹפְלוֹת (ש"ט ס"ד) וְאִם
הִיְתָה הַחֲבִית בֵּין שְׂאֵר חֲבִית דָּא"א לְהַטּוֹת וּלְנַעַר
בְּמִקּוּמָה יָכוֹל לְהַגְבִּיחָהּ כְּמוֹת שֶׁהוּא עִם הָאֶבֶן בְּמִקּוּם
אַחַר לְהַטּוֹתָהּ שָׁם שְׂיִפֵּל מִעָלֶיהָ (ש"ט ס"ד).

וְכָל זֶה לֹא הֵתֵר רַק בְּצָרִיף הַיֵּין מִהַחֲבִית, אוּ הַכֹּר
לְשֹׁכֵב דָּאזוּ הָרִי זֶה מְקָרִי טְלִטּוּל מִן הַצַּד (שְׁהַרִי אִינוּ
תּוֹפְסִים בְּיָדוֹ בְּהָאֶבֶן) וּלְצָרִיף דְּבָר הַמְתָּר דְּשָׂרִי כְּבִסִּימָן
שִׂ"א ס"ח (מִשְׁנֵה בְּרוּרָה ש"ט י"ז) וְעַם כָּל זֶה לֹא הֵתֵר
לְטִלְטֵל הַחֲבִית מִבֵּין הַחֲבִיּוֹת רַק מִשּׁוּם שְׂאִי אֶפְשָׁר
לְנַעַר בְּמִקּוּמָה שְׁזָהוּ הַחַיּוֹב לְכַתְּחֻלָּהּ (ש"ס). וְכִמוֹ כֵּן
הֵתֵר בְּצָרִיף לְהַמְקֹם שֶׁהַמְקַצֵּה עוֹמֵד עִכְשָׁו כְּגוֹן שְׂצָרִיף
לְמִקּוּם הַחֲבִית וְעָלֶיהָ אֶבֶן, מְטִלְטֵל הַחֲבִית עִם הָאֶבֶן
לְמִקּוּם אַחַר (ש"ט ס"ה, ש"י. וְעֵינֵן לְקַמֵּן אוֹת ט"ו) וְכִשְׁהֵתֵר
לְטִלְטֵל הַחֲבִית אִי שָׂרִי לְטִלְטְלוֹ עִם הָאֶבֶן שְׂעָלֶיהָ עַד

המקום שצריך להיין ולנערה שם צריך עיון (ביאור הלכה שם ד"ה יכול בשם חידושי רעק"א).

(ד) אם הניחם בכונה בחל ולא היה דעתו בפרוש שישארו בשבת ושכחם מקרי שוכח (משנה ברורה ח"י בשם כתבי מהרא"י). ולדעת הבית יוסף אפלו הניחם בערב שבת כל שלא היה דעתו בפרוש שישאר שם בכניסת שבת ובבין השמשות שכח לסלקו גם זה הוא בכלל שכח (משנה ברורה שם).

(ה) ולא מקרי בסיס אלא אם כן הניח עליו המקצה בשביל שיתישב עליו בטוב, אבל מה שמניחין בדרך אקראי כמו שרגילין להשיב בתבה חפצים אלו על אלו מפני שאין לו רוח לפנות לכל חפץ מקום בשולי התבה כהאי גונא לא חשיב מניח אלא שוכח ומתר לטלטל חפץ המתר אחר שנערו המקצה מעליו, ומכל מקום, התבה גופא לכולי עלמא הוי בסיס לדבר האסור אם המקצה חשוב יותר ואסור לטלטלה דהא על כל

פְּנִיִּים דַּעְתּוֹ הָיָה שְׂיֵהָיָה מִנַּח הַמִּקְצָה בַּתְּבָה, ח"א (משנה ברורה סעיף קטן ח"י).

וְעַל פִּי זֶה יוֹצֵא דְמַפָּה שֶׁעַל הַשְּׁלֶחַן שֶׁעָלֶיהָ נוֹתְנִין הַגְּרוֹת [אף על גב דלא נִתְּנוּ חִלוֹת עַל הַשְּׁלֶחַן לְפָנָי בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת] לֹא נֶעֱשׂוּ בְּסִיס לְדַבַּר הָאָסוּר דֵּאִין צָרִיךְ שְׂתֵּהָא הַמְּנוּרָה דְּוָקָא עַל הַמַּפָּה אֲלֵא עַל הַשְּׁלֶחַן וְאִינוּ מִעֲמִידָה עַל הַמַּפָּה אֲלֵא מִפְּנֵי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְפָנּוֹת מְקוּם לְהַמְּנוּרָה בְּגוּף הַשְּׁלֶחַן עֲצָמוֹ אוֹ מִפְּנֵי שְׂאִינוּ חוֹשֵׁשׁ לְפָנּוֹת לָהּ מְקוּם, וְלִפִּיכֻךְ לֹא נֶעֱשִׂית הַמַּפָּה בְּסִיס לְהַמְּנוּרָה שֶׁעָלֶיהָ שְׂתֵּאָסוּר בְּטִלְטוּל (מגן אברהם, הגר"ו, בית מאיר, מו"ק) וְאֵף עַל גַּב דֵּיִשׁ מַחְמִירִין (עיין היטב שער הציון ש"ט כ"ד) מְכַל מְקוּם בְּמְקוּם הַצָּרִיךְ יְכוּלִין לְהַקְּל (משנה ברורה ח"י, ובאורו בשער הציון שם).

ו) אֲפִלוּ בְּדַבַּר שְׂלֵא יָדַע מִבְּעוֹד יוֹם אִם דִּרְכוּ בְּכַךְ שְׂיֵהָיָה כֵּן הוּא כְּמַנִּיחַ וְלֹא כְּשׁוֹכַח (מגן אברהם בְּשֵׁם

התוספות ומשנה ברורה שם כגון קנה של תרנגולת ויש שם ביצה שיש בה אפרוח אותה ביצה אסורה בטלטול אף שלא ידע מבעוד יום שיהיה שם הביצה מכל מקום כיון שדרך הוא בכך הוי כמניח ולא כשוכח ונעשה הקנה בסיס לביצה, (עד כאן שם).

ז) מצינו בסיס אפלו בהניח התר על האסור כל שהתר משמש לאסור (פרי מגדים סימן ש"ח מ"ז בהקדמה לסימן ד, והניחו בצריך עיון).

ח) לא אמרי בסיס לדבר האסור אלא אם כן התר משמש לאסור, ולא שהאסור משמש להתר כי אז האסור בטל לגבי התר (רנ"ט ס"א ומשנה ברורה סעיף קטן ט', וסימן שי"א ס"ח, ברמ"א ומשנה ברורה סעיף קטן כט).

ט) כדי שיהיה בסיס בעינן שיהיה מנח המקצה על התר במשך כל בין השמשות מתחלתו ועד סופו דבלאו הכי לא נעשית בסיס לדבר האסור (פרי מגדים

השבת בישראל מהלכתה

קעט

רע"ט א"א סוף סעיף קטן י"ד, וש"ט משנה ברורה סעיף קטן י"ט).

י) דלת של ארון או של בית שתלוי בה חפץ של מקצה מתר לפתח ולסגר הדלת, מטעם שחשובה היא הדלת ואין בטלה לגבי המקצה שתלוי בה (סימן רע"ז ומשנה ברורה סק"ז).

יא) אם הנח עליו המקצה בשבת אפלו לדעת הבועלים כגון שנכרי או קטן הניחו אם נסתלק מעליו אחר כך חוזר להתרו לכולי עלמא (מגן אברהם ש"ח סק"נ, הגר"ז ש"י, יא). ובעודו מנח עליו מתר לנערו מן המקצה ולטלטלו אחר כך, ואם צריך למקומו ואי אפשר לנער האסור מיד מתר לטלטלו בעוד האסור עליו (הגר"ז שם, קצוה"ש קי"ב ח, מגן אברהם רס"ה סק"ב) ומכל מקום לאו לכולי עלמא הוא (כמבואר במגן אברהם ש"ח סק"נ, משנה ברורה רס"ה סק"ט וסו"ס ש"י, ותולדות שמואל דף

קצב:) וְהָרוּצָה לְצֵאת לְכוּלֵי עֲלָמָא יִנְיַח עָלֵיו דְּדָבָר שֶׁל
הֵתֵר הַחֲשׂוּב יוֹתֵר וּמְטֻלְטֵל הַכֹּל יַחַד (משנה ברורה סו"ס
ש"י, ועיין לקמן יח, יט).

יב) אִם הִנִּיחַ אָדָם דְּדָבָר מִקְצָה עַל שֶׁל חֵבְרוֹ לֹא אָמְרִינֵן
דְּנַעֲשֶׂה בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר דִּיאִין אָדָם אוֹסֵר עַל שֶׁל
חֵבְרוֹ שְׁלֹא מִדַּעְתּוֹ (רמ"א סימן ש"ט ס"ד), וְאִין נ"מ אִם
הַמִּקְצָה הוּא שְׁלוֹ אוֹ שֶׁל הַמַּנִּיחַ (הגר"ז ומשנה ברורה).

יג) אָבֵל אִם עָשָׂה כֵּן לְטוֹבַת חֵבְרוֹ וּמִן הַסֶּתֶם נִיחָא
לִי בְּזַה נַעֲשֶׂה בְּסִיס (מגן אברהם, תו"ש, הגר"ז, ח"א,
משנה ברורה כ"ז).

יד) וּבִכְהֵאי גִוְנָא שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּסִיס עַל יְדֵי אֶחָד שֶׁעָשָׂה
לְטוֹבַת חֵבְרוֹ אֶפְשָׁר לְהַקְל בְּדִין הַנ"ל אוֹת א' אֶפְלוֹ
שְׁלֹא בְּמָקוֹם פְּסִידָא (דה"ח, ומשנה ברורה שם).

טו) הָא דְלָא שְׂרִי בְּאִינוּ בְּסִיס אֶלָּא לְהַטּוֹת וּלְנַעַר וְלֹא
לְטֻלְטֵל מִמָּקוֹם לְמָקוֹם דְּוָקָא בְּצָרִיךְ לְגוּף הַחֲבִית וְהַכֹּר

השבת בישראל כהלכתה

קפא

אָבֵל בְּצָרִיךְ לְמָקוֹם הַחֲבִית וְהַכֹּר וְלֹא מִסְפִּיק הַטָּיָה
וְנִעוּר לָזֶה, דִּהְיָא צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה הַמָּקוֹם פְּנוּי לְגַמְרִי,
וְאִם יִנָּעַר הָאָבֵן יִשָּׂאָר בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, יְכוּל לְטַלְטֵל
הַחֲבִית עִם הָאָבֵן שְׁעָלֶיהָ לְמָקוֹם אַחַר (ש"ט ס"ה, וש"י).

טז) דְּבַר הַנִּעְשָׂה בְּסִיס לְאֶסוּר וּלְהַתֵּר דִּהְיִנּוּ שְׁהַנִּיח
מִבְּעוֹד יוֹם גַּם דְּבַר הַמִּתֵּר בְּטַלְטוּל וְהָיָה מִנְּחָ שֵׁם כָּל
בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת עִם הָאֶסוּר מִתֵּר לְטַלְטְלוֹ (ש"י ס"ח) אָבֵל
בְּתַנְאֵי שְׁדָבָר הַמִּתֵּר חָשׁוּב יוֹתֵר מִדְּבַר הָאֶסוּר (שם),
אָבֵל אִם שְׁנִיָּהֶם שׁוֹיִן אֶסוּר (בית מאיר, לבו"ש, ח"א,
משנה ברורה ל"ג).

וְעַנִּין הַחֲשִׁיבוֹת וּגְדָרָה תְּלוּי לְפִי אוֹתוֹ הָאָדָם: וְאִם
לְדִידֵי הַהַתֵּר חָשׁוּב יוֹתֵר מִתֵּר, וְאִם לָאוּ אֶסוּר (מגן
אברהם, אליהו רבה, הגר"ז, ט"ז, קצוה"ש קי"ב-י"ב, משנה
ברורה ל"ג).

יז) וְדַע לְךָ: דְּמָה שֶׁהִתִּירוּ לְטַלְטֵל כְּלֵי הַהֵתֵר עִם הָאִסוּר וְהֵתֵר הַמִּנְחִים עָלָיו דְּוָקָא בְּאֵין לוֹ בְּרָרָה אַחֲרֵת דְּהִינּוּ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְנַעַר מִיַּד כָּל הַמִּנְחָה עָלֶיהָ וּלְהַחֲזִיר הַהֵתֵר לְבַד תּוֹךְ הַכְּלֵי וּלְטַלְטֵלוֹ לְמָקוֹם שְׂרוּצָה לְהַנּוֹת מִהֵתֵר אֲבָל בְּדֹאפְשָׁר לוֹ צָרִיף לַעֲשׂוֹת כֵּן (ש"י ס"ח).

וְכֵן בְּצָרִיף לְמָקוֹמוֹ מִתֵּר לְטַלְטֵל הַכְּלֵי עִם שְׂנִיָּהֶם עָלָיו דְּאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְנַעַר כִּיּוֹן שֶׁצָּרִיף לְמָקוֹם זֶה (ש"ס). אֲבָל בְּצָרִיף לְכְלֵי הַתְּחַתּוֹן וְלֹא אֲכַפֵּת לוֹ אִם מְנַעַר כָּאֵן צָרִיף לְנַעַר וְאַחַר כֵּן מְטַלְטֵל הַכְּלֵי לְבַדוֹ (ש"ס). אֲבָל אִם יִהְיֶה לוֹ הַפֶּסֶד אֵין צָרִיף (מִשְׁנֵה בְּרוּרָה ש"י, ל"ו). וְכֵן בְּצָרִיף לְכְלֵי הַהֵתֵר (הַמִּנְחָה עַל הַתְּחַתּוֹן) וְאֶפְשָׁר לוֹ לְקַחְתּוֹ לְבַדוֹ יַעֲשֶׂה כֵּן (ש"ס).

חי) מֵה שֶׁכֶּתְבֵנוּ לְהִתִּיר בְּהִיָּה בְּסִיס לְאִסוּר וְהֵתֵר דְּוָקָא בְּאַחַד מֵאֲפָנִים שֶׁנִּזְכְּרוּ לְעֵיל דְּהִינּוּ: א) בְּהִיָּה צָרִיף לְהֵתֵר שְׁלֵמֻטָּה (הִינּוּ הַכְּלֵי שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּסִיס), ב) אוֹ בְּצָרִיף

להתרת שלמעלה (המנח עם האסור על כלי ההתר שלמטה),
 ג) או בצריך למקומו.

אבל אם חושש רק משום פסידת המקצה גופא שלא
 יגנבום או שלא יפסד כּאן אפלו נעור לבד אסור (מגן
 אברהם סימן ש"ט ס"ד, ומובא במשנה ברורה י"ד, ועיין שם
 בשער הציון י"ז). ויציר דבר זה שיועיל לו הנעור
 להנצל מגנבה: כגון שעכשו מטל במקום שנראה לעין
 כל ורוצה לנערו ולכפות עליה כלי שיתעלם מן העין,
 וכן "הפסד" יציר בכעין זה שהגשמים דולפין עליה
 ועל ידי הנעור וכסוי ינצל.

ומכל מקום באינו מטלטל בידים רק בגופו מתר אפלו
 לצורך המקצה (משנה ברורה ש"ט י"ד).

יט) ודע שכל מה שכתבנו וביארנו בדין כלי הנעשה
 בסיס לאסור ולהתר, שפרושו שהאסור וההתר היו
 עליה בין השמשות, הוא הדין בכלי שנעשה בסיס

לְאָסוּר וְהִתֵּר בְּשַׁבַּת כְּדִלְעִיל אוֹת י"א, מִיְהוּ עֵינַי שָׁם
 דָּלָא דְמִי אֶהְדְּדִי לְגַמְרִי, פִּי דְהִרְבֵּה קוּלוֹת יֵשׁ בְּנַעֲשָׂה
 בְּסִיס בְּשַׁבַּת לְאָסוּר וְלִיכָא שָׁם רַק הָאָסוּר, דְּלִיתְנָהוּ
 בְּכֻלֵּי שְׁנַעֲשָׂה בְּסִיס בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְאָסוּר לְבַד (עֵינַי
 שם).

(כ) צְרִיכִין לִיזְהַר בְּעַת שְׁמִנְעָרִין שְׁלֵא יְבוֹאוּ לְזִלְזַל
 בְּאָסוּר אַחֲרַת דְּשַׁבַּת, וּבְדָאֵי אֶפְשָׁר אָז דִּינוּ כְּאֵי אֶפְשָׁר
 לְנַעַר דְּשִׁרִינָן לְטִלְטֵל לְמָקוּם אַחַר בְּלֵי נַעוּר, לְדַגְמָא:
 כְּלַכְלָה מְלֵאָה פְּרוּת וְאַבְנֵי בְּתוּף הַכְּלַכְלָה אִם הַפְּרוּת
 אִין נִפְסְדִין כְּשִׁנְעַר כְּמוֹ תַפּוּחִים וְאַגָּסִים וְכִיּוֹצֵא דָּאז
 דִּינוּ שְׁיִנְעַר הַכֹּל שְׁיִפֵּל מִמְּנוּ הָאֲבָן וְאַחַר כֶּף יִחְזוּר
 וְיִתֵּן הַפְּרוּת לְתוּף הַכְּלַכְלָה וְיִטְלְטֵל לְמָקוּם הַנְּצָרָה,
 אָבֵל צְרִיף לִיזְהַר בְּעַת הַנַּעוּר שְׁלֵא יִתְפָּזְרוּ אַחַת הֵנָּה
 וְאַחַת הֵנָּה דָּאז אָסוּר לְלַקֵּט אוֹתָם וְלִהְנִיחָם בְּתוּף
 הַכְּלַכְלָה מִשּׁוּם עוּבְדָא דְּחַל (כַּמְבוּאָר בְּסוּף סִימָן שֵׁל"ה,

השבת בישראל כהלכתה קבה

ובתו"ש סימן ש"ט, ומשנה ברורה ש"ט י"א) ובאי אפשר
אז לא ינער (האחרונים).

כא) דין בסיס דנין בכלי שיהיה עליה אסור בין
השמשות אף על גב שאחר בין השמשות נסתלק האסור
ורוצה אז לטלטלו, דמיגו דאיתקצאי לבין השמשות
איתקצאי לכולי יומא (ש"י ס"ז).

כב) עוד כלל גדול בענין בסיס לאסור והתר דחפץ
המיחד לשמוש מקצה לא מהני אם יעשנה לפי שעה
בסיס גם להתר כיון שמיחד לתשמיש אסור כגון נר
שמיחד לשידליקו עליה לא מהני אם יתן על הנר
קדם בין השמשות דבר החשוב מהשלהבת [שהוא
האסור] (הגר"ז רע"ט ד, קצוה"ש קי"ב ו), והוא הדין לכיס
המיחד למעות (בל"א בערז"ל) לא מהני מה שיתן מבעוד
יום שאר דברים בתוכו החשובים יותר מהמעות
(קצוה"ש קי"ב, בדה"ש אות ט"ו).

כג) עין בדיני מקצה שהארכת בפרק מיוחד בנושא
"כיס המיוחד למעות" שיסודו מטעם בסיס.

פָּרָק י"ג

דיני מקצה וטלטולים

(א) כָּל אוֹכְלֵינּוּ הָרְאוּיִין לְאֲכִילַת אָדָם מִתָּר לְטַלְטְלָן בְּשַׁבַּת אֶפְלוּ שְׁלֵא לְצַרְךָ כָּלֵל (סימן ש"ח סעיף ד). וְאֶפְלוּ עוֹמְדִין לְהוֹלִיכֵן לְסַחֲוֹרָה לְמָקוֹם אַחַר (שולחן ערוך הגר"ז סימן ש"י אות ב' ומשנה ברורה שם), אָבֵל מֵאֲכֵל בְּהִמָּה חִיָּה וְעוֹף אָסוּר שְׁלֵא לְצַרְךָ כָּלֵל (פרי מגדים ש"ח א"א סק"י).

(ב) בְּסֵדֶר הָעֵבֶרֶת עֲצָמוֹת וּפְרוּרִין מֵעַל הַשְּׁלֶחָן יִנְהַגּוּ כָּכָה: פְּרוּרִין וְעֲצָמוֹת וְקִלְפֵי פֵרוֹת הָרְאוּיֹת לְמֵאֲכֵל בְּהִמָּה מִתָּר לְהַעֲבִיר בְּיָדִים, וְאִם אֵין רְאוּיִין לְבְהִמָּה כְּגוֹן קִלְפֵי אֲגוּזִים וְקִלְפֵי בֵיצִים אֲסוּרִין בְּטַלְטוּל בֵּין בְּיָדוֹ בֵּין עַל יָדֵי דָבָר אַחַר שֶׁבִידוֹ כְּגוֹן סַבִּין אֶלָּא מִנְעֵר אֶת הַטְּבָלָא אוֹ הַמֶּפֶה וְנוֹפְלוֹת מֵאֲלִיהֶן, וְצָרִיךְ לְנַעֲרֵן בְּמָקוֹם הַמְכָּשֵׁר כָּל הַקְּרוֹב לְהַשְׁלָחָן, וְאִם יֵשׁ

פת על המפה או הקערה מתר לטלטל עד מקום שרוצה להקלפות בטלות לפת (קצוה"ש סימן קי"א אות ד' על פי שולחן ערוך הגר"ז ואחרונים).

והמדקדק מניח קצת בשר על העצם דאז אין שום פקפוק (עיין משנה ברורה סעיף קטן קי"ד בשם המאירי).

ג) מאכל שאינו ראוי אלא לחיה ועוף המצויים מתרים בטלטול אף למי שאין לו חיה או עוף, ופרוש מצויים הינו שדרך סתם בני אדם לגדלם ורגילין בכך, ואם אינו ראוי אלא לחיה ועוף שאין מצויין אז דוקא אם יש לו מאותו מין חיה ועוף מתר לטלטלו (שם אות ה).

ד) אף על גב דאוכלין שרי לטלטל שלא לצורך כלל אבל מיני בשמים העומדין להריח אסור לטלטל שלא לצורך כלל ודינן ככלי שמלאכתו להתר (שם בבדה"ש אות כ"ב).

השבת בישראל מהלכתה

קבט

ה) מצות מצוה שהכין לסדר אסור לטלטל בשבת לפני פסח (פרי מגדים סימן ש"ח א"א סק"י, וגם בסימן תמ"ד א"א סק"א, וספר דבר משה מהד"ת סימן צ"ח אות מ, ובספר ייטב פנים בשם הפרי חדש, ועוד עיין שו"מ מהד"ת ח"ב סוף סימן ע"ז, הג מהרש"ק תמ"ד ג' ותע"א א, מעדנ"ש קי"ג יא, ובא"א בוטשאטש סימן ש"ח).

ו) דבר שאין אסור לאכלו רק שיש נהגו פן מתר בטלטול (אליהו רבה תמ"ד ג, שבה"ש מלאכת זורע, מהרש"ק שם).

ז) מאכל האסור גם בהנאה אפלו רק ביומו כמו טבל או נולד דינו כמקצה מחמת גופו ואסור בטלטול אפלו לצורך גופו ומקומו (פרי מגדים מש"ז ש"ח סעיף קטן כ"ה, הגר"ז ש"ח ט).

ח) מאכל האסור רק באכילה אם נכרי או פלב מצוי במקום, וגם ראוי להם כגון סתם יינם, או בשר טרפה

מִבְּשָׁל (לְעֶכּוֹ"ם) שְׂרִי לְטָלְטֵל (סימן דה"ח דיני מוקצה סימן א' אות ט, ותול"ש סימן צ"ט אות ב).

ט) בְּשָׂר חַי אֲפֵלוּ לֹא נִמְלַח עֲדִין שֶׁל מִין הָרֶדֶד כְּגוֹן יוֹנָה וְכֵן אֲנֹזָא מִתָּר לְטָלוּ (ש"ח סל"א), אֲבָל בְּשָׂר בְּהֵמָה אֲסוּר רַק בְּשַׁעַת הַדְּחָק שְׂרִי (כן הכריע במשנה ברורה שם בין פלוגתת הט"ז ומגן אברהם, עיין שם).

י) גְּרָעִינֵי פְּלוֹיִמְע"ן וְכֵן בְּכָל הַגְּרָעִינֵין שֵׁישׁ בְּתוֹכָן אֲכָל יֵשׁ לְהַקֵּל בְּטָלְטוּלָן (ביאור הלכה סימן ש"ח סעיף ל).

יא) גְּרָעִינֵי תַפּוּחִים וְאַגָּסִים גַּם כֵּן מִתָּרִין בְּטָלְטוּל כִּיּוֹן שְׂרָאוּיִין גַּם לְאָדָם וְנֶאֱכָל לְפַעְמִים עִם הַפְּרִי (ביאור הלכה שם).

וְכָל שְׂכָן שֵׁישׁ לְהַתִּיר עַל פִּי זֶה גְּרָעִינֵי עֲנָבִים (תולדות שמואל סימן צ"ט אות ג).

השבת בישראל כהלכתה קצא

(יב) וְכֵן גִּרְעִינִי שָׁאֵר פְּרוֹת אִם רְאוּיִן עַל כָּל פְּנִים לְמַאֲכָל בְּהֵמָה שְׂרִי לְטֹטְלָן (ביאור הלכה שם).

(יג) כָּל דְּבַר מְטַנֵּף בְּבֵית אוּ בְּחֶצֶר לְפָנֵי הַבַּיִת אוּ אֶצֶל הַבַּיִת שְׂיוֹצֵא וְנִכְנָס לְתוֹכָהּ תְּדִיר שְׂמִקְפִּידִין עָלָיו שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ טְנוּף מִתֵּר לְהוֹצִיאָם לְאַשְׁפָּה אוּ בֵּית הַכֶּסֶס בְּיָדָיו (שולחן ערוך הגר"ז ש"ח, ע"ב).

(יד) בְּא"ל שִׁילְע"ן (שְׁחוק הַפְּדוּ"ר) לְעֵנִין קְטַנִּים וְקְטַנּוֹת כְּכֹר נְתַפֵּשֵׁט שֶׁלֹּא לְמַחֹת (כמו שכתב הרמ"א בסימן ש"ח סעיף מ"ה, ורש"ל בים של שלמה סימן ל"ז, ובשולחן ערוך הגר"ז אות פ"ג, ובט"ז סימן תקי"ח ס"ב, ומגן אברהם שם, וקצוה"ש סימן ק"י י) מְכַל מְקוֹם חָס וְשָׁלוֹם שְׂיִקְלוּ בָּהּ גְּדוּלִים לְשִׁחוק וְאַפְלוּ בְּתוֹף הַבַּיִת (בט"ז שם בשם רש"ל דלגדולים מנהג רע הוא, ואם אישר חילי אבטליני, עכ"ל, וכעין זה במחצית השקל סימן ש"ח בשם רש"ל, עיין שם, ובבית יוסף ש"ח בשם ירושלמי פ"ב דתענית דטור שמעון יש

אומרים שחרב על שהיו משחקין בכדור, וכן הוא במדרש רבה איכה פ"ב).

טו) וְאַעֲתִיק אֵיזָה קָטְעִים מִסְפָּרֵי אַחֲרוֹנִים מֵהַשְּׁהֲרַעֲיִשׁוּ בְּעֲנִין שְׁחוֹק הַכְּדוּר בְּשַׁבַּת, כִּי מִמֶּנּוּ יִלְמְדוּ לְהִתְרַחֵק מִכָּל מִינֵי שְׁחוֹק וּלְבַלּוֹת יוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּסִפְרֵי קֹדֶשׁ לְבַד, כִּי קֹדֶשׁ הַיּוֹם לְאֲדוֹנָנוּ:

בְּבֵדֵי הַשְּׁלֶחָן (סימן ק"י אות ט"ז) וז"ל: וְלִדְעַת הַמַּתִּירִין שְׁחוֹק הַכְּדוּר בַּבַּת?, צָרִיךְ לֹאמַר פְּרוּשׁ הִירוּשָׁלַיִם וְהַמְדַרְשׁ רַבָּה (כְּשֶׁחָרַב טוֹר שְׁמַעוֹן? בְּעוֹן שְׁחוֹק הַכְּדוּר) לְפִי שֶׁעָשׂוּ שְׁחוֹק הַכְּדוּר קְבִיעוֹת לְשַׁבַּת קֹדֶשׁ יֵהִיוּ מְבֻלִים הַזְּמַן שֶׁל יוֹם הַקֹּדֶשׁ בְּשְׁחוֹק כִּי אֶפְלוּ הַמַּתִּירִין לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בְּאַקְרָאֵי שְׂאִין בְּכְדוּר אֶסוּר מִקְצָה אֲבָל חֲלִילָה לְעֲשׂוֹת מִזֶּה קְבִיעוֹת לְהוֹצִיא זְמַן הַקֹּדֶשׁ בְּחֲשׂוֹק שֶׁל דְּבָרִים בְּטָלִים וְאֵין לָךְ זְלוּל בְּכַבּוּד שַׁבַּת קֹדֶשׁ יוֹתֵר מִזֶּה וְכוּ' "וּבְשִׁבִיל הַזְּלוּל הַתְּמִידִי בְּכַבּוּד שַׁבַּת קֹדֶשׁ אֶף עַל פִּי שְׁלֹא חָלְלוּ אוֹתָהּ בְּמִלְאָכָה נִגְרַם לָהֶם

השבת בישראל כהלכתה

קצג

הַחֲרָבָן רַח"ל", וְהַדְּבָרִים נוֹקְבִים וַיִּוְרְדִין עַד הַתְּהוֹם
לְהַתְּבוֹנֵן עַד הֵיכָן קָדְשָׁתָהּ שֶׁל הַש"ק כִּי אֶפְלוּ לְדַעַת
הַאוֹסְרִין שְׁחוֹק הַפְּדוּר בְּשַׁבַּת אֵין בּוֹ אֶלָּא אֶסוּר מִקְצָה
מִדְּרַבָּנָן וְהַעֲבֵרָה עַל זֶה גְּרָמָה חֲרָבָן לְטוֹר שְׁמַעוֹן שֶׁהִיָּה
מוֹצִיא ג' מֵאוֹת כְּפִיפּוֹת שֶׁל פְּתוּתֵי לֶחֶם לְעַנְיִים בְּכָל
עֶרֶב שַׁבַּת, וְגַם מוֹכַח שֶׁהָיוּ שׁוֹמְרִים הַשַּׁבַּת בְּפָרְטִים
אַחֲרֵים וְכו' וּמִפְּנֵי עוֹוֹן מִקְצָה בָּא עֲלֵיהֶן הַחֲרָבָן, עַכ"ל.
בְּכַף הַחַיִּים סִימָן ש"ח אוֹת רַנ"ט וְז"ל: וְכָל מִי שִׁירָאת
ד' עַל פָּנָיו יִתְבוֹנֵן בְּמָה שֶׁאָמְרוּ ז"ל לֹא נִתְּנוּ שַׁבָּתוֹת
וַיּוֹם טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא לְעַסֵּק בָּהֶם בַּתּוֹרָה וְאִם כֵּן
אֵיךְ יַעֲזֹב בַּיּוֹם הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר
לֹא יַעֲרֹכְנָהּ זָהָב, וְלְעַסֵּק בַּהֲבָלִים הַמְּטַמְּאִים אֶת נַפְשׁ
הַקְּדוּשָׁה, וּמִי יוֹדֵעַ כְּמָה עוֹלָה שְׂכָר לְמוֹד שַׁבַּת וַיּוֹם
טוֹב יוֹתֵר מִחַל, עַכ"ל.

בְּבִרְכֵי יוֹסֵף סִימָן שֶׁל"ח אוֹת א' וְז"ל: וּמִצָּאתַי תְּשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה לְהִרְבֵּ כִמְהַר"ר יְהוּדָא תְּאֵמִי מוֹבָא וְכוּ' שְׁאָסוּר
 לְשַׁחַק בְּשַׁבָּת וְהִסְפִּימוּ עִמּוֹ הִרְבֵּ הַחֲסִיד הַמְּפָרְסָם
 מוֹהַר"ר חַיִּים כִּפּוּסֵי וְהִרְבֵּ מֵהַר"ם גָּאוֹיִזוֹן, וּמְפִיָּהֶם
 לְפִידִים יִהְיוּ לְכוֹ לְבִזּוּי וְלֹאֲלִטּוּי הַפְּלֵא וְפְלֵא, וְהִגָּם
 שֶׁהִרְבֵּ כִנְסַת הַגְּדוּלָה בְּחֶשֶׁן מִשְׁפֵּט ש"ע כָּתַב דְּגְדוּלֵי
 יִשְׂרָאֵל נִטְפְּלוּ בּוֹ הִנַּח לְגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל דְּוִדָּאֵי מְעַשִּׂיהֶם
 לְשֵׁם שָׁמַיִם דְּאֶפְשָׁר דִּהְיוּ חוֹלִים בְּחֵלֵי הַשְּׁחֹרָה וּמְשׁוּם
 רְפוּאָה לְאִסּוּחֵי דַעֲתִיּהוּ וּלְמִיּהַר אֶתְלִמוּדִיּהוּ וְכִיּוֹצֵא
 וְכוּ', עכ"ל, וְהַתְּשׁוּבָה גְדַפְס בְּסוֹף הַרְדַּב"ז ח"ה.

בַּרְדַּב"ז ח"ה מְבִיא תְּשׁוּבָה הַנִּלְ וְכוּ' שֶׁם עוֹד דְּהַמְרָדְכֵי
 בְּשֵׁם הַר"ר יוֹסֵף טוֹב עָלָם ז"ל כָּתַב שֶׁהַעוֹסֵק בָּהֶם הוּא
 בְּנֵדוּי שְׁמַנִּיחַ חַיִּי עוֹלָם וְיִשׁוּבוּ וּבְנִינּוּ וְעוֹסֵק בְּחִרְבָּנוּ
 וְכָל שָׁפֵן בְּיוֹם שַׁבָּת קָדֵשׁ, וְכָתַב קְלָלוֹת גְּמָרְצוֹת
 לְמִשְׁחָק בְּכָל מִינֵי קִבְיָא, מוֹבָא בַּפֶּתַח"ד אוֹת ד, וְכֵף
 הַחַיִּים שֶׁל"ח אוֹת ל"ט.

השבת בישראל כהלכתה

קצה

ובתולדות שמואל ח"ג דף קצ"ו מְחָא מְחָא עוּכְלֵי
בעוּכְלֵי עַל הַכְּדוּרִים שְׁנַת־חֲדָשׁוֹ בְּזַמְנָנוּ, וְכַתֵּב בְּזֶה
הַלְשׁוֹן: וְנ"ל דְּעַד כְּאֵן לֹא פְּלִיג, (אם שְׁחֹק הַכְּדוּר אָסוּר
או מִתָּר) אֲלֹא בְּהַכְּדוּרִים הַקְּטָנִים הָעֲשׂוּיִין לְשִׁחּוֹק
לִילְדִים, אֲבָל הַכְּדוּרִים שְׁעוֹשִׂין בְּזַמְנָנוּ מִגּוּמ"י או
מִשָּׂאָר מִיָּנִים בֵּין הַגְּדוֹלִים שְׁמִשְׁחָקִין בָּהֶם בְּרִגְלֵי הַנְּקָרָא
פּו"ס בְּא"ל, בֵּין הַקְּטָנִים שְׁמִשְׁחָקִין בָּהֶם עַל יְדֵי כַּף
הַקְּלַע לְכוּלֵי עֲלָמָא אָסוּרִים בְּטִלְטוּל כִּי כָּל עֲקָרָן
נִמְשָׁכִין מִמְּקוֹר מִשְׁחָת וּמִמְּקוֹם הַטְּנַפְתָּ אֲשֶׁר בְּדוֹ לָהֶם
אֲנָשֵׁי לְצוֹן וּבְנֵי בְּלִיעַל שְׁפָרְקוּ מֵעַלֵּיהֶם עַל מְלָכוֹת
שָׁמַיִם וְחָצְבוּ לָהֶם בּוֹרוֹת נִשְׁפָּרִים וְתֵאוֹת שׁוֹנוֹת,
וּמִמְּצִיאִים כָּל פְּעַם הַמְּצָאוֹת חֲדָשׁוֹת לְצוּד בְּנֵי אָדָם
בְּרִשְׁתָּ הַיֵּצֵר הָרַע וְאֵין לָךְ כְּלֵי מִיחָד לְאָסוּר (כְּפֻנְתוֹ
לְשִׁחּוֹק שֶׁל טִיּוֹל) חָמוּר אֲפִלוּ בִימֵי הַחֵל יוֹתֵר מְזֵה וְכוּ'
עכ"ל.

וכעין זה בבדה"ש שם דהפדורים של גמי שנתחדשו
שאחר משך זמן השמוש בהו יוצא ממנו הרות וחוזרין
ונופחין אותו דאסור משום תקון מנא, עין שם.

(טז) קדרה המיחדת לבשול דינה ככלי שמלאכתו לאסור
(ביאור הלכה בשם הרשב"א, דה"ח הלכות מוקצה, בדה"ש
ק"ח י"ג בשם פרי מגדים, ועוד דלא כקיצור שולחן ערוך
סימן פ"ח ס"ח). אבל כל זמן שהמאכל בתוכה מתר
לטלטלה (עיין שולחן ערוך הגר"ז ש"ח י"ב).

(יז) וכן הדין במחבת שאופין בו ספגנין וכיוצא, דכל
זמן שמנחין בהמחבת מתר לטלטל המחבת (עיין שם).
יח) פסוי פלים דינם ככלי עצמו (מנחת שבת מובא
בכדה"ש ק"ח טו).

יט) כלי מדידה (מעסטע"ר) שתשמישן למדידת הפגדים
בעת התפירה, או לעשות ציורים וכיוצא דינם ככלי
שמלאכתו לאסור ומתר לצרף גו"מ (בדה"ש שם יג,

שערי תשובה ש"ח סק"ה) אָבֵל שֶׁל בְּנָאִים וְחַיִּטִּים דְּקַפְדֵי
עֲלֵיהֶוּ הָיָה מְקַצֶּה מִחֲמַת חֶסֶד כִּים (שם).

כ) תְּפִלִּין דִּינָן כְּכֹלֵי שְׁמֵלֵאכְתּוֹ לְאֶסּוּר וְאֶסּוּר לְטִלְטֵלָן
לְצַרְףּ עֲצָמָן רַק לְצַרְףּ גּוּפָן כְּגוֹן בְּשִׁבִיל שִׁישְׁמְרוּהוּ מִן
הַמְזִיקִין אוֹ לְצַרְףּ מְקוֹמָן (לשון הגר"ז ש"ח י"ט, והוא
דעת הט"ז ג, ומגן אברהם יא, וכן כתב בסדה"ח, וברכי יוסף
אורח חיים סימן ל"א).

לְהַצִּיל הַתְּפִלִּין שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְיַדֵּי בְּזִיוֹן מִתָּר לְטִלְטֵלָן
(הגר"ז שם, וכן כתב במנחת שבת סימן פ"ח סעיף קטן ל"ז
בשם תה"ד).

גם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפְלוּ אוֹ יִגְנְבוּ מִתָּר לְטִלְטֵלָן (פרי מגדים
ש"ח מש"ז סק"ג, משנה ברורה בביאור הלכה בשם ח"א,
תולדות שמואל ערך תפילין).

תְּפִלִּין הַמְּנַחֲיִין בַּחֲמָה אוֹ בַּגְּשָׁמִים וּמִתִּירָא שִׁיפְסִלוּ וְאִי
אֶפְשָׁר לְכַפּוֹת כְּלֵי עֲלֵיהֶם גַּם כֵּן מִתָּר לְטִלְטֵלָן שֶׁלֹּא

יבואו לידי פסול דהוי בזיון לתפלין כשרים אם יפסלו
(קצה"ש סימן ק"ח בבדה"ש אות ח"י).

וכשמנחין כפר על הארץ, כפר התירו חז"ל להרימן
(עירובין ר"פ המוצא תפילין, וסימן ש"א סעיף משנה ברורה).

(כא) כסוי התפלין (הנקרא ביתוך) דינם כתפלין עצמו
ואפלו עכשו אינם על התפלין (מנחת שבת פ"ח סעיף
קטן ל"ח).

(כב) בתים של תפלין שלא היו בו פרשיות מעולם
דינו ככלי שמלאכתו לאסור (תולדות שמואל סו"ס צ"ט
בשם הגאון מהרש"ם, עיין שם).

(כג) טלית של מצוה מתר להוציאו מהכיס הגדול שבו
מנחין כל השבוע הטלית ותפלין הנקרא "טלית
בייטעל" (קונטרס אהב"ש שבסו"ס מנחת שבת, מובא
בבדה"ש ק"ח ח"י) והוא הדין להוציא הגארטע"ל (תגורה)
מכיס התפלין הנקרא "טלית בייטעל" (קונטרס אהב"ש

השבת בישראל כהלכתה

קצט

שבסו"ס, מובא בבדה"ש ק"ח ח"י) והוא הדין להוציא הגארטע"ל (חגורה) מכיס התפלין הנקרא "תפלין בייטעל" שרי (השבת כהלכתה דיני מוקצה על פי האחרונים הנ"ל) אבל אסור להגביה או לטלטל כל הכיס ממקום למקום להקל עליו להוציא החגורה (שם מטעם דכלם בסיסין להתפלין שאסור בטלטול רק לצרף גופו ומקומו).

כד) ליכ"ט (נר) שלם של שעוה או חלב אפלו נדלקה כפר בחל או בשבת שעברה נקרא כלי שמלאכתו לאסור ומתיר בטלטול לצרף גו"מ (שולחן ערוך הגר"ז ש"ח סל"ג, קצוה"ח ק"ח ח, ומקורו במגן אברהם ש"ח סעיף קטן ח"י) והיעב"ץ אוסר (שערי תשובה שם). ובאפנים הבאים אסורין בטלטול בכ"ע, והן: באינו ראוי עוד להדלקה (מנחת שבת פ"ח סעיף קטן נ' בשם זת"מ, ונו"י, ותו"ש). וכן אם היה דלוק בבה"ש של שבת זו (סימן רע"ט ס"א-ב-ג, ומגן אברהם וש"א). וכן נר שלם שאין יוצא כלל מן הפתילה למעלה אלא פלו מכסה בחלב

חלק א'

וְאִינוּ רְאוּי לְהַדְלִיקוּ עַד שְׂיִהְיֶה בּוֹ אוֹתָהּ תַּחֲלָה
(תולדו"ש סימן צ"ט אות י"א).

כה) סְפָרִים שֶׁמֵּתָר לְקֵרוֹת בָּהֶם מֵתָר לְטֹטְלָם אֶפְלוּ
שְׁלֵא לְצַרְךָ כָּלֵל (ש"ח ס"א, הגר"ז אות יז, וש"א).

כו) מְגָלָה מֵתָר לְטֹטְלָהּ בְּכָל שִׁבְתוֹת הַשָּׁנָה כִּיּוֹן שְׂיִכּוֹל
לְקֵרוֹת בָּהֶם (כֵּן כָּתַב בְּאַלְיָהּוּ רַבֵּה סִימָן ש"ח וּפְרִי מְגֻדִים
א"א ש"ח סק"י, ומחה"ש שם סק"י, וְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה תְּרַצ"ג
סק"ב, וכ"נ בַּמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה כ"ב, וְכֵן כָּתַב בְּמִנְחַת שֶׁבֶת פ"ח,
נ"ד דָּלָא כְּפָרִי חֲדָשׁ, וּבְאוֹר יֵשַׁע הַעִיר לְפָלֵא שְׁלֵא הַעִירוּ
הָאֲחֵרוֹנִים דְּכַפֵּי הַנְּהוּג בְּזִמְנֵנוּ הֵיּינוּ צָרִיכִין לְדוֹן בְּמִגְלָה דִּין
"מְקַצָּה מִחֲמַת חֶסֶד כִּיס" דִּהְלֵא אִין מִשְׁתַּמְּשִׁין בְּמִגְלָה כָּל
הַשָּׁנָה כָּלֵל רַק לְצַרְךָ קָרִיאַת הַמְּגָלָה וְלִשְׁמָה זֶה נִכְתְּבַת וְנִמְכָּרַת,
וּמִטַּעַם זֶה לְבַד דִּינוּ כְּכֹלֵי שְׁמֵלֵאכְתּוּ לְאַסּוּר (עֵינִין לַעִיל בְּכֹלֵי
"כֹּלֵי שְׁמֵלֵאכְתּוּ לְאַסּוּר" וְתֵרָאָה) אֶפְלוּ אִם רוּצָה בְּהַזְדַּמְּנוֹת
לְלַמֵּד מִתּוֹכָהּ (שְׁלֵא שְׁמַעְנוּ בְּזִמְנֵנוּ כָּלֵל) אֲבָל לְבַד זֶה
נוֹסֵף עָלֶיהָ מֵה שְׁמַקְפִּידִין עָלֶיהָ שְׁלֵא תִתְלַכְלַךְ

השבת בישראל כהלכתה

רא

וְתִתְקַלְקַל וּמִיַּחֲדִין לָהּ מְקוֹם בְּאַמְצַע שָׁנָה וּמִדְּקָדְקִין
שְׁלֹא לְטַלְטְלוֹ לְשׁוּם דְּבָר רַק לְמִצְוֹתוֹ עֵת הַגִּיעַ זְמַנָּה,
וּלְפִי זֶה הָיָה לָהּ מְקַצָּה מִחֲמַת חֶסְרוֹן פִּיס גָּמוּר כַּמְבֹאֵר
בְּסִימָן ש"ח ס"א וְכָל הָאֲחֵרוֹנִים).

כז) זייגע"ר שְׁלַנּוּ מִתֵּר בְּטִלְטוּל (פרי מגדים ש"ח, ומחצית
השקל, משנה ברורה ושאר אחרונים) וְדוֹקָא הַקְטַנִּים
שְׁקוּרִין טָאשִׁי"ן אוה"ר [או האנ"ד אוה"ר] אָבֵל
הַגְּדוֹלִים שְׁקוּרִין וואנ"ד אוה"ר אָסוּר לְטַלְטֵל (משנה
ברורה ש"ח, קס"ח), וּבְנִדוֹן הַזַּיִגְעֵרִס שְׁדֵרֵךְ תְּשִׁמִּישׁן
בְּכַח עֲלֵעֶקְטְרִי עַל יְדֵי הַבְּאֶטְעֵר"י הַמְנַח בְּתוֹכָהּ גְּדוֹלֵי
זְמַנָּה אוֹסְרִין טִלְטוּלֵן בְּשַׁבָּת (אור השבת דף י"ב).

כח) כָּתַב שְׁאָסוּר לְקָרוֹת בְּשַׁבָּת (עיין ש"ז סעיף י"ב, יג,
יד) אִם מֵאִיזָה סָבָה מְקַפֵּיד שְׁלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּגוֹן
לְצוּר עַל פִּי צְלוּחֵיתוֹ וְכִיּוֹצֵא אָסוּר לְטַלְטְלוֹ אֶפְלוּ

לְצַרְרָךְ מִקוֹמוֹ שֶׁהָרִי אֵינוֹ רָאוּי לְכֹלֹם, וְדִינוֹ כְּמִקְצֵה
מִחֲמַת גּוֹפּוֹ (שולחן ערוך הגר"ז ש"ז כ"ח).

כט) לִיִּדְיָג"ע טָא" (קְדוּרָה רִיקָנִית) מִתָּר לְהוֹצִיאָהּ מִן
הַחֶדֶר לְהַמְטִיחַ לְאַחַר שֶׁהוֹרִיקוּ הָאוֹכְלִין מִמֶּנָּה דִּהְיוּ
כְּגֵרְףָּ שֶׁל רְעִי (ביאור הלכה ש"ח ס"ו ד"ה קדירה, ושכ"כ
המאירי בשבת).

ל) שָׁמוּ"ץ קָאֶסְטֶע"ן (כְּלֵי הָאֶשְׁפָּה) וְנֹאכ"ט גְּעֵשִׁי"ר (עֲבִיט
שֶׁל מ"ר) לְאַחַר שֶׁהוֹרִיקוּן אָסוּר לְהַחֲזִירָן לְמִקוֹמָן אֶפְלוּ
אִם נִקְיִים אֵלָא אִם כֵּן עֲדִין לֹא הִנִּיחָם מִידוֹ, וְאֶפְלוּ
לְאַחַר שֶׁהִנִּיחָם אִם נוֹתֵן בּוֹ מִים שָׂרִי (עֵיין סִימֵן ש"ח
סעיף ל"ה, ושולחן ערוך הגר"ז ע"ד, וחיי אדם קיצור שולחן
ערוך, וערוה"ש) מִיְהוּ כָּל זֶה בְּכֵלִים שֶׁדֶרְכָּן לְבָלֵעַ חֹמֶר
הַמָּאוּס הַנִּתֵּן בָּהּ וּמִתְמָאֵס בְּיוֹתֵר, כְּגוֹן כְּלֵי חֶרֶס, אֲבָל
בְּלֹא הֶכִי יֵשׁ לְהַקֵּל כְּמוֹ בְּמִתְכַּת וְכִיּוֹצֵא (עֵיין חֲזוֹן אִישׁ
סִימֵן מ"ח סוף סִימֵן ק"י שְׁתֵּלָה דָּבָר זֶה בְּסִימֵן פ"ז, עֵיין שֵׁם).

(לא) אף על גב שספסל שנשמט רגלה אסורה בטלטול גזרה שזמא יחזיר הרגל, (ש"ח סעיף ט"ז) מכל מקום אם לפי מצבה כעת יש לחוש שתפל הספסל ויזיק לאדם מתר לטלטלו ולפנותו משם (ש"ח ס"ו בהג"ה, וביאור הלכה בסעיף ט"ז) ומתר אז לסמכו על ספסל אחר לישוב עזיו, (ביאור הלכה שם).

(לב) לולב הדסים ערבות, אסור לטלטלן באחד מימי חג הסוכות שחל בשבת (עיין תרנ"ח ס"ב ומשנה ברורה ג, ושער הציון ב). ואסור להריח בהדס אפלו אינו נוגע בידו (תרנ"ג). אבל אתרוג כיון שמתר להריח מתר בטלטול (תרנ"ח ס"ב ברמ"א ומשנה ברורה סק"ה).

(לג) שופר מתר לטלטלו בשבת לצורך גופו או מקומו (ש"ח ס"ד), ואפלו בראש השנה שחל בשבת (סימן תקפ"ח סעיף ה' במגן אברהם ומשנה ברורה סעיף קטן י"ד-ט"ו).

לד) חפץ של מקצה המנח על הקרקע ורוצה להסתירו ולהעלימו מעיני האדם שלא יגנב או יפסד מתר לדחפו ברגליו למקום שרוצה, ולא ודוקא משום הפסד אלא הוא הדין ביש לו כונה ומטרה אחרת (ש"ח ס"ג, שי"א ס"ח).

לה) מתר לכבד רצפת הבית במכבד (בעז"ם) השרי לכבד בו (עיין סימן של"ז) ואף על גב שמוזיו אבק ואפר אין בזה חשש של טלטול מקצה, דבכהאי גוונא מקרי טלטול מן הצד לצרף דבר המתר (עיין משנה ברורה של"ז, שער הציון סק"ז).

לו) עצמות וקלפות (ביינע"ר מיט שאלעכ"ץ) אף על גב דכבר כתבנו לעיל שבאם ראויין למאכל בהמה שריין בטלטול, אבל ביום טוב חמור ואם נתפסקו הקלפות מן הפרות ועצמות מן הבשר ביום טוב אסורות בטלטול לבד במקום ששיך להתיר מטעם הוצאת גרף של רעי (סימן תצ"ה משנה ברורה סעיף קטן י"ז).

השבת בישראל כהלכתה

רה

לז) מתר לטלטל מקצה ביום טוב לצורך אכל נפש, אבל רק הטלטול שרי, לא האכילה והתשמיש בו (תק"ט משנה ברורה סקל"א) ומהאי טעמא מתר להסיר מקצה המנח על גבי האוכלין כדי שיוכל לקח האכל (תק"ט ס"ז ברמ"א, ומשנה ברורה). וכן מתר לטלטל ביום טוב ארנק כסף (געלט-בערוז"ל, בלע"ז) להוציא ממנו את המפתח של ארון אכל וכיוצא (תקי"ח ס"ג ברמ"א ומשנה ברורה סעיף קטן כ"ד) וכל שאפשר על ידי טלטול כלאחר יד טפי עדיף (תרל"ח ס"ב בביאור הלכה).

לח) לייכטער אף על גב שבשבת דינם ככלי שמלאכתו לאסור מכל מקום ביום טוב כיון שאז מתר להדליק נרות דינו ככלי שמלאכתו להתר, וכן כל כיוצא כגון קדרות ושאר כלי בשול, וכן כל כלי אפיה, וכן אוכלין חיים לבשל או לאפות, כמו קמח, קטניות, דגים חיים, ועוד (שאלות ותשובות פא"י סימן

כ"ה), ומכל מקום בלייכטער"ס (פמוטות) של כסף יש להסתפק גם ביום טוב להפוסקים דסבירא להו דגם בכלי שמלאכתו להתר שיך "מקצה מחמת חסרון כים" (שם).

לט) פרות שנשרו מן העץ בשבת הרי הם מקצה ואסור לטלטלם בשבת והוא הדין ביום טוב (שכ"ב ס"ג, תקט"ו ס"ב, ומשנה ברורה כ"ג).

מ) בערז"ל (ארנק הוא כים של מעות) אף על גב שאין בו מעות והוא נקי לגמרי, מכל מקום כל שהשתמשו בו כבר פעם אחת דינו בכלי שמלאכתו לאסור ואסור לטלטלו רק לצורך גופו או מקומו (אליהו רבה ובית מאיר, ומשנה ברורה ש"י סעיף קטן כ"ז), אבל אם מקפיד שלא להשתמש בכים זה לשום דבר רק מעות אז דינו כמקצה מחמת חסרון כים, ואסור בטלטול גם לצורך גופו ומקומו (מגן אברהם, פרישה, וביאור הגר"א ש"י, ומשנה ברורה סעיף קטן כ"ה).

השבת בישראל כהלכתה

רז

(מא) אין שום אכל תלוש הָרְאוּי לְאֲכִילָה מְקַצָּה לְשַׁבַּת וְאֶפְלוּ עוֹמְדִים לְסַחֲרָה (ש"י ס"ב) לְבַד גְּרוּגָת וצְמוּקִין שֶׁהֵנִיחָם לַיָּבֵשׁ וְאִין רְאוּיִין (שם).

(מב) כָּל דְּבַר שֶׁהָיָה מְחַבֵּר בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת אֶפְלוּ נֶשֶׁר אַחַר כֶּף מֵעֲצָמוֹ אָסוּר מִשׁוּם מְקַצָּה (שכ"ב ס"ג ומגן אברהם שם).

(מג) כָּל דְּבַר שֶׁהָיָה בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת מְחַסֵּר צִיָּדָה אֶפְלוּ נֶצוּד שַׁבַּת מֵאֲלֵיו הָרִי זֶה אָסוּר עַד מוֹצָאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ מִשׁוּם מְקַצָּה (שכ"ה ס"ה) וְהוּא הַדִּין בְּצַדוֹ עֲכוּ"ם (שם).

(מד) אִם תִּלְשׁוּ אוֹ צַדוֹ עֲכוּ"ם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל (אֶפְלוּ לֹא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה שְׁנִתְּנוּ לוֹ אַחַר כֶּף) אִזּוֹ אָסוּר עַד מוֹצָאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּכַדֵּי שִׁיעֵשׂוּ, אָבֵל אִם לְעֲצָמוֹ מִתֵּר לְעַרְב מִיָּד (שם). וְעִין מִגֵּן אֲבָרָהֶם תִּקְט"ו ס"ז הָאִיךְ מְשַׁעְרִין בְּכַדֵּי שִׁיעֵשׂוּ.

(מו) בַּגָּד שֶׁעֲטָנוּ אָסוּר לְטַלְטְלוֹ (ש"ח סעיף מ"ז ומסקנת
 האחרונים) וּבַגָּד שֶׁיֵּשׁ לְהִסְתַּפֵּק בּוֹ מִשֶּׁעֲטָנוּ כְּמוֹ שְׁנוּהֲגִין
 לְמַנְעַ לְלִבְשׁ בַּגָּד צָמֵר עַד שֶׁנִּבְדַּק מִחֲשֵׁשׁ שֶׁעֲטָנוּ גַם
 בֵּן אָסוּר וְצָרִיף עֵינָיו (כֵּן מְבֹאָר בְּשֵׁאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אִמְרוֹת
 ש"י ח"א סימן ל"ב וְנִמְוָקוּ דְכֵיּוֹן שְׁסוּכ"ס נִמְנָעִין מִלְּבָשׁוֹ
 וּמִקְפִּידִין עַל זֶה מִחֲמַת חֲשֵׁשׁ שֶׁעֲטָנוּ הָרִי זֶה מִקְצָה, וְלֹא דְמִי
 לְמָה שֶׁהִתִּיר בְּאַלְיָהוּ רַבָּה סִימָן תמ"ד בְּדָבָר שֶׁנִּמְנָעִין מִחֲמַת
 מִנְהֵג דְשֵׁאֲנֵי הֵתָם שָׂאִין בּוֹ שׁוּם סֶרֶךְ אָסוּר רַק הַמִּנְהֵג, מָה
 שָׂאִין כֵּן הֵכָא קְבִיעַת הַמִּנְהֵג מִחֲמַת חֲשֵׁשׁ כְּשִׁלּוֹן בְּאָסוּר חָמוּר,
 וְעוֹד לֹא דְמִי לְנִדּוֹן הָאֲלִיָּהוּ רַבָּה דְשָׁם מִיֵּרִי בְּאוֹכְלִין וְשָׁם
 קִיל יוֹתֵר מִשָּׂאָר דְּבָרִים כַּדְקִימָא לָן לְעֲנִין מִקְצָה דְשָׂרֵי לְבַד
 מִגְרוּגְרוֹת וְצִמּוּקִים וְכֵן לְעֲנִין הֵתֵר טְלַטְלוֹ שְׁלֵא לְצָרֶךְ כְּלָל,
 מָה שָׂאִין כֵּן בְּכָלִי, וְסִיּוּם דְּמִכָּל מְקוּם צָרִיף עֵינָיו דְּאוּלֵי בְּמְקוּם
 סִפֵּק יְכוּלִין לְסַמְךָ עַל שֵׁיטַת הַיֵּשׁ מִתִּירִין לְטַלְטֵל כְּמְבֹאָר
 בְּסֵעִיף מ"ז שָׁם).

(מז) אָסוּר לְטַלְטֵל בְּהֶמָּה חַיָּה וְעוֹף (סימן ש"ח סעיף ל"ט)
 וְאַפְלוֹ לְהִשְׁבֵּת אַבְדָּה אוֹ שְׁלוֹחַ הַקֶּן גַּם בֵּן אָסוּר

השבת בישראל כהלכתה

רט

(שאלות ותשובות חתם סופר אורח חיים סימן פ"ב). וְאֶפְלוּ
בְּמָקוֹם הַפֶּסֶד אֲסוּר כְּגוֹן שֶׁהָעוֹף פּוֹרֵחַ עַל גְּבֵי כְּלִיָּם
וְאֶפְשָׁר שֶׁתִּשְׁבְּרָם אֲלֵא יִפְרִיחֵם בְּלִבָּד (משנה ברורה ש"ח
קמ"ו).

(מח) לְטַלְטֵל בְּעֲלֵי חַיִּים כְּגוֹן עוֹפּוֹת שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ
לְשִׁחּוֹק וְטִיּוֹל בְּשִׁלְחָן עָרוֹף הַגֵּר"ז סִימָן ש"ח סְעִיף
ע"ח דְּאֲסוּר לְטַלְטְלוֹ וּבְמִנְחַת שַׁבָּת סִימָן פ"ח סק"י
שָׂרְאוּי לְהַחְמִיר כֵּן (ע"י שם).

(מט) גְּחָלֹת שֶׁל מִתְּכַת וְאֶפְלוּ שֶׁל עֵץ מִתָּר לְסִלְקָה
מִמָּקוֹם דְּרִיסַת בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יִזְקוּ בָּהּ (מגן אברהם
סימן ש"ח סְעִיף קטן ל"ז, ובשאלות ותשובות אור הישר סימן
ז' דאפילו להריב"ש דמחמיר בעץ מכל מקום במקום דריסת
קטנים לכולי עלמא שרי, ע"י שם).

(נ) בְּמִקְצֵה מַחְמַת מְאוּס קִימָא לָן כר"ש דְּשָׂרִי (סימן
רע"ט ס"ו, וסימן ש"י ס"א, ובענין עד היכן כחא דהיתרא אם

רק לצורך גופו ומקומו או אפילו מחמה לצל עין פרי מגדים
וביאור הלכה שם).

(נא) דְּבַר הַנּוֹלָד וְנִתְהַוָּה בְּשַׁבָּת אוּ בְיוֹם טוֹב הֵמָּה
מִקְצֵה גָמוּר לְכוּלֵי עֲלָמָא, וְאַסּוּרִין בְּטִלְטוּל אֲפֵלוּ
לְצַרְף גּוֹפֵן וּמְקוּמָן (סימן שכ"ב ס"א, תקי"ג ס"א).

וַיֵּשׁ נוֹלָד שְׁנֵי שְׁהִיָּה כְּכַר בְּעוֹלָם מִבְּעוֹד יוֹם אֶלָּא
שְׁבַשְׁבַּת וַיּוֹם טוֹב נִשְׁתַּנָּה מִכְמוֹת שְׁהִיָּה כְּגוֹן כְּלִים
שְׁנִשְׁבְּרוּ בְּשַׁבָּת אוּ בְיוֹם טוֹב וְאִין הַשְּׁבָרִים רְאוּיִין
לְמִלְאכְתָּן הָרְאשׁוֹנָה, וְכֵן עֲצָמוֹת שְׁנִתְפָּרְקוּ מִהַבְּשָׂר
וְרְאוּיִין לְכָלְבִּים פְּלִיגֵי הַפּוֹסְקִים בְּזָה (עיין ש"ח ס"ו)
וְהַכְרַעַת הַפּוֹסְקִים לְהַחְמִיר בְּיוֹם טוֹב וּלְהַקֵּל בְּשַׁבָּת
(אחרונים שם ובסימן תצ"ה ס"ד).

(ג) כְּלִים שְׁנִשְׁבְּרוּ בְּמָקוֹם שְׂיִכוּלִין לְהַזִּיק כְּגוֹן כְּלֵי
זְכוּכִית שְׁנִשְׁבְּרוּ עַל הַשְּׁלֶחֶן אוּ בְּמָקוֹם שְׁהוֹלְכִין מִתָּר

השבת בישראל כהלכתה ריא

לְטַלְטֵל הַשְּׁבָרִים וּלְפַנּוֹתָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִזְקוּ בָהֶן (רמ"א ש"ח ס"ו).

נד) כָּל כְּלֵי שְׁמֵטָה לְטַלְטְלוּ בְּשַׁבָּת אִם נִתְפָּרְקוּ וְדִלְתוּתֵיהֶן מִהֶן בֵּין מִבְּחַל בֵּין בְּשַׁבָּת הָרִי אֵלּוּ נִטְלִין אֲפֵלוּ אֵין רְאוּיִין לְמִלְאָכָה אַחֲרַת כָּלֵל אָף עַל פִּי כֹן שֵׁם כְּלֵי עֲלִיָּהֶן כִּיּוֹן שְׂרָאוּיִין עֲדִין לְהִתְחַבֵּר עִם הַכְּלֵי (סימן ש"ח ס"ח וכפי מה שכתב הפרי מגדים שם).

נה) לְאֶכְטַע"ר (נר) חֲדָשׁ שְׁעֵדִין לֹא נִשְׁתַּמְשׁוּ בּוֹ אֲפֵלוּ פַּעַם אַחַת מִכָּל מְקוֹם מְקַצָּה הוּא (פרי מגדים א"א ש"ח סק"ה, הג מהרש"ם אורח חיים רע"ט בשם תוספות שבת מד: שהעיקר כהפרי מגדים, ובשארית ישראל סימן כ"א דלאכטע"ר של כסף וכ"ש של זהב לכולי עלמא אסור אפילו לא נשתמשו עדיין דהו"ל מוקצה מחמת חסרון כיס, עיין שם, ועיין מנחת שבת סימן פ"ח סעיף קטן כ"ח).

נו) כְּלֵי לְיִשָּׁה כְּגוֹן קִנְע"ט שִׁיסַע"ל וועלגע"ר האל"ץ מעה"ל זיפ"ל וועלגער ברע"ט, וְכֵן כָּל כְּלֵי אֲפִיָּה

מקצים הם (ע"י מנחת שבת סימן פ"ח סעיף קטן כ"ה אות ה).

נז) כל כלי פתיכה דינם ככלים שמלאכתן לאסור (תפא"י בכלכלת שבת, דיני מוקצה אות י) אבל הקלמוסים שמקפידין מלעשות בהם תשמיש אחר מחשש שלא יתקלקלו, חמורין יותר, ודינם כמקצה מחמת חסרון כ"ס (ע"י מנחת שבת שם).

נח) בשבת שבתוף החג סכות אסור לטלטל הלולב ודינו כאבן (רמ"א תרנ"ח ס"ב, פרי מגדים ש"ח א"א י"ב ח"א הלכות שבת כלל ס"ו סי"ג, ותוספות שבת) ובשבת לאחר סכות אם יחדו לעשות סלים קלועים למצות בשמים אסור לטלטלו, וכן אם לא יחדו לשום דבר ודינו כאבן (שאלות ותשובות שא"י סימן כ"ה).

נט) מזוזה מסתפק במנחת שבת סימן פ"ח סעיף קטן ל"ח אות ז' מה דינו, וע"י תולדות שמואל דף קצז:

השבת בישראל כהלכתה ריג

ס) מחט הנקרא שפילק"ע או שטע"ק נאד"ל מתר בטלטול לצרף גופה או לצרף מקומה, וכן הדין במחט המיוחד לתפירה הנקרא נע"ה נאדע"ל (ש"ח סי"א).

סא) מי גשמים אינה מקצה (נזר ישראל בשם תשובת הגאונים סימן ר משנה ברורה, ובשם זכ"א ח"א, ואף על גב שכתב הפרי מגדים בפת"כ דיני מוקצה אות כ"ט שאסור בטלטול כבר כתב בתולדות שמואל דף קצ"ז: דתשובת הגאונים מכריע הפרי מגדים, עיין שם).

סב) מכבדת הנקרא בעז"ם מאותן שנאסרו לכבד בהן אפלו חדר מרצף (עיין רמ"א של"ז ס"ב) אסור בטלטול רק לצרף גופו ומקומו (מגן אברהם ואחרונים בש"ח סעיף מ"ט, ותולדות שמואל שם).

סג) מסרק הנקרא קעמ"ל המיוחד לסרק הראש והזקן דינו ככלי שמלאכתו לאסור (תולדות שמואל דף קצ"ח).

(סד) מעות הוי מקצה מחמת גופו ואין נטל אפלו לצרף גופו ומקומו (בית יוסף סימן ש"י, ושולחן ערוך ש"ג סכ"ב).

(סה) תרופות הנקרא מעדעצי"ן אין לטלטל כלל רק לצרף החולה (מנחת שבת סימן פ"ח סעיף קטן ט"ז).

(סו) מפה שעל השלחן שעליה הנרות אם היו בין השמשות על השלחן דברים המתרין החשובין יותר מהנרות ודאי דאין המפה מקצה, אבל אפלו לא היה מכל מקום לא נעשה המפה בסיס למנורה (עיין היטב שולחן ערוך הגר"ז רי סימן ש"ט, וכן כתב במשנה ברורה שעה"צ אות כ"ד בשם מו"ק ובית מאיר ומסיק להקל) ויש מחמירין על כל פנים המפה שעליה עומדת הנרות (פרי מגדים ודרך החיים, אבל דעת הלבוש יחידאה היא ולית דחש לה במוקצה דרבנן).

(סז) מקל של חגר כיון דמתר לילך בו מתר גם כן בטלטול לכל אדם, אבל של שאר אנשים צריך עיון

(עיי'ן קו"א שבשולחן ערוך הגר"ז סימן ש"א סק"ז, ומנחת שבת סימן פ"ח סעיף קטן כ"ז).

סח) מראָה (שיגע"ל) של מתכות שהיא חריפה אָסור להסתכל בה בשבת, וגם בטלטול אָסורה (תולדות שמואל דף קצח:).

סט) שריי"ב אי"ר מקצה מחמת חסרון כּיס כּיון שְמִקְפִידִין לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בוּ דוֹקָא לְכַתִּיבָהּ, מִגֵּן אֲבָרָהֶם סִימָן צ"ח סק"י, וּמִי שְׁאַיְנוּ מִקְפִיד קִיל (אחרונים).

ע) לייטע"ר (סלם) גדול שְמִשְׁתַּמֵּשִׁין בוּ בַחוּץ אָסור לְטַלְטְלוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, אָבֵל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שְׁעוֹמֵד מִתָּר לְעֵלוֹת וְלִירֵד בוּ (ש"ח י"ט) אָבֵל בְּעוֹמֵד בַּפְּנִים הַבַּיִת שְׂרִי לְטַלְטְלוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם (תולדות שמואל קצט:).

עא) סם המות לזבובים עכברים וכיוצא אָסור בְּטַלְטְלוּ (עיקרי דינים סימן י"ד אות כ"ט).

חלק א'

עב) טאשע"ן מעסער"ל (ספין פיס) המכיל להב אחד גדול ויש בה גם פן להבים קטנים שמיוחדין לדברים האסורים בשבת כגון לחתיכת צפרנים תקון קלמוס הנקרא בליי-פעדער, וכיוצא, דינו כך: אם להב הגדול חשוב לו יותר מהקטנים (כמו שהוא על פי רב בזמננו) ובלהב הגדול עושה צרכי התר (כנהוג) אז מתר לטלטל הספין בלי פקפוק (דדמי ממש לדיו גדן שבסימן ש"ח ס"א) אבל אסור לטלטל בידי הלהבים הקטנים שבו באם מיוחדין לאסור רק באם רוצה להשתמש בהם לצורך גופן או מקומן (ואין בהו חמר מקצה מחמת חסרון כיס, דאין מקפיד מלהשתמש בהם שאר תשמיישין שאין מיוחדין לה) (שאלות ותשובות פאר ישרים אורח חיים סימן כ"א, ומנחת שבת סימן פ"ח ס"ק מגן אברהם).

עג) בענין ספין מילה לטלטלו לאחר המילה, אם אין לו עוד מילה באותו שבת התרו מפקפק מאד ועד כאן לכתחלה יזמין שיניח אחר החתונה הספין בתוך כלי

השבת בישראל כהלכתה

ריז

שֵׁשׁ שָׁם דְּבָרִים הַמְתָּרִין הַחֲשׂוּבִין יוֹתֵר מִסְפִּין שֶׁל מִלָּה וְעַל יְדֵי זֶה יוּכַל לְטַלְטֵל אַחַר כָּף הַכְּלִי עִם הַסְפִּין כְּמִבְאָר בְּסִימָן ש"ח ס"א, וּבְסִימָן ש"י עֵינַן שָׁם (שאלות ותשובות מהרש"ג) וּבְדִיעֵבַד אִם הַנִּיחוּ מִיָּדוֹ עַל הַכֶּסֶף וְחֹשֶׁשׁ שְׁלֹא יִגָּב יֵשׁ לְהַקֵּל לְלַקְחוֹ וּלְהַצְנִיעוֹ (רמ"א יורה דעה רס"ו ס"ב, וש"ך שם, ב"ח סימן ש"ח, משנה ברורה ש"י סעיף קטן ט"ו, אות חיים ושלום בשם משיב דברים, תולדו"ש דף קצ"ט:).

עוֹד עֲצָה אֲלֻכְתְּחֻלָּה שְׂיִזְמִין אָדָם לְשִׁקְבֵּל הַסְפִּין מִיָּדוֹ בְּגִמְרַת הַחֲתוּמָה וְאוֹתוֹ אָדָם לֹא יִנִּיחוּ מִיָּדוֹ עַד שְׂיִצְנִיעֵנּוּ בְּמִקוּמוֹ הָרְאוּי (אליהו רבה שם, וכן כתב בשאלות ותשובות פא"י שם, וְתַמָּךְ יְסוּדוֹ עַל הַחֲכ"ש רִי סִימָן ש"ח, וְאַף עַל גַּב דְּשָׁם דְּוָקָא בְּאִינוּ מְקַצֵּה מַחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס כְּמִבְאָר בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה מְכַל מְקוּם בְּמִקוּם הַפֶּסֶד מִקַּל הַגֵּר"ו, וּכְדָאִים לְסַמָּךְ עֲלֵיהֶם בְּמִקְצֵה דְרַבָּנָן בְּמִקוּם מַצָּה דְאוֹרֵיתָא שְׁלֹא יִפְסִידוּ

עושי מצוה בצרוף מה שמקלין הרבה פוסקים גם לכתחלה,
ע"ז שם).

עד) באנ"ק או בענקע"ל שנשמט אחד מרגליה מכל
שכן שתים או יותר אסור לטלטלה ולהניחה על ספסל
אחרת ולישב עליה אלא אם כן ישב עליה כבר כף
פעם אחת קדם שבת (מגן אברהם ש"ח סט"ז), ומכל
מקום יש התר באפנים הבאים:

א) אם נשבר הרגל או נאבד (ט"ז, ומשנה ברורה סעיף
קטן ס"ט).

ב) אם הרגל נעשה באפן שאין תוקעין הרגל בתוך
חור אלא שהכסא מחבר לה בשאר אפן (בשאלות
ותשובות פא"י סימן ל' על פי משנה ברורה הלזה).

ג) אם דרך אותן כסאות שהרגל מנחין בחרן ברפיון
(מגן אברהם, ומשנה ברורה בביאור הלכה שם), ויש מקלין

אָפּלוּ אַם רַק אָדָם זֶה דִּרְכוּ כֵּן (מגן אברהם שם ועיין ביאור הלכה).

(ד) לַיִשָּׁב עָלֶיהָ בְּמִקוֹמָהּ בְּלִי לְהַצְטַרֵּךְ לְטִלְטֵלָהּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם גַּם כֵּן שְׂרִי (אליהו רבה, ומשנה ברורה סק"ע), (פא"י שם).

וְדַע דִּדִּין זֶה נִפְקָא מִינָה גְדוּלָה לְכָל מִינֵי חִפְצִים שְׂיִישׁ לָהֶם רַגְלִים כְּמוֹ שְׁלַחֲנוֹת, וְכִיּוֹצֵא כָּלֶם דִּינָם כְּזֶה וְכֵן כָּל כְּלִים שְׂיִישׁ לְחֹושׁ בָּהֶם לְתַקוֹן הָאֲסוּרָה, אָסוּר בְּטִלְטוּל (קצה"ש בבדה"ש סימן ק"ט אות י).

ע(ה) כָּל מִינֵי סִפְרֵי קֹדֶשׁ שְׁמַתָּר לְקִרְוֹתָן מִתְרִין בְּטִלְטוּל אָפּלוּ שְׂלֵא לְצַרֵּךְ כָּלֶל (ש"ח סעיף ג).

עו) מִתְרֵי לְטִלְטֵל מְגֵלָה בְּשַׁבָּת (שערי תשובה סימן ש"ח בשם אליהו רבה, מחה"ש שם סק"י, פרי מגדים, בגדי ישע, חסדי דוד, מטה יהודה, ומשנה ברורה תרפ"ח דלא כפרי חדש).

עז) עָסָה הַנְּקָרָא ט״י״ג הוּי מְקַצֵּה מַחְמַת גּוּפָה וְאַסּוּרָה
 אֶפְלוּ לְצַרְךָ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ (שולחן ערוך הגר"ז סימן ש"ח
 סעיף ח).

עח) ט״י״ע זַעֲקָ"ל (או בְּלַעֲטָע"ר) אֶסּוּרִין בְּטִלְטוּל אֶפְלוּ
 לְצַרְךָ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ (מנחת שבת סימן פ"ח סעיף קטן כ"א)
 אָבֵל הַמִּנְחִין בְּכָלִי יַחַד עִם הַסֶּעֶנֶץ שְׂרִי לְטִלְטֵל הַכָּלִי
 (תולדות שמואל דף ר).

עט) פְּלִיגָע"ן טְרִיבָע"ר וְהוּא כָּלִי יַעַץ הַנֶּעֱשֶׂה לְהַבְרִיחַ
 הַזְּבוּבִים וַיִּתּוֹשִׁים מִתָּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּשֶׁבֶת (ש"ח סכ"ג)
 אָבֵל הַנֶּעֱשֶׂה לְהַרְגָם וַיִּנּוּ כְּכָלִי שְׂמֵלְאֲכָתוֹ לְאַסּוּר (ספר
 שבתות ליש דף מ).

פ) מְטָה הַמִּיָּחַד לְהַכּוֹת אוֹ לְאִים הַתִּינּוּקוֹת שְׂרִי
 בְּטִלְטוּל (תולדו"ש שם).

פא) גְּרָא"ז, (עָשָׁב) אָסּוּר בְּטִלְטוּל (מגן אברהם שי"ב סק"ו,
 פרי מגדים שם, וט"ז של"ו סק"ד) וְצָרִיכִין לִיזְהַר בְּעֵת

השבת בישראל כהלכתה רכא

הַיְשִׁיבָה עֲלֵיהֶן שְׁלֵא יִגַע בָּהֶן בַּפָּרֶט שְׁבָאִין אַחַר כֶּף לִידֵי תְּלִישַׁת עֶשְׂבִים (תולדות שמואל דף ר:): בְּשֶׁגֶם שְׁעַל פִּי הַמְּקַבְּלִים אֵין לֵישֵׁב עַל הָאֲדָמָה בְּלִי חוּצֵץ אַחַר (עיין שערי תשובה הלכות ט"ב).

(פב) צִיטוֹנְגְע"ן, לְפִי מָה שְׁכַתְּבוּ הַפּוֹסְקִים שְׁאָסוּר לְקָרוֹת צִיטוֹנְגְע"ן, בְּשַׁבָּת (באר היטב ש"ז סעיף קטן י"ט, ומשנה ברורה סעיף קטן ס"ג בשם שאילת יעב"ץ, ושולחן ע"ש, יסוד יוסף, כלכלת שבת, מהר"ם שי"ק אורח חיים סימן קכ"ג, שערי תשובה ש"ז, קצוה"ש סימן ק"ז, תולדות שמואל דף ר) אָסוּרִין גַּם בְּטִלְטוּל (תפא"י שם, תולדות שמואל שם, פאר ישרים שם, ועיין בתולדות שמואל שם דכל היתרו של השבות יעקב לא שייך רק בעת מלחמה וגם בכהאי גוונא לא שייך בזמן הזה, עיין שם).

וּבְעֵנֵי עֵתוֹנֵי הַחֲרָדִים אִם רָבִם בְּמִילֵי דְעֵלְמָא קוֹרוֹת וּמְאָרְעוֹת (וגם רעקלאמע"ן אדווערטייזמענט"ס בְּכָלֵל) אָז דִּינָם כְּפִי הַמְּבַאֵר בַּפּוֹסְקִים הַנִּלְ שְׁאָסוּר לְקָרוֹתָן

(כַּמְבָּאָר בְּדַבְרֵיהֶם וּבְכַדֵּי הַשְּׁלַחַן סִימָן ק"ז בְּדַה"ש מ"ג בְּאַרְךָ)
וְאָפְלוּ הַנְּעָשׂוּ בְּעַנְיָנֵי הַדָּת בְּחַיֵּי הַצְּבוּר וְחִזּוּק עַנְיָנֵי
הַחֲרָדִים יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּקִרְיָאָתָן (בְּדַה"ש שם).

(פג) אָסוּר לְנַגֵּעַ שִׁינוּעֵבֶעֱכַט"ס (קוּרֵי עֶכְבֵּי"ש) וְהוּהוּ
מְקַצֶּה מִחֲמַת גּוֹפּוֹ (מִנַּחַת שֶׁבֶת סִימָן פ"ח סַעִיף קֶטֶן מ"ז
בשם תהילה לדוד).

(פד) שאלעכט"ס (קליפין) עֵינִן דֵּינָם לְעֵיל אוֹת ב).

(פה) שאלעכט"ס שֶׁל הָאָגוּזִים הַנִּקְרָאִין אֲמַעְרִיקָאָנַעַר
נִיסְלָע"ךְ אָסוּרִין בְּטִלְטוּל וְהַרְבֵּה נִכְשָׁלִים בְּזוֹה בְּפֶרֶט
בְּאַסְפַּת חֲבָרִים וְכִיּוּצ"ב שְׁקוּבְעִין לְשִׁתוֹת יֵין וְשֶׁכֶר
וְכַדֵּי שְׂיֵהִיו תְּאֵבִים לְשִׁתוֹת נוֹתְנִין עַל הַשְּׁלַחַן מִיַּיִן
אָגוּזִים הַרְבֵּה עַד שֶׁהַשְּׁלַחַן מְלֵא מִקְלָפוֹתֵיהֶם, וְעַל פִּי
רַב יוֹשְׁבֵינָן וּמִפְטָפְטִין בְּשִׁיחוֹת שׁוֹנוֹת וּמִשְׁנוֹת
וּמִמִּשְׁמֵשִׁין בְּהַקְלָפוֹת וְאִין שָׁם עַל לֵב שֶׁהֵם מְקַצֶּה
גָּמוּר וְאִין נְטָלִין אָפְלוּ לְצַרְךָ גּוֹפּוֹ וּמְקוּמוֹ כַּמְבָּאָר

ברס"י ש"ח, ובאליהו רבה, ובאים אָז לְכַמָּה אֲסוּרִים, טְלָטוּל מִקְצָה שִׁיחָה בְּטֵלָה וְאֲסוּרָה בְּשֶׁבֶת מוֹשֵׁב לְצִיד בְּטוּל תּוֹרָה, לְשׁוֹן הָרַע, לְצָנוּת, רְכִילוּת, לְבוֹן פְּנֵי חֲבָרוֹ, וְעוֹד, וְהַמְדַקְדָּקִים נוֹהֲגִין כְּהוֹרָאת הַחֵיד"א שֶׁכֶּתֵב בַּמַּח"ב סִימָן רפ"ז וז"ל: וּמָה טוֹב מִנְהַג יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א, אִם בְּקִרְתָּ תִהְיֶה לְכַבוֹד חֲתָן אוֹ אָבִי הַבֵּן הוּא כְּמוֹ רָגַע כְּנִיסָה וְיִצְיָאָה דְוָקָא, עֵין שָׁם. (עֵיין מִסְגֵּרַת הַשּׁוֹלחַן וְתוֹלְדוֹת שְׁמוּאֵל דִּף ר"א, וּסְפָר הַנְּדַפֵּס מִחֻדַּשׁ "שְׁבִתוֹתֵי תִשְׁמוּרוֹ" דִּינֵי מוֹקְצָה אוֹת ר"ו).

פו) מְעַה"ל (קִמַּח) מִקְצָה מִחֲמַת גּוֹפּוֹ וְאֲסוּר בְּטֵלָטוּל אֶפְלוֹ לְצַרְף גּוֹפּוֹ וּמְקוֹמוֹ (שּׁוֹלחַן עֵרוּךְ הַגְר"ז סִימָן ש"ח סעי' ח-ט, וּמִנַּחַת שְׁבִת סִימָן פ"ח סעיף קטן ר"א).

פז) קִנְע"ל אוֹ קָרַס הַנְּקָרָא הָא"ק שֶׁנֶּפְסֵק מִהַבְּגָד בֵּין שֶׁבֶת בֵּין בַּחַל מִתָּר לְטֵלָטְלוֹ (מִנַּחַת שְׁבִת סִימָן פ"ח סק"ב).

פח) רַעַגְע"ן-שִׁיר"ם (אַמְבָּרַע"ל"ע בלע"ז) מִתָּר לְטִלְטֵלוּ
 לְצַרְךָ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ (מנחת שבת שם סק"ז) אָבֵל בִּיקָרָה
 שְׁמִקְפִּיד עָלֶיהָ שְׁלֵא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תִשְׁמִישׁ אַחֲרַת שְׁלֵא
 יִתְקַלְקַל דִּינוֹ כְּמִקְצָה מִחַמַּת ח"כ וְאָסוּר גַּם לְצַרְךָ גּוּפוֹ
 וּמְקוֹמוֹ, (שבת"ת שם).

פט) וְטַע"ר (חֲמָאָה) וְכִיּוֹצֵא שְׂאִין הַדֶּרֶךְ לְאַכֹּלֵן לְבַדְנָה
 רַק לְלִפְתַּת הַפֶּת מִכָּל מְקוֹם דִּינָם כְּאוֹכְלִין שְׁמִטְלִטְלִין
 אֶפְלוֹ שְׁלֵא לְצַרְךָ כָּלֵל (שם).

צ) שְׁנִי"י (שְׁלֵג) שְׂיִרְד בְּשַׁבַּת אוֹ בְּחַל מִתָּר בְּטִלְטוּל
 (נז"י בשם תשובת הגאונים וזכ"ל"א) אָבֵל יִזְהַר שְׁלֵא לְרַסֵּק
 הַשְּׁלֵג, וְלֵא יִדְחֲקֵם בֵּין יָדָיו (סימן ש"כ סעיף י"א, ועיין
 ביאור הלכה שם).

צא) כָּל דְּבַר שְׁהוּבָא בְּשַׁבַּת מְחוּץ לְתַחוּם אֶפְלוֹ לְצַרְךָ
 יִשְׂרָאֵל זֶה אִם אֵין בּוֹ חֲשֵׁשׁ שְׂצָדוֹ אוֹתוֹ אוֹ תְּלִשּׁוּהָ

השבת בישראל כהלכתה רכה

מהמחבר בשבת מתר בטלטול אפלו לישראל שהובא בשבילו (שכ"ה ס"ח).

(צב) פלים המקצים מחמת חסרון פיס גם דלתותיהן שנתפרקו אסורות בטלטול כגוף הפלי, אף על גב שאינו מקפיד על הדלת (קצוה"ש סימן ק"ט בבדה"ש אות ח).

(צג) וכמו כן צריכין לידע דכלים שנתפרקו דלתותיהן וראויין להחזירן בנקל (אבל אסורה) דאסורין בטלטול (קצוה"ש סימן ק"ט בדה"ש י) ומהאי טעמא פתי עינים (בריל"ל) שנשמט יד ממנה ויש הברג (שרוי"ף) ברשותו אסור לטלטלו באם הוא שרוי"ף פזה שבנקל להחזירו (שאלות ותשובות פא"י סימן ל"א). וכן מכבדה (בעזי"ם) שנתפרקו החלקים, או קלאמק"ע שנתפרק ויש פאן החלקים אסורין בטלטול שמא יחזירם (שם).

צד) אַבְל אַם גַּתְפָּרַק כְּלִי שְׁכָעַת עֲלוּלָה לְהַזִּיק לְאָדָם
מִתָּר לְטַטְטָה לְפָנֹתָיו.

פָּרֵק י"ד

כִּיס הַתְּפוּר בַּבְּגָד

(בְּאַרְתִּי בִּיתֵר שָׂאת מְקֻצֹּעַ זֶה כִּיּוֹן שֶׁהוּא שְׂכִיחַ וְרָגִיל)

(א) הַנִּיחַ מְעוֹת בְּמִכּוֹן (אוֹ שְׂאָר מְקַצָּה כְּצִרּוֹרוֹת, שְׁבָרֵי עֲצִים, וְכִיּוֹצֵא) בְּכִיס שֶׁל הַבְּגָד (קַעֲשָׁעֲנֵעַ בל"א) אִם הַכִּיס אֵינוֹ תְּפוּר לְאַרְכוֹ בַּבְּגָד (פְּרוּשׁ דְּהַכִּיס הוּא חֶלֶק נִפְרָד מֵהַבְּגָד) אֶלָּא פִּיּוֹ לְבִדּוֹ תְּפוּר וְכִלּוֹ תְּלוּי, אֶף עַל גַּב דְּהַכִּיס נַעֲשֶׂה בְּסִיס לְהַמְעוֹת מִכָּל מְקוֹם מִתֵּר לְטִלְטֵל הַבְּגָד מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וְאֶף עַל גַּב שֶׁהַמְעוֹת בְּתוֹכוֹ (ש"י ס"ז וּבַהֲפוֹסְקִים) וּמִכָּל מְקוֹם אִם אֶפְשָׁר לְנַעַר הַמְקַצָּה מֵהַכִּיס וּבְלִי נְגִיעָה בְּכִיס גּוֹפֵא שֶׁהוּא מְקַצָּה) יִנְעַר לְכַתְחָלָה (אֵלֶיהוּ רַבָּה, וּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה ר"ט, ל) אֲבָל הַכִּיס הוּא מְקַצָּה גַּם אַחַר הַנְּעוּר (שם).

ובין בהנחת במתכונן בין בשכח ינהג כן. לְבַד מֵה דְבִשְׁכַח אֵין הַכִּיס נֶעֱשֶׂה מְקַצָּה כִּיּוֹן דְבִשְׁכַח לֹא נֶעֱשֶׂה הַכִּיס בְּסִיס לְהַמְקַצָּה (שם).

(ב) וְאִם הָיָה הַכִּיס תָּפוּר בְּבִגְד נֶעֱשֶׂה כָּל הַבְּגָד בְּסִיס, וְעַד כָּאן אִם הִנִּיחַ בְּמַתְכוּנָן הַמְקַצָּה שִׁישָׂאָר בֵּין הַשְּׂמֵשׁוֹת אָסוּר לְגַע בְּהַבְּגָד כָּלָל, אָבֵל בְּשִׁכַח דִּינוֹ שְׂצָרִיף לְנֶעַר הַמְקַצָּה מֵהַכִּיס וְאַחַר כֵּן מִתָּר בְּטִלְטוּל (כבסימן ש"ט ס"ד, משנה ברורה ל).

(ג) וּבְכָל עֲנִיָּן אֵין לְלַבֵּשׁ בְּגָד כָּל זְמַן שֶׁהַמְקַצָּה בּוֹ דְחִיּוּשֵׁינָן שְׂיִצָּא בּוֹ (ש"י ס"ז).

(ה) עֲצִים וְאַבְנִים אָסוּרִים בְּטִלְטוּל אֶפְלוֹ לְצַרְף גּוּפוֹ וּמְקוּמוֹ, אָבֵל אִם יִחְדָּן לְאִינָה תְּשִׁמִּישׁ לְעוֹלָם נֶעֱשֶׂה כְּלִי וּמִתָּר בְּטִלְטוּל, אָבֵל בְּלֹא יִחְדּוּ לְעוֹלָם כְּגוֹן שְׂרוּצָה לְיִחְדָּן לְיִשִּׁיבָה לְשִׁבַת אֶחָד אוֹ שְׁתַּיִם אִז אִף אִם עָשָׂה בָּהֶם מַעֲשֶׂה רַב דִּהִינּוּ שְׁסִדְרָם מִבְּעוֹד יוֹם שִׁהִיוּ מוֹכְנִים

השבת בישראל כהלכתה רכט

לִישָׁב עֲלֵיהֶם לְמַחֵר מִתָּר לְטִלְטֵלִם לְצַרְךָ יְשִׁיבָה (שולחן ערוך הגר"ז סימן ש"ח סעיף נ"ב, ובקצוה"ש סימן ק"י בדה"ש אות ד-ה).

ו) וְכֵן הַדִּין בְּכֹל דְּבַר כְּעֵין זֶה בְּאֵם מִיַּחַדוֹ לְעוֹלָם לְתַשְׁמִישׁ מִיַּחַד שְׂרִי לְטִלְטֵלוֹ, וּבְאִינוֹ מִיַּחַדוֹ לְעוֹלָם רַק לְצַרְךָ שֶׁבַת אֶחָד אִו שְׁתַּיִם אָז אִם עָשָׂה מְעֻשָׂה תְּקוּן הַמוֹכִיחַ שְׁמוּכָנִים וְעוֹמְדִים לְכָךְ מִתָּר בְּטִלְטוֹל לְצַרְךָ הַדְּבַר שֶׁהוּכָן לוֹ (שם נג, וקצוה"ש שם).

ז) מִתָּר לְעֻשׂוֹת גְּרַף שֶׁל רְעִי לְכַתְחֵלָה בְּמִקוֹם פְּסִידָא (של"ה משנה ברורה ט"ו).

ח) סָלֵם שְׁבַבִּית שְׁעֻשׂוּיִין לְטִלְטֵל מְזוּיַת לְזוּיַת לְצַרְךָ תַּשְׁמִישׁ מִתָּר לְטִלְטֵלוֹ כְּדַרְכוֹ בְּשֶׁבַת (משנה ברורה ש"ח, ע"ח).

פָּרָק ט"ו

טְלָטוּל פְּרָחִים וְצִמְחִים

(א) מִתֵּר לְהַעֲמִיד עֲנָפֵי אֵילָן בְּמַיִם בְּשַׁבַּת וּבִלְבַד שְׁלֹא יִהְיוּ בָּהֶם פְּרָחִים וְשׁוֹשְׁנִים הַנִּפְתָּחִים מִלְּחִלוּחִית הַמַּיִם (רמ"א של"ו י"א) וּבְדַבָּר זֶה פְּלִיגֵי הָאֲחֲרוֹנִים יֵשׁ אֹמְרִים דְּאִינוּ מִתֵּר רַק כְּשֶׁכָּבַר עֲמָדוֹ בְּמַיִם מֵעֶרֶב שַׁבַּת מִתֵּר לְהַחֲזִירוֹ בְּשַׁבַּת (תו"ש וח"א), וְיֵשׁ אֹמְרִים דְּכָל שְׁהִיּוּ הַמַּיִם מְזֻמְנִים מֵעֶרֶב שַׁבַּת אַף עַל גַּב שְׁלֹא הָיוּ בְּתוֹכָן מִתֵּר לָתֵת בְּתוֹכָן בְּשַׁבַּת (הגר"ז ופרי מגדים), וְיֵשׁ בְּדִיעֲבַד לְסִמְךָ עֲלֵייהוּ (שער הציון מ"ח).

(ב) אָסוּר לְשָׂרוֹת חֲטִיִּם וְשְׁעוּרִים וְכִיּוּצָא בְּמַיִם דְּהִהוּ תוֹלְדוֹת זוֹרֵעַ (של"ו י"א).

(ג) עֲצִיץ אֶפְלוֹ אִינוּ נָקוּב יֵשׁ לִיזְהַר מִלְּטָלוֹ מֵעַל גְּבֵי קַרְקַע וְלִהְנִיחוֹ עַל גְּבֵי יְתִדוֹת אוֹ אִיפְכָא (של"ו ס"ח, ומשנה ברורה שם).

פָּרָק ט"ז

בטול כלי מהיכנו

(א) אסור לשום בשבת כלי במקום מסים על מנת שדבר מקצה יפל אל תוכו כיון שעל ידי כך יבטל כלי התחתון מלהשתמש בו עוד על ידי שהמקצה בתוכה, וזה נקרא בש"ס ובשלחן ערוך "בטול כלי מהיכנו" (ש"י ס"ו). ואסור לעשות כן שיבטל הכלי מתמישו אפלו לשעה קלה בלבד (רס"ה משנה ברורה סק"ה רס"ו משנה ברורה סעיף קטן כ"ז).

וכמה התרים נשנו בה:

(א) במקום שאפשר לנער האסור מתוך הכלי מיד אחר שנכנס בה (רס"ה משנה ברורה סק"ה, ש"ח משנה ברורה קמ"ז) וענין "האפשרות לנער" אין הפונה מטעם אסור מקצה, דמצד זה לכולי עלמא שרי לנער כיון שלא היה המקצה בתוכן בין השמשות, (כבסימן ש"י) אלא

הפּוֹנָה מִצַּד רְצוֹנוֹ וְדַעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת כְּגוֹן אִם נִכְנָס
 שָׁמֵן לְתוֹךְ הַכֶּלִי לֹא יִרְצֶה לְנַעַר הַכֶּלִי מִיָּד, שְׂלֵא
 לְהַפְסִיד הַשָּׁמֶן וְשְׂלֵא לְלַכְלֵךְ הַשְּׁלֶחָן, וְכֵן אִם נוֹפֵל
 לְתוֹךְ הַכֶּלִי דָּבָר יָקָר שֶׁבִקְלָה לְהַשְׁבֵּר גַּם כֵּן לֹא יִרְצֶה
 לְנַעַר שְׂלֵא לְהַפְסִידָהּ וּלְשַׁבְּרָהּ (עֵינֵי שֵׁם, וּתְרֵאָה).

(ב) אִם יֵשׁ בַּכֶּלִי דָּבָר הַמְתָּר (וְהוּא הַדֵּינִי שֶׁיִּכּוֹל לְהַנִּיחַ
 בְּתוֹכָהּ דָּבָר הַמְתָּר לְכַתְחֻלָּהּ, (חִידוּשֵׁי חֵתֶם סוֹפֵר אֹרַח חַיִּים
 ש"ח עַל הַמַּגֵּן אַבְרָהָם נ"א) הַחֲשׂוֹב יוֹתֵר מִהָאֶסוּר שְׂרוּצָה
 לְהַנִּיחַ לְפָל בְּהַכֶּלִי שְׂרִי גַם כֵּן (מַגֵּן אַבְרָהָם וּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה
 בְּסִימָן רַס"ה שֵׁם) וְגָדֵר דָּבָר חֲשׂוֹב נִמְדָּד לְפִי בַּעַל
 הַמַּעֲשֶׂה וְהַכֶּלִי (מִשְׁנֵה בְּרוּרָה ש"י ל"ג בְּשֵׁם מַגֵּן אַבְרָהָם
 אֲלֵיהֶוּ רַבָּה וּשְׂאֵרֵי אַחֲרוֹנִים).

(ג) אִם אֵין כְּוֹנֵת נוֹתֵן הַכֶּלִי לְקַבֵּל מִקְצֵה הַנוֹפֵל בָּהּ
 רַק סָבָה אַחֲרֵת מְבִיאֻ לְשֵׁים הַכֶּלִי תַחַת הַנֵּר כְּגוֹן
 שְׁמֵתִירָא שְׂלֵא יִפְלוּ נִיצוּצוֹת וְכִיּוּצָא (עֵינֵי מִשְׁנֵה בְּרוּרָה
 רַס"ה סַק"ו, וְצָרִיךְ עֵינֵי מִסְעִיף ד' לְמָה הַצָּרִיכוּ לְתֵת טַעַם

בניצוצות מפני שאין בו ממש הִיָּה לוֹ לְהַתִּיר מִטַּעַם שְׂאִין
הַכּוֹנֵה לְקַבֵּל הַנִּיצוּצוֹת רַק לְחַצֵּץ בֵּין הַנִּיצוּצוֹת לְהַשְׁלִיחַן,
וְצָרִיף לומר דְּכּוֹנֵת הִתְרוּ שֶׁל הַמְּשֵׁנָה בְּרוּרָה רַק בָּאֵם אִין
דַּעְתּוֹ עַל הַשְּׂמֵן כָּלֵל כְּמוֹ שְׁכַתְּבְתִּי שְׂדַעְתּוֹ מִשּׁוּם הַנִּיצוּצוֹת
וְלֹא אַכְפֵּת לוֹ עֲנִין הַשְּׂמֵן אֲזִי לֹא מַחְשָׁב בְּטוֹל כְּלִי, אֲבָל אֲצַל
נִיצוּצוֹת כִּיּוֹן שְׂרוּצָה לְקַבֵּל הַנִּיצוּצוֹת רַק לֹא מִטַּעַם שְׂצָרִיף
לָהֶם בְּעֲצָמָם בְּנֵה שִׁיף עֲדִין בְּטוֹל כְּלִי, וְהוּא הַדִּין נִמִּי לְעֲנִין
שְׂמֵן אִם רוּצָה בְּקַבְּלָתָן אֲפִלוּ לֹא מִטַּעַם שְׂצָרִיף לְהַשְּׂמֵן יֵשׁ לוֹ
דִּין בְּטוֹל כְּלִי מֵהִיכְנוּ, וְדו"ק).

ד) בְּאִינוּ מְבִטֵּל בִּידֵים רַק גּוֹרֵם לְבְטוֹל כְּלִי, גַּם כֵּן
שְׂרִי, כְּגוֹן בְּנוֹפֵל מְקַצֵּה עַל הַשְּׁלִיחַן וְנוֹתֵן כְּלִי תַחַת
הַשְּׁלִיחַן לְקַבֵּלוֹ אוֹלָם כָּל זְמַן שֶׁהַשְּׁלִיחַן עַל מְקוֹמוֹ
הַמְּקַצֵּה נוֹפֵל עַל הַשְּׁלִיחַן וְלֹא בְּתוֹךְ הַכְּלִי, וּמִזִּיז הַשְּׁלִיחַן
מִמְּקוֹמוֹ כְּדִי שִׁיפֵּל בְּתוֹךְ הַכְּלִי (מִשְׁנֵה בְרוּרָה רַס"ה ו).

ה) בְּמְקוֹם הַפֶּסֶד מְרַבָּה מִתֵּר לְבִטֵּל כְּלִי מֵהִיכְנוּ לְשַׁעְתּוֹ
(רַס"ו ס"ט בַּמְּגַן אַבְרָהָם וּמִשְׁנֵה בְרוּרָה כ"ז) וְלְכָל הַיּוֹם

במקום הפסד מרבה יש מחלקת הפוסקים (שם במשנה ברורה וביאור הלכה, וחזון איש סימן מ"ח סק"ז).

(ו) אם נותן כלי עם מים והמקצה היורד לתוכה גם כן משקה דשיף לומר קמא קמא בטיל, אפלו נתרבתה אחר כך האסור מן ההתר שהיה בתחלה מכל מקום שרי (של"ה משנה ברורה סעיף קטן ט"ו).

(ז) מתר לבטל כלי מהיכנו משום צעב"ח (ש"ה סעיף י"ט, ומשנה ברורה ס"ט).

(ח) כלי שמנח בו אסור והתר מתר לקחת ההתר ולית ביי משום מבטל כלי על ידי שמניח האסור (ספר אחד על פי המשנה ברורה רס"ה סק"ו).

(ט) אם הכין כלי לקבל מקצה ולא נעשתה מחשבתו לא נאסר הכלי בטלטול (משנה ברורה רס"ה סק"ז).

השבת בישראל כהלכתה רלה

(י) מתר להניח כלי לקבל כלי שמלאכתו לאסור ולא שיך בזה משום בטול כלי מהיכנו כיון שיש התר לטלטל לצורך גופו ומקומו (תהילה לדוד רס"ו סק"ז).

(יא) כלי שמלאכתו לאסור אף על פי שכבר יש לה שם מקצה קצת מכל מקום אסור להעמידה לקבל דבר המקצה מתמת גופו או חסרון פיס דנתבטל מהתרטלטול גופו ומקומו שהיתה שרי עד עכשו (פרי מגדים מובא בבאור הלכה רס"ה, ג, וכן העלה בספר מלאכת ישר דיני מקצה כלל ה' מסברא פשוטה דהלא כלי שמלאכתו להתר גם כן שם מקצה עליה והיתה בכלל גזרת מקצה כמבאר בפרק כל הכלים, ולא התירו בו יותר מכלי שמלאכתו לאסור רק בטלטול מתמה לצל, וכיון ששיך בה בטול כלי מהיכנו במה עדיף כלי שמלאכתו לאסור, עד כאן).

הגיע הזמן ללבוש בגדי שבת

ולהכין עצמנו לקבלת פני משיח צדקינו

מלחמת העולם השלישית כבר התחילה. הרבה שטחים בעולם נלחמים, נלחמים בצורה קשה ביותר. וחרוב, רוב המקרים האלו של המלחמות, לפני שנתים-שלוש לא היינו יכולים בחלומות הקשים ביותר שלנו להאמין שזה יכול להיות, אבל בשבועיים האחרונים או יותר משבועיים, קרו דברים שהם פשוט איומים, ברבריים, קשים ומדהימים.

אני רוצה לומר לעם ישראל שהזמן קצר מאוד, ואם אמרנו את זה לפני חמש עשרה שנה, עכשיו זה ממש קצר מאוד, מאוד מאוד, ואני מאמין שכל אדם, יהודי וגוי, מרגיש כבר שאנחנו מגיעים לסוף-העולם-הזה כמו

השבת בישראל כהלכתה רלו

שאנחנו מכירים אותו. ויחזקאל ז' ב': כה אָמַר ה' לְאֶדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ: בָּא הַקֵּץ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ] גם הרבה מאד גויים מדברים על זה – על סוף העולם. הרבה מאד גויים מאמינים שאין לנו יותר משנה או שנה-וחצי. ואני אומר לכם, שאני מרגיש שזה הרבה פחות משנה, או שנה-וחצי. ומעניין כל-כך, שהגויים מדברים על זה כל-כך הרבה, אבל היהודים – מעט, יחסית.

שלושה באין בהיסח הדעת, אלו הן משיח וגו'

(סנהדרין צז.)

אמר הגאון הצדיק רבי משה שטרנבוך שליט"א
אני מִכְרַח לְגַלוֹת סוּד אֶחָד מִפְּנֵי שֶׁכָּבַר גְּלָה אוֹתוֹ ר'
יִצְחָק אֵיִיזִיק חֵבֵר זצ"ל תִּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי חַיִּים
וְוַאֲלִזִי'נֶעַר זצ"ל, שֶׁשָּׁמְעוּ אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד זְקֵנֵי
הַגֵּר"א זיע"א שֶׁגְּלָה סוּד זֶה סְמוּךְ לְהַסְתַּלְקוֹתוֹ, וְכֵה

אָמַר: כַּאֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ שְׁהַרוֹסִיִּים כְּבָשׁוּ אֶת הָעִיר 'קָרִים'
אִז תִּדְעוּ שְׁמֹת־חֵיל כְּבָר פְּעָמֵי הַגְּאֻלָּה,

[וְזֶה הָיָה כִּבְר בְּאֵדָר שְׁנַת תִּשְׁעִ"ד]

וְכַאֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ שְׁהַרוֹסִיִּים הִגִּיעוּ לָעִיר קוֹנְסְטַנְטִינוֹפּוֹל
הֵלֵא הָיָא אִיסְטַנְבּוֹל שְׁבִטוֹרְקִיָּה פִּיּוֹם הַזֶּה, אִז כְּבָר
תִּלְבְּשׁוּ בְּגָדֵי שַׁבָּת, וְאֵל תִּכְפְּשׁוּ אֹתָם כִּיּוֹן שְׁבַכָּל רַגַע
הַמְּשִׁיחַ עֹמֵד לְבוֹא.

וְהִנֵּה בַשְּׁבוּעַ הָאַחֲרוֹן הַרוֹסִים כְּבָשׁוּ אֶת הָעִיר קָרִים
וּבְכָל הָעוֹלָם יִשְׁנֹו רַעַשׁ גָּדוֹל סְבִיב לָזֶה, וְלִפִּי הַמְּסֻרֶת
שֵׁיִשׁ בִּידֵינוּ מֵהַגֵּר"א, הָרִי זֶהוּ סִימָן לְ'פְעָמֵי מְשִׁיחַ'. וְהֵן
אֲמַת שְׂאִין אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים בְּדִיוֹק מֵהוּ הַפּוֹנָה 'פְּעָמֵי
מְשִׁיחַ' אָבֵל וְדָאֵי שְׁזָהוּ סִימָן לְגֻאֻלָּה הַקְּרוּבָה, וְאַפְשָׁר
שְׁפּוֹנָתוֹ שְׁזָהוּ כְּמוֹ 'פְּעָמוֹן' שְׁמַעוֹרֵר אֹתָנוּ לְהַתְּכוֹנֵן
לְבִיאת הַמְּשִׁיחַ.

וְהָיָה הַהִקְדָּמָה לְבִיאת הַמְּשִׁיחַ הוּא מְלַחֶמֶת עִמָּלֶק, וּבְזִמְנֵנוּ אָנוּ נִמְצָאִים כְּבָר בְּעֵיצוּמָהּ שֶׁל מְלַחֶמֶת עִמָּלֶק, שֶׁהַמְּשִׁלָּה כָּאֵן הֵם עִמָּלֶק מִמֶּשׁ, שְׂרוּדָפִים אֶת הַדָּת וְרוֹצִים לַעֲקֹר לְגַמְרֵי כָּל מַה שֵּׁישׁ בּוֹ זִכָּר שֶׁל דָּת, וְאָנוּ כֹּפְעֵת בְּמִצַּב שֶׁל הַקְּדָמָה לְבִיאת הַמְּשִׁיחַ, וְרוֹאִים שֶׁהַגֵּר"מ שְׂטֵרְנֶבוּךְ שְׁלִיט"א מְחַבֵּר אֶת שְׁנֵי הַמְּסֻרוֹת בְּשֵׁם הַגֵּר"א, שֶׁהֶעֱנִין מִתְחִיל בְּאֵי קָרִים, וּמְמַשֵּׁךְ בְּמַעְבַּר הַדְּרָדְנָלִים שְׁבֵאִיסְטֶנְבוּל.

ידוע הזוהר המפורסם על הריגת חמשה צדיקים בבית כנסת בדרום, והזוהר אומר שאחרי 32 יום יתעורר משיח בן אפרים, ויהיה מלחמות של ישמעאל. ובדיוק 32 יום אחר כך – י"ב כסלו הטורקים הפילו מטוס רוסי, והרוסים ברוגז עליהם. ומאמיים בפצצת אטום וכו'.

וּבִיָּמִים אֵלֵינוּ אָנוּ שׁוֹמְעִים עַל הַתְּגָרִיּוֹת מְלַחֶמָה בֵּין טוֹרְקֵיהַ לְרוֹסִיָּה. וּכְבָר הֵבֵאנוּ מֵהַסֵּפֶר 'אוֹרְחוֹת

רַבְנוּ מֵהַסְטִיפֶלֶר (עקבתא דמשיחא חלק ה' עמוד ע"ג,
 וכעין זה בחלק א' עמוד מ"ד) קבֵּלָהּ בְּיַדֵּינוּ מִתְּלַמִּידֵי
 הַגֵּר"א בְּשֵׁם הַגָּאוֹן: אִם הַסְפִּינוֹת שֶׁל מַלְכוּת רוּסְיָא
 יִחָצוּ אֶת מֵיֶצֶר 'בוֹספּוֹרוֹס' [ה'דֶרְדֶנְלִים] צְרִיכִים לְלַבֵּשׁ
 בְּגָדֵי שַׁבַּת, לוֹמַר לָךְ, שֶׁהַשְּׂעָה קְרוּבָה אֶז לְבִיאַת
 הַמְּשִׁיחַ. וּמָרַן הַסְטִיפֶלֶר זצ"ל בְּאֵר, שֶׁהַפּוֹנָה שֶׁיִּכְבְּשׁוּ
 אֶת הַמְּקוֹם. וְכֵן מוּבָא בְּסֵפֶר 'כְּלִילַת יוֹפִי' (עמוד ש"ז) ג'
 נְבִיאִים נִתְנַבְּאוּ בְּסִגְנוֹן אַחַד, הַגֵּר"א, הַיְהוּדֵי הַקְּדוֹשׁ
 מִפְּשִׁיחָא, וְרַבֵּי יִשְׂרָאֵל מֵרוּז'יִן, כֹּל אֵלוֹ הַשְּׁלֶשָׁה
 אָמְרוּ מִמֶּשׁ בְּנֶסַח אַחַד, פִּי בְשַׂעָה שְׁהַרוּסִים יִכְפֹּסוּ
 לְטוֹרְקִיָא, צְרִיכִין אָנוּ לְלַבֵּשׁ בְּגָדֵי יוֹם טוֹב לְכָבוֹד
 בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ. וְכֵן מוּבָא בְּשֵׁם הַרְה"ג ר' בֵּן צִיּוֹן רִי"ך
 שְׁלִיט"א שֶׁשָּׁמַע מֵהָאֲדַמוֹר מְקַלּוּיִזְנִבּוֹרֵג זצ"ל בַּעַל
 ה'שַׁפַּע חַיִּים' שֶׁאֵמַר בְּשֵׁם הַבַּעַשׁ"ט שֶׁאִם הַרוּסִים יַעֲבִרוּ
 בְּדֶרְדֶנְלִים לְהַלְחֵם עִם טוֹרְקִיָא אִפְשָׁר לְלַבּוֹשׁ בְּגָדֵי שַׁבַּת
 לְכָבוֹד בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ.

השבת בישראל כהלכתה

רמא

מוֹבָא בְּגִלְיוֹן 'מַסְלוֹת' שֶׁל חֲסִידֵי סַאדִיגֹרָא (גִּלְיוֹן י"ב
משנת תשמ"ו ניתן לראות ב'אוצר החכמה') מְאָמֵר מֵאֵת
הַרְה"ג ר' חַיִּים דּוֹבְעֵר גְּלוֹבְסְקֵי שְׁלִיט"א דְּבָרִים שְׁשֻׁמַע
מִסְבּוֹ הָאב"ד בְּבֵית דֵּינּוֹ שֶׁל ר' חַיִּים מְבַרִּיסק רַבִּי שְׁמֻחָה
זְלִיג רִיגֵר זצ"ל שֶׁהוּא הִיחִיד שְׁהַגֵּר"ח מְבַרִּיסק מִבֵּיאוֹ
בְּסַפְרָיו. וּמִבֵּיא מִמֶּנּוּ שְׁהָרוּסִים יִרְשׁוּ אֶת קְלַפַּת פָּרֶס
דּוֹבִיאֵל. מַה שְׁרוּאִים בְּיָמֵינוּ שְׁהָרוּסִים הֵם בְּנֵי בְרִית שֶׁל
הַפְּרָסִים. וְכֵן מְצִינּוּ בַּפְּסוּק בְּדִנְיָאֵל (י, י"ג) לְשׁוֹן "מַלְכֵי
פָּרֶס", וְרַש"י שֶׁם מְבֵאֵר שְׂרֵי פָּרֶס בְּשָׁמַיִם, וְרוּאִים שְׂיֵשׁ
לְפָרֶס כַּמָּה שְׂרֵים בְּשָׁמַיִם. וְהוֹסִיף הָרַמ"ז שְׁלִיט"א
שְׁבְרוּסִית הַשְּׁפָה הָרוּסִית קְרוּיָה 'פּוּרוּסְקֵי' וְגַם מְבַחֲינָה
גִּיאוגְרָפִית הַגִּיעָה רוּסְיָה בְּתַקּוּפָתָהּ הַגְּדוּלָה עַד אֲזוּר
פָּרֶס. וְהַשֵּׁם שֶׁלָּהֶם הִיָּה פּרוּסִיָה. לְפִי זֶה יִתְכַּן לְבֵאֵר
הַמְּדַרְשׁ (יִלְקוּט יִשְׁעֵי תַצַּט. פְּסִיקְתָא לו):

אָמַר רַבִּי יִצְחָק שְׁנָה שְׁמֻלָּהּ הַמְּשִׁיחַ נִגְלָה בּוֹ, כָּל מַלְכֵי
אֲמוֹת הָעוֹלָם מִתְגַּרְרִים זֶה בְּזֵה, מְלָךְ פָּרֶס [רוּסִיָה] מִתְגַּרְרָה

בְּמִלְךָ עֲרַבִי [תורכיה], וְהוֹלֵךְ מִלְךְ עֲרַבִי לְאֲדוֹם [אַמְרִיקָה
 וְאִירוּפָה שֶׁהֵם בְּבְרִית אִיתוֹ] לִיטוֹל עֵצָה מֵהֶם, וְחוֹזֵר מִלְךְ
 פְּרָס [ר"ת פ'רס ר'וסייה ס'ין]] וּמְחַרֵּב אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְכָל
 אַמּוֹת הָעוֹלָם מִתְרַעְשִׁים וּמִתְבַּהְלִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם,
 וַיֵּאָחֹז אוֹתָם צִירִים בְּצִירֵי יוֹלְדָה, וַיִּשְׂרָאֵל מִתְרַעְשִׁים
 וּמִתְבַּהְלִים וְאוֹמֵר לְהִיכֵן נְבֵא וְנִלְךְ, לְהִיכֵן נְבֵא וְנִלְךְ,
 וְאוֹמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל תִּתְיָרְאוּ כָּל מָה שֶׁעֲשִׂיתִי לֹא עֲשִׂיתִי
 אֲלֵא בְּשִׁבְלֵכֶם מִפְּנֵי מָה אַתֶּם מִתְיָרְאִים אֵל תִּיָּרְאוּ הַגִּיעַ
 זְמַן גְּאֻלְתְּכֶם.

אז הגיע הזמן ללבוש בגדי שבת.

הגיע הזמן לעשות משהו ממשי כדי להציל את

עצמנו. וזה הדבר היחיד שיציל אותנו:

תשובה אמיתית [רבי אליעזר אומר, אם ישראל

עושין תשובה נגאלין, שנאמר 'שובו בנים שובבים ארפא

משובותיכם" (סנהדרין צז:)].

יש להכיין חליפה מוכנה לקבלת פני משיח

קודם תשובה, ובנוסף לזה תעשו משהו להראות לקב"ה שאתם באמת מחכים לו [חיוב לחכות לביאתו בכל יום וכל היום... כמו שאנו אומרים בתפלה 'כי לישועתך קוינו כל היום'"] (הגדת בית הלוי עמוד ק"ב ע"ש כל הענין).

תעשו לעצמכם בגד יפה, לבוש מיוחד רק לקבל פני משיח.

כשיגיע הזמן שמשח מגיע, וכל אחד ירוץ לקבל פניו, אנחנו נלך לארון שלנו, נפתח ויהיה בגד מוכן. לא יהיה חסר כפתור, ולא נצטרך להחליט הבגד הזה או הבגד הזה. שהכל יהיה מסודר, שלא פתאום יתגלה כתם או שחסר משהו. שפשוט נלבש ונלך לקבל משיח צדקנו.

וגם שכל אחד יבדוק שהבגד מתאים לקבל משיח, שזה בגד צנוע. לאשה, בגד רחב עם שרוול ארוך,

מכופתר עד הצואר גם מאחור ומהצדדים, ושמלה ארוכה עד הקרסול. שמשיח בא, אי אפשר לרוץ לקבל אותו עם בגד לא מתאים או עם כיסוי ראש לא מתאים.

אסור לקבל משיח עם פאה. אין שום פאה שתהיה מותרת. שום חצאית או שמלה צמודה וקצרה, שום גרב לא מספיק עבה, שום נעל לא צנועה. בלי איפור, ממש אשה צנועה. הגברים, גם הבגדים שלכם צריכים להיות לא צמודים, רחבים ומכובדים.

עם ישראל, אלה הבגדים שאנחנו צריכים ללבוש
 כשאנחנו באים לקבל פניו של משיח. וצריכים גם את הלבוש הפנימי – זה התשובה [זכריה ג, ד' ושערי קדושה א', א' עיי"ש]. להצטער על העבירות שלנו, להצטער עם כאב חזק עד דמעות. ועם שני הדברים האלה, הלבוש החיצוני המתאים והלבוש הפנימי המתאים, אנחנו בעתיד הקרוב נקבל בשמחה את משיח צדקנו.

רמה

השבת בישראל כהלכתה

ובס"ד אפשר לומר שתשוב"ה ר"ת ת'לבשו ב'גדי
ש'בת ו'תקבלו ה'משיח.

ב'גדי ש'בת ר'וחניים ר"ת **בשר!!!**

שב"ת ר"ת ש'אתה ב'זוהר ת'למדו שב"ת ר"ת
ש'בשר ב'ל ת'אכל. אלו בגדי השבת האמיתיים.

החפץ חיים מחכה למשיח ומכין חליפה

מסופר על רבי ישראל הכהן מראדין בעל החפץ חיים
שהכין לעצמו בגדים חשובים ויקרים שילבשם בשעת
הגאולה כשיבנה ביהמ"ק, והוא היה מכין אותם באופן
שיהיו מזומנים לפניו שכאשר תבוא הגאולה ילבשם
תיכף ומיד, הכין חליפה חדשה ומיוחדת לקבל בה את
פני המשיח.

כל לילה קודם שעלה על יצועו היה מצפה בכיליון עיניים שיבוא היום המשיח, והיה מכין את החליפה בקירבתו, שאם יעירוהו משנתו באמצע הלילה ויודיעוהו שבא המשיח, ילבש מיד את החליפה ויבוא לקבל את פני משיח צדקנו.

כי ישועת ה' כהרף עין, פתאום יבוא האדון – הקב"ה אל ביתו. ולא יתייאש מלצפות לבואו, כי זה העיקר השנים עשר מי"ג עיקרים שהיהדות מבוססת עליהם "אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח, ואעפ"י שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". על נושא הצפיה לישועה חיבר רבינו הח"ח קונטרס מיוחד בשם "ציפית לישועה", בה באר את החובה הגדולה המוטלת עלינו לא להתייאש מהגאולה, [ולפני 50 שנה לערך הדפסתי הספר הזה 5000 עותקים].

כיצד יופיע משיח צדקנו?

מרבי חיים מוולאז'ין זצ"ל

”הרבנית יוצאת לשוק ואני פותח ספר ומתחיל לעיין בסוגיא שלפני, פתאום אני מרגיש כי השמש התחילה מאירה באור גדול פי כמה ממה שהאירה עד עתה, איזו בהירות! פתאום אני שומע, כיצד הציפורים על העצים שבגינה פוצחות פיהן במנגינה חדשה, מרנינה, כובשת לבבות, והנה אני שומע קול רעש עולה מן הרחוב.

אני מושיט ראשי בעד החלון ואני רואה את אלי הסנדלר רץ בבהלה. מה קרה אלי? מה קרה לאור השמש? מנין נגינת הציפורים המקסימה? מה קרה לעצים שהתחילו מלבלבים לפתע בניצה חדשה, מה קרה?

מה, אינך יודע רבי, נותן בי הסנדלר את עיניו, הרי משיח בא! מיד רץ אני לארון להוציא מלבוש של שבת שלי כדי להתעטף בו ולצאת לקראת המלך המשיח. מוציא אני את המלבוש והנה, אויה, חסר בו כפתור!...

אני עומד ודן עם עצמי מה לעשות. האם להתעטף בקפוטה הפגומה או לא להתעטף בה? ואני תודה אם אפשר לצאת לקראת המלך המשיח בבגד של חול?"

(מהגאון רבי משה סולובייצ'יק, בנו של הגר"ח מבריסק (רי"ד סולובייצ'יק בספר על התשובה עמ' 236, וכ"כ ראה דברי רבי חיים מוולאז'ין גם בספר דרך סלולה עמ' 77)

אפשר כבר לטעום את זה, אפשר כבר להרגיש את זה, זהו, זהו, זה כמעט נגמר, אוי כמה שאני שמח, אבל יחד עם זה אני כל כך מפחד, כל כך הרבה יהודים לא שמים לב למה שקורה, הם לא מבינים שאנחנו בסכנה, אבל אפילו לפני שמשיח יתגלה ולפני שתהיה המלחמה האחרונה, ולפני הגאולה השלימה עוד נעבור דברים כל כך קשים בגלל שעוד לא חזרנו לגמרי בתשובה. אבא, אני רואה שהיהודים ישנים, זה מפחיד אותי שהם לא שמים לב, הם לא מבינים, הם לא תופשים, עכשיו זה

ממש כמו ערב מלחמת העולם השנייה שהיהודים באירופה היו כאילו בתרדמה – לא הרגישו, לא רצו לדעת, אפילו שהיטלר ימ"ש אמר ברור מה שהוא רוצה לעשות ליהודים, בכל אופן לא פחדו, היו בחלום כאילו שעישנו סם, הם לא רצו לדעת, הם היו שיכורים, לא מייזן, אבל לא רצו לדעת.

אנחנו עכשיו, רואים אותו דבר, גם בארץ ישראל וגם בחו"ל. וכמה שיודעים וכמה שמפחדים – לא רוצים לדעת, כמה שהעולם מסוכן. אבא, אני מאד דואג לעם ישראל, אני מאד מפחד בשביל עם ישראל. כמה פעמים אנחנו צריכים לכתוב – אלה שיכולים – תקומו, תגיעו לארץ ישראל, אבל אפילו שלהרבה יהודים יש להם בתים פה, הם עדיין חושבים שברגע האחרון אפשר להכנס לאיזה מטוס ולטוס לארץ ישראל וזהו – אבל זה לא ככה. מי שמחכה לרגע האחרון – לא יוכל לצאת.

הם בשניה אחת – יכולים לעשות מצב שאף מטוס לא יוכל להמריא בארה"ב, באירופה, בכל העולם. ומי שישאר באמריקה או באירופה יהיה תקוע וזה לא כדאי – כי ה' יהרוס שלישי עולם עד הסוף, ועוד שלישי יפגע מאד קשה, אבל ארץ ישראל – לא. אבא, הולך להיות כזה בלגן בעולם שעוד לא היה בהיסטוריה. מצב שאני אפילו לא יודע איך לתאר את זה, משהו דומה למכות של מצרים, אבל הרבה יותר קשה. המקום היחיד שהשכינה נמצאת בו היום – זה ארץ ישראל. למות בחו"ל זה הרבה יותר קשה, ארץ ישראל זה המקום הטבעי לכל יהודי, לשלד, לגוף, לעצמות של היהודי. ארץ ישראל זה המקום היחיד בעולם שהמנוחה הנצחית היא הרבה יותר קלה ונעימה. אבל אני מדבר על החיים ולא על המוות.

ומי שיהיה בארץ ישראל ויצעק לשמים ויבקש מהקב"ה שיציל אותו – אז ה' ידע שהוא עשה תשובה, ואם היהודי מבין שרק הקב"ה הוא הכל יכול, ואין שום דבר שיכול לעזור לבן-אדם – רק הקב"ה, וברגע שהוא מבקש מהקב"ה עם לב שלם שיציל אותו, הוא אומר לקב"ה "עכשיו אני מבין שטעיתי ורק אתה הוא הכל יכול" – אז הוא ינצל.

יהודי יכול בשניה האחרונה לעשות תשובה – וה' יציל אותו. גם כתוב שהערב-רב שהם הרוב בעם ישראל, הם יברחו מארץ ישראל וילכו לארצות של הגויים ושם ימותו יחד עם הגויים.

עם ישראל, תקשיבו טוב, תפתחו את העיניים, זה כמעט הסוף, תקומו עם המשפחות שלכם ותבואו לארץ,

תסתדרו אכשהו, ה' יעזור, הוא עושה ניסים עם כולנו, עם הפרנסה ועם כל הצרכים שלנו. הוא יציל אותנו – ויחד כל עם ישראל נזכה לקבל משיח צדקנו בעתיד הקרוב. עם ישראל תקשיבו, מה שאני אומר זה אמת, תחשבו על הילדים שלכם, תבואו לארץ ישראל, נכון, לא מושלם פה.

נכון, הציונים ששולטים פה – הם לא מהטובים, הרבה מאד מהם – הם ערב רב, אבל לא משנה, השכינה פה בארץ ישראל, הקדושה פה בארץ ישראל. אפילו שהחילונים כיסו את ארץ ישראל עם שכבה של טומאה, אך מתחת לזה – זו הקדושה, ה' יוריד את הקליפה הזו ואז נהיה רק עם הקדושה. ומי שרוצה להתקרב לה, לחזור בתשובה, ויחפש את הקדושה, הוא ירגיש חזק מאד את הקשר עם הקב"ה. אי – אפשר להתקרב להקב"ה בלי קדושה, ורק פה אפשר להרגיש את זה כל

כך חזק. עם ישראל, זה הזמן, עוד מעט זה יהיה קשה מאוד, עם ישראל, עם ישראל תחזרו הביתה.

כן, אני רוצה להזכיר לכם, שהפסקת-האש הזאת – זה לא הסוף, בשום פנים ואופן זה לא הסוף, ועוד יבואו על העולם ועל היהודים צרות גדולות, כדי שנבין ונחזור להקב"ה. ואם נבין – אז יהיה לנו הרבה יותר קל ונקבל משיח-צדקינו בשמחה וברחמים. אבל אם לא נרצה להבין, חס ושלום, אז נעבור גהינום בעולם הזה, אבל בכל זאת נגיע. אם הנשמות שלנו עמדו בהר סיני, אז, אנא, למה לסבול?! הרשעים יעלמו, הרשעים, השקרנים, הערב רב, העמלקים, כולם יעלמו. ואנחנו, יהודים-אמיתיים, נחיה חיי נצח. אבל היהודים האמיתיים שעדיין רחוקים מהאמת, ונלחמים נגד הקדושה של הקב"ה, יצטרכו לעבור ממש גהינום בעולם הזה, כדי להגיע למצב שיהיו מוכנים גם גופנית וגם רוחנית לקבל פני משיח צדקנו.

מהר מאוד, העולם לא יהיה כמו שהוא היה רגיל להיות, וזה משתנה במידה שלא תאומן, ואנשים מתחילים לראות את זה ומתחילים להיות נפחדים, אבל הם לא יודעים מה לעשות. הם לא רוצים לעשות תשובה הם לא מוכנים לוותר על הגשמיות שלהם, הם מחזיקים בזנב של עגל הזהב בחיים שלהם והם לא יודעים שעגל הזהב עומד למות.

שאלה: אם זה זמן כל כך מבולבל, למה לא

מתעוררים?

תשובה. למה הדור של המבול לא התעוררו? גם אז היו עבירות קשות ביותר, ולא רצו לשמוע לנח. למה? ואפילו כשירד הגשם לא רצו לשמוע, אפילו שהמים הגיעו עד לצוואר שלהם לא רצו לשמוע, למה? כי נהנו מהעבירות שלהם, ולא רצו להפסיק, ולא רצו לחיות חיים של קרבה לה', חיים של קדושה. וגם היום נהנים יותר מן הפיצה, מהחברות, ומהחברים, ומכל הלכלוך

השבת בישראל כהלכתה רנה

שנכנס לעולם החרדי. והחילונים והגויים הם חיים חיים של לכלוך, אז למה שהם ירצו להפסיק? הם מאמינים ב'לשתות ולאכול היום, כי מחר אנחנו מתים'. מה אכפת להם?! [ישעיהו, כב, יג: וְהָיָה שְׂשׂוֹן וְשִׁמְחָה הָרֵג בָּקָר וְשַׁחַט צֹאן אָכַל בְּשָׂר וְשָׂתוּ יַיִן אָכּוּל וְשָׂתוּ פִי מִמָּוֶה נְמוֹת:]

יש יהודים חשובים, אפילו רבנים, ואפילו ראשי-ישיבות, שהם לא רוצים להפסיק את הדרך של העם, כי גם הם נהנים מזה, הם נהנים מהיזקרה של העבודה שלהם. הם נהנים מהכסף שנכנס, וברוך ה', יש עכשיו בעיות גדולות בכסף, ולא יכולים כבר להחזיק את השקר, ועכשיו רואים מי הם למדנים באמת ומי לא, מי לומד לשם שמים ומי לא.

שאלה. אם הסוף כל כך קרוב אז אולי תדריך אותנו בתמצית איך להתכונן?

תשובה: אני תמיד מדבר בקיצור, כי אם הייתי מדבר בארוכה על הנושא הזה, זה היה לוקח ספרים שלמים בכדי להסביר את זה. אבל בקיצור: צריך לזרוק את כל הגשמיות המיותרת שלא צריכים בכלל, את כל החופשים, הנופשים, האוכל שזה לא טוב לכם, זה רק בשביל מה שאתם קוראים 'הכיף'. את כל הדברים המיותרים שמורידים אותנו רוחנית ונותנים לנו מיני הנאות מיידיות שהם לא כשרות בגלל המהות שלהם, לא בגלל חותמת ההכשר על האוכל, ולהשתדל לחיות כדי לעשות רצון ה', וכדי לדעת מה רצון ה', אתם צריכים לפתוח ספרים ללמוד. אני רק אגיד לכם בקיצור: רצון ה' זה קודם כל: 'קדושים תהיו'. בכל האספקטים של הקדושה, בכל המצבים של הקדושה, קדושת הבית, קדושת הדיבור, הכל. לא משנה מה, טהרת המשפחה טהרת הפה. קדושים תהיו – זה הבסיס של הכל. ומזה אתם יכולים ללמוד את הכל. אבל

תצטרכו לפתוח ספרים, וללמוד. ממש. ואני גם מבקש
מכם, להשפיע על המשפחה, וגם על השכונה, שיוציאו
מהרחובות את כל מה שלא שייך להקב"ה, כל מה שלא
שייך ליהודי אמיתי – יהודי שקרוב להקב"ה לא לשכוח
קדושים תהיו, זה העיקר, ולא לעשות לעצמנו
'היתרים', בשום אופן לא לעשות היתרים לעצמנו, כי
'היתר' לא פועל בשמים בנושא זה. כי עכשיו זה הסוף,
ואין כבר 'היתרים' על שטויות.

ש. אם יש רבנים שלא מאמינים במוות קליני של
הנער בן 15, אז איך הציבור יאמין בזה?
ת. הרבנים שלא מאמינים בזה, זה הרוב לצערי הרב.
הם לא מאמינים בזה – וזה אמת. אבל הרבנים שכן
מאמינים בזה, הם משפיעים עד כמה שהם יכולים, אבל
הם מעט.

אבל, העם, היהודים-האמיתיים, המלים של האמת תיגענה בלב שלהם. ואפילו שהרב שלהם יגיד 'לא', הם ידעו ויבינו מה האמת. והאמת שאני מדבר עליה זה דבר מאד-מאד הגיוני, ומאד פשוט. ולא צריך להיות תלמיד-חכם מאד גדול בשביל להבין את זה, ובשביל להאמין בזה.

אבל ישנם תלמידי-חכמים גדולים שהם תפוסים עם הצד הלא-קדוש של החיים, עם כל הדברים שלא שייכים ליהודים, רק שהפכו כאילו להיות שייכים ליהודי - כי יש על זה איזה 'הכשר'. כמו למשל פיאות הקאסטם, שזה בכלל לא יהודי, שזה ממש כמו גילוי-ראש של דוגמנית-אופנה גויה, וזה לא כמו יהודיה אמיתית, אבל יש לזה הכשר. אדם שקרוב לה' לא יכול להבין איך אפשר לתת לזה הכשר, ואפילו אם רב יתן הכשר על זה, זה לא יִרְאֶה לו שזה אמת, ויש בלי סוף דוגמאות כאלו, ה' יעזור שכל יהודי אמיתי שעמד

בהר-סיני, במעמד הר-סיני, יחזור בתשובה מלאה.
אפילו אם הוא חילוני, אפילו אם הוא דתי-לאומי
ואפילו אם הוא חרדי...

אחי ואחיותי, היום הגדול והנורא (יואל ג) מתקרב
[”הגדול והנורא-כי אז יראה גדולת ממשלתו ומעשיו
הנוראים” (מצודת דוד שם)]. מתקרב בצעדי ענק.

כל אדם שחי בעולם היום, יכול לראות ברור ולהרגיש
ברור שהעולם משתנה מאד. מכל הכיוונים אנחנו
רואים פירוק של כל הדברים שעד היום אנחנו נשעננו
עליהם.

מהצד הכלכלי, כל המבנה מתפרק, מתפרק, כי זה
בנוי על שקר [”כוחי ועוצם ידי”, בנוסף לשחיתות
מסוגים שונים]. רוב בני האדם בעולם בטוחים שזה
מבנה חזק ואמיתי, אבל זה רק אחיזת עיניים – ועוד
מעט זה יפול לגמרי, אפילו עם כל המאמצים של

המדינות הגדולות והעשירות להציל את השקר ולתמוך במבנה זה שבנוי באוויר.

אבל הם תומכים בזה עם דברים לא ממשיים, ולכן בסוף הכל יתפרק ויפול לתהום [״ותמלוך אתה הוא ה' אלקינו מהרה לבדך על כל מעשיך, בהר ציון משכן כבודך ובירושלים עיר קדשך״ (תפלת ימים נוראים)].

כל המערכת הכלכלית של העולם תתמוטט וישאר תוהו ובוהו [״ושח גבהות האדם ושפל רום אנשים ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, והאלילים כליל יחלוף״ (ישעיה ב)].

מצד אסונות טבע, ראינו הרבה בזמן האחרון. ויהיו עוד יותר גדולים, יותר ממה שהדמיון של האדם יכול לדמיין. מפחיד מאד והרסני בצורה ענקית ומדהימה [״ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוונו בקומו לערוץ הארץ״ (ישעיה ב)].

ובנוסף לזה, כל אדם יכול לראות שעומדת לפנינו מלחמה ענקית וקשה. מלחמה שלא היתה כזו מלחמה בהיסטוריה. יהיה הרס של שני שלישי של העולם [והיה בכל הארץ נאום ה' פי שנים בה יכרתו יגוועו והשלשית יוותר" (זכריה יג)], על ידי הקב"ה בעצמו, בלי שליחים. ויהיו גם ניסים עצומים. יהיו דברים שיהיה ברור שהם באים ישיר מהשמים [הנה ימים באים נאום ה' ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ צפון ומכל הארצות" (ירמיה טז)] "לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא גאולה אחרונה עיקר ויציאת מצרים טפל לה" (רש"י שם).

המהלך של העולם היום מוכיח שאנחנו בסכנה גדולה מאד. כל העולם, לא רק היהודים, אבל היהודים מקבלים מסרים ישיר מן השמים. למשל, ה'

גרם לעולם זעזועים קשים מאד בתקופה האחרונה. רק להזכיר לכם, בחודשיים שלשה האחרונים ראינו הרבה מאד רעידות אדמה חזקות ביותר וזה מדהים. כל העולם רועד.

מי שמבין, מבין שבעיקר זה מסר לעם ישראל [”א”ר אלעזר בר אבינא: אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל (ליראם כדי שיחזרו בתשובה-רש”י)] (יבמות סג). הקב”ה מכין את העולם למצב קשה ביותר והוא יעביר אותנו, היהודים, דרך האש [”ומי מכלכל את יום בואו ומי העומד בהראותו, כי הוא כאש מצרף וכבורית מכבסים” (מלאכי ג)], כדי לטהר אותנו מהעבירות של העולם הזה ולהביא אותנו למצב של ביטחון מלא בקב”ה כדי שנוכל לקבל משיח צדקנו [”עיקר נתינת התורה לישראל הוא כדי שישימו ביטחונם בה’...שעיקר הכל הוא הביטחון השלם והוא

כולל כל המצות" (הגרי"א, משלי כב, וראה דברים ח, ג').

לאומות העולם זו אזהרה שגם הם, לפחות חלק, צריכים לעשות תשובה. אבל לרוב הגדול של הגוים זה מסר שהסוף שלהם הגיע יחד עם העונש העצום בגלל כל הצרות שהביאו על בני ישראל במשך הדורות. זה יהיה מפחיד מאד, קשה מאד, יותר קשה ומפחיד מהמכות של יציאת מצרים.

הימים האלה מתקרבים אלינו במהירות, אבל רוב האנשים לא זזים, ולא מנסים להציל את עצמם. ואיך אנחנו יכולים להציל את עצמנו מכזה מצב? מילה אחת: תשובה.

לחזור בתשובה, שזה לחזור להקב"ה ולתורתו באמת, בלי הבלי העולם הזה. אדם שהוא מצטער על כל השקר וההבל שהיה בחיים שלו, ורוצה את האמת

עם כל הכוחות שלו, ומשתדל להגיע לזה, זה אדם שבעז"ה יציל את עצמו.

. אבל לרוב האנשים זה לא מזיז [אין זה תופעה חדשה כלל: "השמן לב העם הזה ואזניו הכבד וגו'" (ישעיה ו) "אין איש נחם על רעתו... כולה שב במרוצתם כסוס שוטף במלחמה וגו'" (ירמיה ח), ועוד הרבה בדברי הנביאים]. כמה דברנו ודברנו, אבל אלה שלא רוצים לשמוע, פשוט סותמים את האוזניים.

השקר נעים להם יותר, כי הם לא מכירים את ההנאה הרוחנית הבלתי מוגבלת של קרבת ה' [כמבואר במסילת ישרים פ"א ועוד]. הם זונים אחרי החומר ["עגל הזהב", הבלי עוה"ז], ומכירים רק את ההנאות החומריות השטחיות והחולפות. אנשים כאלו הם אבודים, רח"ל.

אבל אולי עכשיו שהעולם כל כך רועש, אולי עם ישראל מוכן סוף סוף לראות את האמת. אולי עם כל

השבת בישראל כהלכתה רסה

הסימנים שה' שלח לנו בזמן האחרון, כל המסרים: דרך הטבע, דרך המשבר הכלכלי, דרך כל מיני אסונות אישיים ל"ע, דרך האיומים של רוסיה ואיראן, ואיומים מכל מיני כיוונים, אולי עם כל זה, יפתח פתח קטן בלב יהודים רבים ויתחילו להרהר הרהורי תשובה.

לכן אני מתחנן לפני כל יהודי: תחזור לקב"ה! שב על הרצפה, שים אפר על הראש, ושק על הגוף [ראה שולחן ערוך או"ח תקע"ט] – ואם אין שק ואין אפר, תקרע קריעה כמו אָבֶל – ותבכה על כל העבירות שעשית נגד הקב"ה [אמר רבי אלעזר...אף על פי ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעה לא ננעלו" (ברכות לב:)].

תעבור על כל עבירה ועבירה במחשבה שלך ותבכה על זה. ותחליט: "מהרגע, אני חי חיים של אמת. אני חוזר להקב"ה, והעבירות שעשיתי לא אעשה עוד". להגיד וידוי כאילו שאלה הרגעים האחרונים שלך בעולם הזה.

ויש עוד דבר חשוב ביותר, שזה היסוד של הקשר של כל יהודי לעולם הבא ולנצח. וזה האמונה והביטחון שהקב"ה הכל יכול. שהוא ברא אותנו ואת כל העולם, ואם אנחנו רעבים – הוא יאכיל אותנו. ואם אנחנו עייפים – הוא יסדר לנו מיטה נוחה, ואם אנחנו צמאים – הוא יביא לנו מים. ואם אנחנו מפחדים – הוא ירגיע אותנו [ראה העיקר הראשון של הי"ג עיקרי האמונה].

וכל מה שאנחנו צריכים – הוא יספק לנו, ואנחנו לא צריכים הבנק, ביטוח לאומי, קופת חולים, צבא, משטרה וכו'. אנחנו לא צריכים שום דבר – רק צריכים את הקב"ה, והוא יטפל בכל הצרכים שלנו.

עם אמונה ובטחון כזה יהיה לנו זכות לקבל את משיח צדקנו ברחמים ["הבוטח בה", חסד יסובבנו" (שוחר טוב ל"ב, וראה מלבי"ם תהילים קכה)].

כל המלחמות הבאות שיתרחשו בעולם בעתיד יהיו בעצם מלחמות של דת, זוהי בעצם מלחמה אחת

גדולה, המלחמה האחרונה לפני בוא משיח צדקנו. כי האיסלאם רוצה לשלוט ואדום (הנוצרים) לא יתן לישמעאל (הערבים) לשלוט.

עכשיו אין יותר מה לומר, עכשיו תפתחו את העיניים ותסתכלו טוב, תראו את כל הסימנים ואת כל האזהרות ואת כל המסרים שה' שולח לנו, מסרים ישירים לעם ישראל! אם זה שיטפונות משונים וענקיים, אם זה רעידות אדמה, אם זה מקרי מוות משונים, אם זה מלחמות אכזריות אם זה רצח אכזרי, אם זה כל דבר משונה שיכול לקרות.

תפתחו את העיניים ותבינו שה' מדבר איתנו ישיר! ישיר! דרך הטבע, דרך מלחמות, דרך כל דבר שקורה בעולם. תפתחו את העיניים עם ישראל! תפתחו את העיניים ותצילו את עצמכם!

אל תאמר לא ידעתי! אל תגיד לא אמרו לי!

עתידיך ועתיד משפחתך לנצח בידיך, כדי להיות מוכן וראוי לחיות בסדר החדש שיהיה בעולם עליך להשתנות, עליך לקבל עול, ואיזה עול? עול מלכותו של מי שברא אותך, של מי שמחייה אותך בכל רגע ורגע, שחייך ונשמתך בידו,

ועד עכשיו התעלמת ממנו כאילו אינך מכיר בעובדה זו.

ולא עוד, יותר לא תוכל להתעלם, כי מי שיתעלם יגיע ח"ו למצב בו לא יוכל לתקן את אשר קלקל.

עליך להתחיל לקיים דברו ולעשות את שהוא דורש ממך, כן, כן, נכון, לשמור שבת,

לאכול רק אוכל כשר, להניח תפילין ולשמור על טהרת המשפחה ועל צניעות בלבוש בדיבור ובמעשים. עלינו לזכור שפריצות מרחיקה את השם מאיתנו ואת

השבת בישראל מהלכתה

רסט

שמירתו מעלינו, וגורמת לכך שדם יהודי נשפך ח"ו!!
עלינו להרבות בלימוד התורה ובגמילות חסדים עם
אחינו בני ישראל וחלילה לא לשנוא ולא לפגוע באף
יהודי בשום דרך, ואף אם הוא שונה ממך בדעותיו
ובמלבוסיו, מי שפועל ועושה בימים אלה למען אחדות
בעם ישראל ופועל לחזק את הקשר בין ישראל לאביהם
שבשמים מגדיל סכוייו לחיות, וההפך הגמור בבעלי
מחלוקת, מדברי לשון הרע ומחרחרי ריב למיניהם,
עליך להתפלל ולבקש רחמים על עצמך, על בני ביתך,
על כל עם ישראל. אמירת תהילים תעזור מאוד מאוד
ובפרט אם אומרים תהילים בציבור, עליך להכניע את
עצמך תחת מרותו של הקב"ה ולקבל אותו למלך עליך,
ולקבל ולקיים את שציווה אותך בתורתו.

אנחנו צריכים לשבת ולהתפלל – במקום לעשות
מסיבות, ולקנות פיאות יוקרתיות, וללכת כמו דוגמניות
מפאריז [צפניה א' ח', ע"ש], ולהוציא כסף על שטויות,

ולשכוח שאנחנו יהודים, לשכוח שאנחנו צריכים להיות יהודים פשוטים וטובים, ולא לטוס כל הזמן מארץ-לארץ בשביל בר-מצוה פה ובשביל חתונה שם ובשביל סתם טיולים.

אנחנו צריכים לשָׁבֵת ולעשות תשובה. יש לנו הרבה-הרבה עבירות, כמעט כל מה שאנחנו אוכלים – זה טרף, כמעט כל מה שאנחנו עושים זה אסור. סומכים על כל מיני אנשים שאי אפשר לסמוך עליהם. ועיין שו"ת רבינו עקיבא יהוסף (שלזינגר), יו"ד סי' א', בענין תקנות סדרי הכשרות]. ואנחנו במצב קשה. ואנחנו עושים זאת הרבה פעמים כשאנחנו יודעים שזה אסור, בכל זאת אנחנו עושים כל מיני עבירות, אנחנו חייבים לשבת, ולחפש בפנים, ולעשות תשובה, וזה הדבר היחיד שיציל אותנו, ואין שום דבר בעולם שיציל אותנו.

השבת בישראל כהלכתה רעא

עוד פעם אגיד, ועוד פעם אני אגיד: אתם רוצים להיות חלק של הקבוצה הלא-גדולה שיקבלו משיח? אז תתחילו להיות רציניים ור' בעה"ט בהעלותך י"א ל"ד], ולעשות משהו רציני, ולהראות להקב"ה שהוא הכל-יכול גם בעינינו ור' סוף תפילת ובלצ"ג], ואנחנו העובדים שלו, עובדי ה' ועבדי ה', וזה כל מה שאנחנו רוצים להיות, וזה כולל הכל. לא רוצים שום דבר אחר – רק לשרת את הקב"ה, רק לעשות את רצונו. זה מה שאנחנו צריכים להראות לו, שזה כל הרצון שלנו, הרצון שלו – זה הרצון שלנו. [לְעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ אֱלֹהֵי חַפְצֵי...], אבות ב' ד'].

שאלה: אבל קשה ללכת כנגד כולם, הציבור, החברים וכו'?

תשובה: זה הזמן של מסירות נפש, אדם שרוצה קיצורי דרך הוא לא ישרוד לקבל פני משיח צדקנו. אדם

שרוצה להאמין שלא יהיה עונש, הוא יכול להמשיך לחיות חיים דמיוניים, אך הוא לא ישרוד ח"ו. אנחנו חייבים לחזור לקב"ה עם כל הרצונות ועם כל הכוחות.

זה אומר לנקות את עצמנו מהדברים של העולם הזה המיותרים ולשבת רק בבית ה' (כמו שאמר דוד המלך ע"ה "אחת שאלתי מאת ה', אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי" תהילים כז).

עוד מעט עומדים להיות דברים גדולים ואז אני אדבר באריכות.

אני אזכיר לכולם שרק דבר אחד יכול להציל, וזה לחזור בתשובה.

(כן כתב רס"ג וראה סנהדרין צז)

להכיר את האמת היהודית ולהשתדל לעשות את רצון ה' ולא לתת לעצמנו הנחות, להיות יהודים קיצוניים.

מה זה אומר להיות יהודים קיצוניים? לעשות רצון ה' עד הסוף עם כל ההידורים שאפשר.

אבל לאלה שלא מוכנים חס וחלילה: שלא חזרו בתשובה באמת, שלא הורידו את הגאווה שלהם, שלא בכו על העבירות שלהם, בשבילם זה יהיה יום מפחיד ביותר, היום הזה יביא להם את הסוף, לא עלינו, ה' ירחם.

יש לנו גם אנשים חילונים, לא אפיקורסים, חילונים, שיתכן שהם יכולים באמת להגיע לגאולה השלמה, ולהבין, ולעשות תשובה שלימה. ויש יהודים חרדים שלא יכולים לעשות תשובה שלמה. אף פעם לא. והם לא יגיעו לזה. חלקם ערב רב שהם יותר רחוקים,

וחלקם ערב רב שהם יותר קרובים, אבל הם ערב רב, וזה לא יעזור [אבן שלמה פרק י"א].

זאת הדרך לגאולה: להוריד את הראש ולהוריד את הגאווה, ולהרים את הראש ולהסתכל השמימה ולבקש מה' מחילה ורחמים, וזה סימן, סימן מאד חזק, שהגאולה כל כך קרובה שאפשר לטעום אותה כבר.

אבל לצערי הרב, רוב האנשים עדיין ממשיכים עם עולם הגשמיות שנותן להם הנאה גופנית יותר פשוטה ויותר קלה להשגה.

לא לפחד, עם ישראל. לא לפחד! תבואו לארץ ישראל. כי אצלכם, בארצות שלכם, זה יהיה הרבה יותר גרוע. יהיה הרבה יותר קשה [תפארת יהונתן לר"י אייבשיץ זצ"ל, הובא במאמר 'בלע המות לנצח']. תבואו, תבואו. שיהיו לנו המונים פה שאומרים: 'אין עוד מלבדו! ושלא נתן לאף אחד להוריד אותנו לרמה

השבת בישראל כהלכתה דעה

הנמוכה הרוחנית והגשמית של הטינופת שרוצה לשלוט פה ובכל העולם.

עם ישראל, אני מבקש ומבקש: תעשו תשובה, ותחזרו לאמת. אנחנו מגיעים לסוף, אבל באמת. ובכל יום, וכל שבוע, וכל חודש, מרגע זה והלאה, אנחנו נראה שינויים כל-כך גדולים שאף-אחד לא יוכל להכחיש שהדברים שאני אומר זה לא נכון, אני חושב שהדברים שדיברנו כל השנים – רואים ברור שזה אמת, הכל אמת.

והם, הצד השני – הם הכל שקר, אין שם אפילו דבר קטן של אמת. הם הרשעים הכי-גדולים שהיו אי-פעם. וזה 'ימחוק אותם עכשיו מהעולם. [סוף מזמור ל"ז ועוד]. ואנחנו נצא לחופש, לגאולה השלמה, כביכול לזרועותיו של אבא שלנו הקדוש ברוך הוא, האוהב, [ישעיהו מ': 'בְּזֵרְעוֹ יִקְבֹּץ טְלָאִים וּבְחִיקוֹ יִשָּׂא'].

היו עוד מכות, וכמו במצרים, כל מכה תביא לעולם יותר פחד מה'. וכל זה בא בעיקר לעורר את היהודים, כדי שיעשו תשובה. לפי גדולי הדור הקודמים, רוב היהודים בסוף, לפני משיח, הם מנשמות הערב רב והערב רב לא ישרוד [נראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור, המה בעוה"ר רובן מערב רב" (דברי חיים עה"ת, השמטות לפרשת ויקהל) כבר אמר האר"י ז"ל על דורו שרוב היהודים הם מן הערב רב (ליקוטי תורה, פרשת ואתחנן)].

אל תחשבו שכל החילונים הם ערב רב, זה לא נכון. ולא לחשוב שאף אחד מהחרדים לא ערב רב. גם זה לא נכון. גם בין החילונים יש יהודים טהורים שטועים בדרכם, אך ברגע הנכון יתאוששו ויבינו ויקבלו את האמת – שרק הקב"ה מלך מלכי המלכים, אין עוד מלבדו, רק הקב"ה ותורתו [וידעת היום והשבת אל

לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד" (דברים ד).]

אבל יש בין החרדים הרבה "כאילו חרדים" שלא מאמינים באמת בקב"ה ושצריך לבוא משיחו, הם תפוסים בעגל הזהב והשקר של העולם הזה. לכן ה' שולח מכות ומכה את הגוים, כדי להעיר את היהודים ["הכרתי גוים, נשמו פינותם, החרבתי חוצותם... אמרתי אך תיראי אותי, תקחי מוסר" (צפניה ג)]. לפי הנבואות, בסופו של דבר תהיה מלחמה קשה, ושני שלישי מהעולם יחרב ["והיה בכל הארץ נאום ה', פי שנים בה יכרתו יגוועו, והשלישית יוו תר בה" (זכריה יג)].

אבל לא לחשוב שכל היהודים ישרדו. לא לשכוח שבמכת חושך רק חמישית מהיהודים נשארו [וי"א א אחד מחמישים וי"א אחד מחמש מאות (מכילתא בשלח א)]. ועכשיו הערב רב לא ישרוד, ויש יהודים עם זקנים

ארוכים ופאות ארוכות והם לא ישרדו. **כי עם כל הלבוש החיצוני, הלב לא עם הקב"ה** [שזה העיקר ש"רחמנא ליבא בעי" (סנהדרין קו, ע"ש כל הענין)].

במשפחה אחת של יהודים, יכול להיות כאלה שהם ערב רב וכאלה שלא ערב רב. זה לא הולך לפי משפחות. יכול להיות משפחות מיוחדות מאד, יהודים שהם בן אחרי בן מגדולי הדור, וזה לא אומר שהם לא ערב רב. רוב החילונים, ברור, לא יבינו על מה אני מדבר. אבל גם הרבה מהחרדים לא יבינו, והמצב הזה עגום מאד.

ומי לא ערב רב? יהודי עניו שמשתדל כל הזמן כל כולו להאמין ולבוטח בקב"ה ולעשות רצונו ית' [והשארתי בקרבך עם עני ודל וחסו בשם ה'" (מלאכ' ג)]. אם בסוף, לפני משיח, יש לאדם הספק הכי קטן – הוא פסול. לא יכול להיות ספק, ספק זה הרס, ספק זה יצר הרע. משה רבנו ביקש מהקב"ה לתת רשות לקחת

את הערב רב ממצרים. מהי הבעיה של הערב רב, הספק. למי שיש ספק יכול היה לצאת ממצרים, אבל לא יכול לקבל משיח צדקנו.

שאלה: מה הכוונה ספק?

תשובה: אם לא מאמינים שהקב"ה הוא הכל יכול, והוא עושה את הכל לטובה [כל דעביד רחמנא לטב עביד" (ברכות ס)], אפילו שזה לא נוח לנו, או שההגיון שלנו אומר אחרת. אנחנו חייבים להיות כפופים לגמרי לקב"ה, לתורה שלו, ולכל מה שחז"ל אמרו. הכל אמת, משה אמת ותורתו אמת [וזה התיקון של בני קרח (בבא בתרא עד)]. זה הכל.

ומי שיש לו ספק הכי קטן בזה, לא יכול להצטרף לאלה שמקבלים משיח צדקנו. אדם שמאמין באמת בקב"ה ולא בעולם הזה והשקר שלו, לא תהיה לו שום בעיה לעבור את המבחן הזה. ספק זה הרבה יותר גרוע

מעבירה של חולשה לרגע, הרבה יותר קשה, כי על זה
מאד מאד קשה לעשות תשובה.

אני רוצה לדבר. ואני רוצה להגיד שבעתיד-הקרוב
העולם ישתנה מאד. מאד. בשנתיים האחרונות, כל
הזמן העולם יורד לאט-לאט אל התהום. זה יורד,
וכאילו נעצר. יורד, ונעצר כאילו. בכל התחומים. בכל
הכיוונים. הכיוון – זה למטה.

אבל, בעתיד-הקרוב תהיה עוד ירידה מאד קשה.
בדומה ל"רכבת-שדים" מאד גבוהה. אנחנו נרד ירידה
ברכבת הזאת, שזה נקרא 'העולם הזה', נרד ירידה
קשה ביותר. אבל רק אלו שקרובים לקב"ה – יעלו.
והשאר ילכו לתהום.

ושוב, אני רוצה לומר שאנחנו, עם-ישראל, אנחנו –
המרכז של הבריאה. ["בראשית" – בשביל ישראל
שנקראו 'ראשית'. רש"י בתחי' פרשת בראשית]. אנחנו
– הקרובים ביותר לקב"ה, הבן היקר של הקב"ה.

[ישעיה ה', ז': כִּי כָרַם ה' צְבָקוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ
 יְהוּדָה נָטַע שְׁעָשׂוּעִיו]. ואנחנו חייבים להיות קדושים.
 ומי שיהיה קדוש, ומי שיהיה קרוב לה', ויחיה אך ורק
 בכדי להשתדל לעשות את רצון ה' – הוא ימשיך
 להיות מרכז הבריאה. הוא ילך ויתפתח. קודם בימות
 המשיח, ואח"כ הוא יעלה עוד ועוד בעליה שאנחנו
 לא נוכל להבין עכשיו.

אבל העולם כולו, הרוב העצום של הגויים, והרוב
 הגדול של היהודים, לא רוצים להבין. לא רוצים
 לאהוב את ה'. לא רוצים להתקרב לה' או לעשות את
 רצונו. רוצים אך ורק את העוה"ז, עם כל הצעצועים,
 עם כל הפריצות, עם כל הדברים הלא-צנועים, ועם
 כל התשוקות, כל הדברים האסורים ביותר. ורוצים
 להלביש את זה בבגדי צדיקים ולעשות מה שהם
 רוצים. וזה – בכל התחומים. בכל התחומים.

קדושים, קדושים, זוהי המהות של עם ישראל, העם הקדוש. הקדוש. [ישראל קדושים הם] – פסחים פ"ג, ב'. נדה י"ז א'. ורק מי שקדוש יכול להתקרב לה'. קדוש בדיבור, קדוש בהתנהגות, קדוש בלב, קדוש בשכל, קדוש בכל איבר בגוף. ויקרא י"ט, ב': דְּבַר אֵל כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: במדבר ט"ו, מ': וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוּשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: וראה רש"י סוף פרשת אחרי-מות ואור החיים שם.] ואם הוא לא קדוש – אז הוא לא בנוי לחיות בעולם-של-משיח, לא בנוי בשביל העולם הבא. לא יהיו לו את הכלים. [עובדיה א' י"ז: וּבָהָר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְּלִיטָה וְהָיָה קִדְשׁ. ובתרגום שם: "ויהוון קדישיון"].

תסתכלו מה שקורה בעולם! תסתכלו, תסתכלו! אתם לא רואים?! אתם לא מבינים?! אתם לא מרגישים?! אתם סתומים?! מה אתכם?! מה אתכם?! האם אתם

אני מבקש מכם: הלב שלי נשבר, עם ישראל! עם ישראל! אתם לא מבינים?! תתחילו לזוז לכיוון הנכון! עוד מעט תקבלו עוד אזהרה גדולה וקשה, גם בחוץ לארץ – וגם בארץ. ואני מקווה שתבינו את הרמזים. ליהודים בחו"ל, אתם ישנים עוד יותר מהישראלים. אבל אתם קיבלתם קצת תזווה. ה' תפס את האדמה – והזיז אותה. הוא הזיז אתכם. ממש. הוא הכניס פחד, ורצתם לרחוב מפחד. אבל – הפחד נעלם. כי פתאום הכל נהיה שוב שקט. אבל הפחד הזה – זה היה בכדי לומר לכם, שיום אחד – ה' יזיז אתכם חזק. ואם לא תהיו יחד עם הקב"ה – אתם לא תצאו מזה בחיים. ה' מאיים עליכם. כמו בהר-סיני שהוא הרים את ההר מעל ראשכם. אבל הפעם הוא לא יעשה את זה. הוא יתן לכל אחד בחירה חופשית, בכדי להחליט איפה, איפה הוא רוצה להיות. כל אחד יצטרך להחליט בעצמו מה הוא רוצה. ורוב היהודים – ע"ר.

לכן זאת תהיה החלטה אישית אך ורק של היהודים עצמם. כי הע"ר אין להם שום החלטה. הם לא יכולים ללכת יחד עם הקב"ה. הם רק יכולים להיות עם עגל-הזהב. אבל יהודים-אמיתיים יכולים להיות רק עם הקב"ה. ואפילו שזה נראה שיש להם בחירה, באמת אין להם. הקב"ה יקח אותם, יסחוב אותם כביכול לאמת, בין אם הם רוצים או לא רוצים.

עם ישראל, תפתחו את העינים! אחרי המכה הזאת שעוד לא נגמרה, יהיו עוד מכות, כל אחת יותר מפחידה ויותר קשה מן הקודמת. וברור שזה יפגע קשה מאד בכלכלה. במצרים לא נשארה למצרים בכלל כלכלה אחרי המכות ואחרי קריעת ים סוף, וזה יהיה המצב של העולם.

ה' ורק ה' יהרוס שני שלישי של העולם [כנ"ל בזכריה יג], ואז לא יהיה ספק מי שולט בכל העולם – רק הקב"ה. וכל הגוים וכל הרשעים יראו את האמת בסוף, אבל לא

יוכלו לשנות את עצמם. יתפסו את האמת ברגע האחרון, אבל זה יהיה הסוף שלהם.

כמו המצרים שנכנסו לים סוף, שקעו בבוץ הגדול בתוך המים. עלו וירדו, ותפסו את האמת [”וחיזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם...וידעו מצרים כי אני ה'” (שמות יד)]. אבל לא יכלו לעשות דבר להציל את עצמם. וכך יהיה הסוף עכשיו.

יהודים, עם כל מה שקורה בעולם, על טבעי וכביכול טבעי, כל האיומים של מלחמת העולם השלישית, עם כל זה אתם מסתובבים בבועה ורודה כאילו שלא קורה כלום. אם זה יהודים בארץ, אפוא שלערבים יש טיל כמעט על כל יהודי בארץ, שלא נדע, או באמריקה, או באירופה. ממשיכים את החיים פחות או יותר כמו פעם, ומקווים שהכלכלה תעלה ונחזור לזמנים כביכול הטובים יותר.

אבל אני אומר לכם, הזמן הזה, זה הטוב ביותר. זה הזמן שמתגלה האמת [של האפסיות של כל הגשמיות והבלי העולם הזה], ומה יותר טוב מהאמת. מה מרגיע, מה משמח, מה יותר טוב מהאמת של הקב"ה?

אבל אדם שהוא רחוק מהקב"ה, מעדיף את השקר. להסתובב ברחוב רבי עקיבא בבני ברק, קונים בגדים לא צנועים, הולכים למסעדות. או ברחוב מלכי ישראל בירושלים מלקקים גלידה ואוכלים כל מיני מאכלים המתאימים לגוים – אמנם עם הכשר.

מתלבשים כמו גוים ורוצים להנות מכל העולם הזה, הנאות כמו הגוים – אבל עם הכשר או עם "היתר". העיקר שכביכול לא עוזבים לגמרי את המסגרת של היהדות.

אבל בעתיד הקרוב יהיה בירור קשה ביותר [והיתה עת צרה אשר לא נהיתה מהיות גוי עד העת

ההיא...יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים וגו'" (דניאל יב)
 וכל אלה שלא עומדים בדרישות האמיתיות של הקב"ה
 בתורתו יעלמו ["ואת כל הרשעים ישמיד" (סוף אשרי)].

ואלה שמחזיקים חזק באמת ישמחו מאד, ויעברו
 לעולם של משיח, בבית המקדש השלישי, שזו השמחה
 האמיתית והנצחית [כמבואר בהרחבה במסילת ישרים,
 פרק א'].

זה כבר הסוף של העולם כמו שאנחנו מכירים את
 זה. ה' כבר התחיל לתת בעולם מכות קשות. כל פעם
 שבאה מכה, אומרים כל מיני דעות על זה, כולם
 מתרגשים, רואים את זה בכל העולם בטלוויזיה,
 שומעים את זה ברדיו ומתרגשים מאד, ואפילו מפחדים.
 אבל באיזה שלב זה נרגע וחוזרים לעסקים כרגיל
 כביכול.

כבר התחלנו לקבל את המכות מהשמים לפני הסוף,
 וזה צריך לשמח אותנו, ולהביא אותנו ליותר אמונה

ובטחון בה'. אבל רוב האנשים לא שמים לב שאלה מכות שאנחנו מקבלים הן מן השמים כדי להעיר אותנו. לעזור לנו לרצות להיות בני חורין, יהודים שלא תלויים בשום דבר גשמי, רק בקב"ה.

ואחרי כל מכה שאנחנו מקבלים, אנחנו רוצים לשכוח מזה, כאילו שלא היה. כי אנחנו רוצים את העגל הזהב [הגשמיות] שלנו. אבל עוד מעט כשיבוא משיח צדקנו, הוא יתגלה לכולנו בעז"ה וילחם את המלחמות של היהודים נגד הגוים וינצח בעז"ה. ואז רק היהודים האמיתיים יוכלו לקבל את פניו ולהנות הנאה רוחנית גדולה ביותר [ראה מסילת ישרים פ"א].

עם ישראל, אני מבקש מכם, תסתכלו טוב טוב מה שקורה בעולם. אם תסתכלו טוב, אתם תתחילו לראות את הכיוון ולהבין לאן ה' מביא אותנו. למרות כל הניסיונות האישיים שלנו ושל הכלל, אנחנו חייבים

לבטוח לגמרי בקב"ה בלי שום ספק, ולרצות עם כל מהותנו להיות עם ישראל, הכלה של הקב"ה במדבר [ראה ירמיה ב, ב]. עם ישראל, הילדים שלו, הילדים האהובים ביותר של הקב"ה.

אלה שלא יוכלו לעזוב את הספק [ביחוד ה'], וישארו עם עגל הזהב, ישארו ב"מצרים" כביכול. והיהודים שמתגעגעים לבית המקדש ולמשיח, ולעולם יותר שלם, ולהיות מתחת לשלטון של משיח צדקנו, היהודים האלה, יצאו מהגלות ויהיו בני חורין אמיתיים. יהיו זמנים קשים ואסור לנו לשכוח שזה רק מבחן של ביטחון בה' לכל היהודים, ולא כדאי לנו לעזוב את החבל שמחבר אותנו לקב"ה ולא משנה כמה שהקב"ה כביכול מנענע את החבל ועושה לנו ניסיונות קשים.

אנחנו היהודים חייבים לחזור לאבינו שבשמים, שהרבה מאתנו ברחו מבית ה' ולא רוצים להכיר את אבינו שבשמים. הגיע הזמן שכולנו נחזור לגמרי,

השבת בישראל כהלכתה רצא

הרחוקים והקרובים. כי הסוף מגיע, ועולם השקר יעלם ועולם האמת יבוא במקומו, עם כל היופי והכוח הרוחני שלו [מבואר במהר"ל, נצח ישראל, פל"ט ועוד]. אנחנו צריכים להיות ראויים לחיות בעולם שכולו טוב. עולם שהתורה היא החיים שלנו, ולא שום דבר אחר. כל היום, עשרים וארבע שעות, שבעה ימים בשבוע.

וזה מה שיהודי צריך לעשות: להפריד את עצמו מהשקר של העולם הזה, עם כל הרשלנות. וכשאני אומר רשלנות, אני מתכוון שלא מקיימים הדברים החשובים ביותר כגון אהבת ה', לימוד תורה לשמה, קדושה, צניעות, שמירת העינים, והלשון, והברית [ראה זהר בשלח נז:], ואהבת לרעך וכו' [מבואר בהרחבה בהקדמה לס' חובת הלבבות]. היהודים חייבים להפריד את עצמם מהחומריות והשקר של העולם הזה, כדי שיוכלו לחיות בעולם שכולו טוב, עולם בלי יצר הרע

[״ומל ה' אלקיך את לבבך וגו״״ (דברים לב, ע״ש
ברמב״ן)].

זה מאד חשוב שכל יהודי יצא שוב מ״מצרים״ ושוב
יקבל עול מלכות שמים. זה יביא אותנו לסוף הגלות
ולקבל את פניו של משיח צדקנו, ונזכה להקריב
קורבנות בבית המקדש השלישי.

ספר

השבת בישראל כהלכתה

חלק ב'

סיפורים נפלאים מצדיקי ישראל

סיפורים נפלאים מן יצורי קדמונים, ראשונים כמלאכים, גאונים וקדושי עליונים, ותועלת היוצא מקריאת סיפורי קדושי עליון הלא היא כתובה בספרן של צדיקים, שמאיר לבות בני אדם ברשפי אש שלהבת ייִה, להתחזק ולבטוח ביוצרנו ובוראנו ולכסוף ולהשתוקק ולהתגעגע עד כלות הנפש להתדבק באדון כל יצורים, מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ואעתיק דברי רבן ומאורן של ישראל הגאון מהרש"ם זי"ע, שכתב בהסכמתו על סיפורי צדיקים המכונה עשר קדושות, ובזה"ל "ואם להעיד על התועלת לעורר הלבבות, דבר שפתיים אך למחסור, וכל מי שיש בלבו נקודת דת האמת, צמאה נפשו וחמדה רוחו לראות ולשמוע דברי אלוקים חיים, וגם שיחות ת"ח כמוהם צריכים לימוד, ובל אפונה כי כל אשר בשם ישראל יכונה, יחרד וילפת להיות לו לעזר ולסעד ולהיות חבר לכל חפץ להגדיל תורה, ולהפיץ יראת ה' ואמונתו בעולם, וישמעו העם ויראו עכלה"ק. וזכות כל הצדיקים הנזכרים בחיבור הלז יחד עם שאר צדיקים וקדושים, יעמוד לנו שלא ימוש ספר התורה ולא תפוג יראת ד' ונוכה לעבוד את בוראנו בכל לבבנו אנו וזרענו וזרע זרענו עד ביאת גואלנו בב"א.

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיר בתים
ביסיון תשע"ז לפ"ק

השבת בישראל מהלכתה

תוכן העניינים

השבת בישראל מהלכתה חלק ב:

א. זכור ושמור

ב. שמור את יום השבת

ג. שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא

ד. לא תבערו אש... ביום השבת

ה. והיה ביום הששי והכינו

ו. והכינו את אשר יביאו

ז. יש קונה עולמו בשעה אחת

ח. הצה"ק מבארדיטשוב לא הי' נוסע עש"ק אחר הצות

ט. הצה"ק מקאמארנא זי"ע זכה ע"י בזיון גדול לאור

השבת

י. סיפור נורא מאגרת ששלח השבת להרב אברהם

אב"ן עזרא ז"ל (הנקרא ראב"ע)

יא. הגה"צ רע"א העניש לאיש א' שכנה בשב"ק

חלק ב'

יב. עונש לא' שמתו שוריו על שחילל שב"ק
 יג. עונש לאשה בצרעת על שתפרה בשבת, והי' לה
 רפואה ע"י הרה"ק מפרימישלאן זי"ע
 יד. אחד שלא רצה לסגור המספרה בשבת ונענש ע"י
 הגאון מברעזאן זצ"ל
 טו. מחלל שבת אחד נעשה בעל תשובה גמור
 טז. מגודל קדושת הרה"ק מצאנז זצוק"ל
 יז. איש כפרי מחלל שבת שנעשה בעל תשובה ע"י
 הרה"ק שר שלום מבעלז זצ"ל
 יח. איך שהעניש הרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זצ"ל את
 אנשי בוריסלאב על שחיללו את השבת
 יט. הקפדת הצה"ק משינאווי על נר שנכבה בשבת על
 ידי דחיפת חטיפת השיריים
 כ. איך העניש הגאון מברעזאן איש אחד שבנה ביתו
 בשבת

ה השבת בישראל מהלכתה

כא. הגביר ר' איסר'ל שסגר החנות בכל בחצי היום

וכבדוהו משמים בבן קדוש רבינו הרמ"א זי"ע

כב. מעשה באחד שלא לבש כתונת לבן לכבוד שבת עד

הבוקר

כג. הכנת השבת אצל הבעש"ט זי"ע

כד. תשובה באמת

כה. תשובה עם הרטה

כו. תשובה גדולה

כז. עובדא נוראה מהצה"ק ר"ר מרדכי מנדבורנא זי"ע

ספר

השבת בישראל כהלכתה

חלק ב'

סיפורי צדיקי ישראל

סיפורים נפלאים מצדיקים וקדושים
מאורי עליון בעניני קדושת השבת

א.

זכור ושמור

הרב הצדיק ר' הירש מרימאנאוו היה נקרא בשם ר'
הירש משרת, כי מקודם היה משרת בבית רבו וקודמו,
הצדיק ר' מנדיל מרימנוב. נזדמן פעם שהצדיק ר'

הירש התראה עם אחד מהגדולים שבדורו, ושאל אותו גדול את ר' הירש לפירוש דברי רש"י ברכת כהנים: "כה תברכו את בני ישראל אמור להם – אמור, כמו: זכור ושמור".

השיב לו הצדיק:

– כששמשתי את רבי הצדיק ר' מנדיל מרימנוב אירע פעם אחת, שכבר הגיע יום החמישי ובבית לא היתה אף פרוטה לצרכי שבת. הרבנית ביקשה ממני, שאלך להצדיק ואשאלו מה לעשות. אך כשנכנסתי לחדרו של הצדיק וראיתי את גודל התעסקותו ודבקותו בעבודת השם לא מלאני לבי להטרידו, וחזרתי לאחורי. הגיע יום החמישי בערב, והרבנית התחילה להציק לי שאלך סוף סוף להזכיר להצדיק שאין כל מאומה לשבת. הלכתי – ושוב ראיתי שהוא עסוק בתורה ועבודה בהתלהבות ובדבקות, ושוב לא יכולתי להפסיקו ולהטרידו. כשהגיע יום הששי בבוקר, ובבית

עדיין אין דגים ולא בשר ולא כלום, נכנסתי שוב
לחדר הצדיק, ואז אמר לי הצדיק מעצמו:

– לך וקח את הקדירה שמבשלים בה דגים, תשים
לתוכה מים, ותשפות אותה על האש. וכך תעשה גם
בקדירה של הבשר ושל שאר תבשילי השבת:

– תמהתי ואמרתי:

– רבי! מה נבשל באותן הקדירות, הלא אין דגים ואין
בשר?

השיב לי רבי:

– כתוב בתורה: "והיה ביום הששי והכינו את אשר
יביאו". אנחנו מחוייבים לעשות ההכנה, והשבת כבר
תביא בעצמה מה שצריך.

וכך הוה. לקחנו את הקדירות, שמנו בהן מים, ושפתנו
אותן על האש. כעבור זמן מה בא פתאום כפרי אחד,

חלק א'

י

ושאל אם יוכל לשבות אצלנו, כי הוצרך לרגל איזה ענין להיות בעיר בשבת, ורצונו לשבות בבית הרבי, והוא הביא עמו כל צרכי שבת ביד רחבה: דגים חיים ובשר ושומן וכו'. מובן, שברצון רב קיבלנו את האורח לשבת, והיה לנו עונג שבת כראוי.

וכך הוה הענין – סיים הצדיק ר' הירש – גם בברכת כהנים: כלום הכהנים בכח עצמם ממשיכים את הברכות? הלא כתוב: "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם!" אלא שהקב"ה צוה שהכהנים יעשו את כל ההכנות שיש בידם לעשות: יטלו ידיהם, יחלצו נעליהם, יפרשו כפיהם, ויאמרו "יברכך" וכו', ושוב בא אח"כ הקב"ה בעצמו ואומר שעתה "ואני אברכם". וזהו שכתב רש"י: "אמור להם, כמו זכור ושמור". בברכת כהנים היא דוגמת הכנת שבת.

ב.

שמור את יום השבת

איש אחד בא אל הרבי מאלכסנדר, בעל "ישמח ישראל", והתאונן שיש לו חנות ואין לו פרנסה ממנה. הרבי הבין מתוך דבריו שהוא פותח את חנותו בשבת. אמר לו הרבי:

– אם תסכים ליקח אותי לשותף בלי מעות, בחלק של 15 אחוזים, אני מבטיחך שתהיה לך פרנסה. האיש הסכים ברצון רב ועשו שטר שותפות ביניהם כדין.

אחר כך אמר הרבי:

– מכיוון שעכשיו החלק השביעי של העסק הוא שלי, הרי אני בורר לי לחלקי את יום השבת. הריוח של יום זה הוא שלי ושל ששת ימי החול שלך. ואני

מצווה עליך, איפוא, שתסגור את החנות ביום השבת, שהרי יום זה הוא שלי. ולך לך לשלום ולהצלחה. קיים האיש את הצווי, ומאז היתה ברכה והצלחה במעשי ידיו.

ג.

שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא

הרב הצדיק ר' הלל מפאריטש ז"ל, היה דרכו לסבב חלק גדול מהשנה בערי הדרום, והיה מדריך את העם בדרכי החסידות, ומעורר לתשובה במקום שהיה צורך בדבר.

פעם בא לעיר אחת, שמוזגי היי"ש שם היו מתעסקים בשבת במשאם ומתנם כבימות החול. כשסיפרו הדבר לר' הלל נתרגש מאוד, והזמין אליו את כל המוזגים לאסיפה. כשנתוועדו אליו, הסביר לפניהם את כל

חומר העניין, והשפיע עליהם שיסגרו את עסקיהם בשבת. אבל תנאי התנו עמו: שישפיע גם על פלוני העשיר, שהעסק שלו הגדול ביותר בעיר הוא ברשותו, שגם הוא יסגור את עסקו בשבת, שאם לא כן לא יוכלו לעמוד בפני התחרותו.

לח הצדיק לקרוא אליו אותו עשיר: ולא בא. הזמינו שנית ושלישית – ולא נענע.

ור' הלל נתעכב לשבות שבת באותה עיר. ביום השבת הרגיש פתאום אותו עשיר דקירות עזות בבטנו, ומשעה לשעה המכאובים הולכים ומתגברים. צעק האיש מרוב מכאוב, ויסוריו תקפו אותו יותר ויותר. חששה אשתו שמא בעוון פגיעתו בכבוד הצדיק באו לו היסורים, ונמלכה לפנות להצדיק שיבקש רחמים על בעלה.

בשעת סעודת הצהררים כשהצדיק מסב אל השולחן עם קהל גדול של חסידים, פרצה פתאום אל הבית אשת העשיר, ובבכי ובתחנונים ביקשה מהצדיק שיברך את בעלה שיתרפא.

והצדיק שותק, אינו עונה דבר.

נטפלו לו החסידים:

– רבי! יגיד נא לה על כל פנים: "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא".

והצדיק אינו עונה דבר.

הלכה לה האשה בפחי נפש, ויסורי האיש הולכים ומתגברים.

ובמוצאי שבת, לאחר הבדלה, כשהצדיק ישב עם החסידים אל השולחן, והמיחם של תה עמד על השולחן, לקיים מאמר חז"ל (שבת קיט): "חמין במוצאי שבת מלוגמא" (רפואה), והצדיק משוחח עם המסובים

בדברי חסידות, נפתחה פתאום הדלת, ואותה אשה באה שוב בבכי ויללה לבקש מהצדיק, שירחם על בעלה ויברך אותו ברפואה שלימה.

נענה הצדיק ואמר:

– שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא.

תמהו החסידים: בשבת גופה לא ענה דבר, ועכשיו, לאחר השבת, הרי הוא אומר "שבת היא מלזעוק"?!
והצדיק המשיך:

– "שבת היא מלזעוק", אם השבת תחדל מלזעוק עליו, אזי "רפואה קרובה לבוא". לכו ואמרו לו: אם יתן תקיעת כף בפני שלושה אנשים שיסגור את עסק היין שלו בשבת, אז יתרפא.

תיכף הלכו אליו שלשה מהחסידים, ומסרו לו את דברי הצדיק. ולא איחר האיש מלקיים את הדבר,

ובלב שלם נתן תקיעת כף שמהיום והלאה יהיה בית מסחרו סגור ומסוגר ביום השבת.

וכך הוה. יסוריו הוקלו, ובמשך זמן קצר הבריא, וקדושת השבת הוקמה באותה עיר.

ד.

לא תבערו אש... ביום השבת

הרב הקדוש ר' נחום מצ'רנוביל ז"ל שהה פעם בשבת קודש אצל הרב ר' שמעון שלמה ז"ל, אביו של הרב הקדוש ר' משה מסוורן ז"ל. והדליקו אז בערב שבת נר גדול, שידלק כל הלילה עד הבוקר, כדי שאפשר יהיה להשכים בעוד לילה וללמוד.

ויהי באשמורת הבוקר, כשהצדיק ר' נחום קם משנתו, ובחויץ עדיין היה חושך ואפלה, ראו ר' שמעון שלמה ובני ביתו, שר' נחום הולך בבית וממשש הדרך, כמו

השבת בישראל כהלכתה

שהולך בחושך, וקרוב לכך שיחבוט את ראשו בהליכתו. ור' נחום פנה אליהם בשאלה:

למה לא הדלקתם נר, שידלק כל הלילה?

והיה הדבר לפלא בעיניהם, שהרי בבית דולק נר ומאיר. תיכף עשו דרישה וחקירה, ונודע הדבר, כי הנר כבה בלילה, והמשרתת הנכרית עמדה והדליקה אותו, ומחמת שהודלק הנר בשבת קודש לא האיר כלל להצדיק, ולא ראה כלום לאורו.

ה.

והיה ביום הששי והכינו

בכל ערב שבת אחר חצות היום היה הרב הקדוש ר' אלימלך מליזינסק ז"ל מרגיש, שקדושת יום השבת מקשקשת באזניו כפעמון, והיה מוכרח לאטום אזניו

בפני הקול המקשקש. וכל מי שהיה נמצא אז בביתו, היו פלצות ורעדה אוחזים אותו, ומשרתיו היו מוכרחים להכין ולתקן הכל קודם חצות היום, כי אחר חצות אם עשה אחד מהם איזה מעשה של חול בבית הצדיק, היה נופל מידו הדבר או החפץ שאחז, וכל מה שבתוכו היה מתקלקל.

האורח ממרחקים בזכות התפילה

בתו של הגאון ר' מאיר מקונסטנטיין ז"ל, בן הגאון ר' יעקב עמדין (הריעב"ץ) ז"ל, היתה צדקנית גדולה, ובעלה הי' עשיר ומופלג בתורה, וזכו לשני שולחנות, תורה וגדולה במקום אחד.

פעם אחת השכימה בערב שבת ויצאה עם המשרתת וסלה בידה אל השוק לקנות דגים לשבת קודש. מצאה אצל הדייג דג אחד גדול, שמשקלו כעשרים ליטרא. מיד קנתה אותו והניחתו בסל. כשראתה שהדג הוא

חי ומפרכס בראשו ובזנבו, שמחה שמחה גדולה, נתנה שבת והודאה להשי"ת, והתפללה ואמרה:

– רבונו של עולם! הנה חוננתני בדג חשוב כזה לשבת קודש, חנני נא גם באורח הגון, שייהנה גם הוא מהדג הזה.

ויהי אחרי חצות היום, והנה רב אחד נשוא פנים נוסע במרכבה, מתעכב לפני הבית. הרב היה הקדוש ר' יצחק מדרוהוביטש ז"ל (אביו של הרב הקדוש ר' מיכל מזלוטשיב ז"ל), אך בני הבית לא הכירו אותו, וגם הוא לא אמר להם מי הוא. אולם מקלסתר פניו הכירו שהוא איש קדוש, וחרדו לקראתו, וקיבלו את פניו בכבוד גדול ועיכבוהו לשבות אצלם.

אחר הסעודה השלישית הלך הרב הקדוש לחדרו לנוח מעט, ועשה שאלת חלום, שיודיעו לו מן השמים על מה שלחו אותו לכאן, ואיזה דבר הוא צריך לתקן

הלק א'

בעיר הזאת. השיבו לו, שאינו צריך לתקן כאן שום דבר. אלא שבעלת הבית היא מגזע קודש, בת תלמיד חכם גדול, וגם היא עצמה צדקנית גדולה, ובערב שבת בבוקר התפללה להשי"ת שיזכה אותה באורח הגון לשבת קודש שייהנה מהדג שקנתה, ונתקבלה בקשתה, והיות שבדור הזה אין אורח הגון יותר ממנו, לכן הודיעו לו בערב שבת מן השמים, שיסע לשבות שם.

כשנפרד הרב האורח מבני הבית אחרי סעודת מלווה מלכה והם ליווהו החוצה אל מרכבתו, ביקש לקרוא אליו את בעלת הבית ואמר לה:

– בבקשה ממך שלא תוסיפי להתפלל כך, כי אני הייתי במרחק רב מכאן, ועל ידי תפילתך הטריחו אותי לבוא לכאן לשבות עמכם.

ו.

והכינו את אשר יביאו

הצדיק ר' יעקב יצחק מלובלין, שאח"כ נתפרסם בשם "החווה מלובלין", היה בימי נעוריו מסתופף בצל המגיד הגדול ממזריטש. כשבא בפעם הראשונה למזריטש היה זה ביום ערב שבת קודש, ונכנס תיכף לחדר המבשלים, וראה שמתעסקים בהכנת סעודת שבת. אמר להם רי"י:

– הנה אני נוהג תמיד, שאת הדגים שאני אוכל בשבת, אני טורח בעצמי להתעסק קצת בתיקונם ביום ועש"ק, ועל כן אני רוצה גם עתה לקיים מנהגי. עמד ונטל חתיכת דג, מלח אותה בעצמו, והלך לו. והתלמידים של המגיד הגדול, שהיו באותה מעמד, ראו כן תמהו:

– וכי מנין לו, להאברך הזה, שדוקא חתיכת דג זה תגיע אליו בשעת הסעודה? הלא החתיכה תתערב בין שאר כל החתיכות הרבות המתבשלות, והמתחלקות ע"י המשמשים בין כל המסובין להשלחן?!

לעגו התלמידים על המעשה המוזר של האברך החדש. והיה שם בין התלמידים גם הרב ר' זלמניו, זה שנתפרסם אח"כ בשם אדמו"ר הזקן, בעל ה"תניא". לקח חוט, וקשר אותה חתיכת דג בחוט זה לסימן, למען ידע מה ייעשה בה, בחתיכה זו, בשעת הסעודה. ר' יעקב יצחק, כמובן, לא ראה ולא ידע על הסימן. בשעת הסעודה ראה ר' זלמניו, והנה את חתיכת הדג המסומנת בחוט הושיט המשמש לאיש אחר, היושב סמוך לאותו "אברך". כשרצה אותו האיש לקחת את חתיכת הדג בידו לאכלה, אחזתו פתאום רעדה של קדחת, ולא יכול לאכול, וסילק את מנתו לצד אחר,

השבת בישראל כהלכתה

כג

לאותו מקום שר' יעקב יצחק ישב שם, וכך הגיעה
הקערה בדיוק למקומה של ר' יעקב יצחק. לקח רי"י
את המנה ואכל.

אז הבין הרב, שאברך זה הוא אדם גדול.

ז.

יש קונה עולמו בשעה אחת

הרי"מ מגור ז"ל, בעל "חידושי הרי"ם", נסע פעם
בימות החורף להרבי מקוצק. הדרכים היו מקולקלות,
וכמה פעמים נשברו אופני המרכבה, ועל כן נמשכה
הנסיעה זמן רב יותר מכפי הרגיל, עד שביום ערב
שבת בבוקר עדיין היו רחוקים כמה פרסאות מקוצק.

הרי"מ נצטער הרבה מזה, כי לא הורגל לנסוע בדרך בערב שבת, וכבר עלה בדעתו לרדת ולשבות באיזה כפר על אם הדרך, וגם החסידים שנסעו יחד עמו נצטערו כולם על זה, ולא ידעו מה לעשות. שאל הרי"מ את בעל העגלה אם לכל הפחות יש באפשרותו לבוא לקוצק איזו שעות קודם קבלת שבת, ואמר לו כי הדבר נוגע מאד ללבו שיהיה בשבת קודש בקוצק, ואם יוכל להתאמץ בזה יהנה אותו מאד. בעל העגלה, שהיה איש פשוט, כשמעו עד כמה הדבר נוגע להרי"מ, אמר שיעשה כל אשר ביכלתו למלא חפץ הרי"מ. חגר בעל העגלה בעוז מתניו, ונסע במהירות ככל אפשר כשהגיעו לחצי הדר נפל אחד מהסוסים ארצה מרוב היגיעה ומת. כשראו זאת הרי"מ והחסידים נצטערו מאוד, והחליטו לשבות בדרך, אבל בעל העגלה הפציר מאוד בהרי"מ שיסעו הלאה, ואמר כי יקר לו מכל הון שיוכל להנות את הרבי, וברור

השבת בישראל כהלכתה כה

בעיניו, שיבואו לקוצק בעוד מועד. שמע הרי"מ לדבריו ונסעו הלאה, ובאו לקוצק באמת בעוד היום גדול, אבל בליל שבת מת גם הסוס השני של בעל העגלה. תיכף כששמע זאת הרי"מ שלח להודיע לבעל העגלה שלא ידאג מאומה, כי אי"ה מיד אחר שבת ישתדלו החסידים בעדו, ויתנו לו כסף לקנות שני סוסים טובים. אבל הצער נגע מאוד ללבו של בעל העגלה, עד שנחלה ומת שם בקוצק.

אמר הרי"מ ז"ל, כי כשבא בעל העגלה לבית דין של מעלה לתת דין וחשבון על מעשיו בעולם הזה, רבו מקטרגיו, כי היה אדם פשוט וריק ממעשים טובים, אבל מלאך אחד מליץ טוב הרבה להפוך בזכותו, כי מחמת שמירת שבת קודש איבד את רכושו, ואחרי כן גם את נפשי, ויגע מאוד לזכות אחרים שיוכלו לבוא למחוק חפצם על שבת קודש. ויצא פסק הדין, שבזכות שבת

קודש יהיה פטור מכל עונש בעד העבירות שעשה, אבל לתת לו גן עדן רוחני גם כן אי אפשר, באשר הוא ריק מכל מעשים טובים, ולכן פסקו שיהיה בעולם הדמיון, שידמה לו שהוא חי בעולם הזה, ויהיו לו ארבעה סוסים דוהרים רתומים לעגלה יפה, ויסע תמיד על דרך רחבה וטובה בלי מכשול, וזה יהיה לו לעונג הגדול ביותר שבכל מיני תענוגים רוחניים.

- ועכשיו - אמר עוד הרי"מ - נתיישב לי מאמר הגמרא (עבודה זרה י"ז-י"ח): "בכה רבי ואמר: יש קונה עולמו בשעה אחת". והמפרשים שואלים: למה בכה רבי, אדרבה צריך היה לשמוח על שבשעה אחת אפשר לקנות עולם הבא. אבל רבי בכה על איש, שהוא כמו בעל העגלה שלנו, ריק ממעשים טובים, ועשה איזו מצוה גדולה, שזכה על ידה לעולם הבא, אך לפי מושגיו והרגשתו אי אפשר לתת לו אלא תענוג מתענוגי עולם הזה, שהוא רק בגדר "חיי

מז השבת בישראל כהלכתה

שעה", והוא "קונה עולמו בשעה אחת", רוצה לומר: עולמו שלו אפשר להיות רק ב"חיי שעה" של עולם הזה: ועל כגון זה בכה רבי.

וסיים הרי"מ בזה הלשון:

– אנחנו מצדנו לא נשארנו כפויי טובה, ופעלנו שנפקחה עין שכלו להרגיש שהוא מת, ושרק תענוג של הבל ניתן לו, והשיג אחרי כן מקום בגן עדן התחתון.

ח

וביום השביעי והיה לכם קודש

הצה"ק מבארדיטשוב לא הי' נוסע עש"ק אחר חצות הצדיק ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל נסע פעם בדרך, הוא והגבאי שלו ומשמשו. ביום הששי באו לעיירה קטנה, ומכיון שנוהג היה הצדיק לבלי לנסוע ביום

הששי אחר חצות לשום מקום, נשאר לשבות באותה עיירה.

ונזדמן שקודם ביאתו של הצדיק לאותה עיירה, היו שם פעמים אחדות רצופות רמאים, שהתחפשו לצדיקים. והיו באים עם גבאיהם ומשמשיהם, ונוהגים למראית העין כדרך צדיקים אמיתיים, ומרמים את הבריות, עד שהרגישו בהם שאינם אלא רמאים ונוכלים. ולפיכך כשבא ר' לוי יצחק לשם, אמרו בני העיירה, שבוודאי גם זה אינו אלא כאחד הרמאים. ולמרבה המבוכה, נמצא איזה איש שאמר שהוא מכיר את הרב מברדיטשוב, ואיננו כלל בדמות ותואר של זה הבא. החליטו בני העיירה שלמחר, בשבת, בשעת קריאת התורה, כשיקראוהו לעלות לתורה, יעשו לו בזיונות גדולים, וילקוהו מלקות.

הגבאי והמשמש של הצדיק הרגישו שאין לב בני העיירה שלם עמהם, וכי הם חורשים מזימות עליהם,

ועל כן הפצירו בהצדיק לנסוע משם למקום אחר סמוך, שעוד יספיקו להגיע שמה לשבת. אבל הצדיק לא אבה שמוע להם. ואמר שמימיו לא נסע ביום הששי, וגם היום לא יסע.

לפנות ערב בא הצדיק לבית הכנסת לקבל שבת בציבור. התפלל הצדיק, כדרכו, בקולות והתפעלות ותנועות של התעוררות והתלהבות, כדרך שהיה נוהג תמיד. והקהל, שכבר הוחלט אצלו, שאינו אלא רמאי, עומד ותמה: כמה זה יכול לסמא את עיני הבריות בהעויות המשונות שהוא עושה!

ונכרי אחד עבר באותה שעה דרך העיירה, על יד בית הכנסת, לכפר אחד הרחוק כמה פרסאות משם. מששמע הנכרי קולות משונים יוצאים מבית הכנסת, שאל ליהודי אחד:

– מה הקולות הללו שאנו שומעים?

השיב לו היהודי:

– בא איזה אורח אלינו. ואומר שהוא הרב מברדיטשוב, וצועק כך בתפילה.

הנכרי בא להכפר, ונכנס לתוך בית המזיגה. אחרי שאלת השלום, כנהוג, נכנסו בדברים, והחוכר שאלו איזו חדשות שמע בדרך. אמר לו הנכרי:

– עברתי דרך העיירה, ושמעתי צעקות משונות על יד בית הכנסת, ושאלתי לפשר הדבר, אמרו לי שבא איזה רב אורח, ומתפלל כך.

אל החוכר:

– ומי הוא הרב, אולי תדע?

– כמדומה, – השיב הנכרי – שאמרו לי, שהרב מברדיטשוב הוא.

ומלמד אחד היה בבית החוכר, שהחזיקו בביתו ועל שולחנו שילמד את בניו תורה. כששמע המלמד את

השבת בישראל כהלכתה לא

דברי הנכרי, והוא המלמד, הכיר את הרב מברדיטשוב, נתרגש מאוד מהמאורע, שהצדיק נמצא בעיירה הסמוכה. נתרגש וגם נצטער:

– אפשר צדיק בא לגבולנו, ואני לא אקבל פניו? ולא נתקררה דעתו עד שהחליט ללכת ברגל, תיכף ומיד, להעיירה, לחזות פני הצדיק. וכן עשה. ומשהלך קצת בדרך, עמד פתאום. מחשבה חלפה במוחו:

– מה אני עושה? הלא שבת היום! מכאן עד העיירה כמה תחומי שבת יש, ואני אלך ואחלל שבת?! וכך עמד המלמד, והרהר, ושקל בדעתו, עד שהחליט: – יהי מה! מכיון שהצדיק כאן מוכרחני לקבל פניו. הלך עוד כברת ארץ, ועמד שוב:

– סוף סוף הרי "מצוה הבאה בעבירה" בידי! כלום

מותר לחלל שבת בשביל מצות הקבלת פני רב?

עמד והרהר, וחשב ושקל, והכריע:

– ללכת!

ושוב הלך קצת ועמד, הלך ועמד. וכך היה כל הלילה

הולך ומתחרט וחוזר והולך, עד שכאור הבוקר נמצאו

רגליו עומדות סמוך להעיירה. כשהגיע להעיירה כבר

היה הקהל עומד בבית הכנסת בתפילה, וכשנכנס לבית

הכנסת קראו בתורה, והצדיק זה עצה עלה על הבמה.

בני העיירה כבר הכינו את עצמם "לכבוד" את

"הרמאי", והנה נפתחה הדלת, והמלמד, שהיה ידוע

בהעיירה כבר אוריין וירא שמים, התפרץ לבית

הכנסת, וכשראה את הצדיק עומד על הבמה, רץ

אליו, בבהלה, וצעק ביללה:

– רבי, אוי, רבי! חיללתי את השבת!

אמר לו הצדיק:

– לא חיללת את השבת, כי יש בביאתך לכאן משום פיקוח נפש, שאלמלא באת הייתי שרוי בסכנה. ואז ראו בני העיר, שאמנם הוא באמת הרב מברדיטשוב, ובקשו ממנו סליחה ומחילה על שחשדוהו.

ט

הצה"ק מקאמארנא זי"ע זכה ע"י בזיון גדול לאור

השבת

כתב הרה"ק מרן רבינו מקאמארנא זצ"ל בזה"ל: סיפר לי מורי ורבי דודי הקדוש רבינו צבי [והוא הרה"ק בעל עטרת צבי פי' על הזוה"ק] שבכל עש"ק יש לו ביטול ויסורין, וחלישות דעת מאוד כדי ליזכות לאור שבת. ופעם אחת היה בעש"ק בעיר בראד והבריחו

אותו משם בבזיון גדול עד למאוד. והוצרך לנוס לעיר פודקאמין ובא קרוב ללילה לשם בלא בגדי שבת והוצרך לקבל שבת, ואח"כ באו עם הבגדים. ובשבת קודש אמר רבש"ע כל כך בזיון היה לי האיר לי את תפלתי ונדלקו בי רמ"ח אברי לא יכילהו הרעיון שלא טעמתי אור כזה מימי ולא אטעום עד אלף השביעי. ולכל זה לא יזכה אדם אלא על ידי לימוד זוהר הקדוש עם כתבי הרח"ו על פי מרן האר"י עם הקדמות אור ישראל להבת אש הריב"ש טוב וכו' עיי"ש [היכל הברכה פ' ואתחנן (ד-כ"ג)].

השבת בישראל כהלכתה

לה

י.

סיפור נורא מאגרת ששלח להרב אברהם

אב"ן עזרא ז"ל (הנקרא ראב"ע)

א"ה. היות והשבת קודש מתחלל באופן מבהיל ומחפיר אשר תחשכנה עינינו מראות בלי בושת פנים, ומפגינים במסירת נפש נגד מהרסי ומחללי ש"ק בפרהסיא. לזאת אמרתי להדפיס עתה המעשה נורא מ"אגרת השבת" שנשלח להרב אבן עזרא, ועוד איזה סיפורים נוראים ונפלאים מה שקרא מכבר למחללי ש"ק, שנענשו ביסורים ר"ל בזה ובבא, אולי יתעוררו ויתנו לב וישיבו על ידי זה, ושכרם כפולה מן השמים.

בשנת ארבעת אלפים ותשע מאות ותשע עשרה בחצי הלילה ליל שבת בארבעה עשרה לחדש טבת, ואני אברהם הספרדי הנקרא אבן עזרא הייתי בעיר אחת מערי האי הנקרא קצה הארנון שהיא גבול שביעי מגבולות ארנון נושבת, ואני הייתי ישן ושינתי ערבה עלי ואראה בחלום והנה עומד לנגדי כמראה גבר ובידו אגרת חתומה, ויען ויאמר אלי קח זאת האגרת ששלחה אליך השבת ואקוד ואשתחוה לה' ואברך השם אשר כבדני זה הכבוד ואתפשנו בשתי ידי וידי נוטפו מור ואקראנה ותהיה בפי כדבש למתוק, אך בקראי הטורים חם לבי בקרבי וכמעט יצאה נפשי, ואשאל העומד לנגדי מה פשעי ומה חטאתי כי מיוום שידעתי את השם הנכבד והנורא אשר בראני ולמדתי מצותיו לעולם אהבתי את השבת, ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל לבי, גם בצאתה הייתי משלחה אותה

לז

השבת בישראל כהלכתה

בשמחה ובשירים, ומי בכל עבדיה כמוני נאמן ומדוע
שלחה אלי.

זאת האגרת וזאת היא

אני שבת עטרת דת יקרים

ובין השם ובין בניו אני אות.

ובהכל מעשיו כלם אלהים.

ולא ירד אז מן.

אני עונג לחיים על האדמה.

אני חדות זכרים גם נקיבות.

ולא יתאבלו בי אבלים.

השקט ימצאו עבד ואמה.

ינוחן כל בהמות הם ביד איש.

וכל משכיל ביינו הוא יקדש.

לח

חלק א'

בכל יום ימצאו שערי תבונה.

מכובד מעשות דרך.

רביעית בעשרת הדברים.

ברית עולם לכל דורות ודורים.

וכן כתוב בראשית כל ספרים.

למען אהיה מופת להורים.

ומרגוע לעם שוכני קברים.

וששים בו זקנים עם נערים.

ובי לא יספדו על מות ישרים.

והגרים אשר הם בשערים.

בסוסים וחורים ושירים.

וגם יבדיל חשובים כנזירים.

ביומי נפתחו מאה שערים.

ונכון מצוא חפץ ודבר דבר.

ושמרתך מכל אשם.

בזקניתיך שגגה נמצא בך.

ושם כתוב לחלל יום שביעי.

לחבר איגרת דרך האמונה.

למען שמרתני מאוד מימי נעורים.

אשר הובאו אליך הספרים.

ואיך תחשה ולא תדור נדרים.

ותשלחם אל כל העבדים.

ויען ויאמר אלי ציר השבת הוגד הוגד לה אשר הביאו

תלמידך אל ביתך אתמול ספרים פרושי התורה ושם

כתוב לחלל את השבת, ותאזור בעבור כבוד השבת

להלחם במלחמות התורה עם אויבי השבת ולא תשא

פני איש.

ואיקץ ותתפעם רוחי עלי ונפשי נבלהל מאוד מאוד, וארחץ ידי ואוציא הספרים חוצה אל אור הלבנה והנה כתיב שם פירוש ויהי ערב ויהי בוקר, והוא אומר כאשר היה בוקר יום שני עלה יום א' שלם כי הלילה הולך אחר היום, וכמעט קרעתי בגדי, וגם קרעתי זה הפירוש כי אמרתי טוב לחלל שבת אחת ולא יחללו ישראל שבתות הרבה אם יראו זה הפי' הרע, גם נהיה כולנו לעג וקלס בעיני הגוים, ואתאפק בעבור כבוד שבת ואדור נדר אם אתן שנת לעיני אחר צאת יום הקדוש עד שאכתוב אגרת ארוכה לבאר את ראשית יום התורה להרים מכשול ולהסיר פח ומוקש, כי כל ישראל הפרושים גם הצדיקים עמהן יודעים כי לא נכתבה פרשת בראשית מעשה השי"ת בכל יום רק בעבור שידעו שומרי התורה איך ישמרו השבת כאשר שבת השי"ת לספור ימי בראשית.

מא השבת בישראל כהלכתה

והנה אם יהיה סוף הששי עד בוקר יום השביעי היה לנו לספור הלילה הבא, הנה זה הפירוש מתעתע כל ישראל במזרח ובמערב גם הקרובים גם הרחוקים גם החיים, והמאמין בפי' זה הש"י ינקום נקמת השבת ממנו, והקורא אותו בקול גדול תדבק לשונו לחכו, גם הסופר הכותב אותו בפירושי התורה ידיו יבש תיבוש ועין ימינו כהה תכהה, ולכל בני ישראל יהי אור.

ועל זה חבר הראב"ע ספר "אגרת השבת" בראיות נכוחות ובבאור הכתובים והלכות גדולות בחשבונות תקופות ומזלות מוכיח צדקת הקבלה לשבות מערב ועד ערב, ע"ש.

יא

הגה"צ רע"א העניש לאיש א' שבנה בשב"ק

הגה"ק רבי ר' עקיבא אייגר זצ"ל כל ימי ישיבתו בק' פרידלאנד, לא היה איש אשר ימרה את דבריו, פעם הי' בעיר פרידלאנד שריפה גדולה, לעת הזאת הי' שם הגאון ההוא בק' ליסא שנקרא לבוא שמה כאשר שבק חיי' חמיו הגביר ר' איצק מרגליות לתקן סדר עזבונו, בשובו לביתו גזר אומר שכל הנשרפים אשר יבנו מחדש יהיו נזהרים להתנות בקאנטראקט שיעשו עם הבונים שביום השבת ויו"ט יהיו בטלים ממלאכה נגד דבר קצוב שיתחייב אדון הבית בעד יום השבת להשלים נזק הבונה והפועלים.

איש לא נפקד אשר לא שמע לקולו, כ"א אחד מיוחד בעם אשר היה בעירו היותר נכבד, היותר עשיר, הוא לא פנה לזה, כי אמר יבנה ביתו בקרוב.

כאשר הגיע שבת הראשון אחר כי החלו לבנות, וכל הבתים שבתו ממלאכה בלעדי בית זה הגביר, ותהום העיר, והקול בא לאזן הגאון, שלח אליו, והשמיט עצמו כי שיח וכי שיג לו, או הוא ישן, בליל שבת שלאחריו, שלח אל השמש המכריז כרוז כתב בכת"י הקדושה, והרבה לדבר בענין איסור זה ושגוזר אומר שלא יעשה כן עוד, וסיים וכל הפורץ גדר ישכנו נחש, הוא הגביר הנ"ל לא הוטב לבו בזה.

בת לאחריו כאשר הוכרוז שוב כזה, ויתמרמר הגביר, והוא היה לעת הזאת ראש על הראשים המנהיגים, ונתן פקודה להשמש המכריז שכל כרוז שיובא לידו להכריז להראות לו מתחלה הכרוז, ואם הוא יתן לו רשיון אז יוכל להכריז.

השבת בישראל כהלכתה

מה

כהקף הימים והגיע יום עש"ק והגאון שלח שוב כרוז כפעם בפעם ויבוא אליו השמש להגיע לו מפקודת ראש המנהיג ולדעת מה יעשה, השיבו, אתה לא תעשה נגד פקודתו לך והראהו הכרוז, והודיעני מה ענה בך כאשר הביא הכרוז אליו, עשה חריטה על תיבות הסיום "וכל הפורץ גדר וכו'" הלך השמש להודיע להגאון הנ"ל, אמר א"כ הנח הכתב ולך לשלום, מה עשה ביום השבת דרש בביהכנ"ס, ובתוך הדרוש הרבה לדבר מזה בהתלהבות גדול, וקרא הכרוז בפומבי והוסיף בו דברים ואמר שהוא מובטח מי שימרה דברו ויבנה בשבת, שלא יתקיים הבית ההיא, בכל זאת הגביר לא הטה אזנו, ובנה בית גדול לתלפיות, והבונים עשו מלאכתם גם ביום השבת, והיה זה הבית מבחר הבתים בגודל ובנוי בכל העיר.

ואחר עבור איזה שנים והנה תקרה א' אשר בקירות
הבית נפלה ונשברה, והיה בפתע פתאום, כי הרימה
שלט בה ונרקבה, וקראו לבונה אומן מומחה לבדוק,
ויחפש וימצא את כל תקרת הבית וכל עץ אשר בבית
ובכל היציעים, כולו שלט בו הרקב, ויאמר מהרו
וצאו מן הבית, והוצרך לחדש הבנין מראש עד סוף,
והי' לנס, כי כל הבנים הנבנים בשנה אחת עם בית
זה כולם בריאים וטובים, ועץ מיצר אחד הסמוך לעיר
כרתו, והנה הבית הזה חרוב נחרב, והכירו כי הצדיק
גזר בדרושו ברב חימום אשר בערה בו, והקב"ה קיים,
והבית הזה אחרי הבנותו שנית, מכרו הגביר ההוא
לאחד מבני העיר, כי ירא לשבת יותר בבית הזה.

יב

עונש לא' שמתו שוריו על שחילל שב"ק

פעם בא גביר א' לפני הרה"ק בעל באר מים חיים זצ"ל האב"ד טשערנאוויטץ, והתנצל לפניו איך שהוא מחזיק רפת מהרבה שורים ושלה אותם לעיר וויען למכור אותם, ובהדרך נפלו כמה שורים מחמת שהתחיל החולאת בהשורים וכמה שורים מתו, ואמר לו הרב ר' חיים שאם יקבל עליו שביום השבת קודש לא יעבוד בהם שום מלאכה אז לא ימתו, ואמר לו שנוטריון של תיבת שב"ת הוא כך, "שורך" בשבת "תעבוד, "שורך" בדרך "תמות, - "שורך" בשבת "תנוח, "שורך" בדרך "תלך.

עונש לאשה בצרעת על שתפרה בשבת, והי' לה

רפואה ע"י הרה"ק מפרימישלאן זי"ע

פעם א' באתה אשה עשירה אחת להרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל בבקשה כי נצטרעת ר"ל וכבר היתה אצל הרבה רופאים ולא הועיל, אמר לה רבינו מדוע תפרת בשבת, ונבהלה האשה ותשתומם, אמר לה רבינו, מאיר אינו אומר שקר, התחילה האשה לבכות ותאמר בעלי לא הי' בביתו כמה שבועות, ובערב שבת אחר הדלקת נרות בא לביתו וחפשתי כתונת בעדו והי' הצוארון קרוע מעט ותקנתי אותו, וכעת היא מבקשת מרבינו הק' שיתפלל להשי"ת וימחול לה ותתרפא.

השבת בישראל כהלכתה

מט

אמר רבינו להמשמש שלו ארי' לך ותקרא את יוסלי חייט, וכבא יוסלי חייט אמר לו רבינו הן באת בקובלנא אלי שצריך אתה להשיא בתך הבתולה, אמר החייט הן, אמר רבינו להמשמש קח קולמוס ועשה חשבון, והתחיל המשמש לכתוב, בתוך כך בא אברך א' מלבוב אמר רבינו האברך הזה יעשה החשבון, התחיל האברך לכתוב ב' מאות רו"כ נדן, ועל בגדים ג"כ מאה רו"כ אמר רבינו להאשה המצורעת תן ג' מאות רו"כ ותתרפא.

אמרה האשה ב' מאות רו"כ יש לי אצלי, אלך ואקח בהלוואה עוד מאה רו"כ ואתן לרבינו, הסכים רבינו והלכה ללוות ונתנה כל הסכום, אח"כ אמר רבינו תלך לרחוץ בהנהר ותקח עמך את הכלה שתרחץ עמך, נתיירא החייט פן תזיק הרחיצה להכלה ח"ו

חלק א'

הרגיש רבינו והבטיחו שלא יזיק לה כלום, ואמר להאשה הזהרי שאחר הרחיצה לא תביט על בשרך.

ביום מחר הלכה האשה עם הכלה לרחוץ בהנהר ונדמה להאשה בשעת הרחיצה כמו עורה נפל ממנה להמים ותביט על ידה, וכשעלתה מן המים נשאר ידה מצורעת.

ובאתה האשה עוה"פ לפני רבינו בבכיה שידה מצורעת כמקדם, אמר לה רבינו למה הבטת על ידיך הלא הזהרתי אותך שלא תביט על בשרך, אמרה האשה הבטתי בלי כוונה, וצוה רבינו לקרוא עוה"פ ליוסלי חייט, ובבואו אמר לו רבינו על הוצאות החתונה יש לך? אמר החייט לא, אמר רבינו להאשה הביאה עוד מאה רו"כ על הוצאת החתונה, וביום מחר תלך עוה"פ לרחוץ עם הכלה, ותקשור מטפחת על עיניך לבל תביט על ירך, וכן היה ונסעה האשה לביתה בריאה כאחד האדם.

נא השבת בישראל כהלכתה

מזה אנו רואים גודל כח הצדיק שהמעשה הזאת הוא כמעשה אלישע הנביא עם נעמן שר צבא ארם.

יד.

אחד שלא רצה לסגור המספרה בשבת

ונענש ע"י הגאון מברעזאן זצ"ל

פעם א' היה בעיר בערזאן חילול שבת גדול מאת המגלחים שהתחילו לגלח בפרהסיא בשבת, וספרו להגאב"ד דשם [הוא הגאון המפורסם רבי שלום מרדכי הכהן ז"ל, המפורסם בחיבוריו שו"ת מהרש"ם ו"ח ועוד], ושלה לקרוא אותם ונתאספו כל המגלחים ואמרו כי מוכרחים לספר ולגלח בשבת כי זה עיקר פרנסתם, כי עיר ברעזאן מלא מאדונים ושרים מהערכאות ומאנשי הצבא, ואם לא יגלחו בשבת גם בימי החול לא יבואו אליהם, ומה יעשו הלא היהודים

מצער ומעוטים המה ומהיכן יהי' להם פרנסה, ובאם לאו יהיו מוכרחים לחזור על הפתחים, וטפלי תלוי לכל אחד.

והוא ז"ל דיבר עמהם רכות וקשות במעשיות ובמוסר עד שנתרכך לבם הקשה, והסכימו אם יעשו כולם אגודה אחת ויד אחת חק ולא יעבור שלא יגלח שום אחד מהם בשבת, ויחתמו על כתב בקנס אם יעבור מי ויגלח בשבת אפי' בצנעה אזי יסגירו כולם חנותם ולא יעשו עוד שום מלאכה, ואם א' או שנים לא יסכימו ע"ז אזי מוכרחים כולם לעשות מלאכתם בשבת, כי הלא אם לא יעשו המה יקח האחד או השנים כל פרנסותיהם.

והתחיל לדבר ולהוכיח את כל א' וא' עד שחתמו על הכתב שעשה ביניהם, ולא נשאר רק אחד קשה עורף אשר לא רצה לשמוע ולחתום, אף כי דיבר אליו

דברים אשר לא הי' ראוי לשמוע דברים היוצאים מן
הלב ובכ"ז לא נכנסו הדברים בלבו.

אח"כ איים עליו באזהרות ועונשין להמחללים שבת,
ולא רצה לשמוע ופנה עורף ורצה לילך, ואמרו
הנשארם שבעבור זה הא' מוכרחים כולם לחלל
שבתות, ע"כ פנה עוד הפעם לאיש אחד הנ"ל ואמר
לו תדע שהיושב בשמים ישית עצה עבורך הכי אם
ח"ו תשבר ירך מה תעשה הלא תהי' מוכרח לסגר
חנותך אף בחול, ע"כ שמע נא וחתום גם אתה על
הכתב ולא תגרום שתחללו כולכם את השבת, והוא
לא רצה לשמוע וביקש והפציר את שאר המגלחים,
והמה האחת באמרם שאינם יכולים לראות איך האחד
הנ"ל יקח את כל מכיריהם שפרנסתם תלוי בהם כאשר
אמרו בתחלה.

ע"כ הלביש קנאה ועוז ואמר שבוודאי מן השמים ירחמו כי האיש האחד יחטא ומחטיא את הרבים חטא הרבים יתלו בו.

וכאשר הלכו כולם מבית של רבינו לא רחוק מביתו על המשעול מדריכה נפל הבליעל הזה ושבר ידו ונפל פחד עליהם וחזרו כולם ואמרו נעשה ונשמע וחתמו כולם על הכתב, והבליעל הזה חלה על חליו ושבק חיים לכל חי, כן יאבדו וכו' והי' לנס ולקידוש השם.

קנאת ה' צבאות

עוד פעם אחת פתח איש אחד מהולכי קדימה את חנותו בשבת וכאשר ספרו זאת לרבינו חרד לבבו ושלה את השמש שלו תיכף שיאמר לו בשמו שיסגור את החנות, ולא שמע פעם א' ושתיים ואמר אפי' אם יבא הרב בעצמו לא אשמע, וכאשר שמע זאת לבש את המעטפה והלך לאביו של הנ"ל, אף כי גם אביו

השבת בישראל כהלכתה

נה

הי' מהולכי קדימה ומהמשכילים, בכ"ז לא הרהיב עוז
בנפשו לחלל את השבת בפרהסיא, וכאשר דפק על
פתחו ופתח הפתח עמד אבי האיש הנ"ל נגד המראה
וסרק במסרק את שערו כי לא חשב בדעתו שבא יבא
אליו הרב בשבת בבקר, וכאשר ראה אותו עמד נבהל
ומשתומם ושאל מה זה רבינו ומה היום מיומים, והוצג
לו תיכף כסא וביקש מאתו שישב מעט וישב וסיפר
לו את כל הנעשה שבנו פתח חנותו היום, וכל זמן
שאני בחיים בושה וכלימה הוא וכאב לב שיפתח מי
חנות בשבת בעירי, ע"כ באתי אליכם שתראו שיסגור
החנות ובוודאי ישמע אתכם.

ואמר לו אני ממלא מבוקש רבינו ואראה לעשות כל
מה שביכולתי בכדי שיסגור את החנות למען לא יגרום
ח"ו כחוט השערה עג"נ לרבינו.

והלך תיכף לבנו הנ"ל והפציר בו ומילא מבוקשתו, ואך התנה תנאי כפול כתנאי בני גד וראובן שרק בשבת זו סוגר את החנות ועל שבת הבא לא יציית אותו, ולא ירהב לאמור לו עוד בדבר הזה כי לא ישמע לו ולא לשום אדם בעולם, ובא אביו הנ"ל וסיפר לו את דברי בנו הנ"ל וביקש שלא יהי' לו תרעומות עליו כי הלא ידעתם כי בזמנינו אלו בן מנוול אב, ע"כ אין שום עצה ע"ז רק אם מן השמים יעכבוהו אזי טוב כי גם רצונו בזה שלא יפתח החנות ויחלל שבת בפרהסיא, אך אין בכחי למחות בו, ונתן לו תש"ח על טרחתו ואמר לולי שמרו ישראל שבת א' וכו', ועל שבת הבע"ל נשען על אבינו שבשמים, ובטוח אני שלא יפתח עוד חנותו.

ולא עברו כל ימי השבוע וביום עש"ק סגרו חנותו מטעם המלך מחמת שהתחילו הבע"ח שלו לתבעו והלך לאבדון כן יאבדו, ונעשה רעש גדול בהעיר ממעשה

הלזה אז אמר כי לא בזכותו ומעשיו נעשה הדבר
הלזה כי הלא בידי מעש אין, רק הקב"ה בכבודו
ובעצמו תבע עלבוננו.

כן נזכה שיתבע השם עלבוננו ויוציאינו מהגלות המר
הזה ונעלה לציון ברנה ועינינו תחזנה בבנין ציון
וירושלים במהרה בימינו אמן.

טו.

מחלל שבת אחד נעשה בעל תשובה גמור

פעם בא לטיסא פירעד איש אחד לשכור "הגיט"
מהאדון דשם עם הארענדא ועשו חוזה ביניהם, וכל
אלו ששכרו עד אז "הגיט" היו להם הזיקות ממנו,
וכן הי' גם אצלו שעל ידי שעבר על איזה תנאים
מהנכתב בהחוזה, האדון הלשין עליו ונעשה משפט
גדול מזה, ובכל המשפטים הקודמים זכה האדון ויצא

הפס"ד שמחוייבים לשלם סכומים גדולים כי כל השופטים היו חברים להאדון, והאיש הנ"ל לא ידע מה לעשות כי ירא מאוד שהאדון יזכה גם עכשיו.

וכיון שראו צרתו יעצו אותו שילך להאב"ד דשם (הוא הרה"צ מרן רביני משה נתן יונגרייז זצ"ל, מח"ס תורת משה נתן) וישפוך לפניו שיחו ורק הוא יכול להצילו מהצרה הלזו.

והלך לרבינו וסיפר לו כל הענין, ושאל לו רבינו אם הוא שומר שבת? השיב לא! אז אמר לו רבינו שאם יקבל עליו מה שיצוהו אז ינצל מהצרה הלזו, ואמר שיקבל על עצמו כל אשר יצוהו רבינו, אז אמר לו רבינו שיקבל עליו לשמור שבת כהלכתו ויכשיר כל כליו.

והאיש הנ"ל קבל עליו הכל בשמחה, ורבינו אמר לך לשלום והשי"ת יצליח דרכך ונסע למקום המשפט.

ובאותו יום ה' שם גם האדון שלו ופתאום מת במיתה משונה האדון הנ"ל, ובא האיש בשמחה לרבינו לבשר לו הבשורה, ואמר לו רבינו שיסע תיכף לאשת האדון וישוה עמה, וכן הי' והלך לאשת האדון והשוה עמה על סך מועט והמשפט נתבטל, והאיש הנ"ל הי' אח"כ בעל תשובה גדול.

טז.

מגודל קדושת הרה"ק מצאנז זצוק"ל

סיפר לי הרה"ח הישיש המפורסם מו"ה יוסף הארטמאן שליט"א מפעיה"ק תובב"א, ששמע מאביו הרה"ג מו"ה יחיאל משה ז"ל שהי' מו"צ בעניעד (בהר"ר אהרן יהודא בהג"מ בנימין ז"ל אב"ד שאמלוי), שבעת שנתפרסם ההיתר ע"י שטר מכירה לעשיית יין שרף בשבת ע"י עכו"ם שסידר ותיקן הרה"ק מצאנז זצוק"ל,

אז כתב דודו הרה"ג מו"ה חיים מאיר זאב הארטמאן ז"ל שהי' אב"ד שאמלוי (בן להרה"ג מו"ה בנימין אב"ד שם) מכתב להרה"ק בעל דברי חיים זצ"ל עם השגות על ההיתר הנז', והדב"ח השיבו בדרך פלפול והשיג עליו, והרב משאמלוי חזר והשיב גם על זה.

וכה פלפלו והשיגו זה את זה, ובפעם הרביעית או החמישית כאשר השיבו הד"ח על מכתבו, ביקש מאתו במכתבו שאל יטריחו יותר בפלפוליו והשגותיו, ונדפס מכתב זה בשו"ת דברי חיים ח"ב (חאו"ח סי' כ"ט) ואעפי"כ לא השגיח דודו הגאב"ד משאמלוי על זה, ושוב השיב והשיג על הדב"ח גם על מכתב הזה, וכאשר קיבל הדב"ח שוב מכתבו קרא המכתב כמה פעמים בהתרגשות עצום ופניו הי' כלפיד אש, ועישן אז הלולקי שנתמלא כל הבית עשן, והלך וחזר בביתו בהתלהבות עצום באותו שעה נחלש בביתו הרה"ג ר'

חיים מאיר זאב הנז' וחלה את חליו ד' שבועות וניסו ברופאים ולא הועילו ושל"ח.

וכאשר הורידו על הארץ והדליקו הנרות סביביו, ואמו היתה אז עוד בחיים חיותה והרעישה מאוד וצעקה בקולי קולות מגודל מרירות הסתלקות בנה היקר הזה, ופתאום ראו שפתח עיניו וקם ממשכבו ואמר ששלחו אותו מעולם העליון כדי לדבר בשבח וגדולת מרן רה"ק מצאנז, ואמר לא ידעתי עם מי אני מפלפל ולא הכרתיו, כשמזכירין למעלה את שמו של הד"ח אפי' מלאכים שרפים וחיות הקודש כולם מזדעזעין מקדושת שמו, ואני אעפ"י שאני מוכן לילך על מקומי המוכן לי בלי דו"ד אעפ"י כ הייתי מוחל על חלקי אם הי' נותנים לי הזכות שאוכל לילך על ידי ורגלי עד עיר צאנז ולפייס אותו צדיק בחיים חיותי הי' אצלי חשוב יותר מחלקי, ע"כ דבריו.

וכל זה שמע הרב ר' יחיאל משה הנ"ל שעמד אצל דודו הנז' באותו פרק, וכתב כל דבריו בפנקסו, והי' נושא אצלו תמיד פנקס זה להראותו לעין כל מה שסיפר דודו אחר פטירתו, והוא ראה ושמע כל זאת באזניו.

יז.

איש כפרי מחלל שבת שנעשה בעל תשובה

ע"י הרה"ק שר שלום מבעלז זצ"ל

פעם אחת בא לפני הרה"ק רבי שלום מבעלזא זצוק"ל כפרי אחד בבקשה שיתפלל בעדו, וישאלהו הרה"ק על דרך התנהגותו בשבת בשדהו, ויודה לפני הרה"ק כי הנהו עושה שבתו חול, והתחיל להתנצל כי אי אפשר לשבות כדת מכל מלאכה בשדה.

והרה"ק הנ"ל התחיל להוכיחו וידבר על לבו דברי מוסר ועצות לעשות את השבת כמצווה, ואחרי אריכות דבריו נענה לו הכפרי כי אמנם כן ישמע לקולו, אך זאת יבקש מאתו כי עד אחר ימות הקצירה והאסיפה מן השדה יסכים הוד קדושתו לבל יפריע ממלאכתו גם בשבת קודש.

ואמר לו הרה"ק הסכת ושמע את אשר אספר לך מעשה שהיה, בימי הקדמונים, אז בעת ממשלת הפריצים כידוע שלכל אחד מאדוני הכפרים היה לו יהודי מוזג הכפר, ואותו היה עבד נרצע לאדוניו, פעם אחת עשה אחד מהפריצים משתה גדול אשר לקחו בו חבל כל בעלי אחוזות הגדולים בגליל הזה, וכאשר התעלסו מאד החלו להתפאר כל אחד ואחד בהיהודי שלו, כשמוע האדון בעל המשתה את דבריהם, התפאר גם הוא כי עבד נאמן כאשר היהודי

שלו הנהו אין לאחד מהם כמותו, כי לא נמצא כמותו בכל הארץ.

ויאמרו לו כל המסובים כי בזאת יבחנו דבריו, אם יצוה על מוזגו היהודי להמיר דתו וישמע לו, אז יודו כולם כי כן הוא.

וישלח לקרוא את היהודי מכפר שלו, ובבואו לפניו גזר עליו כי יחליף את דתו, ואם לא ישמע לו מרה תהיה אחריתו, ויאמר לו היהודי איזיל ואימלך בגו ביתאי, וישב אל ביתו ויספר לאשתו את אשר נגזר עליו מאדוניו, ואחרי שקלי וטריא שהיה ביניהם אמרה כי בל ימרה את פי אדוניו, וימהר היהודי לאדוניו בהסכמה כי יחליף את אמונתו, ויאמר לו האדון אם כן תדעכי מעתה לא יקרא עוד שמך יעקב כי אם איוואן ושם אשתך... וילך לביתו.

השבת בישראל מהלכתה

סה

חלפו ירחים אחדים, והנה שליח בא מאת האדון כי יבוא איוואן אליו, ויבוא ויאמר לו האדון דע כי מעתה עליך לשוב אל אמונתך ולא יקרא עוד איוואן כי יעקב יהיה שמך כבראשונה, ויאמר לו כי כמאז כן עתה לא יעשה דבר מבלי עצת אשתו, וישב לביתו לשאול בעצת אשתו, ותאמר לו האשה הנה מה טוב ומה נעים כי נשאר באמונתינו אפס הנה הימים הללו הנם קרובים לחג הפסח וכידוע ההכנות לימי הפסח קשים מאד העולם בעבודה רבה ובהוצאות גדולות, לכן עצתי כי תבקש עוד מהפריץ כי אמנם כן נשוב בשמחה לאמנותנו, אך יסכים להרחיב לנו זמן התייהדותינו עד אחר חג הפסח למען לא נצרך להתיגע בהכנת ימי הפסח ולהוציא את ההוצאות הללו, ובכן בחפצנו להשאר עוד נכרים עד אחר חג הפסח.

הכפרי הבין את הנמשל, וקיבל על עצמו לשבות שבתו מכל מלאכה בשדה, ולשבות בשביעי בחריש ובקציר עולמים.

יח.

איך שהעניש הרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זצ"ל

את אנשי בוריסלאב על שחיללו את השבת הגה"ק ר' יחזקאל הלברשטאם זצ"ל אב"ד שינאווי בעודו רב בסטרופקוב, בא פ"א לשבת אחד לעיר בוריסלב, שהי' דרים בה יהודים הרבה בשביל מעיינות הנפט שנתגלו בה בימים ההם, ורוב בעלי המעיינות היו יהודים וברובם חסידי זידיטשויב.

ביום השבת בבוקר יצא הרב משינאווי דרך בארות הנפט ומצא פקידים יהודים יושבים על יד הבארות ומשגיחים על העבודה, נצטער מאד על חילול שבת

השבת בישראל כהלכתה

סז

זה, וסגר את עצמו בחדרו כל היום ולא נתן לשום איש לבא לפניו כי חרה לו מאד על חסידים ע"ה הללו.

במוש"ק נסע מיד לדראהביטש הסמוכה והלך אל הרב דמתא שמצודת רבנותו היתה פרושה גם על בוריסלב, ודבר עמו קשות על הפרצה שתחת ידו בגלילו בורסילב, יעץ אותו הרב שיסע לזידיטשויב אל הרה"ק מהרי"א זצ"ל כי רק הוא יכול לעמוד בפרץ בדבר הזה, עשה כעצתו ובא להרה"ק הנז' ואמר לו: להוי ידוע למר שעל שלחנו שותים יין נסך, כי באים אליו חסידים מעיר בורסילב ובניהם כאלה המחללים שבת בפרהסיא וינם יין נסך, וספר לפניו בפרוטרוט את אשר ראו עיניו.

בו ביום כתב הרה"ק מזידיטשויב לאנשי שלומו בבוריסלב אזהרה נמרצה ואיים עליהם ועל כל אנשי

בוריסלאב, שאם יוסיפו לחלל את השבת, כשם שעד עתה התפלל עליהם שירבה הנפט בבארותיהם, יתפלל עליהם מעתה שיתמלאו כל הבורות מים, ויהפוך ה' להם הברכה לקללה.

איומו של הרה"ק מזידיטשויב עשה רושם אדיר וחזק, חרדו האנשים לנפשותיהם פן יחרה בהם אף רבם והביא עליהם קללה תחת ברכה, כל הימים אשר חי רבם לא הוסיפו לחלל השבת ואזהרתו של רבם נשמרה בכל תוקף.

אחרי פטירתו שוב התחילו לחלל את השבת, וקללת רבם כתומה בא עליהם, רוב בעלי המכרות ירדו מנכסיהם, בארותיהם נהפכו לבארות מים ויסכרו כל מעיינות הנפט של אולם שנתברכו ממנו בחיים חיותו אשר התחילו לחלל קדושת השבת.

אחר הדברים האלה כשוך חמת הגה"צ ר' יחזקאל זצ"ל, זכר את הביטויים שדבר לפני הרה"ק מזידיטשויב והכהו לבבו, כי סוף סוף אפשר היה לו לספר לרבינו את אשר ראו עינו לא ברעש ולא בסערה, ובמצות אביו הגה"ק מצאנו זצ"ל החליט לקבל נזיפה לפני הרה"ק ברגלים יחפות, ולאשר כי ידע שלא יתנו אותו לבא לפני הרה"ק והוא חלוץ הנעל סבב נסיעתו ליום תשעה באב, ואחרי חצות היום בא לפניו בבגדי אבילות ורגלים יחפות, ובקש מטו ממנו על הדברים שנמלטו מפיו בתוך לבבו, אבל הרה"ק בכלל לא התרעם עליו מפני שידע שכוונתו לשמים וארייתא היא דקא מרתחא ביה.

י"ט.

הקפדת הצה"ק משינאווי על נר שנכבה בשבת

על ידי דחיפת חטיפת השיריים

סיפר הרה"ק רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל אב"ד מונקאטש, ששמע מאדם גדול בשם הרה"ק רבי יחזקאל שרגא האלבערשטאם זצ"ל משינאווע שפעם א' דחפו כ"כ הבאים על ש"ק לקבל ברכתו או בעת לקיחת השיריים בעת השלחן עד כי נכבה נר ש"ק, ומוכן ממילא כי הי' שוגג ואולי באונס מרוב הלחץ זה הדחק, עכ"ז הקפיד מאוד ואמר כי זהו הוא הסימן שלא הי' כונתם לש"ש (בחטיפת השיריים וכיוצא) ואין זה רצון הבורא ית"ש, כי אם הי' כונתם לטובה לא הי' מגיע חילול שבת וחטא (גם בשוגג) עי"ז, וז"ש בבני יעקב ויעשו לו בניו כן (מלשון "כן" בנות צלפחד דוברות, היינו מנא ידעין כי עשו כ"ן לשון בצד"ק וכראוי אם יגיע מזה) כאשר צום מצות הש"י, והיינו שיהי' המצוה גוררת מצוה ולא גוררת עבירה גם בשוגג כנ"ל עכד"ק זיע"א.

כ.

איך העניש הגאון מברעזאן איש אחד שבנה ביתו

בשבת

פעם אחת הי' בעיר ברעזאן א' מהולכי קדימה שהתחיל לבנות לו בית חומה בתוך העיר ובנה גם בשבת, וכאשר נתוודע לו מזה להרב הגאון רבי שלום מרדכי הכהן זצ"ל אב"ד דשם, הלך בעצמו להאיש הנ"ל והפציר בו שלא יבנה בשבת ושלא יהי' הוא האש והראשון בחילול שבת בפרהסיא בבנין, אך האיש הנ"ל לא נטה אוזן קשבת ואחר פיוסים הרבה ואיומים לא רצה לשמוע, אמר לו הגאון מברעזאן בטוח אני בעזהשי"ת ולמען קדושת שמו שבוודאי לא תדורו בבית הלזה ויבוא לידי זרים, ולא ארכו הימים כי בעת הגמרו נחלה ר"ל ושכב עלי ערש דוי ימים רבים עד שהוכרח למכור את הבית חומה הנ"ל, ושל"ח

ולכל ישראל, כן יאבדו כל אויבי וכו' וחיים וברכה
לכל אוהבי השם ולשומרי מצותיו.

כא.

סיפור נורא מגודל שכר "השומר שבת כהלכתו"

הגביר ר' איסר'ל שסגר החנות בכל בחצי היום

וכבדוהו משמים בבן קדוש רבינו הרמ"א זי"ע
בספר רחמי האב (אות שבת שלום) בא"ד כ' וביותר
צריך לזרוז בעל החניות לסגור החנות מבעוד יום, כי
סמוך לשבת הבעל דבר מתגבר ומביא להם קונים,
והרבה באים לקנות צרכי מצוה נרות לכבוד שבת,
אל תאבו ולא תשמעו להם כי הם שלוחי הבעל דבר,
ושמעתי מעשה נפלא מהגביר ר' איסר'ל שהי' לו חנות
גדול ויקר בכל מיני משי והי' מנהגו כאשר הגיע חצי
היום בע"ש מיד סגר החנות.

השבת בישראל כהלכתה עג

פ"א נתקנא בו הס"מ ובאל נסותו והתלבש בדמות שר גדול ולקח הרבה סחורות יקרים ועשה השוואה על כל אחד ועדיין לא נמדד כמה אמות יש בכל אחד, ובתוך כך הגיע חצי היום והלך הגביר לסגור החנות כמנהגו, והשר התחנן לו שיתן לו הסחורה ולא רצה והפסיד מעות הרבה, וכבדוהו מן השמים עבור זה בן קדוש רבינו הרמ"א מאורן של ישראל.

כב.

מעשה באחד שלא לבש כתונת לבן לכבוד שבת

עד הבוקר

עו"ש כ', שסיפר הצדיק ר' בערצי מנאדבורנא זצ"ל איך שהגאון הקדוש ר' שבתאי מראשקייב נסתלק בע"ש, ולעת ערב בא אליו שליח דרחמנא שיבא להיכל שמקבלין בו שבת בעולם העליון, והלך אחר השליח

וכאשר הגיע לפתח ההיכל ראה שם זקן נכבד עומד, ושאל אותו למה אינו הולך לפנים והשיב שאין מניחין אותו עד הבוקר, לפי שהי' מנהגו תמיד שלא לבש כתונת לבן לכבוד שבת עד הבוקר.

כג.

הכנת השבת אצל הבעש"ט זי"ע

סיפר הרב הגאון המפורסם רבי שלום מרדכי הכהן ז"ל אב"ד ברעזאן (בעמח"ס דעת תורה שו"ת מהרש"ם ועוד) ששמע מזקנים כי פעם אחת ישבו תלמידי הרה"ק ר' ארון ליב זצ"ל מפרעמישלאן ביום ו' עש"ק וספרו מופתים מהבעל שם טוב, והרב הקדוש הנ"ל ישב בחדרו הסמוך ושמע דבריהם ופתח הדלת ואמר להם, מה לכם לספר מופתיו, ספרו נא גודל צדקתו ויראתו, כי בכל יום ערב שבת בהגיע חצות היום התחיל לדפוק לבבו, וכל מעיו היו מקשקשים עד

השבת בישראל כהלכתה עה

שכל סביביו שמעו קול המון וקשקוש, מפני הפחד והרעדה שהיו כל אבריו רועדים מהכנת שבת וקדושת היום הבא.

כד.

תשובה באמת

אחד מתלמידי וממשיכי דרכו של הבעש"ט זצלה"ה זיע"א, שלח פעם את אחד מתלמידיו המובהקים לכפר נידח אחד בין כסא לעשור, וצוה עליו שילך לחיט פלוני שהוא איש פשוט מאד, ויראה האיך שהלה מקיים מנהג הכפרות בעיוה"כ.

ותלמיד זה לא הפיל ארצה דבר רבו הק', ונסע לכפר המדובר, ובכליון עינים ציפה לראות עבודתו של הכפרי במנהגי הכפרות, וסוף סוף באה השעה המיוחלת, והכפרי הוציא פנקס אחד, ובו היה רשום

כל עוונותיו וחטאיו שחטא בשנה זו, וכמו"כ הוציא פנקס שני, ובו היה רשום כל היסורים ועגמת נפש שונים דעדרו עליו ופקדו אותו במשך השנה שחלפה, והכפרי הזה החל לעשות חשבון מדויק זה כנגד זה, וכשסיכם את התוצאות ראה, שסבל יותר יסורים במשך השנה, מאשר חטא למקום ב"ה, ופתח פיו בטענות כלפי מעלה בשברון לב, היתכן.

אולם, בסופו של דבר נענה ואמר בזה"ל, אלו לא היית ממ"ה הקב"ה כביכול דבר ברור וודאי שלא הייתי מוחל לך בעד זה, אך כיון שאתה הוא כיבכול ב"ה, הנני מוחל לך, אך בתנאי שגם אתה תמחול לי על אשר עשיתי לפעמים נגד רצונך, וכעת, שאתה מוחל לי, ואני מוחל לך, שרה! הביאי את התרנגול, ונעשה כפרות (ותמימות של חיט כפרי זה עוררה רעש גדול בכל העולמות, שהצדיקים הרגישו בזאת, ושלחו לראות את עבודתו הנפלאה הזאת בתמימתו ולראות

דרכי היראה של איש פשוט זה, שרשם דבר קטן וגדול שפגם בתומ"צ).

כה.

תשובה עם חרטה

אברך אחד בא פעם לפני הרה"ק מוהר"מ מפרימישלאן וצלה"ה, ובקשתו שטח לפני הרה"ק שחפץ הוא לשוב בתשובה לפני השי"ת, אמר לו הרה"ק מוהר"מ, אם חפץ אתה לשוב בתשובה, מהצורך שיהיה לך חרטה על מעשיך, ענה אברך הלז, בוודאי, כי באם לא הייתי מתחרט, לא הייתי בא לפני הרבי, הזדעק הרה"ק מפרימישלאן ואמר לו בזה"ל, הלזאת בשם חרטה ייקרא, "מאיר" יספר לך את אשר נקרא חרטה, והתחיל לספר בזה"ל:

פעם היה אברך אחד אשר קיבל לעת חתונתו נדוניא בסך מאתיים זהובים, כדי שיהיה לו סכום מוכן לפשוט ידו במסחר לאחר חתונתו, אברך הלזה יצא לשוק וקנה מכספו אריג בחמשה פרוטות המעטער, בס"ה של ארבעת אלפים מעטער בשווי של מאתיים זהובים, ויהי היום, ואברך זה יצא עם סחורתו ליומא דשוקא, כדי למכור את סחורתו ולהרוויח בה.

ובהגיעו למחוז חפצו לרחוב השוק, שמע קול קורא ומכה בתוף, (כידוע שבימים ההם הכריזו על מחיר הסחורות בהכאת תוף) פנה האברך אל אחד הסוחרים ושאלו מה הוא הכאת התוף?, ענה לו שמכריזים שעלה מחיר האריג לעשר פרוטות המעטער, כמובן שאברך זה שמח בלבבו שיוכל למכור את סחורתו בכפליים, ויש כבר בידו ריוח נקי של מאתיים זהובים, נכנס עם עגלתו לרחוב השוק כדי לחפש מקום מתאים להעמיד דוכנו ולהתחיל למכור הסחורה, בעוד שהוא

השבת בישראל כהלכתה

עט

מחפש מקום חניה, שמעקול מבשר ואומר שכבר נתייקר מחירי אריגים ועולה עשרים פרוטות המעטער, ועד שהוא מתמלא שמחה מתהייקרות השער, שמע מרחוק עו"פ את קול המכריז ואומר, שמעטער אריג, עולה כבר שלושים פרוטות ובדרך זה עלה מחיר האריגים למעלה למעלה, עד ששמע שמעטער אריג עולה כבר זהוב שלם, והיינו מאה פרוטות והוא עדיין לא התחיל למכור את סחורתו, (כ"ז מספר הרה"ק מוהר"מ מפרימישלאן אל האברך שבא לקבל תשובתו). אך, כיון שכבר פנה יום, חשב לו אברך זה בלבו, על מה ולמה אמהר כעת למכור את סחורתי, והנה כבר לפנות ערב, והלא ממילא כבר נתעשרתי והון רב ועצום בידי כי את כל הסחורה קניתי רק במאתיים זהובים, וכעת סחורתי שוה הוא, ארבעת אלפים זהובים, ובין לילה נתעשרתי הון ועושר כזה, ומה לי למהר,

הלק א'

הנה אסור לאכסניא לאכול ולהשביע נפשי, ולנוח קצת מעמל וטורח הדרך, ובבוקר אלך ואמכור את סחורתי ואשוב לביתי כשהון ועושר בידי, אומר ועושה הוא, ונכנס לבית מרוזח, וצוה שיביאו לו בשר ודגים וכל מטעמים, ופרפראות ולפתן, ובסוף יין ישן נושן, כדרך הנגידים, כי בטוח וסמוך היה שהנה כבר נתעשר עושר רב, ואח"כ צוה שיכינו לו מטה מוצעת היטב, ושכב לנוח מעמל הדרך, ולפני שינתו התחיל לחשוב חשבונות מה יעשה עם כל ההון והעושר הזה.

ויהי בבוקר כאשר יצא האברך זה לרחוב השוק, שמע קול מכה בתוף ומכריז, וכאשר שאל על קוץ המכריז, ענו לו שכרוז יוצא, שמחיר האריג ירד פלאים, ובעד שלשה פרוטות... יכולים לקבל מעטער אריג, (כי כאשר שמעו הסוחרים שאריגים עובר לסוחר הוא, וחסר סחורה מסוג זה על השוק, הביאו סחורה זאת

השבת בישראל כהלכתה פא

מכל הכפרים הסמוכים, עד שנתרבה סחורה זאת, ועי"ז ירד מחירה פלאים כמובן).

וכמובן שאברך זה השתחרו עיניו וראשו הסתחרר עליו, והתחיל לתלוש שערות ראשו, והחל צווח ככרוכיא, אוי לי, ווי על נפשי, ומה עשיתי ובין לילה נתהפך לעני מרוד, ואפילו את הקרן לא אוכל להוציא, ואילו הייתי מוכר את סחורתי רק בעת שהגעתי אל השוק, ג"כ הייתי מרויח בכפליים, ועכשיו במו ידי איבדתי את כל הוני ורכושי, ומה מרה היתה עליו נפשו, ונוסף על כל זה, עוד אכל סעודה כזאת, ועל חשבון מי עשה זאת, ולא די שלא נתעשרתי, עוד נהיה בעל חוב, וכל זאת הוא מפני שלא מכר את סחורתו ביום אתמול וכו' וכו'.

וסיים הרה"ק מוהר"מ מפרימישלאן זצלה"ה את דבריו, ואמר אל האברך אשר ישב לפניו שביקש לשוב

בתשובה, מעצמך אתה יכול להבין האיך שהתחרט
 אותו אברך על אשר לא מכר את סחורתו בעיתה,
 ואבד את כל הונו, חרטה כזאת הוא תקרא בשם "חרטה",
 ואם מתחרטים באופן כזה כמו שאברך הנ"ל התחרט
 או אז יכולים לשוב בתשובה אמיתית לפני המקום
 ב"ה (רזא דעובדא שער האותיות אות תשובה).

כו.

תשובה גדולה

הרה"ק מוהר"מ מנדבורנא זצלה"ה היה חייב לאיש
 אחד בעיר טשערנוביץ סכום כסף עצום, ע"י שלקח
 ממנו רב נרות בהקפה, (כידוע שהרה"ק מוהר"מ
 השתמש בסכומים עצומים של נרות) ופעם בעת שהיה
 הרה"ק מוהר"מ בעיר טשערנוביץ, בא אליו איש הלזה
 ואמר אל הרה"ק, שהוא מוחל לו את כל חובו, בתנאי
 שיבטיח לו שהוא בן עולם הבא.

וכשמוע זאת הרה"ק, לא השיב לו כלום, כי אם התחיל לדבר אתו בעניני עוה"ז, ושאל אותו אם הוא יודע האיך שפועלת מכונת הרכבת, והתחילו לדבר זמן רב מענין זה, ואח"כ שאל אותו האיך שפועלת מכונת, ומענין לענין בנושאים אלו, בדברם על דא ועל הא, שאל אותו הרה"ק האם יודע הוא האיך שמכבסים כביסה, התפלא איש הנ"ל, ובת צחוק עלה על פניו, ולא ידע מה לענות, כי כל בר בי רב יודע זאת, נענה אליו הרה"ק, אם כן, אומר לך אני האיך שמכבסים כביסה.

ופתח הרה"ק פיו קדשו בחכמה והתחיל לומר, הנה בעש"ק אחה"צ כשבאים מהמקוה, לוקחים את הכתונת הצואה שהפשיטו, וזורקים אותה תחת המטה, (כן היה הנוהג בשנים אלו שכביסה מלוכלכת מקומה תחת המטה) ואחר שב"ק, מוציאים את הכתונת הזאת משם,

ושורים אותה במים חמים, ואח"כ מכניסים אותה ליורה גדולה, ומרתיחים אותה היטב כמה שעות, ואח"כ מגבבים בקש, וקוטמים באפר, עד שכתונת זאת מזדככת ויוצא ממנה הלכלוך הבלוע בה, ואח"כ נוטלים כתונת זאת ומוליכים אותה אל הנהר, ושם שוטחים אותה על קרש רחב עם בליטות, ומתחילים לשפשף עם נתר ובורית, ואח"כ נוטלים עץ ארוך וקשה ומתחילים להכות על הכביסה שעל הכרש (כידוע שכן היו מכבסים כביסה בשנים אלו).

והמשיך הרה"ק דבריו אל בן שיחו בפחד נורא ותנועה איומה, מכים מכים, ומכים ומכים (ובל"ק, מען פערט און מען פערעט, און מ'פערעט, וכו') עד שכתונת זאת יוצאת נקיה לגמרי, וכל זאת אמר הרה"ק בפחד נורא כזה עד שאיש הנ"ל נפל והתעלף על הארץ אין אונים, והוצרכו להבהיל אנשים להשיב רוחו אליו.

השבת בישראל כהלכתה

פה

והנמשל מובן, אולם בכדי להקל על הקורא נכתבנו בקיצור, בעת שמגיע זמנו של אדם לשוב לבית עולמו, ומטהרים אותו... ואח"כ מכניסים אותו מתחת למטה, היינו לקברו, ומשום מוציאים אותו כדי לטהרו ולזככו ועושים אותו עמו את כל ונוכחת, עד שנשמה זאת מזדככת כפי שהיתה בראשונה זכה ונקיה, ואז תבוא למקומה המוכן לה בעוה"ב, ואיש הנ"ל שמע כל זאת מפי הרה"ק ע"י משל הנ"ל בלבד, ובקרבו התנוצצו הרהורי תשובה מרוב הפחד שהטיל עליו הרה"ק, עד שנפל מתעלף מגודל התשובה).

וכאשר הוטב לו במקצת, הביאו אותו לביתו, עזב תיכף הרה"ק את עיר טשערנוביץ ונסע משם לעיירה קטנה הסמוכה הנקראת מיעלען, ושם גר היה באותו עת בנו הרה"ק מוהר"מ מקרעטשניף ואיש הנ"ל נחלה אנושות, ויהי ביום ועש"ק הגיע מברק מטשערנוביץ

אל הרה"ק, שאיש הנ"ל חולה אנוש הוא ומוטל על ערש דוי, והיה כבר ממש בפני' דמעלא שבתא, נענה הרה"ק מוהר"מ אל בנו ואמר, נכנס במהרה להתפלל תפילת מנחה, כדי שאיש הנ"ל יעבור בנקל... וכן היה שבלייל שב"ק של"ת, מהתשובה הגדולה עד כלות הנפש, ע"י דבריו של אותו צדיק.

כז.

עובדא נוראה מהצה"ק ר"ר מרדכי מנדבורנא זי"ע

כידוע שבסוף ימיו של הרה"ק מוהר"מ מנדבורנא זצלה"ה תקע אהלו ומושבו לעיר בושטינע במדינת הונגריא, ונהרו אליו אלפים מישראל, כמחז"ל הכל צריכין למרי דחיטיא, הן לשמוע דברי אלקים חיים בעבודת השי"ת, ואלו הנצרכים לישועת ורפואות, וסמוך ובטוח היה שאצל הרה"ק מוהר"מ ימצאו את כל מבוקשם.

השבת בישראל כהלכתה

פז

ובתוך עמי אנכי יושבת, באתה גם אשה אחת אשר
בנה נחלה אנושות, ורופאים נואשו מלהצילו, וכאשר
היה כבר ממש נוטה למות ר"ל, לקחה אותו על כפיה
ובאתה לפני הרה"ק מוהר"מ לבושטינע, אולם בדרך
הליכתה נפטר הילד תחת ידיה, ר"ל, אבל אשה זאת
במר נפשה עליה, לא שתה לבה לזאת, ולקחה אותו
כמו שהוא, ורצתה לבית הרה"ק, וברעש גדול נכנסה
למקום מושבו, ולקחה את הילד וזרקה אותו לתוך
חדרו של הרה"ק מוהר"מ, והרה"ק עמד ממקומו, ניגש
אל הדלת וסגר אותה על מנעול ובריח, ואחר זמן
מועט פתח הרה"ק את דלת חדרו והילד יצא מחדרו
חי וקיים, הולך על רגליו כשאר כל איש, ואפילו
למשענת לא הצטרך, ותהום כל חצר קדשו וכל
הסביבה, בראותם בעיניהם תחית המתים, ממש כבימי
אלישע הנביא.

והיה בימים הרבים ההם, ויגדל הילד, והוליכו אותו לתלמוד תורה, וכו' אולם אחר שנעשה בר מצוה, שכחו הוריו את כל הניסים האלו, ולדאבון לב שלחו אותו ללמוד גם לימודי חול בבתי ספר של נכרים, אבל העולם הזה התנהג עוד בדרך התורה והניח תפילין ושמר על קדושת השב"ק, אך ברבות הימים נרתע לאחוריו, ולאט לאט ירד מטה מטה בדרכי היהדות, ולאידך, בלימודי חול הצליח מאד מאד, עלה ונתעלה, עד שנהיה למנהל גדול בבית חרושת לכריתת ועיבוד עצים, אשר בימים ההם הי' להצלחה מופלגת ולדאבון לב עבד גם בשבתות ויו"ט, ומשמו היהודי "געציל" נתהפך ללשון העמים "געזא" ועזב לגמרי את דרך אבותיו ר"ל.

והנה פ"א בלילה בשכבו על משכבו, רואה הוא בחלומו, יהודי זקן עטור זקן לבן ופיאות ארוכות, ומקלו בידו, ויאמר לו בזה"ל, "אני מרדכי מנדבורנא"

השבת בישראל כהלכתה

פט

(והרה"ק מוהר"מ היה כבר אז בעלמא דקשוט) והמשיך ואמר כשהיית ילד קטן הביאה אותך אמך אלי, והיית כבר מת... ואני החייתי אותך בתחיית המתים, והחל צווח עליו בקול נורא ומבהיל, "על זה הנער התפללתי"... כדי שתהא מחלל שבת וכו' וכו' ובתוך כדי כך התחיל להכותו במקלו אשר בידו מכות קשים ומרים, שא"א היה לו לשאת אותם, ובתוך חלומו, מרגיש הוא שא"א לו לסבול יותר מכות קשים אלו, והמכות האלו הביאו אותו לידי מיתה, ר"ל, ומת... ורואה הוא בחלומו שעושים לו כל צרכיו כנהוג, והוליכו אותו לקבורה.

וכאשר רק חזרו הקהל המלויים אותו לבתיהם, רואה הוא מלאך אחד נורא, ושרביט של אש בידו, ותיכף הושיט את השרביט ובהכאה נוראה על קברו, שאל אותו "מה שמך", ענה לו, "געזא", וששמע המלאך

את תשובתו, היכה בכפליים על קברו, ושאלו עו"פ ברעש גדול ואדיר "מה שמך", והוא עונה לו עו"פ כתשובתו הראשונה, אך המלאך, חזר והיכה בשלישית על קברו הכאה נוראה כזאת עד שהרגיש שכל הקבר והאדמה מתחתיו התפוררה "מה שמך", עד שבקושי נזכר שמו האמיתי והוא "געציל".

ובחלומו, והנה המלאך לוקח אותו בידו, ובזמן מועט העמידו לפני בי"ד של מעלה, והתחילו לעיין בדינו מה היה חטאיו ופשעיו בעולם העובר, והתחילו לעיין ראשון ראשון, וראו שחטאו הראשון היה, שהתפלל בכל יום תפילת השחר עד הודו "בלי תפילין", ורק לפסוקי דזמרה התעטר בתפילין, ופסקו בבי"ד של מעלה, הגם שאת אינה עבירה חמורה כ"כ, אבל היות וזה יצא ראשונה, ועי"ז התחיל לסוג אחור, עד שכבר התפלל בלא תפילין, ואח"כ כבר לא התפלל לגמרי, עד שנעשה פוקר ר"ל, לכן מגיע לו רק עבור עבירה

השבת בישראל כהלכתה

צא

זו, ג' חדשים גיהנום, או, שברירה בידו לחזור לעוה"ז ולתקן את כל חטאיו, אבל הוא ענה ואמר, שמסכים לקבל עונשו בגיהנום, מלרדת עו"פ לעוה"ז, כי אולי לא יתקן, ואדרבה יקלקל ח"ו עוד ביותר, וניתן צו מבי"ד של מעלה להורידו לגיהנום, וכשירצה דינו זה על חטאו הראשון יעיינו בדינו להלן.

הדבר יצא מלפני הבי"ד, ובחלומו, והנה מלאך אחד לוקח אותו ומתחיל ללכת אתו לגיהנום, והנה הולך בדרך הוא ומרגיש שחום מתחיל להעטיפו, שאל את המלאך המובילו, האם כבר כאן הגיהנום, התמלא המלאך בצחוק גדול, וענה לו שלגיהנום הוא עוד מרחק רב מאד, וחום זה הוא רק מה ששופע כבר מאש הגיהנום על אף המרחק הזה, וכן הלך עם המלאך הלאה, עד שהרגיש ששורף כבר תחת רגליו, וא"א לו ללכת הלאה בשו"א, ומטפס ועולה, מטפס ויורד,

מרוב החום והאש ששורף מתחת רגליו, ולובש עוז ושאל עו"פ את המלאך, האם כבר כאן הגיהנום, אך המלאך כבראשונה מצחק ממנו, ואומר לו שרחוק הוא עוד מאד מאד מהגיהנום עצמו.

התחיל מתחרט על אשר לא הסכים על הברירה השניה לרדת לעוה"ז כדי לתקן, כי ראה שיסורים קשים ומרים אלו, א"א לו לשאת בשו"א, וחגר עוז במתניו, ואמר אל המלאך המובילו, שרצונו לשוב לעוה"ז לתקן מעשיו, כי עונש הגיהנום אינו יכול לשאת בשום אופן, ענה לו המלאך שיעמוד במקום ההוא ויחכה לו, והוא ילך לשאול בעצת הבי"ד של מעלה, ותיכף פרח לו המלאך, ובזמן מועט חזר אליו ותשובה בפיו, שמסכימים לזאת בבי"ד של מעלה, אך בתנאי שבאמת יתקן מעשיו, ובחלומו והנה המלך לוקח אותו וחבטו ארצה.

השבת בישראל כהלכתה

צג

ומעצימת החבטה התעורר הנ"ל משינתו, כשהוא שוכב על הארץ אין אונים, וזכר היטב את כל חלומו שעבר עליו בליל בלהות זאת, וגם ראה סימנים חיים טריים, וכל חלקי גופו היה פצועים ומחובטים עד זוב דם, מהמכות אשר קיבל מהיהודי הזקן, ואח"ז היה רתוק למטתו כמה שבועות עד שתרפאו המכות וגופו החלים.

ומיד עזב את מקום עבודתו, ונהיה לבעל תשובה גמור, והתחיל לעסוק בתורת ה' תמימה יומם ולילה, עד אשר נהיה לת"ח גדול וחסיד יר"ש כל ימי חלדו בכוחו של אותו צדיק אמת זיע"א, והסתופף עוד בצ"ק של כ"ק אדמוה"ז מוהרא"ז מקרעטשניף וצלה"ה, בתשובה גדולה, וכל ימיו חזר על חלומו זה, כדי לעורר את ישראל ליראה ולאהבת השי"ת (רזא דעובדא שער האותיות אות תשובה).

ספר

השבת בישראל

כהלכתה

חלק ג'

גילוח שערות הראש, וגזיזת
ציפרניים – בערב שבת – דיניו
ומנהגיו
מלוקט מדברי חז"ל, פוסקים,
ומקובלים כתבי האריז"ל וספרי
בעל שם טוב, זיע"א.

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיר בתים
ב' סיון תשע"ו לפ"ק

ספר

גילוח שערות וצפרניים

פרק א'

בְּכָר כְּתִבְנוּ בְּשֵׁם הַש"ס וּמְדַרְשִׁים גּוֹרֵל חוֹמֵר אִיסוּר
 בְּלוּרִית — וְהוּא הַשְּׁעָר שֶׁמְגַדְלִין יוֹתֵר מֵרֵאֵי לְהַתְנַאוֹת בְּהֵן.
 בְּרָם מְבוֹאֵר בְּסִפְרֵי קְדוּשֵׁי עֲלוּיֹן שְׁלֵא לְהַנִּיחַ הַשְּׁעָר
 לְגַדֵּל בְּיוֹתֵר, וְלִקְוֹצֵצֵן שֶׁהֵן דִּינֵין קָשִׁיּוֹ, וְהָא לָּךְ קִצַּת
 מְדַבְּרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים:

שערות הראש הן דינין קשים

ואחיזת כחות הטומאה

א פְּתַב (בְּמַגִּיד מְשָׁרִים פְּרִשְׁת אָמוֹר) דְּגִידוֹל שִׁיעָר אַחוּי עַל
 דִּינִים, וְכֵן אֵיתָא (בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ חֶלֶק ג' דָּף מ"ח מ"ט) עֵינֵין
 שָׁם.

ב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: (חֶלֶק א' מֵהַרְש"א כָּבֵא בְּתָרָא דָּף ט"ז בְּדַבּוּר
 הַמִּתְחִיל מִן הַסְּעָרָה) שְׁאִין מִן שֶׁמְגַדֵּל וּמְצַמִּיחַ בְּרֵאשׁ שְׁעָר
 תְּמִיד כְּמוֹ אָדָם, וְהוּא כִּי הַנְּשִׁמָּה אֲשֶׁר בְּרֵאשׁוֹ יוֹתֵר מִשְׁאָר
 בְּעֲלֵי חַיִּים דּוֹחָה לְמוֹתְרוֹת הַחוֹמֵר תְּמִיד עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

קכא

ג וזה לשון האר"ל (בשער המצות פרשת קדושים) דשערות הראש הם דינם קשים וצריכים לספרם. ואיתא (בראשית חכמה שער האהבה פרק י"א) כי שער הראש בפחור הם כוחות הרין וטוב לגלחם.

ד וזה לשונו (הגאון בעל התומים זכרונו לברכה בספר תפארת יהונתן פרשת אמור) כי כל כוחות הטומאה או חזין בשיער על כן עשו ה'ה איש שיער ויעקב שכלו קודש ה'ה איש חלק ולפך מצורע שנתדבקו בו חלקי טומאה צריך להעביר שיער, וכן הלויים כשהיו נכנסין לשרת ה'ה צריכים להעביר כל השערות עד כאן לשונו.

ה ואיתא (ביוסיפין פרק ע"ו) מהדכרים הרעים של יוחנן שר הפריצים ורעת אנשיו בירושלים שלמדו את אנשי ירושלים וגם מקצת העם וכחוריהם שיהיו מגלחים שער זקנם ויגולו שער ראשיהם עיין שם.

ו ועיין עוד באוהח"מ (על הפרי עץ חיים כוונת הספירה פרק ז') דאדם אחד (לכד מנזיר) אם ירצה לגדל שערו אדרבה אותו גידול שער פוגם לו כי שער האדם ומה גם בפחורתו מורה דין, (דף מ"א).

ז במשנה ברורה סימן כ"ז דשערות גדולות מעפכין הידוק התפילין על הראש (עיין שם).

ח הגאון הקדוש מורנו הרב אלימלך זצוק"ל, וזה לשונו: איתא בספרי קודש שצריך האדם ליזהר שלא לגדל השער כי הסטרא אחרא יש להם אחיזה בשערות והאדם צריך שלא

ליטן שום אחיזה להסטרך אחרך נמצא דגם הגילוח הוא התחלה לעבדתו יתברך שמו (ליקוטי שושנה).

ט בפלא יועץ (אות גילוח) וזה לשונו: גילוח הוא מכלל כבוד שבת ויום טוב שלא ליכנס אליהם כשהוא מנווול ולפי סודן של דברים שהשערות הן בבחינת הדינין ראוי ליהרר מאד לגלח כל ערב שבת שלא לגרום רעה לעצמו לתת כח לזרים לשלוט עליו חס ושלום, עד כאן לשונו.

י בספר יסוד ושורש העבודה (שער ח') וזה לשונו: גם יזהר האדם מאד שלא לגדל פרע שער ראשו יותר מדאי אלא יגלחם בכל ששה או שבועה שבועות עד כאן דבריו.

* * *

גילוח שערות עש"ק

פרק ב'

א הלכה פסוקה בשולחן ערוך (אורח חיים ר"ס) דאם היו שערות ראשו גדולות מצנה לגלחן, והטעם כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מנווול (עבודה זרה ריש פרק אלו מגלחין, משנה ברורה שם).

ב בדאפשר מגלחין ערב שבת קדש וקא שיהא מינבר לכבוד השבת (עיין ב"ח, ט"ז, ומ"א, רש"ל, גר"ז, משנה ברורה, פ"ה החיים, — סימן ר"ס).

קכג

זמן גילות

דעת הט"ז שלא לגלח ביום ה' (ט"ז סימן ר"ס) אבל כל הפוסקים חלקו עליו ומתירין גם ביום ה' (עיין שיירי כנסת הגדולה ותורת שמואל, ותו"ש ג', ומחצית השקל, ובאר היטב א. להגר"ז אות א', וכן נראה מהשמטת המשנה ברורה) וכבר העידו הפוסקים דסוגיין דעלמא שאין חוששין לזה ופשיש איזה סיבה מלגלח ביום ו' מגלחין יום ה' (כה"ח ר"ס ט"ו).
(ובענין ר"ח עי' לקמן דיני נטילת צפרניים אות ה')

גילות מעכו"ם:

ג טוב שלא לגלח על ידי עכו"ם שלא לאתערבא צולמא דידי' בצולמא דעכו"ם (משנת חסידים פרק ה' אות ב')

יכוון לקיום המצנה:

ד כשאדם מסתפר יכוון לקיים מצנת "לא תקיפו פאת ראשכם", "ולא תשחית זקנד" והם שתי מצות בפאת הראש אחת מכאן ואחת מכאן, וה' מצות בפאת הזקן כמ"ש בגמ' שחייב על כל אחת ואחת, וגם יכוון שהוא מספר שער ראשו להיותו דינין חקירין (שער המצוות להאריז"ל — פ' תצא).

ה ויכוון עוד לקיים מצנת "ובחוקותיהם לא תלכו; ולא ילבש גבר, וכשהוא מסתפר ערב שבת קודש וערב יום טוב יכוון שמסתפר לכבוד שבת או יום טוב (כף החיים רל"ב ט"ו).

ו ובספר יסוד ושורש העבודה (שער ח') וזה לשונו: ניאמר לרופא בעת הגילוח שמור לי את הפאות שלא תגלחם ובנה מקיים מצנת לא תעשה של גילוח הפאות, וגם ראוי לקבל על עצמו בעת התגלחות מצנת לא תעשה של לא תשחית פאת זקניך ויחשוב במחשבתו: לא אניח לרופא לגלח זקני בשביל שלא אעבור מצנת לא תעשה זו שציוני הבורא תברך שמו, עד כאן לשונו.

ובספר ישועות חכמה (סימן ע"ב אות י"א) וזה לשונו: וטוב שיאמר בפירוש להמגלח בעת הגילוח שמור לי הפאות והזקן שלא תגלחם, וכן פשהוא מסתפר — ובשעה שאומר יחשוב לקיים מצות הנזכר לעיל, עד כאן לשונו.

ז בספר פלא יועץ (אות גילוח) וזה לשונו: ואני נוהג לומר קודם הגילוח: לשם יחוד קודשה בריך הוא ושכינתיה הריני מוכן לגלח שערות ראשי לכבוד שבת ואני מוכן להזהר מלהקיף פאות הזקן לקיים מה שאמרה תורה, לא תקיפו פאת ראשכם, ולא תשחית פאת זקנך, הכל באשר לכל לעשות נחת רוח ליוצרינו, ולתקן הדברים בשורשן במקום עליון, ויהי נועם וכו'.

קכה

פָּרָק ג' נְטִילַת צִפְרָנַיִם

זְמַנָּה :

(היות וגם זה שורשו מאתרא דדינא כמו שערות ראוי להסמיכן וגם מפני שאין הלכותיו ידועין לכל).

א מצוה לגלח הצפרניים בערב שבת קדש (אורח חיים סימן ר"ס ס"א).

ב יש נזהרין שלא לקצוץ צפרני ידים ורגלים ביום אחד מפני חשש ספנה (מגמ' משלי, מ"א, גרז' א"ר, עו"ש תורת שמואל משנה ברורה). וקשה לשכחה — יסוד ושורש העבודה, ויש מקילין (בשערי תשובה ב' העתיק מהחיד"א במחזיק ברכה ד' דמאחר דבשער הפנונות כתב פי שהאריז"ל לא היה חושש לזה ליכא למיחש למידי, ובבב"ר יוסף ה' כתב שכן פשט המנהג ואין גם אחד נזהר בזה כלל עיין שם).

ג יש שכתבו שלא לקוץ אלא בערב שבת או ערב יום טוב, וקוצצין מן הרגלים ביום ה' ומן הנדים ביום ו', (מ"א גר"ז, מ"ב שם, ולפמ"ש באות ב' הנ"ל שרי ביום אחד).

ד ביום ה' מקפידין שלא ליטלן (לכד מרגלים, כנ"ל) מפני שהצפרניים מתחילין לחזור ולצמוח ביום ג' לגילוחן ואם בן אין זה תיקון כבוד שבת שחוזר לצאת, (מטה משה בשם ספר הגן, ט"ז בשם רש"ל, אליהו רבה, הגר"ז ב' משנה ברורה ו').

ה יש מקומות שאין מגלחין (השערות) ואין נוטלין הצפרנים אפילו כשחל בערב שבת קודש מטעם צוואת ר"י החסיד (מגן אברהם שם, ומשנה ברורה שם, פנסת הגדולה, בהגהת בית יוסף, פ"ה החיים י"ב, ויסוד ושו"ר העבודה ש"ח, ועיין מה שכתב החיד"א בשאלות ותשובות יוסף אומץ סימן ל"ז אות ד' בשם ב' גדולים שהיו נוהגין בשערות ולא בצפרנים, וכן נראה בהגר"ז להמעיין היטב, עיין שם).

ובשחל ערב שבת קודש בראש חודש יסתפר ביום ה' ויכוין לכבוד שבת (פ"ה החיים י"ב בשם האחרונים), דבר נפלא מאד בספר אורח חיים (ספינקא) בשם הרב הקדוש מהר"מ מאפ"טא (בעל אור לשמים) זכר צדיק לכרכה, שמי שקוצץ הצפרנים בערב שבת קודש וגומר הפרשה שמו"ת קודם חצות היום בערב שבת, מוכטח לכל השבוע שלא יבא לידי עבירות חמורות רחמנא ליצ"ל, עיין שם.

* * *

סדר הקציצה:

ו יש מקפידין שלא ליטול הצפרניים כסדרן, אצבע אחר אצבע הסמוכה לה מפני שקשה לשכחה — ולקבור בנים — ולעניות, אלא מפסיקים בין אצבע לאצבע אחרת שאינה סמוכה לה, ומתחילין ליטול בשמאל בקמיצה דהיינו באצבע רביעית הסמוכה לזרת, ובימין באצבע דהיינו באצבע השניה הסמוכה לגודל ונמצא הסימן לסדרן כדאג'ה בימין, ובשמאל דכהג"א, ויש מלעיגים על זה, ומפל מקום טוב לזוהר לכתחילה (לשון הגר"ז אות ג' ומקורו במגן אברהם, וכן דעת

קכז

משנה ברורה סק"ח, ועיין בט"ז סימן קטן ב' בשם מטה
משה בשם מהר"ם וכן פתב בשם האריז"ל שלא היה נזהר,
ואף על פי כן כתבו הפוסקים וכן בפלא יועץ — גילות —
ליזהר).

ז ואפי' בשני צפרנים בסדרן יש סכנה (אליהו רבה בשם
שבילי אמונה).

ח בספר יסוד ושורש העבודה (בצנואה סימן כ"ט) בזה
הלשון: בעת שקצצתי הצפרנים בכל ערב שבת קודש אמתית
בזה הלשון: אני קוצץ הצפרנים לשם יחוד קודשא בריך
הוא ושכינתיה וכו' כדי שלא אכנוס לשבת קודש מנוול
בצפרנים גסות, ובעת שהשלכתי אותם באש אמתית בזה
הלשון: יוצרי ובוראי יתברך שמו אני משליך הצפרנים באש
כפי שהזהרתני מאמר חכמינו זכרונם לברכה שורפן חסיד
לקיים מצות עשה ולא תעשה שצוייתנו בתורתך, שאל אביך
וגו' ולא תסור מן הדבר וגו'.

מקום הקציצה: עיין עץ חיים (שער ל"א פרק ב')
למורנו רבי חיים וויטאל זכר צדיק לברכה, וזה לשונו: ומה
שהוא (מהצפורן) כנגד הבשר הוא בתכלית הזכות, אבל מה
שעורף מן הצפורן ויוצא לחוץ מכנגד הבשר של האצבע זה
צריך לחתוך אותה כי שם נתלים החיצונים ויונקים בתכלית
וזה שנאמר בזהר וכו' לכן ענשו של המגדל צפרניים קשה
מאד, עיין שם (כף החיים ריש סימן ט').

התנהגות בצפרניים שנקצצו:

ט איתא בגמרא (נדה י"ז) השורף צפרניים חסיד, קוברן צדיק, זורקן רשע, שמא תעבור עליהן אשה עוברת ותפיל ולדה, עד פאן, (וביאורו בבאר היטב שם).

י מיהו אין בכחן להזיק רק במקום שנפלו אבל במקבד להו במקבדת וזורקן חוץ לאותו מקום אין לחוש (שם, גר"ז, משנה ברורה).

יא ועל כן אם חתך בביתו ונפלו מידו קצת צפרניו יכבד אותו המקום ויזום ממקומם ושוב לית לן בה, ובאליהו רבה כתב דאפשר בעינן דוקא השלכה חוץ לחדר (משנה ברורה שם).

יב לא יקוץ על בגדיו ולא ילקטם שם כי גורם רעה לעצמו (רוח חיים ריש סימן א.) וכן לא על שום בגד (פלא יועץ — גילוח) אלא על נייר הנזרק עמו.

* * *

לחתוך דבר אחריה:

יג נהגו קצת לחתוך איזה דבר אחר הנטילה משום חומרא (תולדות שמואל אות ב') ובמקומינו אין אחר נוהג כן (מחזיק ברכה ה', שערי תשובה רנ"א).

יד ובטעמי המנהגים (רנ"ג) דאיתא בנדה י"ז דאי קץ איזה דבר אחר נטילה אינו מזיק, וקעולם נוהגין לעשות פרתי לטיבותא לחתוך איזה דבר וגם לשרפן.

קכט

טו וברש"י (בתנ"ך הנשן ירמז י"ז פ"א) שנתחוך מג' או ד' קרנות השלחן ונקא שיהיו עדות שאכל בנטילת ידים ונקיות ידים. (עיינן שם עוד מה שפכתב דברים נסתרים).

טז הגאון הקדוש מקאמאנא (בספר עצי ערן על משניות) נזיר פרק ו' דאסור לשרוף שער אדם או צפרניים אלא אם פן מערב בהם איזה דבר שלא יזיק לו דרכיה דרכי נועם עד כאן.

אמירת דבר שבקדושה :

יז בשאלות ותשובות מהרש"ם (חלק ד' סימן קמ"ח) דבשומע ברכה או קדיש אומר אמן, וגם הרהור דברי תורה שרי.

נטילת ידים אחריה :

יח צריך ליטול לידים אחר נטילת הצפרניים ומי שאינו עושה כן תלמודו משתכח ואם אינו תלמיד חכם בא רחמנא ליצלן לידי עבירה (עגן אורח חיים סימן ד' סעיף ח"י ובאליהו רבה שם).

חיובו בכל ערב שבת קודש: מצוה לגלח הצפרניים בערב שבת קודש (שולחן ערוך ר"ס).

יט איתא במדרש מעשה בחסיד אחד שנפטר ונראה לתלמידו בחלום וראה התלמיד שהיה לו בתם במצחו, ושאל לו מפני מה היה לך כך, והשיב לו מפני שלא הייתי נזהר לקצץ את הצפרניים בכל ערב שבת קודש (מובא ביסוד ושורש העבודה שער ח).

כ בס'ימן קס"א ה'עתיקו האחרונים משל"ה: דראוי לכל אדם שינהוג כל ימיו ליטול צפרניו כל ערב שבת שלא יבא לידי שאלת חציצה (עיין משנה ברורה נכף החיים שם).

כא ועוד טעם ליטול בכל ערב שבת קודש שמה יבגס תחת הצפורן דבר איסור ויבשל פשית'ערב בהאכילה (ספר חסידים נ"ח).

גודל הגרעון בגידול צפרניים גדולים:

כב בפלא יועץ (גילוח) וזה לשונו: גילוח צפרניים מכבוד שבת ויש לזהר מאד ליטול בכל ערב שבת קודש אי משום כבוד שבת ואי משום שאם הם גדולים קצת עד שמקפיד עליהן הם חוצצים לנטלת ידים, ונמצא שברכת נטילת ידים שמברך לבטלה — ומבטל מצנת נטילת ידים — ואוכל פת בלי נטילת ידים — ולפי סודן של דברים שגם הצפרניים הם בבחינת הדינין ראוי לזהר מאד שלא לגדל לא צפרני הידים ולא צפרני הרגלים פי מלבד שטוב הדבר בפאנו טובלין לטהרה שנעשה המצנה פתיקונה ונבדוק עצמנו מחוצצי טבילה... עוד בה שצריך להקפיד מאד להעביר אחיזת הקליפות מעליו ולא כמנהג העולם שאין חוששין רק על צפרני הידים עד כאן לשונו.

כג דבר גדול משמיענו בעל פלא יועץ דאיברא דקי"ל (סימן פ"ח) שלא לחוש לחציצה במיעוט בטבילת אדם, מפל מקום כינון דלכתחילה מהדרין שלא יחצוץ וכינון דמבואר ב'ורה דעה שצפרניים הגדולים קצת חוצצין על פן יש טעם גדול להזר לקצץ צפרני רגלים מזמן לזמן כמו של ידים.

מדריך לצניעות בישראל

יום ו' | פרשת בהעלותך | י"א סיון תשע"ו | עלון מס' 1

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובירורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"נ הרבנית הצדיקת מרת טויבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת

עוז וְקָדֵר לְבֹשָׁה - וּמִשְׁמַק לְיוֹם אֶפְרוֹן

הצניעות בהלכה

עמ' 2

מכתבים של גדולי ישראל ז"ל, על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

עמ' 3

מהמתרחש בעולם הצניעות לפני מאה שנה עד היום הזה
לְכַשֵּׁי בְגָדֵי תַפְאָרְתְּךָ עָפִי

שמע בני

עמ' 3

סיפורי צדיקים על צניעות וְאַתָּה עֲלִיתָ עַל כְּלָנָה

שימו לב

עמ' 4

המכשולות הגדולות בימינו מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

זכרו! צניעות זו

מצווה דאורייתא:

הסמ"ק מצוה נ"ז
כותב שהצניעות
באשה היא מצוה
דאורייתא, וזה לא רק
חומרא.

דבר המערכת - בהמשכים

וזכיייתה לעולם הבא, תלוי בזה כמו שכתוב בספר חסד לאלפים (מאת בעל פלא יועץ סימן ו' סוף סעיף ד').

וזה לשון ספר קב הישר פרק פ"א, זה כלל גדול, כל אשה שהיא צנועה במעשיה ובמחשבותיה, זכתה שיצאו ממנה נביאים וחסידים ואנשי-מעשה, והראיה מתמור. וכל אשה אשר איננה צנועה במעשיה או שיש לה מחשבות רעות וזרות, אזי יוצאי חלציה הולכים אחריה וכו'. הכל תלוי באשה, כי לפעמים יש אדם רשע ויש לו אשה צנועה, יהיו לה בנים טובים צדיקים וישרים. ולפעמים יש אדם צדיק ויש לו אשה רעה ויש לו בנים רשעים. על כן צריכה כל אשה לראות להדריך את בניה בדרך טובים וכו' ע"כ.

וכתוב בספר מעבר יבוק מאמר א' פרק ט"ו, תחילת קלקול הבנים חס ושלום, יצמח מהפקר האשה. כי עיקר הצניעות בנקיבה, ועל ידי כך יהיו הבנים צנועים, וגם הבעל יהיה על ידה צנוע ע"כ.

יסודות הבית והנהגות הצניעות של-האשה, הם הם יסודות הקדושה. ולא עוד אלא שעיקר יצירתה מבראשית, היתה בְּכוֹנָה הזאת, כמו שאמרו חז"ל על פסוק (בראשית ב', כ"ב) "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה, תִּפְסַח הַכְּתוּב סִגְנוֹן "וַיִּבֶן" אף שפירוטו הוא מלשון בניין, אבל בא בכך לרמוז שהקדוש ברוך הוא ברא אותה בבינה והתבוננות, בזה שלקח דוקא את אחת מצלעותיו של-אדם הראשון ולא ממקום אחר בגופו, כיון שהצלע הוא מקום צנוע, שהוא מכוסה אפילו כשהאדם אינו לבוש. ועל כל אַבְרָ וּבְרָ שְׁהִיא בּוֹרָא בֵּה, הִיִּה אֹמֵר, תְּהִי אִשָּׁה צְנוּעָה, אִשָּׁה צְנוּעָה. (כמובא בבראשית רבה פרשה י"ח אות ב', ומדרש הגדול שם דף צ', ובתנחומא וישב אות ו', ומנורת המאור פרק ק"ע):

וכל אשה המרבה לזוהר בדרכי הצניעות, הרי זו משובחת. וכמעט כל עונש האשה בעולם הזה

המשך 'דבר המערכת' בדף 2

0527651911

ועד הצניעות להתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

המשך דבר המערכת מדף מספר 1

ואם בדורות שחלפו כך, מה נאמר ומה נדבר בזמנינו שבעוונותינו הרבים הפרוץ מרובה על העומד.

מערכות המלחמה הראשיות בעולם שלנו כהיום, המתייצבות על ה' ועל משיחו, הן הכפירה בכלל, והפריצות בפרט. במלים אחרות, הגענו למצב של דור המבול ודור הפלגה ממש רחמנא לילצלן. גם העונש הגדול כמעט עומד על פתחיו, דור "מבולבל" ודור "מפולג" בעוונותינו הרבים.

על כן צריך להאזרו ולהיכנס מה שיותר מהר לתיבה אל תיבת נח. לתוך בתי כנסיות ובתי מדרשות. לתוך הבית היהודי. כל כבודה בת מלך פנימה. כאן תפקידן המכריע של-בנות ישראל, הכשרות והצנועות, להציל את כלל ישראל לבלתי יטבעו בסחף מי המבול. - ברוך השם - יש הרבה נשים שהולכות בצניעות, בואו נצטרף אליהן.... - בתקווה שנוכה להיות בביאת המשיח בקרוב - מהראשונים בשורה עם האמהות הקדושות והנשים הצדקניות והנביאות...

רשימת בית עקד ספרים

1900-01 ספרים

בית עקד ספרים מהאדמו"ר

מהאלמין שליט"א

ספרים על הזוהר הקדוש ועוד

1. ספר זוהר וספריו 01
2. ספר הזוהר בעקב 01
3. ספר הזוהר והמשיח 03
4. ספר הזוהר והגאולה 04
5. ספר זוהר המזוזה 05
6. ספר זוהר הגאולה 06
7. ספר יהודי הזוהר 07
8. ספר זוהר הכשרות והשבת 08
9. ספר סוכת הזוהר 09
10. ספר גאולת הזוהר 10
11. ספר דרשה לסליחות תשע"ג 08
12. ספר זוהר לבר מצוה 12

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע על הצניעות

פסק הלכה שנתפרסם בשנת תרפ"ח

בית דין צדק לכל מקהלות האשכנזים פיעיה"ק ירושלים תובב"א בנשיאות רבינו הגאב"ד מרן יוסף חיים זוננפלד שליט"א [זצוק"ל], פיעיה"ק ירושלים ת"ו יום יא לחודש אייר שנת תרפ"ח כאשר בעה"ר פשתה המספחת של מלבושי שחץ, ופרצו גדרי הצניעות. קמל עמנו הקדוש, מאז ומעולם, באופן מבהיל מאד ה' ירחם. ורבים מיראי ה' פונים אלינו להורות להם את הדין והדת. והנה אם כי המקרסמות אין צריכות ראי', אך מחמת דדשו בה רבים בעה"ר. והורגלו במלבושים קצרים ובבתי יד קצרים, עד אשר הרבה מהמון עם נשכח מהם חומר האיסור ונעשה להם כהיתר ח"ו. על כן הננו להודיע בזה כי כל אשה ישראלית חייבת ע"פ דין תורה"ק ללבוש בגדי צניעות כאשר נהגו בנות ישראל הכשרות מאז ומעולם בלא שום שינוי דהיינו במלבושים ארוכים עד קצה האחרון היותר אפשר, ומצד הראש יכסה את כל בית הצואר כמנהג הצנועות ובבתי ידים ארוכות עד כפות הידים. וכן בשאר הבגדים חייבות לנהוג צניעות. וחלילה ללבוש אנפלאות מקביות מעשה רשת אשר ה'קגל נראה מתוכן. או אנפלאות מגון עור גוף. כל אלה פגול הוא לנו אומה קדושה וטהורה מדור דור. וכמו כן כל אחד מחוייב לחנך את בנותיו הקטנות בצניעות וקדושה שגם הן תלבשנה בגדי צניעות ולכל הפחות שהשמלה תכסה בארקה את רוב הרגל, ובתי ידים שיכסו את רוב היד. ובשכר זה יקויים בנו מקרא שכתוב והיתם לי סגולה מכל העמים וגו' ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, וזוכה לגאולה קרובה בב"א.

בד"צ לכל מקהלות האשכנזים

נאם מרדכי ליב רובין-נאם יצחק במוהר"א ז"ל
פרנקיל- נאם דוב צבי קארעלנשטיין

ראיתי הפתוב מהרה"ג הביד"צ נ"י ויאשר כחם וחילם לתקן הפרצות.

ובעה"ח המחכה לישועה קרובה יוסף חיים זאנענפלד

דברי הגאונים הצדיקים הנ"ל תקיפי דארעא דישאל זצוק"ל אינם צריכים חיזוק, ובנודאי שמצוה רבה לשמוע בקולם ולהוסיף גדרים בדרכי הצניעות כמקובל לנו מדור דור וע"ז נאמר לא תסור מכל אשר יורוך ימין ושמאל וגדולה המצוה הזאת כי תגן עלינו בעקבתא דמשיחא ולזכותינו לראות בקרוב בביאת משיחנו בב"א.

הכו"ח טוב לחודש מרחשון תש"ל פיעיה"ק ירושלים ת"ו

נאם פנחס עפשטיין ראב"ד ירושלים עיה"ק

תובב"א - נאם דוד הלוי יונגרייז

נאם הק' משה ארי' פריינד - נאם ישראל

באאמו"ר הגה"ק מהרי"צ זצוק"ל דושינסקי

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

בספר שולחן העוד (ח"ב סי' ט' סוף ס"ק י"ג): "ועיין במכתב הקדוש מהגה"ק מהר"ם מורימינוב זצוק"ל – מן מובא בכמה דוכתא בספרי קודש כי מקובל מפי צדיקים וקדושים כי כל הגזירות והתגברות הגלות וצרות שונות וחלאים ופגיעים רבים באים מזה וכל מאדע חדשה מביא מחלה חדשה בעולם רח"ל, ועיין בסידור יעב"ץ (אחר דיני תשעה באב) ... והיא היא אשר גרמה גירוש וגלות ספרד ושפאניא". **הבית אהרן אמר** "גודל התפשטות המחלה הידועה (סרטן) בעולם היא כגודל התפשטות פירצת הפיאה נכרית בעולם" (מפי הרה"ח ר' חיים אשר לדרמן זצ"ל).

בימי הגאון הצדיק רבה של ירושלים **רבי שמואל סלאנט** זצוק"ל פרצה מגפה בקרב נשות הקהילה, נשים צעירות רבות נפטרו בעת לדתן בזו אחר זו, מגיפה משונה זו הטילה מורא ופחד על אנשי היישוב הישן בירושלים, כולם נזעקו לביתו של המרא דאתרא רבי שמואל סלאנט בדמעות ושחו לפניו את קורות היום האחרון ואת מספר הנשים המטולות בין החיים למות, הם הציעו לסאוף בדחיפות כנס תפילה לאמירת כל ספר תהלים לבטל את רוע הגזירה, הרב הישיש הקשיב לדבריהם בכובד ראש והרהר דקות מספר, לבסוף דחה את דבריהם – : "זה לא יועיל" הכריז, "עיקר התשובה היא שינוי המעשה!! תחילה עלינו לברר בשל מה באה עלינו הרעה הזאת, ורק כאשר נבער את הרעה מקרבנו ונשפר מעשינו יש תועלת בתפילות לכפר ולמרוק מה שקלקלנו בעבר, בלא זה הרינו כטובלים ושרץ בידינו, הרב כינס את בית דינו והוחלט לערוך "שאלת חלום" כדי לברר בשל מה באה עליהם הרעה הזאת. וכך עשה, התאספו אנשי ירושלים ויקרייה, הרב, חברי בית הדין, מקובלים קדושים ואנשי מעשה וכינסו שלשה ימי צום ותפילות שבסופם נערך כנס מיוחד ל"שאלת חלום". בחסדי השי"ת נענו הרבים בתפילתם, והתשובה לא איחרה לבא – : "נסתלקה שכינה מישראל בגלל ה'שלייף'" (החגורה של הנשיא).

באותם ימים החל מאן דהוא למכור לנשות הקהילה חגורה שהידקה את בגדיהן וגרמה להבליט את צורתן ולמשוך עין להתבונן, מיט יצאה הוראה מבית דינו של רבי שמואל סלאנט להסיר את החגורות. ואכן בנות ישראל הכשרות אשר לא ידעו עד כמה דבר זה מהווה מכשול להרהור וקטרוג הסירו מעליהן את ה"שלייף" הזה, המגיפה נעצרה באחת ויהי הדבר לפלא גדול (עוש"ט שם ח"א עמוד 177).

ספר

מדריך לצניעות בישראל החדש

הקדמה

פרק א'

א. היות שבא לידינו מסר חשוב מאוד מעשרות פוסקים שמתבטאים בצורה חריפה ביותר כנגד לבישת פאה נכרית, ולצערנו הגדר בנושא חשוב זה נרפה מאוד, ואפילו בבתים ובמשפחות שאימותיהם ואימות אימותיהן מדורי דורות לא היה להם קצה של השגה ללבוש פאה נכרית, רק הלכו ללא כלום רק עם שערות קש (שפיצל) כדי שלא ללבוש פאה נכרית, נכדיהם נרפו מזה לגמרי ולא ממשיכים במסורת זו,

ופלא גדול זה קורה לְעִינֵינוּ שאפילו בבתים חרדיים ומדקדקים ביותר, שבעליהם הם חסידים ואנשי מעשה, ומהדרים במצוות, ולבושים בצורה חסידית עם כל פרטי הלבוש החסידי הנהוג, אף על פי כן לדאבוננו הם מסכימים שנשותיהם תִּלְבְּשֶׁנָה מה שִׁלְבָה חפץ ואיך שהיא רוצה לפי ראות עיניה, וזה לא עלינו מכת **מדינה** וגם מחוקות הגויים שאף אחד אינו מתערב בעסקיו של השני, הבעל לא מתערב בְּעִינֵיהָ וּבְמַלְבוּשֶׁיהָ והיא לא מתערבת בענייניו, אבל באמת **"לא קאלה חלק יעקב"** כי התורה הקדושה - שאבותינו ורבותינו מסרו את גופם לשחיטה ולשריפה בכדי שלא לִסְגֹת חס ושלום אפילו זי כל שהו מהדרך הקדושה, - מלמדת אותנו שהבעל נושא בְּמֵלֵא הָאֲחָרָיוֹת כְּלַפֵּי ההתנהגות בבית, וכל בעל שְׁבִיתוֹ אינו מתנהל על פי דרך התורה, הוא עונש ביחד עם הבני בית למרות שהוא עצמו מתנהג כדת וכהלכה, דכל מי שיש בידו למחות באנשי ביתו וכו' נתפס עליהם **[מסכת שבת פרק - במה בהמה בסופן]**.

ומצד שני כל מי ששומר על אנשי ביתו על עניני הצניעות, מקבל את השכר המלא הגדול והמיוחד שמוכן ומזומן אצל הקב"ה על מעשיו הטובים ביחד עם בני ביתו, ועוד יותר מבוארים בדברי חכמינו ז"ל שהבעל אינו יוצא ידי חובתו בזה שסותם כל פירצה אשר נראה לעין, אלא חובה מוטלת עליו לעקוב היטב ולבדוק אחרי האשה והילדים לדעת האם הם נקיים ושלמים מכל עוון, ומי שאינו עושה כן נקרא חוטא (אדם חוטא) **[סנהדרין ע"ו, רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כ"א, אבן העזר סימן א']** והאשה גם חובתה באותה משימה, לגדל דורות ישרים, דורות יהודיים, וגם לשמור את הבעל מעוון.

המשך בעלון הבא

המשך בעלון הבא

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו -מוסר- גילוי פני הערב רב

ספר

מדריך לצניעות בישראל

בו יבואר חומר איסור הפאה נכרית

משבעים פוסקים מדורות הקודמים, ואין רב בדור הזה שיכול לחלוק על הגאונים והצדיקים מדורות העבר, כי אם יקחו את כל הרבנים מכל הדור בכף מאזנים ונשים את הדברי חיים ז"ע בכף מאזניים השני יכריע את כולם, דהיינו שהרבנים המתירים את הפאה נכרית הם ראשי הערב רב שמתירים עריות בפרהסיא, והם וכל השומעים בקולם יירשו גהינם.

נדפס לפני 50 שנה - איזה פאה היה אז??? היום אין מה להשוות!

יצא לאור על ידי כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א נדפס בלשון הקודש 5000 ספרים בשנת תשכ"ה, ונדפס בשנית בלשון הקודש ובאידיש בשנה ה"ל עוד 5000 ספרים, ואח"כ נדפס בעיתון די תורה וועלט 5000 טופסים, ואח"כ נדפס בשנת תשמ"ז בספר מדריך לצניעות 2000 טופסים, ובשנת תש"ס 250,000 בדיסק, ועכשיו בשנת תשע"ה יוצא לאור מחדש במהדורה מיוחדת עם הרבה הוספות

הצניעות והאשמה צילמה וניהלה

פ"נ

הרבנית הצדקנית משלחת במועשיה
תמימה ובעלתה ובעם מידותיה
אצילה וצנועה בהנהגותיה
מעוינת באמונת אמן כל ימיה
זאת החרידה בקדושה ובטהרה בכל צאצאיה

מרת טויבא ע"ה

בת הרה"ח

מנהיג"ר חיים אליהו ביטאמן זצ"ל

מנוח הרה"א ואחייז בעל מעלות התורה החת"ש וחסידו ובעל קונטרס חספיות זצ"ל

מחברתו הטוהרה של כ"ק אדמו"ר

רבי שלום יהודה גראס שליט"א מהאלמין

מומריי התלמים עם פורושיהם ככוונה

היו נשורים תמיד על לשונה
רב חילה במדות הותרות להרבות שלום
וביחוד בהבלגה על עילבנה
ותרת חסד במענה, ודאם ושמורי לב
אכלו ועבעו על שולחנה
טוב פעולותיה ואצילות מידותיה ויבדו תורה
היו לאות למופת ולתפארה
והוללה בשערים מעשה בדביקות בעון
ידיה שלחה לאביו ולעני פרשה כפה
בתום וכספיות אין קן נילה ויחבנה
את יענה וסבלה ותר קיבלה בדומיה
עמדה לעני ימיו בעלה בכל לבנה
תתירה ספכה לכל תפשה מול קונו

הודפסה בסיוע קשים והושבה נשמחה ליוצרה בת שמעים שנה
ביום ב בתעלות ריא קין שיון ושעילי לפיק
ת ג ב"ה

שם אהרן אלמני יוסא

הספר הקדוש הוא נדפס לשמות נשמת הרבנית מרת טויבא בת רבי חיים אליהו ע"ה ת.ג.ב.ה.

ספר זכרון

"יוטובה אני בעיניו"

בו יובא דברי ימי חייה וטובת מעלת האשה הצדקנית הרבנית טויבא גראס ע"ה רסיסי דמע אחר מיטתה של הרבנית הצדקנית מהאלמין מרת טויבא גראס ע"ה

נשמתה עולה השמימה בקדושה וטהרה: ליל שני אחר חצות, תפילת היודי, תחינות וסליחות נישאות ברמה, כמה מניינים התאספו סביב מיטתה של הרבנית החשובה בבית בתה בבית שמש, כאשר בניה ונכדיה עומדים ונושאים תפילה. האדמו"ר שליט"א אומר פסוק וכולם עונים אחריו. נשמת כל חי נאמרת בדביקות ובערגה, ודמעות ניגרות כמים. השעה 2 אחרי חצות זעקת "שמע ישראל" מרעידה הלבבות והעומדים שם משתוממים מחסירים פעימה בראות את הרבנית ע"ה מפסיקה לנשום, מושטת ידים, עוצמת עינים, סוגרת את פיה, ונשמתה עולה השמימה במיתת נשיקה, ללא גסיסה כלל, בקדושה וטהרה. כך בדומיה החזירה את נשמתה ליוצרה, כי כך היתה כל חייה, כל ימיה היו מסכת מופלאה של קידוש שם שמים בקול דממה דקה, עבודת ה' מתוך סבל בל יתואר, אך בהשקט וצנועה. המשך בעלון הבא מס' 2.

מכתבים למערכת

מכתבים שהתקבלו לפני 20-40 שנה

מכתב זנא: הננו לאשר קבלת הספר על מאכלות אסורות שנודב לשיבתנו. יישר חילו של המחבר הדגול שליט"א לאורייתא ויפוצו מעיינותיו חוצה.

ביקרא דאורייתא. ישיבת השרון, הרצלי

תרגב: הנני מתכבד לאשר את ספרו שכולל בו "אכילת התרנגולים" "זבחו זבחי צדק" "מנוחת שלום" "מנחת יהודה" "שמירה טובה" בתודה ובברכה מעומקא דלבא תזכה למצות ורב הברכות יושב בסדר. ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובהמתך בכבוד רב ובכל חותמי הברכות, ע"ה כמוס עגיב

הרב של אור יהודה והסביבה

מדריך לצניעות בישראל

לשבת קודש | פרשת בהעלותך | י"ב סיון תשע"ו | עלון מס' 2

עלון יומי דהתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובירורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"נ הרבנית הצדיקה מרת טויבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת

עוז וקדר לבושה - ומשקם ליום אפרון

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל ז"ל, על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עלית על קלנה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר -

מכתבים למערכת

ועוד

דבר המערכת - בהמשכים

קב הישר פרק פב

א. אמרו רבותינו זכרונם לברכה, בשביל ארבעה דברים נגאלו אבותינו ממצרים. א) בזכות נשים צדקניות. ב) ובשביל שלא שינו את שמם. ג) ובשביל שלא שינו את לשונם. ד) ובשביל שהיו תולין בטחונם בהקדוש ברוך הוא. וכמו שהיתה גאולה ראשונה כן תהיה גאולה אחרונה.

גאולה האחרונה תהא בזכות

נשים צדקניות

ואם כן הרי לפניך שבזכות נשים תהיה גם כן הגאולה אחרונה. על כן צריכין הנשים להיות צנועין יותר מן האנשים ולא ילכו אחר שרירות לבם בהליכה במלבושיהן כחוקת הערלים כמו שראיתי עכשיו בזמן קצר חדשים מקרוב באו, רבו המתפרצים שהולכין במלבושיהן כמו בנות הערלים ואין שום היכר בין יהודית לערלית וגורמין הרבה רעה בעולם, אחד שמכשילים את רוב בני אדם ליתן עיניהם בהן ובלבושיהן וקיימא לן דאסור להסתכל אפילו בבגדי צבעונים של אשה.

שנית שמטילין קנאה ושנאת האומות אשר נושאים עין בנו בשביל שהולכין בנות ישראל ביתר חשיבות משרי האומות, ואנחנו בגלות המר אשר על פי הדין ראוי לנו לילך שחורים ולהתעטף שחורים ולהתאבל על אריכות הגלות ועל חורבן בית המקדש ועל אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה, ולא די שאין אנו מתאבלים אלא מוסיפים חטא על פשע שהולכות נטויות גרון וערום עד בית דדיהון מי יוכל לספר גודל העונש שלהם אשר המה מעכבות הגאולה בעוונותינו הרבים.

שלישית המה גורמים לבעליהם רעה למי שאין ידו משגת להלביש את אשתו כמו החברה שלה האשה מייללת ומקללת את בעלה עד שצריך בעלה ליקח בהקפה או לעשות שאר איסור בממון חבירו עד שהוכרח לעשות לאשתו גם כן בגדים נאים של פריצות כמו לאחרת, ואחר כך כשאין ידו משגת לשלם אזי נתפס בעלה או בא לידי שאר חרפות וביזוי. על כן צריכה כל אשה הכשרה וצנועה

המשך 'דבר המערכת' בגליון הבא

קו מידע לכשרות

0772619957

0527651911

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבד"ק ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

בני לא תשכח מפי זרעו
בעזרת השם יתברך

ספר בית עקד ספרים

האלמין

כשבעים אלפים ספרים קונטרסים וקול קורא/ת
מודעות ועלונים שחיבר והו"ל
ב"ק מודן האדמו"ר מהאלמין שליט"א
[הגה"צ רבי שלום יהודה גראס (גרוס)]

בו מובאים שמות הספרים שחיבר ב"ק אדמו"ר שליט"א כולל אלן
שנדפסו בשפת המדינה במשך יובל שנים משנת תשכ"ה עד שנת
תשע"ה חלקם בארה"ב וחלקם בארץ ישראל שנות ההדפסה
ומספר העמודים ומפתח לפי המקצועות

בעריכת א. ג.

יזיל ע"י

מפעל הזוהר העולמי סניף בת ים

0527-651911

הזוהר והמשיח

ספרים על הזוהר הקדוש
ועוד 1-1000 חלק א

וצא לאור על ידי
מפעל הזוהר העולמי פת ים
ראש חודש אדר ב' תשע"ו

בית עקד ספרים מהאדמו"ר מהאלמין שליט"א

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

ב. ולכן כואב הלב מאוד לראות הרבה אברכים אֶצְלֵיִם וחשובים שיחיו, שכל מטרתם והשגתם הוא שְׁאֵיִפָּה לחיי נצח, לחיי עולם הבא, שמבטלים את המשימה החשובה ויקרה הלזו, ומעט מן המעט נותנים דעתם ומחשבתם להסתכל ולעיין על התנהגות בני ביתם, בו בזמן שזה צריך להיות בראש מעינם, שהיא הנקודה החשובה והעיקרית ביותר בבית, וְאֵל יַעֲלֶה על דעתו שאי אפשר להשפיע והדברים איננו בידו וברשותו, כי בדברי תוכחה עֲדִינִים יְכוּלִים עם הזמן לפעול את הכל, ולא עליך המלאכה לגמור, וחייבים לעשות ולפעול כל מה דאפשר למען זה, וּבְגַלְי פְּעֻלוֹת וְהַשְׁתַּדְלוֹת רְצוּפָה בְּתַמְיָדוֹת בענין זה אי אפשר להצליח.

ומה גם שאחד מהסיבות העקרויות שֶׁהַבַּעַל אֵינוֹ מְאִיץ באשתו להחליף את כסוי ראשה שלא תלביש פאה נכרית, הוא אֵי ידיעת גודל חומרת הדבר, לפיכך שָׁמְנוּ עֵקֶר מִטְרַתֵּינוּ כעת בפרק הבא להסביר ולהבהיר בְּאֵר הַיֵּטֵב את כָּל נושֵׂא לְבִישֵׁת פאה נכרית וכל המסתעף מזה.

אמנם בראש וראשונה חייבים לדעת שהעניין הנשגב להצליח לפעול בביתו זה אשתו שלא ללבוש פאה נכרית אינו דבר קל כלל, אבל אסור בשום פנים ואופן להתייאש מלפעול בזה, ויש לדעת שלא כל המצבים דומים זה לזה, לפעמים אפשר עם הרבה סייעתא דשמיא להפוך את הבית מן הקצה אל הקצה, ובמקום שהיו לובשים בו פאה נכרית שלמה לא ילבשו פאה נכרית כלל, ולפעמים צריך ללכת לאט לאט ובהדרגה, קודם לדרוש מבני הבית לכסות את הפאה ואחר כך לַקְצֵר וְלַהֲקַטֵּן יותר ויותר עד שלא נשאר כלום.

עוד חשוב לדעת שיש מקרים שאברך נופל בגלל לבו הרך שלא במקום, מפני שקשה להו לראות כמה אשתו צריכה להתאמץ בשביל למלא את דרישתו, אבל האמת ניתן להיאמר שראוי ונכון לעת כזאת להתנהג קצת במידת אכזריות מאשר רחמנות מזויפת, שבשביל רחמנות הלזו יכולים חס ושולים לסבול צרות יגון ואנחה גם בעלמא הדין עד מאה ועשרים שנה ללא שְׁעוֹר וְקָץ.

ג. וכדאי שכל אחד יתאר לעצמו את האמת הברורה מה שמבואר בספרים קדושים איך שעומדים מולו מלאכי חבלה ולא מספר שרוצים לטָרֵף אותו ואת כל בני ביתו חיים - ולא מוכנים לעזוב עד שהאשה לא מורידה את הפאה נכרית, ומי יעמוד בזמן כזה בידיים שלובות ויחשוב 'רחמנות', האם בגלל שְׂאֵין רוֹאִים זאת בְּעֵינֵי הַבָּשָׂר זֶה מְשַׁנֶּה מְצִיאוֹת חיים הַלְזוֹת?

המשך בגליון הבא

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

הצניעות שהצילה ממוות, וסיפורים אישיים על צניעות מאת הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל אחרי דקה קרס האולם על יושביו ורוקדיו, שירדו חיים אל מותם, ה' ירחם. אבל היא ניצלה, היא נשארה בריאה ושלמה - בזכות השמירה על הצניעות... הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל: "הוא הלך ואמר לה, והיא כיסתה ראשה והתלבשה צנוע, ומאז התהפך מזלו לטובה."

ב.ד. פקידה צעירה טובת לב, העובדת באחד מסניפי הבנקים הנמצא בתוככי שכונה חרדית, הייתה מגיעה לבנק לבושה "איך שבא לה", כי היא לא דוסיית! יום אחד ניגש אליה אברך חרדי, מושפל עיניים, ובשפה רפה ביקש שלא תבוא ככה לעבודה, כי זה מפריע מאוד לציבור החרדי. "אנחנו בדמוקרטיה!", ענתה, "ואני יכולה ללבוש מה שאני מבינה!". "אבל תהיה לך זכות גדולה אם תשתדלי כן ללבוש צנוע", אמר האברך והלך. משהו בכנות שלו, בבושה שבה דיבר, נגע ללבה. "מה אכפת לי לא להרגיז אותם?", חשבה, "בסך הכול יש בהם דברים מיוחדים! באמת אני מתחצפת כשאני יושבת כך מולם..."

למחרת היא הגיעה לבנק לבושה חולצה עם שרולים ארוכים מעל לבגדיה. להפתעתה, הרגשתה הייתה טובה. משהו עדין וטוב התווסף בנפשה. הרגשה שהיא לא הכירה עד אז. לכן היא החליטה להמשיך וללכת תמיד בבגד עליון צנוע מעל לבגדיה. לאחר זמן קצר, בחתונת קרובתה ב"אולמי וורסאי", היא הגיע אברוע כשהיא לבושה ב'ז'קט צנוע מעל לבגדיה. באמצע החתונה היא הרגישה שמאד חם לה, כמעט שלחה ידה להוריד את ה'ז'קט, אבל משהו פנימי עצר בעדה - הרגשה דקה ורוחנית. היא הרגישה לפתע בושה ללכת בבגדים החושפים את ידיה, וגם לא רצתה לעבור על החלטתה. "אצא החוצה לנשום אור, ואתקרב מעט באוויר הירושלמי הקריר", החליטה. אחרי דקה קרס האולם על יושביו ורוקדיו, שירדו חיים אל מותם, ה' ירחם. אבל היא ניצלה, היא נשארה בריאה ושלמה - בזכות השמירה על הצניעות...

המשך בגליון הבא

מדריך לצניעות בישראל

יום א | פרשת שלח | י"ג סיון | תשע"ו | עלון מס' 3

עלון יומי דהתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת

עוז וְקָדֵר לְבוּשָׁה
וּמִשְׁטָק לְיוֹם אֶפְרָוִן

הצניעות בהלכה

עמ' 2
מכתבים של גדולי ישראל זי"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

עמ' 3
מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לְכָשִׁי בְּגָדֵי תַפְאָרְתְּךָ עִמִּי

שמע בני

עמ' 3
סיפורי צדיקים על צניעות
וְאֵתְּ עֲלִית עַל קַלְנֶה

שימו לב

עמ' 4
המכשולות הגדולות בימינו
מוסור-

מכתבים למערכת

ועוד.

דבר המערכת – בהמשכים

בישראל לראות להיות הילוכה בצניעות ולא בפריצות כדי שתהיה זוכה לצאת ממנה נביאים וחסידים.

והזכות השני שנגאלו אבותינו ממצרים שלא שינו את שמם, ועכשיו ובודור הזה ראיתי את (העם) המתפרצים בעם שהולכין במלבושיהון כחוקות האומות, וגורמים עוד רעה לגלח את זקנם ועוברים על חמשה לאוין כי חמשה פאות הן בזקן האדם ועל כל פאה ופאה חייב בפני עצמו, ועל ידי זה לפעמים אין מכירין אותו שהוא יהודי, וכששואלים אותו מה שמו הוא מכנה שמו בשם אחד משמות האומות, ולפעמים כשהוא הולך עם איזה שרים בדרך שאין מכירין אותו אזי נכשל גם כן באכילות טרפות ובשתיית יין נסך, כי עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה, ולא די שהוא גורם רעה לגופו ולנשמתו אלא הוא גורם רעה לכלל בני ישראל לפי ששינה את שמו, על כן עתיד ליתן הדין מי שעושה כן ועונשו הוא מרובה.

ב. והזכות השלישית היא שנגאלו

אבותינו ממצרים בזכות שלא שינו את לשונם, ועכשיו ראיתי מכשול גדול אשר צפון ברוב המדינה אשר בעונותינו הרבים הרבה בני אדם עושין שלא כהוגן והוא זה כיון דקיי"ל שצריך האדם ללמוד עם בניו כשהן קטנים כל דבר בלשון הקודש כדי שיבא בנו וירגיל עצמו בקדושה לדבר בלשון הקודש, וחדשים מקרוב באו שמרגילין הקטנים לדבר בלשון צרפת ובשאר לשונות, וכשיגדל הנער אין אביו שם על לב שילך בנו לבית המדרש כי אם השגחתו הוא לילך לבית הלימוד לשון צרפתי ושאר לשונות. אף דקיימא לן דסנהדרין היו יכולין לדבר שבעים לשון מכל מקום היו לומדין הלשונות דרך עראי ולא דרך קבע, מה שאין כן עכשיו עושין הלשון צרפת ולועז עיקר והלימוד התורה עראי.

אחד מאלף יש לו בטחון בהם יתברך באמת

ג. הזכות הרביעי שנגאלו אבותינו היה שהיו תולין בטחונם בהקדוש ברוך הוא, ועכשיו אני רואה בעונותינו הרבים שאחד מן האלף

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

בעזרת השם יתברך

ספר בית עקד ספרים

האלמין

כשבעים אלפים ספרים וקונטרסים וקול קורא'ת/ת מודעות ועלונים שחיבר והו"ל
כ"ק מרדך האדמו"ר מהאלמין שליט"א

הגה"צ רבי שלום יהודה גראס [גרוס]

משגל ענק זה הקים האדמו"ר שליט"א בראותו את החור פרוץ מרובם על העומד, ונלחם בעניו ותעממות נגד
כל העיון, ובארם וחידי שדאח את שבר בת עמו עמד בצד איתן לגרוך גרוך ולעמוד בפניו.

ובכבודו שחיו בדביו מתקבלים על שומעיהם ראה לנגד עיניו דברי החכם מכל אדם עשות ספרים הרבה און קון
וכמו שפי' המעודות (עב) לזהוהי בהם מכל מה שיש לזהוהי, ועל כל פריצה שנלחם עליה לתקנו דאח בזה
צורך לכתוב עליו ספר, וכשתנבדד לו שעל נושא זה כבר קדמוהו ראשונים, עמד וחדפס הספי' הזה והוציא
לאור עולם, כך שבעטת תשכ"ה תקופת מה לאחר נשואו, הוציא לאור עולם את הספר הראשון
"ואמרו אמן" על קדושת בית המדרש, לאחר מכן הוציא לאור עוד ששה ספרים על תקון הדוד, עד
שהוציא את הספר "נפש ישעיהו" שעוסק בענתי כשרות ומאכלות אסורות ספר זה חיבר וכתב בעצמו,
ונתקבל בחיבה אצל יוראי ה'.

בוא ועדי עתה בעבור יובל שנים הוציא לאור חיברי רבבות ספרים חלקם בלי לפייסם את שמו עליהם, וחלקם
בשם גדול זה או אחר, כמור"ב הרפ"ס קובצים, וקונטרסים, ומודעות קול קורא, ועדין ישנם תה"י ספרים הרבה
שהם בכתיב די, ובעשה"ת עוד חזון למועד, ספרי האדמו"ר שליט"א מפאריס את כל ספריות היהדות
בעולם, ואין לך ישיבה או בית דין או בית מדרש שספרים אלו אינם נמצאים שם ובכדי לזכות את כלל ישראל
הפוצם בחינם ללא תמורה.

לקראת שנת היובל שנים, אנו אויס לבנון הוציא לאור ספר בית עקד הספרים - האלמין
תשכ"ה-תשע"ה (במספר 2, א.א.) בו יפורטו רשימות של רוב הספרים ומתודותיהם, שהאדמו"ר שליט"א חיבר
הו"ל ערך וחדפס לפעמים בכמה לשונות, החל משנת תשכ"ה ועד תשע"ה ספר זה בודאן יהיה לעוד לכל מי
שירצה לעיין וללמוד בספרים אלו ויהיה קל יותר להשיגו.

"הדפסת הספרים שקראוהו 'מלאכת הקודש', השתלשלה מרדך לדוד, ולפני מלחמת העולם השנייה כמעט
ולא הייתה עור בעלת ישוב ישראלי שלא הוקם בתוכה דפוס עברי, והם הם שדאנו להפצת הספר העברי בכל
אפסי הארץ לאלפים ולרבבות, אולם עלובה ספרותנו העשירה, כי חסרה לה ביבולוגיפיה מעוברת כראו, כמו
שיש לכל עם וספרות, כדי להקל על כל דורש וחוקר בעבודתו ומספרות, באוה סוג שרוא, לכל ימוש בעוד
באפלה לתור אחרי המקורות הנחוצים לו להגל העבודה אשר לפניו, הביבליוגיפיה שרוא בסיס הספרות
ועמודותיה ולמלאות הסדון מורגש זה בספרותנו - זוהי מטרותנו, מנחתו, הפקידו ועודו של הספר הזה. עבודת
ימי חייו אנוש שהשקיע בו כ"ק מרדך אדמו"ר מהאלמין שליט"א, ויש לו העניג
והכבוד למסדו בזה לכל אלה שיש להם ענין בספרותנו.

שקריתנו יוסם וללה בלי הרף על דלתות פתחו, וזעיר שם
וזעיר שם רשמינו איזו העירה בשולו
ועלה בידו לתקן שגאות שונות
אשר בטעות יסודן.

50

יובל שנים של פעילות המערכה

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

חוסר צניעות – גורם לעניות

הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל סיפר שני סיפורים אישיים בקשר לצניעות: "היה פעם אדם אחד מסכן חסר מזל. בכל דבר שניסה לעשות - הפסיד. יום אחד הוא בא ובכה בדמעות שליש וביקש שאתן לו עצה. אמרתי לו: "היום למדתי בר"ן (מסכת נדרים דף סד), שכל מי שמברך ברכה לבטלה, וכל מי שמזכיר שם שמים לבטלה, בא לידי עוני". שאלתי אותו: "שמא אתה מברך מול אשתך כשהיא לבושה שלא בצניעות?". והוא אמר לי: "כן, אך אם אומר לה להתלבש בצניעות היא לא תקבל". אמרתי לו: "תגיד לה, שאם היא תתלבש בצניעות זו סגולה לעושר, ואם לא - זה מביא עניות". ואכן הוא הלך ואמר לה, והיא כיסתה ראשה והתלבשה צנוע, ומאז התהפך מזלו לטובה. אך כמובן שלבוש צנוע זה מהדין, ולא מדין סגולה, וזה חובה גם שלא בשעת ברכה".

"יום אחד הייתי על קברו של מו"ר אבי, ואני רואה שבאים אנשים ומנשקים את קבר הרש"ש (שנמצא בסמוך לקבר אבי), וגם מצויות שם נשים שלבושות שלא בצניעות. אמרתי בליבי: "למנוע מהם מלגשת לקבר הרש"ש איני יכול, אבל אם יתקרבו לקברו של מו"ר אבי, אמנוע בעדם". כשהם נגשו לנשק גם את קברו של אבי, אמרתי להם: "זה קבר של צדיק ומי שאינה לבושה בצניעות שלא תיגע בקבר!". ואז אחת הנשים אמרה, שאמא שלה הייתה תמיד אומרת לה, שכשבאים לקברי צדיקים יש ללבוש כיסוי ראש. והיא הוציאה מתוך התיק שלה צעיף וכיסתה ראשה. אמרתי לה: "אי אפשר לכסות רק את הראש, והידיים נשארות מגולות". כמובן, שחייבים ללבוש צנוע גם כשלא מבקרים בקברי צדיקים".

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

ועוד בואו נחשוב חשבוננו של עולם! הלא כל הרחמנות הזו מְזַכֶּת היא ומְעַשֶּׂה יֶצֶר הוא, וְאֵינָה אֵיפָה נִמְצָאִים חֶלֶק גְּדוֹל מאותם אברכים בשעה שהאשה מוֹתַשֶׁת מִעֲבֹדַת הַבַּיִת, ואז לא עולה בדעתם כלל וכלל לעזור בענייני הבית, לָמָּה אֵז רַחֲמֵינֵיכֶם אֵינָה מִתְעוֹרֶרֶת?

ואם באמת מדובר במידת 'רחמנות' שכלל ישראל נתברכו במידה זו, למה לא רואים הרחמנות על בני הבית בעת שהאוכל לא מוכן בזמן או אינו טעים מספיק, וְאֵז מִתְלוֹנְנִים וּמְצַעְרִים אֶת הָאִשָּׁה וְאֵינִים מִתְחַשְּׁבִים בְּכֻלּוֹ בְּזֶה שְׂעָבְדָה קשה כל היום בעבודות הבית הרבים הרוֹבְצִים עַל שְׁכָמָה.

ומכל זה רואים שכל מדת הרחמנות מִתְבַּטָּא אך ורק כשהו מגיע לְעֵינַי שמים כדוגמת **צניעות ויהדות**, ואם כן זה ברור כי הכל עצת היצר הרע לבד.

אבל מובן מאליו שבעת שבאים לדרוש מבני הבית איזה דרישה בענייני יהדות, בהכרח שזה יהיה אמיתי לחלוטין ודבריו יהיו דברים היוצאים מהלב ומעשיו לא יהיו סותרים את דבריו, זאת אומרת שאם הבעל אינו מתנהג כראוי עם יראת שמים ומידות טובות, אז קשה ביותר לפעול אצל בני ביתו אפילו כשמדובר בדבר קטן, כי חוץ ממה שחז"ל אומרים **'כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים'** שרק מי שיש לו יראת שמים דבריו נשמעים ומתקבלים, גם אין לה שום סיבה לשמוע בקולו, ראשית משום שהיא לא מרגישה שיהיה לו הרבה תענוג מזה, כי היא רואה שאינו רציני בדבריו כלל וכלל.

שנית, היא חושבת שכל חומרותיו היא רק על חשבונה ולזה איננה מוכנה בשום אופן, אמנם כשהיא רואה שהתנהגות שלו הוא ביראת שמים כדת וככונן אז היא מוכנה להתחשב אִתּוֹ וּבְמִשְׁךְ הַזְּמַן היא נִבְנֶעֶת לוֹ, כמו שאמרו חז"ל **'זכה עֶזֶר לא זכה כְּנָגְדוֹ'** אם יהודי עושה מצוות ומעשים טובים אז אשתו עוזרת לו, ואם לא אז ההיפך היא רק מפריעה לו.

ד.

ויש לדעת שבאופן מיוחד בולטים בפריצות נוראית הפאות הנכריות הארוכות, ועל זה בוודאי לא חשבו אבותינו מעולם, והפוסקים המועטים רצו להתייך בודאי נכרית בודאי ובודאי לא תכוונו לזה, ויותר מזה נראה לנו הרהור רציני מאוד, שאם היו יודעים שבדורות האחרונים יעשו פאות שיהיה נראה בדיוק כמו שערות הראש, שאפילו לבתולה שהולכת לכתחילה עם שערות מגולות כשהיא הולכת בצורה כזו עם שערותיה זוהי פריצות אימה עד אין לשער, וזה נראה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
-מוסר-

גילוי פני הערב רב

ועתה נפרט את שיטות הפוסקים

האוסרים ללכת עם פאה נכרית בעזה"י.

בסדר א-ב

(כדי להסר תלונות, ולסתום טענות, תיארתי כולם
בתואר "גאון" בלבד)

א. הגאון רבי אברהם חיים איינהארן זצ"ל
(בעל מחבר ספר ברכת הבית, שערי טוהר,
עצי עולה) כותב: לגבי הענין שבנות ישראל
הולכות ברחוב עם פאות נכריות, אמרו כבר
רבי יעקב עמדין והדברי חיים שאסור,
(שאלת יעב"ץ סימן ט', דברי חיים חלק ב'
נ"ט), וזה נקרא עוברת על דת יהודית, וכך
נראה בפשיטות מהשו"ע, (אבן העזר סימן
קט"ו סעיף ד'), ובפרט בזמננו שעושים את

המשך מגליון קודם

מספר זכרון

"טובה אני בעיניו"

"לעשות רצונך אלקי חפצתי": יראת שמים היתה
טבועה בכל הליכותיה, לא הושפעה מהאווירה
סביבה, וכוונה אורחותיה רק על פי דרך התורה
והחסידות, פעמים שעמדה לבד במערכה נחושה
בדרכה, מבליגה על עלבונות שהושמעו סביבה,
ואחת משאלתה "לעשות רצונך אלקי חפצתי".
מדותיה התרומיות התבטאו על כל צעד ושעל,
ובכל מאודה חפצה לעשות אך טוב וחסד. חס
ושלום לא לצער יהודי, ולהתחשב ברגשות הזולת
כדי שירגיש נעים. כציווי התורה, מה הוא רחום
אף אתה היה רחום וחנון - כך ריחמה על כל בריה.
למודת יסורים היתה, אבל כשמדובר ב'לתת' -
נתנה בכל מאודה. חילקה צדקה לרוב, גם אם
הרבו לבקש. בערב שבת כשצבאו על דלתה ובקשו
תרומה היתה מכפילה את הסכום, באומרה,
השבת מתקרבת ואולי אין להם לקנות צרכי שבת.
פשטותה וצניעותה לא ניתנים לתיאור כלל,
קיבלה על עצמה סיג אחר סיג, בהלכות צניעות.
והקפידה כי לא יראו קורות ביתה את שערות
ראשה. התלבשה מתחת לסדין גדול שהיה מכסה
כל גופה. גם בימי חוליה, לא ויתרה על הגדרים
שהציבה, ומתוך יסורים נוראים שאכלו בכל גופה,
הקפידה שראשה יהיה מכוסה כראוי, שהשמיכה
לא תזוז ממקומה, ועוד ענינים נשגבים שאין כאן
המקום לפרטם.

כל המפעל הגדול בזכותה: אשת חבר עטרת בעלה
עמדה לימין יבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בכל עת. ומרן האדמו"ר שליט"א מעיד עליה שכל
עבודתו בימי הרבים וכל מפעלו בזכותה, שהיא
הכינה את הדרוש, שיוכל האדמו"ר שליט"א
להתמסר כל כולו לצרכי הרבים. אהבת התורה
וחיבה ללומדיה פיעמה בה תדיר לא רצתה שבניה
יבואו לבקרה על חשבון לימוד התורה. העדיפה
לסבול לבד, ובלבד שלא יגרם על ידה ביטול תורה
ח"ו.

המשך בגליון הבא

המשך מגליון קודם

מכתבים למערכת

תרנה: הרינו לאשר בתודה את קבלת הספרים החשובים,
מנחת יהודה ואנציקלופדיה לכשרות.

בכבוד רב, נתיב מאיר, ההנהלה, ירושלים

תרנו: קבלנו בהוקרה את 3 ספרים שנשלחו אלינו. בתודה
ובברכה

פנחס הראנוני, אגודה להחזרת "עטרה ליושנה", ירושלים

תרנז: הנני להודיעך על קבלת ספריך החשובים.

ואנו מודים לך מאד על שליחת ספריך החשובים מאוד. יה"ר
שתזכה להפיץ מעינותיך חוצה.

יוסף חיים הלוי, רב העיר אשקלון, אשקלון

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה י"א)

ובזכותך עתידין להגאל

(ילקוט רות אוח תר"ו)

מדריך לצניעות בישראל

יום ב | פרשת שלח | י"ד סיון | תשע"ו | עלון מס' 4

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת סייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ו

דבר המערכת

עוז וקָדֵר לְבוּשָׁה
וּמְשַׁק לְיוֹם אֶפְרוֹן

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לְכָשִׁי בְּגָדֵי תַפְאָרְתְּךָ עִמִּי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
וְאֶתְּ עֲלִית עַל קַלְקָה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

דבר המערכת – בהמשכים

הנוכרים לעיל שנגאלו אבותינו
יזכה למהר ולקרב את גאולתינו.
כגאולה ראשונה תהיה גאולה
אחרונה שבזכות ארבעה דברים
האלה תהיה הגאולה במהרה
בימינו אמן.

**בְּשֵׁכר נְשִׁים צְדָקְנִיּוֹת שְׁהִי
בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר נִגְאָלוּ
אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, בְּשֵׁכר
נְשִׁים צְדָקְנִיּוֹת שְׁהִי
בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, זְכוּ יִשְׂרָאֵל
לְבִזַּת מִצְרַיִם.**

IN THE MERIT OF
RIGHTEOUS WOMEN
OUR FOREFATHERS
WERE REDEEMED
FROM EGYPT AND IN
THEIR MERIT OF
RIGHTEOUS WOMEN
WE WILL MERIT THE
FUTURE REDEMPTION
(KAV HA YASHAR CH
82)

הוא תולה בטחונו בהקדוש ברוך
הוא כי רוב העולם תולין בטחונום
בממון ובבני אדם שאין לו תשועה,
וזה הגרם שרואין את העניים
שהמה בתכלית השפלות ועשירים
נוטלים שררה לעצמן והעני הוא
קוץ בעיניו, ועל ידי זה אין אדם
שם בטחונו בהקדוש ברוך הוא כי
אם כת החנופה היא גוברת שתולין
בטחונום בעשירים, ומכל שכן שאין
מוזכרין חורבן בית המקדש וגלות
המר ואריכות הגלות ואין שם על
לב להתפלל על זה.

הבוטחים בהשם יתברך
באמת מתאבלים על חורבן בית
המקדש

ואילו היה שם בטחונו על הקדוש
ברוך הוא היה תמיד לנגד עיניו
להתאבל על חורבנו של בית
המקדש ועל אריכות הגלות. על כן
צריך האדם להשיג בדעתו שלא
לעכב לגאולה ולתלות בטחונו
בהקדוש ברוך הוא.

בזכות ארבעה דברים הנ"ל
יזכה לגאולה במהרה בימינו אמן
וכל הזהיר בארבעה דברים

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מוחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

המערכות על תיקוני יסודי הת

בהמשכים

יותר מאלף ספרים וקונטרסים
וקול קורא'ס שיצאו לאור
במשך יובל שנים תשכ"ה-תשע"ה

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

בהמשכים

זוכה למעלות היותר גדולות:

(א) כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי בבית חופה, שהנשים שם מלובשות תכשיטיהן, והכל **מסתכלין והוא אינו מסתכל**, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה עיניך (ספר חסידים סימן טו).

(ב) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכן אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ג).

(ג) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראי אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכרו משלם גם על העבירות ברבים והיי נמנע גם בשביל הבושת (דרך פיקודין, בהקדמה).

13. ספר הזוהר והר סיני 14
14. ספר זוהר בר ביי רב דחד יומא 14
15. ספר סיום הזוהר 15
16. ספר ים הזוהר 16
17. ספר כוח הזוהר הקדמה 17
18. ספר זוהר מגני ומצלי 18
19. ספר זוהר החסד 19
20. ספר זוהר התשובה 20
21. ספר זוהר לאברהם 21
22. ספר זוהר השמש 22
23. ספר ישיבת הזוהר 23
24. ספר אוהל מרים 24
25. ספר זוהר המזל 25
26. ספר חיים בזוהר 26
27. ספר קול הזוהר 27
28. ספר רחמי הרשב"י 28
29. ספר מעלות הזוהר 29
30. ספר שמחת הזוהר החדש 30
31. ספר חשבונות הזוהר 31
32. ספר תשובת הזוהר 32
33. ספר אגרות הזוהר 33
34. ספר תורתו מגן לנו 34
35. ספר שמחת הרשב"י 35
36. ספר בדרכי הזוהר 36
37. ספר השפעת הרשב"י 37
38. ספר מסיימי הזוהר 38
39. ספר זכותא דבר יוחאי 39
40. ספר נשמת הרשב"י 40
41. ספר זוהר ארץ ישראל א 41
42. ספר זוהר ארץ ישראל ב 42
43. ספר זוהר ארץ ישראל ג 43
44. ספר זוהר ארץ ישראל ד 44
45. ספר זוהר ארץ ישראל ה 45
46. ספר זוהר ארץ ישראל ו 46
47. ספר זוהר ארץ ישראל ז 47
48. ספר זוהר ארץ ישראל ח 48
49. ספר זוהר ארץ ישראל ט 49 א
50. ספר מורה נבוכים לדור הגאולה ב 49
51. ספר נחלי זוהר 50
52. ספר חיים של זוהר 51
53. ספר הילולא דרשב"י 53

50

יובל שנים של פעילות המערכה

עמ' 2

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

בעזרת השם יתברך שמו

אזהרה ובקשה לבנות ישראל הצנועות והכשרות והנהגות טובות שתתנהג בהם אשה כשרה בנוגע בינה לבין בעלה

אמרו חכמינו זכרונם לברכה "אין לך אשה כשרה בנשים, אלא שעושה רצון בעלה".

איתא במסכת נדרים (דף סו ע"ב): אחד מבני בבל עלה לארץ ישראל ונשא אשה לשם וכו', אמר לה שתביאה לו שני "בוציני" שבלשונו של הבעל בבבל היו קוראים לדלועים שהיא וואדער מילון היו קוראים "בוציני", ובארץ ישראל היו קוראים למנורות "בוציני", והביאה לו שני מנורות. אמר לה הבעל שתשברו אותם על ראש הפתח, שהיו קוראים בבל אריש בבא, ונתכון לומר על ראש הפתח, והיה שם התנא ששמו היה בבא בן בוטא עמד שם ודן את הדין, והלכה לקראתו ושברתם על ראשו. אמר לה התנא מה זה שעשית? אמרה לו כך צוני בעלי! אמר לה בתי! את עשית רצון בעליך, המקום ירחם עליך ויוציא ממך בנים כבבא. הכוונה שיהיה לה בנים צדיקים כמו התנא בבא. רואים מזה איך שהתנא הקדוש החשיב את תמימות האשה שעשתה רצון בעלה אפילו על ידי פגיעה בכבודו של התנא, והתנא הבין שלא היתה כוונת האשה לפגוע בכבודו אלא לעשות רצון בעלה. ועל ידי כך נתן לה הברכה שיהיו לה שני בנים כמותו.

רואים מכאן גדלות האשה שעושה רצון בעלה בספר הקדוש שבט מוסר פרק כ"ד וזה לשון קדשו:
(תנאי ג'): אם תראה האשה שבעלה

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

להבדיל כמו הגוי השפיל, כל שכן שאשה נשואה החֲבֵט בכיסוי הראש כדת משה וישראל לא עלה על דעתם מעולם שתהיה לה עזות פנים כזאת ללבוש כזאת פאה חצופה ופרוצה אוי לנו שכן עלתה בימינו!

לכן משום זה לבד בלי הטעמים האחרים זה גם כן כדאי, וזה נדרש שאפילו אלו שהולכים עם סתם פאות פשוטות ורוצים להסתמך על היתרים כמזימים [למרות שאמותינו לא נהגו כך ורבותינו פסקו אחרת], למרות זאת כיון שכבר רואים בעינינו שזה גורם לצערינו ללבוש כל מיני פאות פרוצות ביותר, בשביל זה לבד ברור שכדאי להוריד את הפאה, כי מְבַלְעֵדֵי זה, הבנות והפלות במשפחה, שבדרך כלל נוהגים בענייני הלבוש כמו הוריהם, יזכרו תמיד לדורות עולם שהוריהם הלכו עם פאות נכריות, ועל זה יסמכו להמשיך במנהג זה, בלי להזכר ולהתבונן שבעצם אימותיהם לא לבשו פאות פרוצות כאלו.

ה. עכשיו נחזור להתייחס במיוחד לדעת העולם ושיחותיהם שנשמעים מזמן לזמן מהכא ומהתם, חלקם אומרים שהעיקר שההתנהגות והמידות יהיו קודם כדת וכהלכה ובאצילות הראויה לבת ישראל, ואם עדיין לא הגיעו למדה זו אפילו שהם מקפידים שלא ללכת עם פאה נכרית אין בזה כלום, ובאמת הרבה תירוצים ישנם בזה ואלו הן:

א. חי"ל אומרים 'לא עבירה מכבה מצוה' ופירושו הוא שהדברים הרעים שהאדם עושה אינו מבטל את המצוות שעשה, ולכן אין שום קשר והבנה לדברים שנאמרו לעיל כי בכל מקרה על לבישת בגד צנוע ישולם השכר משלם בלי להתחשב בחשבונות צדדיים אחרים, וכמו שמבואר בספרים הקדושים באופן ברור שלאחר מאה ועשרים שנה כשנגמר קבלת העונשים רחמנא ליצלן על כל העבירות שעשה האדם בימי חייו אז מקבל האדם שכר על המצוות שעשה, ואם כן היוצא לנו מזה אם עושים תשובה על העבר ומתקנים את כל החסרונות, עדיין יפסידו את השָׁנִים שהלכו בְּלִבוּשֵׁים לא צְנוּעִים כי תשובה פשוטה בכוחו למחוק את העבירות, אבל אין בכוחו להוסיף מצוות (רק בתשובה מאהבה מצינו ענין זה אבל רק מעטים זוכים לה).

ב. האם עֲלָה בְּדַעַת אִיזָה אִיזָה יְהוּדִית לִלְזֹל בְּהַפְרַשַׁת חֵלָה או בהדלקת נרות או בלברך ברכת הנהנין על מה שהיא אוכלת כל זמן שאינה נוהגת במידות טובות ועדינות, אלא משום שזה דבר המובן מאיליו שאי אפשר לומר שכיון שמשום איזה טעמים וסיבות רבת העזובה במצוות שונים בשביל זה לא יקיימו יותר שום מצוה ויתנהגו כגוי גמור?

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

השערות שיראה כמו הפריצות וזה ודאי אסור מן התורה כמו שאיתא בדברי חיים חלק א' ל. (בסוף ספר שערי טוהר הלכות נדה).

הגאון רבי אברהם פלאגי זצ"ל, (מגדולי חכמי ספרד) מביא בספרו הפוסקים האוסרים פאה נכרית, ומסיק שם אחרי כן: מובן מאליו שבמקומותינו לא שמענו ולא ראינו המנהג הלזה שנשים הולכות עם פאה נכרית, ואם יש אחת בעיר הרי היא פורצת גדר וח"ו שילמדו הימנה (ברך את אברהם בחקותי, מובא בשדי חמד אסיפת דינים מערכת צ').

הגאון רבי אברהם תאומים זצ"ל (בן בתו של הגאון רבי יעקב מליסא בעל חוות דעת זצ"ל) כותב: המנהג שנשים הולכות עם

מכתבים למערכת

תרנח: הננו לאשר בזה את קבלת הספר אנצקלופדיה לכשרות יישר חיליה לאורייתא. ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

בברכת התורה, דוד חפוטא, רב שכונת אזורים, נתניה

תרנט: הריני לאשר בזה קבלת הספר החשוב אכילת התרנגולים וכו' של כבוד הרב גרוס שליט"א. בכבוד רב

ישראל שרעבי, גורדון ג פתח תקוה

מספר זכרון

"טובה אני בעיניו"

סדר יומה היה עמוס מאוד בגידול 11 ילדיה בלעה"ר, ובעשית חסד, ובכל זאת, לא התישבה לארוחת בוקר לפני אמירת ברכות השחר. והקדישה זמן לברך כל ברכה בקול ובכוונה, כדי שיענו "אמן" אחריה. הקפידה על ברכת "אשר יצר" לברכה מילה במילה. ולא פסחה על י"ג "אני מאמין".

החזיקה מעמד בזכות אמונתה ובטחונה בה: רבות רעות שבעה נפשה מהמחלה הנוראה, 14 שנה של יסורים, ניתוחים וטיפולים שונים ומשונים, והיא קיבלה את כל מכאוביה באהבה, והצדיקה עליה את הדין. כמה וכמה פעמים שאפסה כל תקוה, הרופאים לא נתנו סיכויים והיא באמונתה האיתנה לא ויתרה, ופעם אחר פעם ניצלה בכוח אמונתה ובטחונה בה.

הנס הגלוי של הרשב"י זי"ע

לפני כשנה ומחצה היתה צריכה לעבור ניתוח קשה, ולהבחיל"ח כ"ק האדמו"ר שליט"א נסע לציון הרשב"י זי"ע, וחילק שם קונטרסים וספרים מהזוהר הקדוש, ואחר השתטח על הציון הקדוש, וכה התפלל וביקש מהרשב"י זי"ע ואמר: רבי שמעון אני מוכן לסבול בזיונות בשבילך אנא תעתיך ותבקש מלפני כסא הכבוד שתבתל הגזירה, ואם ח"ו חייבים לעבור את הניתוח כי כך עלתה לפניו יתברך, לכל הפחות שלא ימצאו כלום ושלא ישאר מהמחלה, ולאחר מכן נסעו לבית חולים עם אחת מבנותיה הרבניות, והאדמו"ר אמר להם, תראו שהרופא לא ימצא כלום, והכל יהיה נקי, בזכות הרשב"י, ולאחר מכן נכנסה הרבנית לניתוח מסובך, שהיה צריך לקחת הרבה שעות, ואחרי שעה וחצי יצא הרופא המנתח ואמר, שאינו יודע למה עשה ניתוח, כי לא מצא כלום, ולא ביקש כסף על הניתוח, וזה ממש נס ומופת מהרשב"י זי"ע, ובאמת סבלה הרבה מהמחלה בעיקר בחור"ל, ופה בארץ ישראל היתה לה מנוחה כחמש שנים, בזכות קדושת ארץ ישראל, רק באחרית ימיה חזרה המחלה, ואכלה בה, ובודאי הזדככה ביסורים, כדי שתעלה לגנוי מרומים נקיה וזכה.

המשך מגילון קודם

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה יא)

ובזכותך עתידין להגאל

(ילקוט רות אוח תר"ו)

המערכות על תיקוני יסודי הדת

יותר מאלף ספרים וקונטרסים
וקול קורא'ס שיצאו לאור
במשך יובל שנים תשכ"ה-תשע"ה

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

בהמשכים

בהמשכים

תִּסְחַב אוֹתוֹ לְגַהֲינוֹם

הוא הרב שלי,
הוא חינוך אותי,
הוא לימד אותי,
והוא נתן לנו דרשות בלי מחיצה,
ונתנו לנשים לדבר מולינו, וחשבתי
באמת שזה מצוה ללכת לשמוע
השיעורים המושכים העין, [הנשים מושכים
העין] ולא חלמתי שזה אסור!

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

דחוק אל תרבה עמו בשאלות אף על פי שהם צורך הבית מאד תצמצם עצמה. דכיון שרואה שאין בידו יכולת להביא מה תועיל שאלתה. ובראותו שנוהגת עמו באכזריות גם הוא מסיר אהבתו ממנה ומתאכזר עמה ושנאתו אותה שמרה נצח, ואם מתבייש ממנה מוכרח לעמוד על פישת דרכים לגנוב ולגזול כדי למלאות שאלתה או לשום לדרך פעמיו בימים ומדברות, או נופל מן ההר וימות, או חיה דורסתו ויקבר שם ואין מעיד עליו ונשארה אלמנה כל ימי חייה ובניו כיתומים. לכן כראות האשה בעלה בדוחק תרבה עליו ברחמים לפני המקום ערב ובוקר וצהרים שירחמו בזכותה או בזכותו או בזכות בניו או בהצטרפות שלשתם יחד. ואדרבא בימי דוחקו תראה לו פנים שוחקות ותפייסו בדברים ותחזקהו בהבטחות, ובראות האיש אהבת אשתו עמו אף שהוא בחוסר כל נכנס שמחה בלבו ומסיר דאגתו ועל ידי כך יתעלה ומתרוםם כוכב מערכתו בבני חיי ומזוני.

(תנאי ד'): אם רואה האשה שאירע לבעלה איזה תקלה או עלילת ממון שהעלילו עליו, והוא עצב ודאג, תדבר על לבו דברי תנחומים ותקל הדברים הקשים בעיניו בדברים המושכים לבו של אדם מדברי חן ופנים שוחקות. ותאמר לו אהבת עולם אהבתך ראיתי פניך כראות פני מלאכי אלקים ועל כן יצאתי לקראתך לשחר פניך ואמצאך. לכה דודי נרוה עד הבקר נתעלסה באהבים. וכשמה האיש דברי פיוסם כי נעמו מסיר עצבותו מלבו ואם מודקק עמה יהי בניה טובים וחכמים מחוכמים, הפך המזדווג עם אשתו בעצבות ודאגה, נוצר הולד משועמם וטיפש, כאשר אמרו

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

בודאי שלא! אם כן הוא הדבר, והוא הענין בעניני צניעות שזה מצוה מן התורה כמו כל המצוות, **(עיין ביאור הלכה סימן ב' בשם סמ"ק)** ונתנה לקל בשונה, הן לגברים הן לנשים הן לצעירים הן למבוגרים, ולמה רק מצות הצניעות צריכה לסבול יותר משאר מצות?

האם בגלל שחוץ מעצם המצווה מן התורה שיש בו המצווה הזו הוא מעמודי התווך של כל בית יהודי? או בגלל שהשכינה אינה שורה בבית שאין בו צניעות מליאה? או בגלל שחוסר צניעות מביאה לצרות הרבה כגון עניות ודחקות וצרות ל"ע אצל ילדים קטנים (חפץ חיים באגרת) ועוד טרָגֵדִיות שוֹבְרֵי לֵב?

ולמה לא עלה בדעתו של אף אחד מישראל שאיננו מתאים, **ושפה** מלא לשון הרע ורכילות ושאר דברים בטלים יש להתפלל לפני ד', שזה מובן יותר.

ולפי הנזכר לעיל הרווחנו לתרץ גם כנגד כל אלה אשר מרגיעים את עצמם **ואת בני הבית** בתירוצי שוא ושקר, שהיות שאשתו היא צדקנית בפנימיות לבה לכן לא מפריע לו בכלל אם היא לובשת פאה נכרית או לא, ואדרבה שומעים הרבה פעמים שהבעל מתבטא שהלוואי שהנשים האחרות אשר מחמירים על עצמם ולא לובשות פאה יגיע לדרגתה והיו צדקניות כמוה!

אמת הדבר שזה חשוב וכל אחד מוכרח לעשות ולקיים את כל המצוות של הקב"ה, **אמנם מצד שני אמרו חז"ל שאפילו מישוהו שמאמין בכל מצוות התורה חוץ ממצווה קטנה אחת נקרא כופר**, וזה ששומר את כל המצוות חוץ מעבירה אחת קטנה נקרא מומר, ואין לו חלק לעולם הבא, ופירושן של הדברים הוא: שהאדם ששומר את כל המצוות בדקדוק עצום ורב ונשמר מכל העבירות שבתורה, **ורק עובר על מצוה אחת בקביעות אין לו חלק לעולם הבא** [רמב"ם הל' תשובה פ"ג].

היוצא מכך שאכן האשה הזאת שהיא צדקנית ביותר בכל הענינים כשהיא תצטיין גם במדת הצניעות, היא עומדת במדרגה גבוהה מאוד שאין לתארה במילים ואין מי שישווה לה, וכן באמת צריכה בת ישראל להראות, ונציין רק דוגמא קטנה: חז"ל אומרים שמי שנותן חפץ מידו ליד האשה או לוקח מידה ונהנה מכך אפילו הוא גדול כמו משה רבינו ע"ה יהיה לא ינצל מדינה של גיהנום, ויותר מזה שעל זה אמרו חז"ל **'אין מצוה מכבה עבירה'**, נמצא שאי אפשר לטהר את עצמו מעבירה על ידי שעושים מצווה כי כל דבר

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

פאה נכרית זהו דבר שאבותינו סברו שזה איסור ובאו פריצים וחיללו הגדר היהודי, חלילה להקל בזה, מהו החילוק בין שערות שלה עצמה לשערות של נכרית שנראה כמו שער שלה, כולם שוות שהם אסורים מן התורה.

לכן כמה שיש ביכולת תפריע ותגדור את הפירצה, ותמנע את בנות ישראל הצנועות מלצאת עם פאה נכרית, **מי שיציית יציית, ומי שיעבור הוא בעצמו ישא את עונו, ואנחנו נקיים.** (שאלות ותשובות חסד לאברהם מהדורא תניינא אבן העזר פ"ז).

ד. הגאון **רבי אהרן קריספיין** זצ"ל (בעל מחבר ספר בית אהרן על שולחן ערוך) מביא בספרו אותם שאוסרים ואותם שמתירים ולאחר מכן כותב: **ועתה מי לוקח על עצמו**

מכתבים למערכת

תרט: זה עתה קבלתי הספר הכולל אכילת התרנגולים זבחי זבחי צדק מנוחת שלום והמצטרף חמרא למרא וטובייתה לוקי'. בכבוד רב ויקרא דאורייתא.

אשר זמל, רב אזורי, הדד השרון

תרטא: מאשרים בתודה קבלת ספרו החשוב "נפש ישעיה" בענין מאלכות אסורות.

בכבוד רב, ישיבת הכותל, ירושלים

מספר זכרון

"טובה אני בעיניו"

כאמרם ז"ל, (ברכות דף ה.): תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין, אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא, תורה מנין שנאמר אשרי הגבר אשר יתסרנו יה ומתורתך תלמדנו, ארץ ישראל דכתיב כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך וכתיב בתריה כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה, העולם הבא דכתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר, עכ"ל. הרבנית ע"ה הבינה שהיא מתקרבת לעולם שכולו טוב, הכינה את עצמה היטב נפרדה מכל צאצאיה, הרעיפה ברכות על ראש כל אחד ואחד, במיוחד ביקשה מבנותיה שיתנהגו בצניעות ושילכו בדרך התורה.

בקדושת החג נשתנתה צורתה לטובה: דבר פלא היה זה שבערב חג השבועות היו לה יסורים נוראים וחשבו שהגיע קיצה, והתאספו כל בני המשפחה - רק כנס קדושת החג נשתנה צורתה לטובה. קיבלה כוחות מחודשים ולא הרגישה צער ומכאוב - עד צאת החג שאז שבו אליה יסוריה, השתתפה בסעודות החג כשהיא יושבת בראש השולחן, ורווה נחת מבניה ומבנותיה בשמחה ובטוב לבב. ובמוצאי החג עשו לה סעודת הודיה על שזכתה להשלים שבעים שנותיה, וברכה את כל ילדיה וצאצאיה בברכות נאמנות ומאליפות.

נשאה בדעה צלולה עד פטירתה: בערב שבת האחרון לחייה, הדליקה נרות השבת בברכה, בליל שבת שוב נפרדה מכולם בברכת "גוט שבת" לכל אחד, נשאה בדעה צלולה עד פטירתה. אור ליום ב' י"א סיוון כבו המאורות, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, הרבנית החשובה ע"ה, נסתלקה לגנוי מרומים כשהיא בת שבעים שנה. הלוייתה התקיימה ביום ב' בצהריים כשרבים מתושבי בית שמש וירושלים אפוּפי יגון מלווים אותה למנוחות עולמים, ומבכים מרה את האבידה שאין לנו תמורתה.

זכתה והשאירה אחריה דור ישרים מבורכים כולם גאונים וצדיקים גדולי תורה ומורי הוראה בישראל. ת.נ.צ.ב.ה.

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה י"א)

ובזכותך עתידין להגאל

(ילקוט רות אוח תר"ו)

מדריך לצניעות בישראל

יום ד | פרשת שלח | ט"ז סיון תשע"ו | עלון מס' 6

עלון יומי דהתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת

עוז וקדר לבישה
ומשקף ליום אפרון

דבר המערכת – בהמשכים

הצניעות בהלכה

עמ' 2
מכתבים של גדולי ישראל זי"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

עמ' 3
מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

עמ' 3
סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עלית על קלנה

שימו לב

עמ' 4
המכשולות הגדולות בימינו
-מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

When will the suffering
end?

The Holy Rabbi the
Chatam Sofer ZTK'L
wrote the following
(Taharat Yom Tov) "This
aspect of this final
Exile whereby it is
harder than all other
exiles and there's no
day that doesn't bring
worse curses than the
prior day, this is
because in the prior
exiles there was no
indecent or
immodesty in women's
dressing, nowadays
however it is not thus,
due to our many sins
immodesty is common
among women, which
is a graver sin than all
others in the Torah

מתי יפסיקו הצרות?

מון ושכבה"ג החתם סופר
זצוקלה"ה אמר בזה הלשון
(טהרת יו"ט ח' ט):

"זה שהגלות האחרון גרוע
יותר משאר גלויות ואין לך
יום שאין קללתו מרובה
מחבירו, מפני שבשאר
גלויות לא היה פריצות אצל
הנשים, לא כן עתה,
בעונותינו הרבים, ששכיח
פריצות אצל הנשים, אשר
הוא גרוע מכל עבירות
שבתורה".

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

החיד"א זיע"א כותב
בנחל קדומים, וזת"ד:
אם אחד נקשל במליון
הסתכלויות, יהיה
למלאך המות שלו
מליון עיניים! (ע"ז כ:)

כל ראייה אסורה שאדם
נקשל, אם הוא לא בוכה
מיד, אם אינו עושה
תשובה מיד, הוא מוסיף
עוד עין למלאך המות.

בידך לבחור את המלאך המות עם כמה עיניים שיהיה לו

ארי שאג מי לא ירא

הדורש וההולך לדרשות בלי מחיצה
כשרה הוא בחרם של בעל הפלאה, עם
כל גדו"י משנת תקפ"ו, ופסק דין של
ע"א גדולי ישראל משנת תקפ"ו,
הנעשה באסיפת הגאונים הצדיקים
הרבנים ומוסכם ומוסמך מכל בתי
דינים מארבע ארצות, מרבותינו
שבארץ ישראל ורבותינו שבגולה וכל
העניינים המסתעפים בזה, והם
עוקרים את הדת יהודית, או לעיניים
שכך רואות... והמה אביזריהו דעבודה
זרה, ויש ספק אם אינם בכלל יהרג ואל
יעבור, ואסור לקבל תורה מפיו,
וכמעמיד אשירה בהיכל ה'... לא תמוש
רעה מביתו, ועוד 180 רבנים שאסרו
את זה, ואומרים שזה בדיוק כמו
שהולך לכנסייה של כמרים, יבחר לו
איזה מלאך המות הוא בונה עם כמה
עיניים שיהיה למלאך המות.

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

חכמי המחקר עכ"ל.

נ.ב.

אין לך עבירה שמארכת את הגלות ומאחרת את הגאולה כמו עבירה זו של פגם הברית וכל זמן שישראל לא יעשו תשובה על פגם הברית קודש לא יגאלו

ואין לך עבירה שמארכת את הגלות ומאחרת את הגאולה כמו עבירה זו של פגם הברית, שהרי כל הגליות היו עבור חטא זה (כמבואר בפנים הספר), וכל שכן כל זמן שאין מתקנין חטא זה אי אפשר להיות הגאולה, וכמו שכתוב בספר עמק המלך כל זמן שישראל לא יעשו תשובה על פגם הברית קודש לא יגאלו¹, והפגם פגם הברית הוא בנידוי וחרם ונקרא מומר².

פגם הברית גורם מיתת צדיקים, וארכת הגלות - מי שמטמא בריתו נמשכה ערלתו והוי כלא נימול, - המפר בריתו אינו עומד לתחיית המתים, נוקמים ממנו בחרב נוקמת נקם ברית

איתא בספר ישמח משה פרשת דברים וזה לשונו: הצדיק אבד ואין איש שם על לב. הנה בעוונותינו הרבים כבר נכנס ביסוד (הנקרא צדיק) יותר מחצי, והגלות נקרא אבידה כדכתיב "ואבדתם מהרה כי אבוד תאבדון", ולכן כתיב הצדיק בה' הידיעה, ואין איש שם על לב עד כמה ומפני מה ולמה ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה (המוציא זרע לבטלה שנקרע רע) נאסף הצדיק ויצאו מה שיצאו ועדיין בן דוד לא בא. והנה אם היה הדור שומרי הברית, היו מתקנים מדת היסוד ולא היה נאבד בגלות, כי חרבו של עשו אינו שולט רק בכח מזל מאדים, ומי שנשפך ממנו דם מילה אין כח במזל ההוא לשלוט בו, אבל מי שמטמא בריתו נמשכה ערלתו והוי כלא נימול, ועל ידי זה נפסק השפע וגורמות מיתת הצדיקים וארכת הגלות עד כאן לשונו. ולא עוד אלא שתורתו אינה תורה ומצוותיו אינם מצות³, ואינו עומד לתחיית המתים⁴, והמפר ברית נוקמים ממנו בחרב נוקמת⁵ נקם ברית

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

הוא חשבון נפרד, וכדאי שנוכח את כלל ויסוד אלו הדברים: נצטט דברי הרמב"ם (הלכות נשיאות כפיים פרק ט"ו, ו) כהן על אף שהוא אינו חכם (הכוונה בחכמת התורה) ואינו נוהר בקיום מצוות התורה או שאנשים מדברים עליו, או שאינו מנהל עסקיו ביושר, מותר לו לברך ברכת כהנים [בעת התפלה] כי זה מצוה מהתורה לכל כהן, ואסור לומר לרשע תוסיף על רשעתך רע ואל תשמור מצוות, עד כאן.

ולצערינו יש להתאונן שישנם בתים שהאשה היתה מסכימה להוריד את הפאה אלא שאינה עושה זאת מפני שהבעל אינו דורש זאת ממנה, או שהוא דורש במפורש את ההיפך שכן תלבש פאה נכרית, וזה פליאה נשגבה על מקרים כאלו כי יש הזדמנות פז לקיים מצווה רבה כזאת שמביאה שפע ואושר לבית וגם לדורות הבאים ומפספסים זאת], הוא הדבר יש פליאה על אלה שחושבים שיש זמן להוריד את הפאה בגיל מבוגר, הגם שאף זה דבר גדול אבל בוודאי בשמים זה נחשב כאילו כל החיים לבשה פאה (לכאלה שתכנון זאת קודם), ותארו לעצמכם שאחד החליט שיש זמן להתחיל לאכול מצה, או לקיים מצוות סוכה, או להתחיל להניח תפילין בגיל 65 איך היינו מסתכלים על זה.

על כן, כל אחד ואחד יתבונן בתוך ביתו, וינסה להשפיע בכל כוחו עד כמה שידו משגת בענין חשוב הלאה, ואז יזכה להתברך בשפע ברכה והצלחה ודורות קדושים ישרים ומבורכים, ואין לשער ואין לתאר את גודל השכר שיזכה גם לעולם הבא.

ולסיום דברינו נצטט נקודות שונות ממה שכתוב בקונטרס הצוואה להגה"ק מוהר"ר אהרן ראטה זצוק"ל **בעל מחבר ספר** שומרי אמונים וטהרת הקודש: וזה תוכן דבריו: הספרים הקדמונים לא ראו צורך להאריך בעניינים אלו, כי לא היה חסר כל כך, משום שבנות ישראל הוכתרו מאז ומעולם בכתר של בושא וצניעות וקדושה, **אבל כעת בזמנים האחרון בעוונותינו הרבים, קם דור חדש אשר הוליד חשכות עצומה בעולם וכו', עם הפקרות ופריצות בעוונותינו הרבים שחידשו עלינו את דור המבול וכו', ומשעה שהפריצות התחזק בעולם, הביאו אתם כל מיני צרות גזירות ושיקדות בעוונותינו הרבים.**

בני ישראל היקרים! למה תתביישו! מפני כמה נשים שטוות אשר בשבילה אתם מסכנים את עצמכם בסכנות גדולות **חס ושלום** נשים רחמניות בישלו ילדיהם הנשים הרחמניות אשר מרחמות על ילדיהן שלא לצער אותם בענין הצניעות, בגלל תירוצים ואמקלים שונים גגון היום חם מאוד! היום אי

המכשולות הגדולות בימינו
-מוסר-

גילוי פני הערב רב

האחריות להתייר לצאת עם פאה נכרית נגד כל אותם אריות שאוסרים (בית אהרן אבן העזר מערכת פ' אות א').

הגאון רבי אליהו מווילנא זצ"ל (הגרבי"א) [עיין שנות אליהו שבת פרק ו' משנה ה', ובספר דת יהודית כהלכתה פרק א' אות ג', עמוד כ'].
הגאון רבי אליהו דוד ראבינאוויץ תאומים (האדרת) כותב תשובה לרב אחד ששואל אותו לגבי עליה לארץ ישראל, ומשיב לו בין הדברים שהאשה לא תלך עם פאה נכרית (אגרות האדרת מכתב י"ג).

הגאון רבי אליעזר זוסמאן סופר זצ"ל (בעל מחבר ספר ילקוט אליעזר, עט סופר, המקנה, ועוד, אחי הגאון בעל שאלות ותשובות מחנה חיים זצ"ל) כותב בצוואתו:

מכתבים למערכת

תוסב: הננו מתכבדים לאשר ברב תודה והוקרה קבלת הספר "נפש ישעיה" עבור ישיבת הרשב"י זיע"א בעיה"ק צפת ובמירון.

בברכת התורה ולומדיה, ישיבת התנא הקדוש, רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, ההנהלה

תוסג: בזה לאשר קבלת הספר נפש ישעיה בתודה וברכה, דוד ש. צדקה, פרדס חנה כרכור

השָׁכַר וְהַעֲנֵשׁ בְּשִׁמְרַת עֵינַיִם

בו יבאָר מחז"ל כי כל שָׁכַר הָאָדָם, בְּרִיאָתוֹ, פְּרָנְסָתוֹ אֲרִיכוֹת יָמָיו וּבְרִיאוֹת בְּנָיו, בְּלֵם תְּלוּוִיִּים בְּהַנְהַגְתּוֹ בְּקִדּוּשָׁה בְּרִאֵת עֵינָיו.

הַיּוֹת וְהַנְסִינּוֹת בּוֹיָצָא לַחַוִּין עֲצוּמִים מְאֹד, עַל כֵּן צִטְטְנוּ קֶצֶת מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ וְכָרוֹנִם לְבִרְכָה, הֵן בְּעֵינֵי חֲמַר הַעֲנֵשׁ הַמְסַתְּבֵל וְגַם בְּעֵינֵי גֹדֶל שָׁכַר הַנְּזָהָר.

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא תּוֹעֵלֵת גְּדוֹל לְכָל הַיּוֹצֵא לְדַרְדֵּר, לִיקַח חֲמִשָּׁה דְקוֹת וּלְעֵין בַּהּ. וּבִלְתִּי סִפֵּק שְׂיִהְיֶה לוֹ שְׁמִירָה גְדוֹלָה בְּרוּחָנִיָּית וְגַם בְּגִשְׁמִיָּית לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו.

כִּל זֶה מְלַקֵּט מִדְּבָרֵי חוֹז"ל מִש"ס, בְּבִלִּי, וִירוּשָׁלַיִם וּמְדַרְשִׁים וּמִסְפָּרֵי מוֹסָר זֶלֶה"ה, וְדְבָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים חוֹצְבִים לְהַבּוֹת אֵשׁ, מְלַהִיבִים נֶפֶשׁ הָאָדָם לְעַבּוֹדַת הַבּוֹרָא. דְּבָרִים הַעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְנֵי אָדָם מוֹלְזִים בָּהֶם, וְעַל יְדֵי סֵפֶר זֶה יִהְיֶה יַד הַכֹּל מְשֻׁמָּשִׁים בָּהֶן וְיִזְכְּרוּ לְשִׁמּוֹר וּלְקָיָם.

שְׁעַר שְׁמִירַת עֵינַיִם

שְׁמִירָה גְדוֹלָה בְּרוּחָנִיָּית וְגַם בְּגִשְׁמִיָּית לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו.

א. יוֹצֵא לְשׁוֹק וְכֹל שֶׁכֵּן נוֹסֵעַ לְדַרְדֵּר עָלוּל לְאַבֵּד חַס וְשְׁלוֹם ב' עוֹלָמִים. עוֹלָם הָזֶה וְעוֹלָם הַבָּא. עַל יְדֵי

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה י"א)

ובזכותך עתידין להגאל

(ילקוט רות אות תר"ו)

מדריך לצניעות בישראל

יום ה' | פרשת שלח | י"ז סיון | תשע"ו | עלון מס' 7

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"נ הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת – בהמשכים

דבר המערכת

עוז וְקָדֵר לְבוּשָׁה
וּמְשַׁקֵּק לְיוֹם אֶפְרוֹן

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לְקִשֵׁי בְּגָדֵי תַּפְאָרְתְּךָ עִמִּי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
וְאֵת עֲלִית עַל קָלְכָה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
- מוסר

מכתבים למערכת

ועוד.

אזהרה

- א. מודעה רבה - מספר לב
העיברי אודות פסק בית דין
הנ"ל.
- ב. דברי פסק דין הנ"ל אשר
הדפים בה"מ ספר לב
העיברי בא"י עם הסכמת כל
בתי דינים שבא"י
- ג. שתי תשובות משו"ת מהר"ם
שיק בענין הפסק בית דין
הנ"ל.
- ד. חומר איסור מבטל מנהג
מספר מחולות המחנים סימן ג'
ה. מספר שו"ת דברי מלכיאל
בענין מחיצות בבהכ"ס.
- ו. תשובת כ"ק הגה"ק
מסאטמאר בענין מחיצות
בבהכ"ס (קטע)
- ז. הוראת הנצי"ב מוואלוז'ין
אודות ישיבת וואלוז'ין
- ח. אשור הבית דין בעה"ק
ירושלים תובב"א
- ט. תקנות שנעשו ונתקבלו
באסיפת ראשי ומנהלי
הישיבות עפ"י דעת מרן החפץ
חיים ובהסכמת כל הרמז"ם
ומנהלי הישיבות בהאסיפה
שהיתה בראדז'ין בימי כ"ח-כ"ט
תשרי שנת תרצ"א.

פסק דין מיותר מע"א זקני הדור
בשנת תרכ"ו בעיר מיהאלאוויץ

בענין מנהגי בהכנ"ס

חתימת 71 הרבנים הגאונים
הצדיקים גדולי הדור על הפסק דין

ועד הצניעות להתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה
בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס
אבדק"ק האלמין שליט"א
מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

המערכות על תיקוני יסודי הת

בהמשכים

יותר מאלף ספרים וקונטרסים
וקול קורא'ס שיצאו לאור
במשך יובל שנים תשכ"ה-תשע"ה

בהמשכים

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

זוכה למעלות היתר גדולות:

(ד) כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי בבית חופה, שהנשים שם מלובשות תכשיטיהן, והכל מסתכלין והוא אינו מסתכל, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה עיניך (ספר חסידים סימן ט).

(ה) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכן אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ג).

(ו) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראי אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכרו משלם גם על העבירות ברבים והי' מננע גם בשביל הבושת (דרך פיקודין, בהקדמה).

54. ספר מכתב לעשירים 54
55. ספר מזכה הרבים כהלכתה 55
56. ספר ערכה של שעה 56
57. ספר שמחת אברהם 57
58. ספר שכר והעונש בשמירת עיניים 58
59. ספר זקן ישראל כהלכתו 59
60. ספר זוהר השבת והברית 60
61. ספר הקדמה לתלמוד עשר ספירות 61
62. ספר מאמר ואתה תחזה 62
63. ספר אדרא דמשכנא 63
64. ספר מורה נבוכים לדור הגאולה 64
65. ספר זוהר חצות חלק א 65
66. ספר זוהר חצות חלק ב 66
67. ספר זוהר תהלים קצר 67
68. ספר גדולי ישראל והזוהר 68
69. ספר זוהר הישיבה 69
70. ספר זוהר הצדיקים 70
71. ספר כוח הזוהר חלק ג 71
72. ספר שיח שרפי קודש 72
73. ספר זוהר ברסלב 73
74. ספר זוהר חב"ד 74
75. ספר גילוי מעולם האמת 75
76. ספר תהילות דוד 76
77. ספר מאמרי הרשב"י ברכות-יומא 77
78. ספר מאמרי הרשב"י סוכה-חגיגה 78
79. ספר מאמרי הרשב"י יבמות-קידושין 79
80. ספר משניות זוהר ברכות פ"א משנה 80 א
81. ספר זוהר השבת המחולק 81
82. ספר סוד הגאולה - תיקון מ"ג 82
83. ספר תיקון מ"ח 83
84. ספר זוהר הכשרות 84
85. ספר מי יאכילנו בשר 85
86. ספר ערכתי נר למשיחי 86
87. ספר בעיר קראקא 87
88. ספר מגלה עמוקות 88
89. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - א 89
90. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ב 90
91. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ג 91
92. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ד 92
93. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ה 93
94. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ו 94

50

יובל שנים של פעילות המערכה

עמ' 2

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

כמו שנאמר (יחזקאל י"א) "אלה האנשים החושבים און והיועצים עצת רע" וגו' וידוע שבכל מקום דכתיב **און** או **רע הכוונה על פוגמי ברייתם**, מה כתיב בתריה חרב יראתם וחרב תבוא עליכם וגו' בחרב תפולו, פוגמי הברית גורמים חרב ורעב ומגפה ומיתות משונות בעולם חס ושלום, וגורמת שנאת האומות עלינו, כדכתיב (תהלים ק"ה) הפך לבם לשנא עמו לפי דאיתא במדרש שבאו לבטל ברית ולהיות כמו המצרים לפיכך הפך לבם לשנוא עמו. ויש לרמז בזה פסוק (שמות א') בגזירה הראשונה כתיב **נה עם בני ישראל** וגו' סופי תיבות **מילה** וכתבי בתריה **"הבה נכתחמה לו"** שיפגמו בפגם הברית ועל ידי כך נוכל בנקל להשמיד אותם חס ושלום כמו שכתוב **"כל הבר הילוד היאורה תשליכהו"**, ומתגברים האומות ומושלים עלינו חס ושלום, כדאיתא בפסוק (תהלים ק"ו) "ויטמאו במעשיהם ויזנו במעלליהם ויחר אף ה' בעמו וגו' ויתנם ביד גוים וימשלו בהם שונאיהם" וגו'.

וכל הצרות שבאים עלינו הכל עבור זה החטא וכל הצרות שבאים עלינו הכל עבור זה החטא! כי בזה נותן כח וחיות לסטרא אחרא קליפת עמלק ועשו ששונא את הברית כמו שכתוב (יחזקאל לה) אם לא דם שנאת וגו' עיין במדרש, והם חוטפין כל ההשפעה אליהם וממילא יחסר ההשפעה אלינו כי הוא משפיע רק לאומות ואין לנו אפילו התמצית כידוע כי מדת היסוד היא מקור הברכה צדיק יסוד עולם. וכאשר מקלקל הצינורות והזרע יוצא למקום זר שאינו ראוי, אז נהפכת ההשפעה ותרד הברכה אל מקום הידוע בארות בארות נשברים.

על כן כל עוד שיתרבו בינינו הרשעים מפירי ברית ומוציאים זרע לבטלה ובוועלי נשים נכריות כן יתרבו הצרות וכונד הגלות, ועל כן כאשר בעת הזאת היא עקבתא דמשיחא וקרוב לעת הגאולה שיקום בנו ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, והאלילים כליל יחלוף, על כן יתגבר היצר הרע מאוד מאוד

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

אפשר כמו בדורות הקודמים! הילדה חלשה, ועדיין אי אפשר להחמיר עליה! הם מבשלים ילדיהם בזה רחמנא ליצלן.

תדעו שאתם הנשים הרחמניות! תצטרכו לקחת במו ידיכם לשונות של אש ולשרף את ילדיכם בעולם העליון כמו שמובא בספרים הקדושים, על כן ילדים יקרים אני מבקש ממכם שלא יהיה חלקכם בדור החשוך הפור והנמקח הקדש הזה, שמאז שבת ישראל התחילו להקל על עצמם בענייני צניעות ירד הדור בירידות נוראות עד שאלו תהתיה רחמנא ליצלן, והתחילו לצמוח נשמות ה'ערב רב עזי פנים שבדור' שמחריבים את העולם כולו, וכל זה נגרם על ידי חטא בנות ישראל שאינם מתנהגים בענייני צניעות כדת משה וישראל, **למה תתביישו! מפני אלה שנחשבים ממש כבהמות! וכמו שבהמה אינה מתביישת כך הם אינם מתביישות.**

ראשית יש לאשה להיזהר בתכלית הזהירות שלא תלך חס ושלום בגלוי שערותיה הטבעיות שבראשה אפילו שעה אחת חס ושלום, שכבר לפני כמה מאות שנים 'הגאונים הקדושים צדיקים מנהיגי הדור' עשו גדר חזק בכל מדינות האשכנזים שאשה לא תגדל השערות שבראשה ושתספר את כל שערותיה וכו', ורק בדורות מאוחרים יותר סמוך ונראה לדורינו העניי והחשוך התחילו לפרוץ גדר בענין זה שלא לספר השערות וגם פרצו גדר בענין האיסור של "פאה נוכרית" **"ובני האר" [להשאיר קצת משערות עצמם סביב הראש]** ומאז ירד כל הדור בתכלית הירידה בעונותינו הרבים.

הצדיק הקדוש רבי פנחס מקוריץ זי"ע אמר שבעת ביאת המשיח יראו לדעת שכל הגאולה היה תלוי רק בשערה אחת, ובגוף הכתב יד מובא שהכוונה לענין שערות ראש האשה שמקילים בזה רחמנא ליצלן, **על כן בניס מתוקים! תחשבו ותתבוננו היטב איזה פנים יהיו לכם לפני משיח צדקנו**, בזמן שכל האבות והאמהות הקדושות וכל הנשים הצדקניות יבואו עם משיח צדקנו, שאתם עיכתם את הגאולה, איפה תברחו מבושה וחרפה שיבואו עליכם.

על כן אני מבקש ממכם שכל אשה ואשה לא תקל שום קולא חס ושלום אפילו כל שהוא בענין פאה נוכרית או בשערות הראש, אפילו שער אחת, ומי שיעבור אשתו או בניו על כל הנ"ל אם ביכולתו למחות על זה אפילו אם יעלה לו במסירות נפש, לא יהיה נחשב בין תלמידיו.

כי כל אחד מבין תלמידי חייב למסור נפשו על כל מיני

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

שהנשים ילכו בצניעות ואפילו בפאה נכרית יהיו נזהרות (הצוואה נדפס בריש ספרו מלאה קטרת).

עוד כותב הוא במכתב לבנו שהאשה לא תלך עם פאה נכרית או אם קצת משערות ראשה משום שהכל הוא פריצות ויצר הרע (אגרת לבנו הגרש"ס זצ"ל נדפס בריש ספר מהר"ם סופר על התורה).

הגאון רבי אליעזר פלעקלעש זצ"ל (בעל מחבר ספר תשובה מאהבה תלמיד מובהק לבעל נודע ביהודה זצ"ל) כותב: לעשות פאה נכרית שלמה לא התיר אף אחד מהפוסקים ואפילו המקילים לא התכוונו לזאת, לכן דעתו לא להקל (שאלות ותשובות תשובה מאהבה חלק א' סימן מ"ח, ובענין מה שכתב בקבוצות תלתלים

הסתכלות בנשים וכל שכן פריצות המטמאים ראשו וכל נפשו ומודיו שחת רחמנא ליצלן. והרמב"ם בהלכות תשובה פ"ד ה"ד, דהאדם אינו מרגיש שראית העינים הן הן הגורמים אחר כך לבא לגופן של עריות. ובאור החיים פ' אחר, דאם לא יעצר בעד ההסתכלות, לא יוכל בשים אפן להנצל מלהרהר ולבא לידי עברה. וכדחז"ל (נדרים ב') כל הצופה בנשים סופו בא לידי עברה וידוע מדחז"ל כי כל חיות האדם בעולם הזה, בריאותו, פרנסתו, אריכות ימיו ובריאות בניו, כלם תלויים בהנהגתו בקדושה. וגם חיינו בעולם הבא. והנסיונות ביוצא לחוץ עצומים מאד, על כן צטטנו קצת מאחז"ל, הן בענין חמור עונש המסתכל וגם בגדל שבו הנהגה, בקצור.

ותועלת גדולה לכל היוצא לדרך, ליקח חמשה דקות ולעין בכל זה. וגם לקחתו עמו לדרך להתבונן בו, ובלתי ספק שיהיה לו שמירה גדולה ברוחניות וגם בגשמיות לו ולזרעו אחריו. וכך כתב האור החיים הק' (פ' אחרי עה"כ את משפטי תעשו), שכתוב דעל ידי שמירה מעריות יוכל לקים כל מצוות עשה שבתורה ולהשמר מכל לא תעשה, מה שאין בן אם יטמא נפשו לא יקים אחת מהם, כי טמאה זו משרה טמאה על כל איברי האדם וכוחותיו. וכיון שכן, כל הלאוין

מכתבים למערכת

תוסד: בשם ישיבת הר עציון ברצוני להודות לכו' בזה על קבלת ספרו, נדבה לבית מדרשנו.

יה"ר שעוד רבות בשנים ימשיך כו' בעבודתו החשובה תוך בריאות הגוף והנפש.

בברכה, ישיבת הר עציון, גוש עציון

תרסה: הננו מאשרים בתודה את קבלת ספרו הח' אנציקלופדיה לכשרות בעיני אכילת התרנגולים כהלכתה.

חן חן למחבר שליט"א ולמפיצי ספריו לבתי המדרש.

בברכה, הרב מעלה גלינסקי, ישיבת שעלבים, מנהל

תרוסו: קבלתי בתודה ובהוקרה יפוצו מעינותיך חוצה

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה יא)

ובזכותך עתידין להגאל

(מקלות רות אות תר"ו)

המשך בגיליון הבא

מדריך לצניעות בישראל

יום ו | פרשת שלח | י"ח סיון | תשע"ו | עלון מס' 8

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים וביורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ו

דבר המערכת

עוז וקדר לבושה
ומשקק ליום אפרון

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל ז"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עלית על קלנה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

דבר המערכת – בהמשכים

בעזהשית

פעיה"ק ירושלים

תובב"א

מעשה אבות

זכר ימות עולם בינו
שנות דר נדר שאל
אביך ונגדך זקניך
ויאמרו לך, (דברים ל"ב
(ז)

העתק פסק בית דין
מיותר מע"א זקני הדור
זיע"א, כאשר היה בא
הנה ממדינת אונגארן
הנעשה שם בשנת
תרכ"ו באסיפת רבנים
וגאונים צדיקים וכו'

מתמן זיע"א, ונדפס
כמה פעמים שמה
כנודע והרבנים
הגאונים הצדיקים בתי
דין מפעה"ק ת"ו
וארבע אצות, זקני
הדור חכמי ישראל נוחי
נפש זיע"א מק"ק
ספרדים אשכנזים
מערבים וכו' קימו את
כל המעשה הנעשה
יותר מן ע"א זקנים
הללו פהלכות גוברין
יהודאין למוסדות דור
דור לקים עלינו ועל
זרענו כל זרע ישראל עד
כי יצמוד הפהן לאורים

ועד הצניעות להתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

המערכות על תיקוני יסודי הדת

בהמשכים

יותר מאלף ספרים וקונטרסים
וקול קורא'ס שיצאו לאור
במשך יובל שנים תשכ"ה-תשע"ה

- 95. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ז 95
- 96. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ח 96
- 97. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - ט 97
- 98. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - י 98
- 99. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - יא 99
- 100. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - יב 100
- ספר בית עקד ספרים מהאדמו"ר מהאלמין של"ט"א

ספר על הזוהר הקדוש חלק א' 1000-1 ענף ב' - 101
200

- 101. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - יג 101
- 102. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - יד 102
- 103. ספר זוהר קריאת שמע כהלכתו - טו 103
- 104. ספר זוהר התיקונים חלק א 104
- 105. ספר זוהר התיקונים חלק ב 105
- 106. ספר זוהר התיקונים חלק ג 106
- 107. ספר זוהר התיקונים חלק ד 107
- 108. ספר זוהר התיקונים חלק ה 108
- 109. ספר זוהר התיקונים חלק ו 109
- 110. ספר זוהר התיקונים חלק ז 110
- 111. ספר זוהר התיקונים חלק ח 111
- 112. ספר זוהר התיקונים חלק ט 112
- 113. ספר זוהר התיקונים חלק י 113
- 114. ספר זוהר התיקונים חלק יא 114
- 115. ספר מתיקות הזוהר 115
- 116. ספר זוהר לשבים 116
- 117. ספר זוהר לפורים א 117
- 118. ספר זוהר לפורים ב 118
- 119. ספר זוהר לפורים ג 119
- 120. ספר זוהר לפורים ד 120
- 121. ספר זוהר לפורים ה 121
- 122. ספר זוהר לפורים ו 122
- 123. ספר זוהר לפורים ז 123
- 124. ספר זוהר הפסח א 124
- 125. ספר זוהר הפסח ב 125
- 126. ספר זוהר הפסח ג 126
- 127. ספר זוהר הפסח ד 127
- 128. ספר זוהר הפסח ה 128
- 129. ספר זוהר הפסח ו 129

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

בהמשכים

במקורש כתפוח בעצי היער,
באוצר המורשים (עו הדין)
אמר משה לנסר גיאל
מפני מה הם תלויים (אנשים)
בשפיותם, אמר ליה:
מפני שהביטו
באשת איש

זוכה למעלות היותר גדולות:

(ז) כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי בבית חופה, שהנשים שם מלובשות תכשיטיהן, והכל **מסתכלין** והוא אינו **מסתכל**, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה ענינך (ספר חסידים סימן ט').

(ח) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכן אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ג).

(ט) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראי' אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכרו משלם גם על העבירות ברבים והיי נמנע גם בשביל הבושת (דרד פיקודין, בהקדמה).

50

יובל שנים של פעילות המערכה

עמ' 2

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

ועושה כל התחבולות ועצות להרבות רשעים מוציאי זרע לבטלה ומפירים בריתם למען יתארך הגלות ויהיה לו חיות כי זה כל חיותו. וידוע כי כן דרך כל דבר קודם שתכלה תתגבר מאד כמו הנר שבהגיעו קרוב להיות נכבה יתלהב ביותר, וכן הרוח שמנשב על האש ורוצה לכבותו עוד תתלהב יותר בגבורה יתירה, וכן החולה קודם יציאת נשמתו מתחזקים כחותיו ונראה כי הוטבה מחלתו. ועל כן בא היצר הרע והשטן וערבב את העולם והביא חשך בעולם, חדשות אשר לא שערום אבותינו מעולם ורבו כמו רבו כעת פוגמי בריתם רחמנא לצלן.

**השומר ברית כאילו קיים כל התורה,
הפוגם בברית כאילו עבר על כל התורה
כולה**

על ידי שנעשה מנהג אבותיהם הגהם שהבחורים והבתולות בוחרים בעצמם את זוגם בלא שאלת הוריהם, ועל כן ילכו יחד נערים עם בתולות לשוח ולטייל, ובפרט אחר האירוסין אז אינו זו ממנה ולבו גס בה ומתלוצץ עמה ומשחק עמה ועל כן בא לידי קישוי אבר ולידי הוצאת זרע לבטלה כידוע. ואיך יכולה להיות לו הצלחה בזיווג זה אם על ידי זה במקום תיקון פגם הברית הוא פוגם כל כך שעובר על ידי זה על כל התורה כולה כלשון הזוהר כאלו משקר בכל אורייתא כולא¹, כדכתיב (ישעיה כ"ד) עברו תורות הפרו חוק, רצה לומר אם הפרו חוק הברית שנקרא חוק כאלו עברו על כל התורות.

**אדם הרואה שיצרו מתגבר עליו ובא לידי
חימום או מחשבה ויוכל לבא לידי חטא
אין להשגיח בכל זמנים הללו אלא יעשה
מעשהו בסתר בהצנע לכת וכל שאפשר
לשנות ישנה**

**ראוי לדעת ולשים אל הלב דכל
הזמנים שכתוב בשלחן ערוך**

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

גדרים וסייגים של קדושה הן מצדו והן מצד אשתו ובניו שלא ללכת עם שערות הראש, פאה נוכרית, בגדים קצרים חס ושלום, פוזקמאות צבועים, וקל וחומר שקופות אפילו שחורים, רק ילכו עם פוזקמאות שחורים עבים, שמלות ארוכים, והילדים יתנהגו בצניעות כדת וכראוי וכנכון.

כאשר אשה הולכת היום בבגדי צניעות וכוונתה לשם שמים היא מגינה על חלק מהדור, ותזכה לשכר טוב וגדול לעתיד לבוא מה שמלאכים גדולים לא יזכו, וכל צרות ישראל רחמנא ליצלן באים בשביל נשים הפרוצות! רחמנא ליצלן.

על כן בנים יקרים ומתוקים! הזהרו שלא תאבדו חס ושלום משתי העולמות, ותשמעו לדברי ותתנהגו בקדושה ובצניעות, וכל בעל ישמור על אשתו שתתנהג בצניעות, וכן כל אב ואם ישמרו על ילדיהן וכו'.

וכן תמסרו את נפשכם לשמור על התקנות בצניעות ובשערות, ובבגדים, ובגידול הבנים, ואז יהיה לכם כל טוב, ובביאת המשיח תאירו כאור השמש, והלבנה, והכוכבים, ויותר, כי שחר הצניעות רב יותר משכר כל המצוות והמעשים טובים.

והאשה שאינה מתנהגת בצניעות אפילו שתהיה מדקדקת ביותר בכל הדקדוקים לא יעזור לה בכלום ותיפול לשאול תחתית חס ושלום.

והקב"ה יטהר את לבבינו לעובדו בדעת האמיתית באמת ובקדושה ובצניעות ויתגלה לנו אורו של משיח בן דוד במהרה בימינו אמן.

ברוכים הבאים לשומעי רדיו 2000 בארץ ובעולם כולו.

ראשית נודיע לכם בשורות טובות, זכינו השבוע להכניס להדפסה זוהר תהלים המחולק לשנה ולשני שנים, להכין את זה עלה קרוב למאה אלף ש"ח - הדפסה עולה לאלף 28.000 אלף ש"ח ועל זה יש כבר תורם אנחנו מחפסים תורם לעוד 1000 סטים זה עולה 10 אלף שקל בלבד, הספרים מיועדים להכניס לאלפים בתי מדרשים ישיבות וכוללים, גם זכינו להדפיס ספר סולם הזוהר לערך 200.000 ספרים, ועוד ספר על פאה נכרית והלכות צניעות ויחוד 10.000 ספרים מי שרוצה לתרום על זה אפשר להדפיס.

הדפסנו חוזה לכשרות הבית בין המשפחה לנותן ההכשר.

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

על הפדחת, עיין משיב דברים סימן קכ"ז חלק ב').

הגאון רבי אלעזר רוקח זצ"ל (בעל מחבר ספר שמן רוקח) כותב: אני מזהיר עם שש מאות אזהרות לבני לעד, שהנשים לא ילכו חלילה וחס בדרכיהם של הפריצות שהולכות עם פאה נכרית וזרועות מגולות וכדומה, חלילה וחלילה לכם לעשות כן אלא תנהגו בצניעות כמו החוקים של משה רבינו, וכמנהג ישראל (בצוואה נדפס בספר יבין שמועה על התורה).

הגאון רבי ארי' לייבוש הורוויץ זצ"ל (בעל מחבר ספר שאלות ותשובות הרי בשמים), כותב לאחד כדלהלן: אני מודה לך מאוד בראותי שהשם עורר בך רוח להזכיר קונטרס שבו מובא האיסורים של כל חכמי

לא ימנע מהם, כי בכל אבר שמאתו בו. וכן במצוות עשה, הגם שייעשה לפעמים, אינה מצוה, כי לא יתרחק בו הבורא יתברך שמו, עד כאן. וזוהי כתב הקדוש בעל בני יששכר (דף פקודיך לא תעשה ליה חלק הדבור אות א'), קבלנו מרבנותינו דבשביל זה, היצר ביותר מתאווה לעברה זו להיות שבוה נכלל כל תאותיו, וכוללת כל התאות, עד כאן.

ודבר זה מקורו בראשונים, שכתב החתנף (מצוה שפ"י) שעל ידי מצוה זו של "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ישמר האדם מחטוא לד' כל ימיו. והמצוה הזאת יסוד גדול בדת, ואם תעבור פעם אחת אז תמשך אחריה כמה פעמים, דעברה גוררת עברה.

וגם בגשמיית, באשר עיניו משוטטות בכל דבר, אז נעשה מבבל ומטרד מאד, דמחשבות שפראש מנהיגין הגוף, ובאין רואה דבר, אז יש לו מנוחה והרחבת הדעת אמתית. וכדברי התוספות סוטה ח' (ד"ה אין), דאחר שראה הערה פעם אחת שוב מהרהר אחריה לעולם. ולא ידך אשה שלא ראה לא יבוא לחשב עליה. (ראשית חכמה שער הקדושה פ"ח אות ט"ז).

ועין עוד בשערי תשובה לרבנו יונה,

מכתבים למערכת

בכל הכבוד, הרב סעדיה חוזה, רמת גן

תרום: קבלתי את הספר, תודה רבה, תזכו להרבות תורה, ביראת שמים וכל טוב

יוסף קבלן, ישיבת "בית אשר", ירושלים

תרום: הגיעונו שני ספרים החשובים מאד ה"ה: אפיית המצות השלם ונפש ישעיה.

מחמת טרדות הזמן נבצר מאתנו לאשר קבלת הספרים הנ"ל וגם משום הכרת הטוב.

ישר כוחו של הרב המחבר וכל המסייעים בידו.

יפוצו מעיינותיו חוצה להגדלת תורה והאדרתה.

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה יא)

ובזכותך עתידין להגאל

(מלכות רות אות תר"ו)

המשך בגיליון הבא

מדריך לצניעות בישראל

לכבוד שבת יום | פרשת שלח | י"ט סיון | תשע"ו | עלון מס' 9

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ו

דבר המערכת

עוז וקדר לבישה
ומשקק ליום אפרון

דבר המערכת – בהמשכים

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל ז"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עילית על קלנה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

וְשָׂרוּ אֶמְרוּ חַז"ל עַל
זְקֵנִים שְׁלֹא מַחוּ
בְּשָׂרִים, וְאֲשִׁימִם
בְּרֵאשֵׁיכֶם אֲשִׁמוּתֵיהֶם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל תְּלוּיוֹת
בְּרֵאשֵׁי דִינֵיהֶם, אֲרוּר
שְׁלֹא יָקוּם, כְּדָרְשֵׁת
יְרוּשְׁלָמִי, לְמַד וּלְמַד
קַיִם עֲשֵׂה וְהִיָּה בְּיָדוֹ
לְהַקִּים וְלֹא הָרִי זֶה
בְּכֻלָּל אֲרוּר, וְאִם כֶּף
הַזְהִירָה תוֹרָה עַל אִישׁ
פְּרָטִי וְעֵבֶרָה פְּרָטִית
עֲבָרָה כְּזֹאת שְׂגוֹרְמַת
וּמְבִיאָה לְפָרְצוֹת
וְהָרִיסוֹת הַתּוֹרָה
בְּכֻלָּהּ, וְגַם שְׂנוּגָע

וְתוֹמִים בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
אֲמֹן, וְנִדְפָס פֶּעַם"ק
ת"ו בְּשַׁנַּת תרל"ג
לפ"ק.
וְזֶה לְשׁוֹנֵם הַקְּדוֹשׁ אוֹת
בְּאוֹת:

פסק בית דין

תוֹרָה אֲמָרָה צִפָּה
נִתְתִּיד לְבֵית יִשְׂרָאֵל אִם
רָשָׁע בְּעוֹנוֹ יָמוֹת דָּמוֹ
מִיָּדָד אֲבַקֵּשׁ אִם לֹא
דְּבַרְתָּ לְהַזְהִיר אוֹתוֹ
מִדְּרָכּוֹ, וְכִשְׁלוֹ אִישׁ
בְּאֲחִיו דָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ
זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה אִישׁ
בְּעוֹן אֲחִיו ה' בְּמִשְׁפָּט
יְבוֹא עִם זְקֵנֵי עַמּוֹ

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מוחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

המערכות על תיקוני יסודי הדת

בהמשכים

יותר מאלף ספרים וקונטרסים
וקול קורא'ס שיצאו לאור
במשך יובל שנים תשכ"ה-תשע"ה

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

בהמשכים

זוכה למעלות היותר גדולות:

(ו) כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי בבית חופה, שהנשים שם מלובשות תכשיטיהן, והכל **מסתכלין והוא אינו מסתכל**, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה עיניך (ספר חסידים סימן ט"ו).

(א) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכן אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ז).

(ב) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראיי אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכרו משלם גם על העבירות ברבים והיי נמנע גם בשביל הבושת (נדך פיקודיך, בהקדמה).

- 130. ספר פתח אליהו 130
- 131. ספר סגולת פתח אליהו 131
- 132. ספר גמטריות פתח אליהו 132
- 133. ספר הסכמות ומכתבים 133
- 134. ספר הבעל שם טוב והשחיטה 134
- 135. ספר כוח הזוהר חלק ב 135
- 136. ספר התשובה 136
- 137. ספר כוח הזוהר חלק א 137
- 138. ספר קטלוג הספרים 138
- 139. ספר ספרא דצניעותא 139
- 140. ספר זוהר השמחה 140
- 141. ספר זוהר והסוכה 141
- 142. ספר זוהר יום הכיפורים 142
- 143. ספר זוהר לחנוכה 143
- 144. ספר זוהר ראש השנה 144
- 145. ספר זוהר לתשעה באב 145
- 146. ספר הספד להרבנית ע"ה 146
- 147. ספר תשובה לרבנים 147
- 148. ספר ערב רב חלק א 148
- 149. ספר ערב רב חלק ב 149
- 150. ספר ערב רב חלק ג 150
- 151. ספר ערב רב חלק ד 151
- 152. ספר ערב רב חלק ה 152
- 153. ספר עין הזוהר סוכה 153
- 154. ספר עין הזוהר ברכות 154
- 155. ספר מי יהודי 155
- 156. ספר אז נדברו 156
- 157. ספר צער בעלי חיים חלק א 157
- 158. ספר דברי תורה במדבר 158
- 159. ספר דברי תורה דברים 159
- 160. ספר תיקוני זוהר תיקון ע המבואר 160
- 161. ספר בית לחם יהודה 161
- 162. ספר זוהר פיטום הקטורת המבואר 162
- 163. ספר זוהר פרה אדומה 163
- 164. ספר מעולפת ספרים 164
- 165. ספר יסוד התשובה 165
- 166. ספר כשרות תפילין ומזוזות 166
- 167. ספר סוד מלחמת גוג ומגוג 167
- 168. ספר סבא דמשפטים 168
- 169. ספר נפש עובדיה 169
- 170. ספר דור הגאולה 170

50

יובל שנים של פעילות המערכה

עמ' 2

מהמתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

כתב החפץ חיים ואמרתי שעיקר סיבת הדבר (של כל הצרות ופרעניות) הוא שאנו מרחקים בעצמנו את הקדוש ברוך הוא **מאתנו**... כלל הדבר ה'מאדע הגרועה הזו מביאה לאדם לידי הרהורים רעים... ומבטלים בידיים מאמרו של הקדוש ברוך הוא "והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר", ובעונותינו הרבים **תבערה גדולה** נפלה בכרמו בכמה מקומות על ידי המאדע הגרועה הזו כי כח הטומאה מתגבר מאוד על ידי זה ... וממילא נפסקה ההשפעה והברכה מכל אחד ואחד בעסקיו **ונסבו על ידי זה כל הצרות והרעות... על כן החוב מוטל על כל איש ואיש לכבות את האש הנורא הזו ולתקן בביתו שיהיה הכל עשוי כדין ולא יתנהו בפריצות, וביותר מוטל החוב על הרבנים..**

The Chofetz Chayim wrote: "And I said that the main reason (For all our troubles and suffering) is that we push Hashem away from our lives...The issue is that this evil fashion brings a man to evil thoughts...and they annul with this the commandment of the Holy One Blessed be He "And your camp shall be holy and no nakedness shall be seen in it", and due to our many sins an evil lust has fallen on the vine of Hashem and the strength of the impurity is greatly increased through this...And due to this the supervision and the blessing from Hashem has ceased from everyone's occupation and we have suffered through this many tribulations...Therefore it is incumbent upon all men to put out this fire and to see to it that his house will be handled according to the Halacha and to avoid immodest practices, and this obligation is all the more incumbent upon the Rabbonim

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

שאסרו בעונה רק שלשה מהן אסורין בהחלט בלי שום צד היתר והן: א) יום כיפור. ב) תשעה באב. ג) אבלות שלו או שלה. אבל שאר כל הזמנים הנ"ל, וכן בחול ולפני חצות לא ניתנו אלא לאדם המלא ביראה ולא יחטא חס ושלום על ידי זה לא בהרהור ולא במעשה, אבל אם אדם רואה שיצרו מתגבר עליו ובא לידי חימום או מחשבה ויוכל לבא לידי חטא אין להשיגה בכל זמנים הללו אלא יעשה מעשהו בסתר בהצנע לכת וכל שאפשר לשנות ישנה ולזכות יחשב לו כי לטובה מתכוין להנצל מלבא לידי חטא אחר גדול ממנו, והכל לפי מה שהוא אדם'.

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

הדור שאוסרים על הנשים ללכת עם פאה נכרית, פאה נכרית שנראית כמו שערות שלה עצמה צריך להחמיר. (שאלות ותשובות הרי בשמים מהדורא קמא ל"י).

א. הגאון **רבי גרשון לייבוש ראזענבערג** זצ"ל בעל מחבר ספר משיב דברים כותב: **חלילה ללכת עם פאה נכרית לבד שמכסה את הראש כו',** (שאלות ותשובות משיב דברים חלק ב' קכ"ז).

ב. הגאון **רבי דוד בהר"ן** זצ"ל (מעמודי התווך שביקורי קרתא דירושלים) נודע לו על אשה חשובה שבאה מחוץ לארץ והולכת עם פאה נכרית, והוא לא הרויח זמן וכח, **רק הלך אליה ודבר אתה כמה שעות שתסיר את הפאה הנכרית** (דת יהודית כהלכתה, עמוד קכ"ב אות ז').

דהמסתכל בעריות הו"ל מומר לעריות. ונמנה ברמב"ם הלכות תשובה (פ"ד ה"ד) בין כ"ד דברים המעפבין את התשובה דחוטא ומדמה בנפשו שאין זה חטא. והוא עון גדול דעל ידי זה יבוא לגופן של עריות. (רמב"ם שם).

הנהגה לויצא לשוק

חלק ההלכה

א. הסתכלות אסורה אפילו באצבע קטנה של אשה, אם נתפון להנות ממנה וכאלו נסתכל במקום המגנה ביותר (שליח ערוך אבן העזר סימן כ"א ס"א).

ב. ובמקום המכסה בשמגולה, אסור אפילו עקיבה של האשה ואפילו אין מתפון להנות. וכל שבידו לילך בשוק בדרכים שאין שם כל אלו והולך במקום שעקביים מגלים, אפילו אין מסתכל בהם, רשע מיקרי, דצריך להתרחק ממקום שייכל לבוא לעברה. ומכל מקום גם בליכא דרפא אחריתא וכופה עיניו למטה ועל בן מרגיש בעקבי האשה ואנוס הוא, מכל מקום צריך להטות עיניו לצד אחר. (עיין ב"ב נ"ז ורשב"ם ור"ג שם, ומהרש"א מכות כ"ד, דקאי אעקב של האשה, ועיין עוד ערוך השולחן סימן כ"א ס"א).

ג. וראוי להתבונן בזה, דגם באין רואה פניה של האשה רק שאר מקום מכסה המגלה, צריך לעשות פעולות שלא יראה בעיניו, דהגמרא שם מזה מיירי.

מכתבים למערכת

בכבוד ויקר,

מעומקא דליבא

הרב א. קארו

ישיבת בני עקיבא

תקות יעקב

שדה יעקב

תרסט: אני מאשר בזה שקיבלתי את הספר אכילת התרנגולים ואני מודה על המתנה החשובה אבל אני מבקש מכבודו אם ישלח לי את הספר סיפורי הצדיקים.

בכבוד רב

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה י"א)

ובזכותך עתידין להגאל

(מלכות רות אות תר"ו)

המשך בגיליון הבא

מדריך לצניעות בישראל

יום א | פרשת קרח | כ' סיון תשע"ו | עלון מס' 10

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים וביורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ו

דבר המערכת

עוז וקדר לבישה
ומשחק ליום אפרון

דבר המערכת – בהמשכים

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל ז"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עילית על קלנה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

ראיתיו, ואחיו לא
הפיר, ובניו לא ידע
לחזק בדקיה של תורה
ולגדור הריסותיה לבל
יעלה עוד פורץ עליהם,
על כן מצאנו עצמנו
מחייבים בדבר זה
(בראיתנו בעוונותינו
הרבים זה זמן זמנים
מקרוב באו חדשים
וחדשים עם ישנים,
מחבלים כרמים כרם ה'
בפרע פרעות בישראל
פראו ועברו חק יודעים
רבונם ומכוננים למרוד
בו, ובנו ובונים במות
לעצמם, לנתוש ולהרוס

לרבים מישראל על
אחת כמה וכמה וקל
וחומר בן בנו של קל
וחומר שלא להיות
נחבא אל הכלים,
ולטמון ידו בצלחת,
אלא כל מי שיראת
אמת בלבבו יאזר כגבר
חלציו וישנס מתניו
ויאמר מי לה' ולתורתו
אלי (ויאספו אליו כל
בני לוי כמדרש אותם
שרצונם באמת ללוות
בנים למקום ומי הם
המה, האומר עבור
אהבת ה' ולעשות
עבורו לאביו ולאמו לא

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מוחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

החיד"א זי"ע"א כותב
בנחל קדומים, וזת"ד:
אם אחד נכשל במליון
הסתכלויות, יהיה
למלאך המות שלו
מליון עיניים! (ע"ז כז)

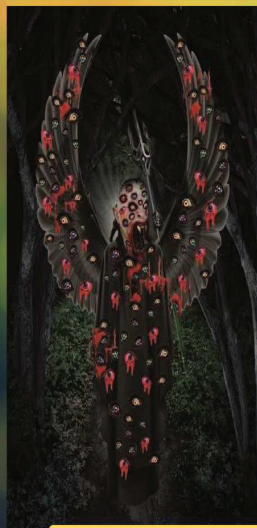
כל ראייה אסורה שאדם
נכשל, אם הוא לא בוכה
מיד, אם אינו עושה
תשובה מיד, הוא מוסיף
עוד עין למלאך המות.

בידך לבחור את המלאך המות עם כמה עיניים שיהיה לו

ארי שאג מי לא ירא

הדורש וההולך לדרשות בלי מחיצה כשרה הוא בחרם של בעל הפלאה, עם כל גדו"י משנת תקפ"ו, ופסק דין של ע"א גדולי ישראל משנת תקפ"ו, הנעשה באסיפת הגאונים הצדיקים הרבנים ומוסכם ומוסמך מכל בתי דינים מארבע ארצות, מרבותינו שבארץ ישראל ורבותינו שבגולה וכל העיניים המסתעפים בזה, והם עוקרים את הדת יהודית, או לעיניים שכך רואות... והמה אביזרייהו דעבודה זרה, ויש ספק אם אינם בכלל יהרג ואל יעבור... ואסור לקבל תורה מפיו, וכמעמיד אשירה בהיכל ה'... לא תמוש רעה מביתו, ועוד 180 רבנים שאסרו את זה, ואומרים שזה בדיוק כמו שהולך לכנסייה של כמרים, יבחר לו איזה מלאך המות הוא בונה עם כמה עיניים שיהיה למלאך המות.

מהמתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

לפני שלושים שנה כשהתחלה הפרצה של הבגדים הקצרים ערכו כנס גדול בירושלים באולם "טירת חן" ומרן הגאון רבי אליעזר מנחם מן שך שליט"א (זצוק"ל) זעק מקירות לבו:

אם נשות אברכים הולכות בבגדים קצרים וצרים צריך לסגור את כל הכוללים, מה שזה התורה של הבעל? אם כך הולכת אשתו, כל התורה שלו הולכת לסטרא אחרא, עד כאן לשונו הקדוש

Around 30 years ago when some women started wearing immodest clothing, a large gathering was organized in "Tirat Chen" social hall and the Gaon Maran Rav Eliezer Man Shach ZTK'L screamed from the depth of his heart: "If the women of the Avrechim go out with short and tight clothing, we need to close down all the Kolelim, of what value is all the Torah of the husband? If the woman wears that type of clothing, all the Torah of the husband goes to the Sitra Achra (The Evil side)

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

גילוי מצדיקים הקודמים מי הם רבני הערב רב ואיך לזהותם

המשכים

הקדמה

י ראיך יראוני וישמחו כי לדברך יחלתי.

ה בינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב.

ו אשמרה תורתך תמיד לעולם ועד.

ה נה תאבתי לפקודיך בצדקתך חייני.

אשירה לה' בחיי אומרה לאלוקי בעודי, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ואודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, ואספר שבחו וחסדו אשר הפליא לעשות אתי, ויהי עמדי בדרך אשר זכני להוציא לאור עולם הספר הקדוש "גילוי האמת לדור האחרון" עם הוספות חדשות לאחר שהרהרתי רבות בדבר האפשרות להפיץ ולהשריש העניין של גילוי הערב רב אצל כל אחד מישראל כמבואר בספר הנ"ל שזה מקרב ביאת משיח בן דוד.

מאז שגלה כבוד מישראל, עת חרב בית מקדשינו, לא נותרה לנו אלא השמירה מהערב רב ומנהיגיו המתחלפים לחמשה גוונים (זוהר בראשית כה), ועדיין אין כוחנו אלא בפה - להשמיע ממעמקים את ה"קול קול יעקב", ולבקש מהשם שנזכה למנהיגי אמת, כמו שאמר רבנו נחמן מברסלב זי"ע.

כתוב בספרים הקדושים שראוי לכל אדם לזכות את הרבים ואם יזכה שיועילו דבריו לאחד מני אלף די לו אם לא בא לעולם אלא לדבר הזה. ואני תפלה להשי"ת שזכות הרבים תעמוד לי שלא אכשל בדבר הלכה ח"ו וישמחו (כדי שישמחו, רש"י) בי חברי, שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא, לא על

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

י. הגאון רבי דוד חיים קורנאלדו זצ"ל בעל מחבר ספר בית דוד על ששה סדרי משנה כותב: **בנות ישראל אל תצאו בראש מגולה שער, ואפילו עם פאה נכרית לבד, אשה לא צריכה להיראות כמו שיש לה שערות, (בית דוד שבת פרק ו' משנה ב' דיבור המתחיל פאה נכרית).**

יד. הגאון רבי דוד לייב זילבערשטיין זצ"ל (בעל מחבר ספר שבילי דוד על שולחן ערוך) כותב: **אותם שמתירים פאה נכרית זה רק במקומות שהנשים לא הוזהרו על כך מעולם, אבל במקומות שנהגו לא לצאת עם פאה נכרית וודאי שזה אינו צניעות (שבילי דוד אורח חיים סימן ב' סעיף קטן ב').**

טו. הגאון רבי דוד מנחם מאניש באבא"ד זצ"ל

ד. ונלמד משם שכל שאפשר לילך בדרך או מקום או חנות דליקא שם רגלים מגלות או זרועות מגלות של נשים, אסור לילך שם אפילו בעצימת עינים ורשע מיקרי. ונפקא מינא להליכה בשוק ממקום למקום או לחנות שמצוי פריצות. ובאפי זוטרי (אבן העזר כ"א סק"ד) דגם בני ביתו בזרועות מגלות, וגם נכריות בכלל הנ"ל (וכמו שכתוב בפ"י ר"ג ב"ב דף ג"ז).

ה. ואפילו באין לו ברידה אחרת וצריך לילך לשוק או חנות שיש שם זרועות מגלות או שאר פריצות, יש לו לעצם עיניו ונקרא חסיד. ובזמן הזה הינו שיקסר הבתי עינים שלו, אם אפשר לו בלי זה שייכל לראות העגלות ומרובות. ונקרא חסיד על ידי זה. (ב"ב שם).

ו. המסתכל בעקיפה של האשה (חלק הרגל שנוגע לפרקע) וכל שבן למעלה מזה או זרועות מגלות, הענש על זה, דהויין לו בנים שאינם מהגנים (נדרים כ' ובר"ן שם), פרוש בנים בעלי מומין (ש"ן ט"ז קצ"ה).

ז. וכן בשוק או כל מקום פריצות, צריך לילך בזריזות ומהירות גדולה ולא במתינות וכל שבן לא להשתהות בשוק בשיחה עם חברים, בשאפשר לפנות ולדבר במקום אחר, דעוברות נשים בעקביים מגלים. (ש"ן אבן העזר סימן כ"א ולהלן פגע באשה כו, עד שמסלקה לצדדיו, שלא ירגיש

מכתבים למערכת

יחיאל אפרים

רב מקומי מושב בטחה

תוע: הנני מאשר בזה את קבלת הספרים 1. שחיטה ואכילת בשר, 2. אפיית המצות השלם, 3. אכילת התרנגולים זבחו זבחי צדק וכו'.

תבואו על הברכה

ובברכת התורה ונחמת ציון

הרב שמואל דהן

מושב שדה צבי

הנגב

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה י"א)

ובזכותך עתידין להגאל

(מלכות רות א"ח תר"ו)

המשך בגיליון הבא

מדריך לצניעות בישראל

יום ב | פרשת קרח | כ"א סיון | תשע"ו | עלון מס' 11

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בעיה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת

עוז וקדר לבושה
ומשחק ליום אפרון

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל ז"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עלית על קלנה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

דבר המערכת – בהמשכים

להתדמות ולהתחבר
ולהתערב לשאר נימוסי
דתות אמות העולם
ולהחליש ולעקור
רחמנא ליצלן דת
יהדות כמו שנראה בעין
בכמה מקומות לפני
איזה שנים מה היו.

אנחנו ממשיכים את
הסריה שופר משיח
ועלון מדריך לצניעות
בישראל על צניעות,
והחרם, והאיסורים
עם חתימות של יותר
מ-120 גדולי ישראל
על האיסור הנורא

להחליף ולשנות
בתבנית דמות בנין בית
הכנסת, ובעשיות
מגדל, ובנין בימה,
ובמחיצה בין עזרת
נשים לאנשים,
ובהעמדת חפה, ושנוי
כסות שליח צבור, ועם
אותן נערים הידועים
המנערים, ובשאר
מנהגי בית הכנסת
ונגוני תפלה הנהוגים
בכל תפוצות ישראל
מקדם קדמתה פונת
יצר הרע ומלאכיו
משלחת מלאכי רעים
נראה בעליל רק

ועד הצניעות להתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

המערכות על תיקוני יסודי הת

בהמשכים

יותר מאלף ספרים וקונטרסים
וקול קורא'ס שיצאו לאור
במשך יובל שנים תשכ"ה-תשע"ה

בהמשכים

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

זוכה למעלות היותר גדולות:

(ג) כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי בבית חופה, שהנשים שם מלובשות תכשיטיהן, והכל **מסתכלין והוא אינו מסתכל**, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה עיניך (ספר חסידים סימן טו).

(ד) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכך אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ג).

(ט) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראי אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכר משלם גם על העבירות ברבים והיי נמנע גם בשביל הבושת נודר פיקודיך, בהקדמה).

- 171. ספר זוהר וסגולותיו 171
- 172. ספר זוהר הישועה חלק א 172
- 173. ספר זוהר הישועה חלק ב 173
- 174. ספר פאה נכרית 174
- 175. ספר סולם זוהר 175
- 176. ספר זוהר המגן 176
- 177. ספר זוהר התעוררות 177
- 178. ספר מצוות התוכחה 178
- 179. ספר קול השחיטה 179
- 180. ספר ציצית כהלכתו 180
- 181. ספר זוהר תהלים טבת 181
- 182. ספר זוהר תהלים שבט 182
- 183. ספר זוהר תהלים אדר 183
- 184. ספר זוהר תהלים ניסן 184
- 185. ספר זוהר תהלים אייר 185
- 186. ספר זוהר תהלים סיון 186
- 187. ספר זוהר תהלים תמוז 187
- 188. ספר זוהר תהלים אב 188
- 189. ספר זוהר תהלים אלול 189

- 190. ספר זוהר תהלים בנאות דשא חלק א מחולק לשנה 190
- 191. ספר זוהר תהלים בנאות דשא חלק ב מחולק לשנה 191
- 192. ספר תורת זוהר חלק א 192 ב
- 193. ספר תורת זוהר חלק ב 193
- 194. ספר תורת זוהר חלק ג 194
- 195. ספר תורת זוהר חלק ד 195
- 196. ספר תורת זוהר חלק ה 196
- 197. ספר תורת זוהר חלק ו 197
- 198. ספר תורת זוהר חלק ז 198
- 199. ספר תורת זוהר חלק ח 199
- 200. ספר תורת זוהר חלק ט 200
- ספר בית עקד ספרים מהאדמו"ר מהאלמין שליט"א

ספר על הזוהר הקדוש חלק א' 1000-1 ענף ג' - 201
300

- 201. ספר תורת זוהר חלק י 201
- 202. ספר תורת זוהר חלק יא 202
- 203. ספר תורת זוהר חלק יב 203

50

יובל שנים של פעילות המערכה

עמ' 2

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הז

הגאון הצדיק הקדוש רבי ישראל אבוחצירה
הבנאב סאלי זיע"א, צועק (ספר "סידנא בבא סאלי"):

... "כל הלובשת פיאה נוכרית ואפילו
רק חצי פאה, מכינה לעצמה חומר
הסקה שבו ישרפו אותה בגיהנום"

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

מותר אסור ולא על אסור מותר.

והנה למותר לתאר עוצם גדולת דיבורים קדושים השוים לכל נפש מתוקים מדבש ונופת צופים רשפי אש שלהבת ק-ה אהבת השי"ת ויראתו מלאים, אשר כל דיבור ודיבור שכתבו בכוחו לעורר ישנים ולהלהיב הלבבות בקדושת הזמנים ובמצות שבהם תלויים, והן שבחא דאתיא ממילא קדושת דברי חז"ל אשר מלהטים כגחלי אש, מלוקטים מש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים, זוה"ק ותיקונים, וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי הראשונים והאחרונים, וממאות ספרים קדושים המצויים ויקרי המציאות, הן שנכתבו במקומם והן שנכתבו שלא במקומם בתוך שאר דברים, ולחלקם לפרטיים ולפרטי פרטים ולסדר כל עניין ועניין לעצמו יחד כשלחן הערוך ומוכן לאכול אותו ענין שלבו חפץ כעת – כי כל בר דעת יבין גודל התועלת, שדבריהם הקדושים מלהיבים נפש האדם להתעורר על גודל הענין של שמירה מרבני הערב רב, שעל ידי זה יתגלה לנו נרו של משיח צדקינו, [ראה בפנים הספר].

ונסיים בתפלה להשי"ת שיהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל, זכות כל הצדיקים, גאונים וקדושים, שהבאנו דבריהם הטהורים (וכתב הגאון הגדול מוהרש"ם מבערזאן ז"ל שקבלה מצדיקים שהמלקט דברי חכמים יחד הרי זה גורם יחוד לעילא, ובכן יה"ר שיתקיים בנו דברי הספר חסידים ס' רכ"ד שכ' כל האומר דבר שמועה מפי הקדושים אשר בארץ המה, מתפללין עליו, וממליצים עליו).

זכות צדקתם תצהיר כאור שבעת הימים, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי

מסעם רבותינו הגאון"צ שרי התורה מרן הגאב"ד והבי"צ שלישי"א

פסק הלכה

פ"ט אייר תשפ"ד

הגנו בשורותינו אלו בדבר הלכה פסוקה. ידוע שמקובל מדור אחר דור על אנשי הישוב הישן פה ירושלים עיה"ק תובב"א שנהגו כסברת הפוסקים האוסרים לבישת פיאה נכרית לנשים.

ומבלי להכנס על מה שנמרץ מאד בעוה"ר ברורנו שנשים נשואות לובשות פיאה נכרית שנראות כבחולות שעל לבישת פיאה נכרית כזו אין לזה שום חיתר בדברי הפוסקים.

ועתה באנו לנלות בזה דעתינו דעית כי השערות מארץ חרוד שסתמם הם מהנגזזים לשם ע"ז בבית תיפלתם הן ותערוכותם יש עליהם דין תקרובת ע"ז ואסורים בהנאה מן הדין.

ולהשומעים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב.

וע"ז באעזרת המה"צ פעתי"ק ירושלים תובב"א

אמם משה חלב-שטאם
אמם מאיר ברנאי-סדראפער
אמם אברהם יצחק אילמאן
אמם יצחק טוב"י ווייס רב ואב"ד פעתי"ק ח"י

בפסיעותיה ואפילו לבושה בעניעות וכמו שקתיב בבאר היטב בשם הרוב"ז.

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

אב בית דין קהל קודש טארנאפל, ובעל מחבר ספר שאלות ותשובות חבצלת השרון) כותב: שבמקום שהבעל חושש לדעת הפוסקים האוסרים פאה נכרית נקראת אשתו אצלו עוברת על דת יהודית (חבצלת השרון אבן העזר סימן ד').

הגאון רבי הלל קאלאמייער זצ"ל כותב: לפי דעתי אפשר לומר שיש בללכת עם פאה נכרית איסור מן התורה (אבקת רוכל חלק ב' כלל ב' פרט א').

עוד כותב: מוטל על הבעל שלא לתת לאשתו לצאת לחוץ עם פאה נכרית, שחוץ מזה שיש איסור אפילו בבית ללכת כן, והבעל אינו יכול לומר שמות הקדושים בברכת המזון, או קידוש, או ברכות אחרות, שאף על פי ששערות עצמה מכוסות עם

המסתכלין במקום האסור, נחשף אור המזבף שלהם ולא יזכו לראות בנעם ד' ולהנות מזיו השכינה.

ח. וכדאי לזכר הנדיר ולשנן לעצמו דברי החפץ חיים זצ"ל, דאותן עינים המסתכלין במקום האסור, נחשף אור המזבף שלהם ולא יזכו לראות בנעם ד' ולהנות מזיו השכינה שהוא הנאה היותר גדולה השניף. (שמירת הלשון חלק ב' פ"ל). וכן כתב בעל בן איש, דכיון שהנאת האדם בשנפרדת הנשמה מהגוף עקרו מעינים, צריך ליזהר בזה יותר משאר כל האיברים שלו (עוד יוסף חי ואתחנן שנה א' ד"ה וזבן).

ט. אפן הליכה בשוק, מסתכל למטה כמו שהוא עומד בתפלה, ומהלך בשוק באדם הטרווד בעסקיו (רמב"ם הלכות דעות פ"ה ה"ט).

י. פגע אשה בשוק אסור להלך אחריה אלא רץ ומסלקה לצדין או לאחרי (אבן העזר סימן כ"א ס"א). והאסור בכל הנשים, אפילו בשהולכות מכסות מכף רגל ועד ראש (רדב"ז חלק ב' סימן תש"ע).

עקר הכל הוא

שמור עיניך - ושמור פיך

מכתבים למערכת

תרעא: אנו מודים לכבודו על הספר: "אנציקלופדיה לכשרות".

אין ספק שספרו יוסיף הדר לספרינתנו, ויהי רצון שכ"ת יזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

חן חן,

הרב שלום בורשטין

"בית שמואל"

ראש הישיבה

חדרה

תרעב: הריני לאשר בתודה קבלת ספריו אכילת התרנגולים

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה יא)

ובזכותך עתידין להגאל

(ילקוט רות אות תר"ו)

המשך בגיליון הבא

מדריך לצניעות בישראל

יום ג | פרשת קרח | כ"ב סיוון תשע"ו | עלון מס' 12

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת

עוז וקדר לבושקה
ומשקק ליום אפרון

דבר המערכת – בהמשכים

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל ז"ל,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עלית על קלנה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

וְאָמְרוּ תַעֲשֶׂה בְּחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלְכוּ,
הַשֹּׁמֵר לָךְ פֶּן תִּנְקֹשׁ
אֲחֵרֵיהֶם, אֵיכָה
יַעֲבֹדוּ, וְעַל יְדֵי כֵן
קִיּוּמָהּ שֶׁל תּוֹרָה
חֲלִילָה הִיָּתֵה לְבַעַר,
וְאַחֲרוֹן הַכְּבִיד
שֶׁהִנְהִיגוּ בִּינֵיהֶם שְׁלֹא
יִזְכַּר שֵׁם וּלְשׁוֹן
יִשְׂרָאֵל עוֹד, אוֹי
לְעֵינַיִם עֵינֵי שְׂכָלָיִים
שֶׁכֶּף רוֹאוֹת עַד הֵיכֵן
הַגִּיעַ צָרַעַת הַמַּמְאָרֶת
וְאֵשׁ הַגְּדוּלָה הַזֹּאת
בְּכַמָּה מְדִינוֹת מֵהַ לְנוּ

שְׂוֹשְׁבִים אֲנָשִׁים
וְנָשִׁים בְּלִי מַחִיצָה -
וְזֶה מִמֶּשׁ בְּתֵי זִוּנוֹת
בַּפְּרָה־סִיָּה, וְזֶה דוֹר
הַמְּבּוּל וְכוֹלֵם בַּחֲרָם
חֲמוּר שֶׁל גְּדוּלֵי
יִשְׂרָאֵל מְדוּרוֹת
הַקּוֹדְמִים, וְכִמוּ
שֶׁנִּכְנַס לְבֵית עֲבוֹדָה
זָרָה, וְהוּא בְּכֻלּוֹ יִהְרַג
וְאֵל יַעֲבֹר.

וְעַתָּה אֵיךְ יִרְדּוּ עֶשֶׂר
מַעֲלֹת אַחֲוֹרְנִית
(לְמִירוֹת עֵינֵי כְּבוֹדוֹ
כְּלַפֵּי שֶׁהִזְהִירָה תּוֹרָה
בְּכָל אֶלֶה בְּכַמָּה לֹא

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

המערכות על תיקוני יסודי הדת

בהמשכים

יותר מאלף ספרים וקונטרסים
וקול קורא'ס שיצאו לאור
במשך יובל שנים תשכ"ה-תשע"ה

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל זי"ע
על הצניעות

בהמשכים

זוכה למעלות היותר גדולות:

זו כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי בבית חופה, שהנשים שם מלבושות תכשיטיהן, והכל **מסתכלין והוא אינו מסתכל**, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה עיניך (ספר חסידים סימן ט).

ז) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכן אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ג).

ח) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראי' אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכרו משלם גם על העבירות ברבים והי' נמנע גם בשביל הבושת (דרך פיקודי, בהקדמה).

- 204. ספר תורת הזוהר חלק יג 204
- 205. ספר תורת הזוהר חלק יד 205
- 206. ספר תורת הזוהר חלק טו 206
- 207. ספר תורת הזוהר חלק טז 207
- 208. ספר תורת הזוהר חלק יז 208
- 209. ספר תורת הזוהר חלק יח 209
- 210. ספר תורת הזוהר חלק יט 210
- 211. ספר תורת הזוהר חלק כ 211
- 212. ספר תורת הזוהר חלק כא 212
- 213. ספר תורת הזוהר חלק כב 213
- 214. ספר תורת הזוהר חלק כג 214
- 215. ספר תורת הזוהר חלק כד 215
- 216. ספר תורת הזוהר חלק כה 216
- 217. ספר תורת הזוהר חלק כו 217
- 218. ספר תורת הזוהר חלק כז 218
- 219. ספר תורת הזוהר חלק כח 219
- 220. ספר תורת הזוהר חלק כט 220
- 221. ספר תורת הזוהר חלק ל 221
- 222. ספר תורת הזוהר חלק לא 222
- 223. ספר תורת הזוהר חלק לב 223
- 224. ספר תורת הזוהר חלק לג 224
- 225. ספר תורת הזוהר חלק לד 225
- 226. ספר תורת הזוהר חלק לה 226
- 227. ספר תורת הזוהר חלק לו 227
- 228. ספר תורת הזוהר חלק לז 228
- 229. ספר תורת הזוהר חלק לח 229
- 230. ספר תורת הזוהר חלק לט 230
- 231. ספר תורת הזוהר חלק מ 231
- 232. ספר תורת הזוהר חלק מא 232
- 233. ספר תורת הזוהר חלק מב 233
- 234. ספר תורת הזוהר חלק מג 234
- 235. ספר תורת הזוהר חלק מד 235
- 236. ספר תורת הזוהר חלק מה 236
- 237. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 01 - 237
- 238. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 02 - 238
- 239. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 03 - 239
- 240. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 04 - 240
- 241. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 05 - 241
- 242. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 06 - 242
- 243. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 07 - 243
- 244. ספר דין תורה בבית דין של מעלה 08 - 244

50

יובל שנים של פעילות המערכה

עמ' 2

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

צאצאינו עוסקים בתורה ובמצוות מתוך נחת והרחבת הדעת, ללכת בעקבותיהם, ויהי עבורנו מליצים ישרים, וה' אלוקי ישראל אהבת תמים, יעזור שנושע תשועת עולמים. ויהא רעוא קמיה, דתשרי על עמיה, דיתענג לשמיה, במתיקין ודובשיין.

בטוחני כי ספר זה יהיה לעזר לכל, ליושבי על מדין ולבעלי בתים, ולהמוין עם, דברים שיגעתי בהם רבות, הם ימצאום מוכנים ומסודרים, "שהכול צריכים למרי חטייא" (ברכות, ס"ד ע"א) "למי שקיבץ תבואות למכור, כלומר למי שקיבץ שמועות" (רש"י שם).

ואני תפילה להשם יתברך שיהיו מעשה ידינו בזה רצוים לפניו יותר מהשגתינו בזה וכמ"ש הזוה"ק פ' יתרו (צ"ג ע"ב) על הפסוק ויהי נועם וגו' ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

ועל ידי זהירות מהערב רב ומנהיגיו, יאיר לנו ותרום קרן כנסת ישראל שבעתים, נזכה לראות בנחמת ציון וירושלים במהרה בימינו אמן.

יהי רצון שחיבורי זה יהיה לעילוי נשמתו של אאמו"ר ואימי מורתי זללה"ה ותהי מנוחתם כבוד במחיצתם של צדיקים, ויעלה בתפילה על בניו ונכדיו וניניו למען ישכילו כל אשר יעשו בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, בגשמיות וברוחניות, לאורך ימים ושנות חיים בבריות איתנה ובנהורא מעליא אמן.

ובצאתי אפרוש כפי בתפלה לבורא כל עולמים שיהיו אמרינו ומעשינו לרצון לפני אדון כל, ויתן בלבי בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד וכו' ושלא אכשל

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

א.

א) נשות ישראל בכלל ונשות החרדים בפרט הסירו הבגדים הלא צנועים, הסירו פאות נוכריות, לבושי שחץ ותועבה, ליבשו בגדים שלא ניכרת צורת הגוף, חיבשו מטפחות וכיסוי ראש והיכונו ליום הגדול.

ב) לנכשלים בתאוות ישמעאל, תאוות פעור, במחשבה, דעו וראו כי כל יופי ונוי בעולם הזה לחיי עולמים, על כן השיבו כל יופי ונוי למקורו הראשון, ואל תקחו יופי זה לעצמיכם, כי על הכול יעמיד במשפט על כל נעלם.

ג) צפו לישועת ה' ולא לישועתכם הפרטית האישית, זעקו בכל לב ובכל שעה לעתיקא לגילוי משיח, יש לדבר על עניין משיח בכל הזדמנות עם מכרים וחברים, לגלות כוח ורצון ואומץ לקראת גילויי משיח.

ד) הרבו בצדקה לעניים ועשוקים, כי מה ה' דורש מעמך עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך.

ה) הרבו אהבת חנינם לכל יהודי באשר הוא, ללא מגזרים וללא אנ"ש, כי רוב חסדכם לאנשים הקרובים ולאנ"ש, כי בצרה הקרובה שתחול על בני העמים, כולם יהיו אחים זה לזה בצרתם, קרבו אחד את האחר, דאגו לנשמות העשוקות בידי רבנים וראשים למינהם, כי על אלו יתנו הדין בקרוב.

ו) קיבעו זמן ועת לעסק לימוד תורה נביאים וכתובים, וזוהר הקדוש המטהר את הנפש.

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

מוסר-

גילוי פני הערב רב

הפאה הנכרית, אבל נראה לעין שהיא הולכת עם שער, ולכן אסור לה אפילו בחדרי חדרים ללכת כן, חוץ מזה זה מביא שאחר כך ילכו עם שערות עצמה, ללא פאה נכרית, ועל ידי הפאה הנכרית לא מבחינים בין אשה לבתולה, שזה איסור תורה, (מקרי דרדקי בראשית אות ל"ה).

עוד כותב: הכח של עמלק מוטל גם שמדבר על לב הנשים שילכו עם בגדים ותכשיטים כמו הפריצות והרוזנות, אף שזה רק בגדי גאווה ולא צנועות וזה מבעיר את יצר הרע בלב הרואים, ועל ידי זה סרים לאט לאט מדרך היהדות ודרך הצניעות, וזה מסיר מדרך אמותינו, ללבוש פאה נכרית, שזה אסור מן הדין, וכל הפוסקים מודים שפאה נכרית שלמה ודאי אסור, משום שזה נראה

(א) "העבר עיני מראות שוא", דן המלך עליו השלום רמז לנו, שיותר טוב להאדם להעביר ולקח חס ושלום עיניו קדם שיראה בהם דבר שוא ותפל רחמנא ליצלן, ועל זה יתפלל להשם יתברך בכל עת (אמרי קודש - סטרעליסק, אות ע"ו). ועל בן טרם יצא לחוץ, מקום הנסינות, יניח ידיו על המזוזה ויתפלל להקב"ה שישמרהו מכל מין הסתבלות אסורה, ומחשבות רעות והקדוש ברוך הוא יעזר לו שלא יבשל. (דרך פקודיך לא תעשה ל"ה, חלק הדבור אות ו').

מי שאינו מביט על נשים, לעתיד לבוא יהיה לפנים ממלאכי השרת.

(ב) מי שאינו מביט על נשים, ואינו מדבר דברים בטלים וסובל כעסו ואינו מתנאה ועוסק בתורה ובמעשים טובים, לעתיד לבוא יהיה לפנים ממלאכי השרת. (ספר חסידים סימן ק"מ).

(ג) בשתשמור הפה ועינים, תזכה לכל המדרגות הקדושים (ש"ה הקדוש את קדושה).

סגולה להנצל מעין הרע - שלא יסתכל בחוצות

(ד) בגמרא איתא, דכמעט כל מיתות הן על ידי עין הרע (ב"מ ק"ו). והעצה להנצל מעין הרע שלא יסתכל בחוצות (ברכות כ"ו). ומדאי טעמא זכה יוסף וכל זרעו אחריו, דאין עין הרע שולטת בהם. (ש"ה הקדוש את קדושה).

מכתבים למערכת

זבחו זבחי צדק מנוחת שלום מנחת יהודה שמירה טובה.

יישר חיליה דמר ויפוצו מעינותיו חוצה.

ביקרא דאורייתא

הרב יעקב פנחס שיר

רב העיר

כפר סבא

תרעג: אנו שמחים על עוד אחד מספריו הקדושים שקבלנו לצרף לאוצר הספרים של ישיבתנו הק' יזכה לזכות הצבור ובני תורה בפרט על נקיות וזהירות של קדושת עם ישראל.

כל טוב

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה י"א)

ובזכותך עתידין להגאל

(מלכות רות אות תר"ו)

המשך בגיליון הבא

מדריך לצניעות בישראל

יום ד | פרשת קרח | כ"ג סיון | תשע"ו | עלון מס' 13

עלון יומי להתאחדות הקהילות

כולל תשובות מכתבים ובידורים בענין הצניעות בישראל
עלון יומי בע"ה לכל ימי השנה

לע"ג הרבנית הצדיקת מרת טייבא בת ר' חיים אליהו ע"ה י"א סיון תשע"ג

דבר המערכת

עוז וקדר לבישה
ומשקק ליום אפרון

דבר המערכת – בהמשכים

הצניעות בהלכה

מכתבים של גדולי ישראל ז"ע,
על הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות

מהמתרחש בעולם הצניעות
לפני מאה שנה עד היום הזה
לקשי בגדי תפארתך עמי

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות
ואת עלית על קלנה

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו
מוסר-

מכתבים למערכת

ועוד.

תַּנְתַּן לִיד יֵצֵר הָרַע
לְלִבָּשָׁה מִלְבוּשׁ נָכְרִי
וּלְעֲשׂוֹת מְסִיגוֹר
קִטְגוֹר רַחֲמָנָא לְצֵלּוֹ,
וְאֶכְלָה וּמַחְתָּה פִּיהָ
וְאֶמְרָה לֹא פְעַלְתִּי אֲוֹן
וְעַל יְדֵי כֵן גַּם רַבִּים
מִהֲמוֹן עִם הַכְּשָׁרִים
נִלְכְּדִים בְּרִשְׁתָּם
וְאוֹמְרִים לְרָשָׁע צַדִּיק
אַתָּה, כָּלִפִּי שֶׁהִזְהִירָה
תּוֹרָה נֶגְדָה זֶה וְצוֹתָה
וְיֵהִי שֵׁם לְגוֹי מְלַמֵּד
שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְצוּיֵינִים שָׁם, וְרַק
דְּבַר זֶה גֵרַם לָהֶם

לְפוֹרְטָם וּלְהִזְכֵּר
שָׁמָּה, לְבִי, לְבִי, עַל
חִלְלֵיהֶם אֲשֶׁר כָּגֹן
הָאָרֶץ לְפָנָיו, וְאַחֲרָיו
מִדְּבַר שְׁמָמָה שֶׁשָּׂרְפָה
וְעָקְרָה יְסוּדוֹתֶיהָ שֶׁל
תּוֹרָה וְהִירָאָה, וְעַד
הֵיכֵן הִגִּיעַ גַּם
בְּמַדִּינַתְנוּ בְּכַמָּה
מְקוֹמוֹת, מַעֲתָה עַד
הֵיכֵן יוֹכַל לְהַגִּיעַ) וְאִין
לָנוּ שִׁיּוֹר לְעוֹרֵר
וּלְהַתְּלֵהב לֵב הַהֲמוֹן
עִם ה' רַק הַתּוֹרָה
הַזֹּאת שֶׁשׁוֹמְעִים
בְּדַרְשָׁה וְגַם הִיא

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות

בהשתתפות הרבנים והקהילות ולומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

אבדק"ק האלמין שליט"א

מחבר יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת

החיד"א זיע"א כותב
בנחל קדומים, וזת"ד:
אם אחד נקשל במליון
הסתכלויות, יהיה
למלאך המות שלו
מליון עיניים! (ע"ז כ)

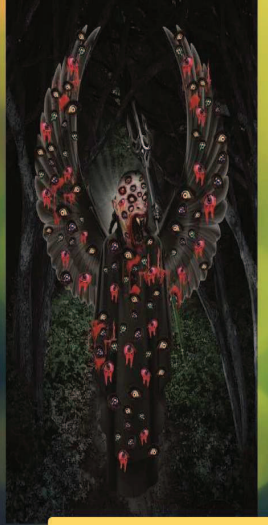
כל ראייה אסורה שאדם
נקשל, אם הוא לא בוכה
מיד, אם אינו עושה
תשובה מיד, הוא מוסיף
עוד עין למלאך המות.

בידך לבחור את המלאך המות עם כמה עיניים שיהיה לו

ארי שאג מי לא ירא

הדורש וההולך לדרשות בלי מחיצה
כשרה הוא בחרם של בעל הפלאה, עם
כל גדו"י משנת תקפ"ו, ופסק דין של
ע"א גדולי ישראל משנת תקפ"ו,
הנעשה באסיפת הגאונים הצדיקים
הרבנים ומוסכם ומוסמך מכל בתי
דינים מארבע ארצות, מרבותינו
שבארץ ישראל ורבותינו שבגולה וכל
העניינים המסתעפים בזה, והם
עוקרים את הדת יהודית, או לעיניים
שכך רואות... והמה אביזריהו דעבודה
זרה, ויש ספק אם אינם בכלל יהרג ואל
יעבור, ואסור לקבל תורה מפיו,
וכמעמיד אשירה בהיכל ה'... לא תמוש
רעה מביתו, ועוד 180 רבנים שאסרו
את זה, ואומרים שזה בדיוק כמו
שהולך לכנסייה של כמרים, יבחר לו
איזה מלאך המות הוא בונה עם כמה
עיניים שיהיה למלאך המות.

שמע בני

סיפורי צדיקים על צניעות

בדבר הלכה, וספרינו זה, ספר "גילוי האמת לדור האחרון" שעל ידי שמירתן של ישראל מהצבועים והשבתאים של הערב רב, יהיה לנו תרופה לעמוד איתן כחומות ברזל מול הנסיונות הקשים והמרים, ועל ידי זה ניצל מכל גזירות קשות ורעות, ונצליח בכל מעשינו ונמצא חן בעיני אלקים ואדם, ונזכה להתדבק באורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום, ויראו עינינו וישמח לבנו בישועתו באמת בישועת עולמים, בביאת אליהו הנביא זכור לטוב ומלך המשיח במהרה בימינו אכי"ר.

המעתיק והמסדר

י"ט אדר ב' שנת ה'תשע"ו

פתיחה

א.הצדיק אינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח הרשעים ומביאם שישובו בתשובה. (זוהר הקדוש, חלק א, כ:)

ב.אילו היו יודעים בני העולם גודל השכר להחזיר חבירו למוטב היו רודפים אחריו תמיד כמו שרודף אחרי כסף וזהב. (זוהר הקדוש פרשת תרומה קכח, ב - קכט, א)

ג.מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים בה קלות ראש ומעט המה שמקימיין אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה, ולעורר רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד קוב"ה וכו'. (זוהר הקדוש פרשת תרומה, קב הישר פרק ס"ד)

ד.כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש

המתרחש בעולם הצניעות

לפני מאה שנה עד היום הזה

ב.

הסיבה שלא היתה שואה בארץ ישראל

לפני כשישים וחמש שנים, היתה בארץ ישראל סכנה אמיתית לכל היישוב, כשאחד המצביאים של הצורך הנאצי הגיע לשערי א"י במסגרת תכנית ההשמדה רחמנא ליצולן וכמו שהוא היסל כל כך הרבה במקומות שונים באירופה ובעולם כך היה מדובר על היישוב בא"י וכידוע, בסוף היתה שם הצלה מעל לגדר הטבע, הצלה מיוחדת.

ואמרו אז גדולי ירושלים, שאחת הסיבות שגרמו להצלת היישוב בא"י היתה העובדה שבא"י היתה מחאה והיתה תגובה לקלקולים הנוגעים לצניעות, בעוד שבאירופה לא היתה מחאה באותה רמה.

אנשי א"י בכלל ואנשי ירושלים בפרט, היו מאד חזקים לעמוד כנגד כל פירצה, וכמעשה הידוע על הרב זוננפלד זצ"ל שכששמע פעם על פריט לבוש שהיתה לו בעיה מבחינת צניעות, רכש את כל הפריטים האלה בירושלים ושרף אותם כדי למנוע כשלונות.

לאנשי ירושלים היתה מודעות למחות על קלקולים בעיני צניעות, ואמרו גדולי ירושלים שזו הסיבה שכאן היתה הצלה מציפורני הנאצים. כשעושים מחאה על כבוד שמו יתברך, יש בזה משום הצלת היישוב, וכמו שנאמר בחז"ל, אם יש מישהו למטה שמוחה על כבוד שמו, שדופק על השולחן ואומר "רבותי, צריך לעשות פה סדר, העסק התדרדר וחייבים להחזיר את הדבר למקומו!" כאן יש דין למטה, וזה מונע דין למעלה, שהוא דין מאד קשה רח"ל.

ג.

בנות ישראל הקדושות!

עליכן לדעת אשר כל הצרות והרעות שעברו על עם הקודש הוא בעון הפריצות. ועליכן לדעת כי בהשתפרות מעשיכן במלבושי הצניעות, אז ישתפר המצב לטובת כלל ישראל!

לכן עתה באנו בקריאה ובבקשה, מאחיותינו בנות ישראל. האם אין די בכל הצרות שסבלו עם הקודש עם ישראל? האם לא מספיק כל דם ישראל שנספך כמים?

תיקרו נא נפש שארית ישראל בעיניכן, ותנו על לבכן להתרחק ממלבושי הפריצות האסורות לנו עם ישראל,

יעלו עליכן מלבושי הצניעות. שובנה אל הטהרה והצניעות!

ובזכות זה תתברכו בתוך כלל ישראל בשנה טובה ומבורכת בכל הטוב שנת גאולה וישועה שנת קבוץ גליות, ונזכה כולנו יחד לראות בבנין ציון!

ד.

"בשל מי הרעה הזאת לנו?"

שאלו הגויים באניה. "בשלי הסער הגדול הזה עליכם", השיב היהודי (יונה הנביא). אין משפחה בישראל שלא פגעה בה המחלה הנוראה ל"ע? למה כל כך הרבה ייסורים? למה לא אמות העולם מאיימות על

שימו לב

המכשולות הגדולות בימינו

-מוסר-

גילוי פני הערב רב

שערות של עצמה וזה מביא שילכו עם שערות מגולות, והעיקר שזה פריצות ועזות גדולה שהרי על ידי זה אין מבחינים בין בתולה לנשואה (שירי משכיל כלל ה' פרט ט').

י. הגאון רבי יוסף האמבורג זצ"ל (בעל מחבר ספר שאלות ותשובות שמלת בנימין) כותב: שאין שום היתר לצאת לרחוב עם פאה נכרית (שמלת בנימין חלק א' דף מג).

יח. הגאון רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל (אב בית דין קהלה קדישא מונקאטש בעל מחבר ספר שאלות ותשובות מנחת אלעזר, ועוד) כותב: שהאמת הוא כמו הפוסקים הסוברים שללכת עם פאה זה איסור מן התורה, בפרט אותם שהוריהם מורים להם לעשות אחרת (שאלות ותשובות מנחת

חיי האדם תלוין בשמירת עינים

ה) אפילו בשמוכרח לדבר עם אשה, יתן עיניו למטה ולא יראנה כלל, כי חיי האדם תלוין בזה, והוא בדוק ומנסה, דטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא (תוכחת חיים למחר "ח פלאגי", ואתחנן דבור המתחיל לא תעשה).

ההולך בחוץ לא יסתכל בכל הצדדין

א) הרוצה לשמור עיניו, יחזק לבו בבטחון בד', הגם שנדמה לו שצריך להסתכל לכאן ולכאן, אם ד' ירצה יזמין לו האיש שמבקש ממילא, בדכתיב "ישח עינים יושע" (איוב כ"ב כ"ט) שהקדוש ברוך הוא מושיע לזה השח עינים בכל דבר שיצטרך (יסוד צדיק פרק א').

ב) ירגיל ויכריח עצמו, שלא להסתכל לכאן ולכאן, כי על פי הרוב בשהיצר מפתהו להסתכל באיזה מקום, מזמין לו שם ראית איזה אשה או חציפה, באשר בדוק ומנסה, כי מובא בספרי חכמה, שיש רוח זנונים רחמנא ליצלן, והמה מלאים כל האורין, כי המה קלפות דקות, ותולדותיהם וחיותם מפגם המחשבה ופגם הראיה. ותכף אשר האדם מגביה עיניו להסתכל במקום האסור והמזוהם, או אפילו מחשב במחשבותיו סתם בלי ראיה והסתכלות, אז תכף בזה הרגע מתלבשים בכח נפש הבהמית שלו,

מכתבים למערכת

ישיבת "מוהרי"ל אשלג"

וכולל "עטרת התלמוד"

בני ברק

תרע"ד: אני מאשר בזה כי הגיעני ספר אנציקלופדיה לכשרות...אני מברך אותו בברכת משרע"ה ברך השם חילו ופועל ידיו תרצה, ויזכה המחבר לחבר עוד חיבורים בתורה ולהפיץ אותה ברבים לזכות את הרבים כמש"כ ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד ויארץ ימיו בטוב ושנותיו בנעימים אכ"ר.

בברכת התורה

מאיר חורש

בזכותך נגאלו ממצרים

(סוטה י"א)

ובזכותך עתידין להגאל

(שבת ק"ט ר"ח אות תר"ו)

המשך בגיליון הבא

